

Nyheter

10 vil bli direktør i Kirkerådet

(03.01.2006)

Den nye direktøren vil bli tilsatt på Kirkerådets møte 22.-23. mars for en åremålsperiode på seks år, med mulighet for forlengelse for seks nye år. Stillingen er tillagt ansvaret som øverste administrative leder av virksomheten i det felles sekretariat for Kirkerådet, Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd. Kirkerådet er Kirkemøtets forberedende og iverksettende organ og leder arbeidet mellom Kirkemøtets samlinger. Sekretariatet har ca. 60 tilsatte og holder til i Kirkens hus i Oslo.

Søkerne til direktørstillingen er i alfabetisk rekkefølge:

Prost i Vestre Aker, Trond Bakkevig (57), Oslo,
direktør i Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon, Frank Grimstad (56), Oslo,
kompetansesjef i Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon, Marit Halvorsen Hougsnæs (45), Bærum,
generalsekretær for Bispemøtet, Knut Erling Johansen (50), Oslo,
sokneprest i Lambertseter, Jens-Petter Johnsen (57), Oslo,
prost i Vinger og Odal, Ingrid Vad Nilsen (48), Kongsvinger,
rektor ved Menighetsfakultetets praktisk-teologiske seminar, Halvor Nordhaug (52), Ås.
stiftsdirektør i Oslo bispedømme, John Egil Rø (47), Oslo,
assisterende direktør i Kirkerådet, Gerd Karin Røsæg (53), Bærum,
og informasjonssjef ved Diakonissehuset Lovisenberg, Thor Ullerø (55), Rasta.

Den norske kirke er inne i en periode med et omfattende reformarbeid som også kan innebære endringer i relasjonene mellom stat og kirke, og i utlysingen av stillingen spørres det etter en person som må kunne arbeide både strategisk og prosessorientert, ha evnen til å kommunisere og å skape tilslutning til løpende prosesser både i kirken som helhet og i egen stab. Det kreves en målrettet og resultatorientert leder som kan bruke de tilgjengelige ressursene på en effektiv måte.

Den nye direktøren vil bli den sjettede siden Kirkerådet ble opprettet i 1970. Forgjengerne er Georg Hille, Ivar Ramvi, Johannes Ulltveit-Moe, Knut Andresen før Erling J. Pettersen, som har vært direktør siden 1996. (Kirkens informasjonstjeneste)

Det tredje startskuddet i trosopplæringsreformen

(10.01.2006)

- Utålmodigheten er stor ute i lokalmenighetene. Flere steder venter man på støtte til å sette sine planer ut i livet. Flere og flere av vår kirkes menigheter er opptatt av det udekkede behovet for trosopplæring. Jeg opplever at trosopplæringsreformen er en fornyelse som gir kirken økende nærhet til alle døpte og hjelper oss til å finne ut av hva det er å være en barnedøpende kirke, sier Paul Erik Wirgenes (bildet). Han leder sekretariatet som koordinerer Den norske kirkes nysatsing på trosopplæring.

På samme måte som i 2004 og 2005 er årets søknadsrunde en åpen utlysning. Det er lokalmenigheten ved menighetsrådet som søker om forsøksmidler. Søknadsfristen er 20. februar 2006. Resultatet av søknadsbehandlingen blir kunngjort innen utløpet av april.

Gradvis opptrapping

Stortinget bevilget 23 nye millioner kroner til Den norske kirkes trosopplæring på årets statsbudsjett. Med denne opptrappingen vil det i 2006 være 78 millioner kroner til disposisjon for trosopplæring i Den norske kirke. 35 prosjekter i 65 menigheter fikk innvilget støtte til forsøk med trosopplæring i 2005. Medregnet de 43 forsøkene som ble satt i gang i 2004, mottar nå 164 menigheter i Den norske kirke prosjektstøtte til nye initiativ innen kirkens barne- og ungdomsarbeid. Men interessen er mye større. Tre fjerdedeler av Den norske kirkes 1300 menigheter har hittil søkt om midler til lokale prosjekter innen trosopplæring for barn og unge mellom 0 og 18 år. I den tredje søknadsrunden i januar/februar 2006 vil mange menigheter som tidligere har fått avslag, søke på nytt.

Ved begge de to første utlysningene har mange menigheter meldt tilbake til trosopplæringssekretariatet i Kirkerådet at søknadsprosessen i seg selv har hatt stor betydning for forståelsen av, og samarbeidet omkring, utviklingen av trosopplæringen i menighetene. Mange har kommet på sporet av nye lokale ressurser og sett muligheter de før ikke har kommet på. Mange har sett gode utviklingsmuligheter i bestående arbeid eller har kjent en fornyet stolthet over arbeid som allerede er i gang.

Strategi- og utviklingsarbeid

Trosopplæringsreformen er nært knyttet til strategi- og utviklingsarbeidet i kirken. Behovet for en omfattende fornyelse av kirkens trosopplæring har vært høyt oppe på kirkens prioriteringer de siste tiårene. Store endringene i grunnskolens kristendomsfag i 1969 og i 1997 har synliggjort kirkens ansvar for en systematisk og sammenhengende trosopplæringen av døpte barn og unge. Etter mange års forarbeid vedtok Stortinget den 27. mai 2003 meldingen *Trosopplæring i en ny tid, om reform av dåpsopplæring i Den norske kirke*. Det var et bredt politisk flertall bak Stortingets vedtak. Det gis trosopplæringsmidler til alle registrerte tros- og livssynssamfunn i Norge.

Gjennom en 5-10-årsperiode skal det bygges opp et systematisk og sammenhengende tilbud til alle døpte barn og unge i alle menigheter i Den norske kirke. Reformen starter med en 5-årig forsøks- og utviklingsfase som er prosjektorganisert. I løpet av disse første årene skal det gjøres forsøk lokalt som vil gi et erfaringsgrunnlag for den videre utviklingen av reformen i alle menigheter.

Sammen med foreldre og faddere tar kirken i økende grad sitt ansvar for å formidle troens liv og Bibelens fortellinger til nye generasjoner. Nær 80 % av norske barn blir døpt. (Kirkens informasjonstjeneste)

Nye planer for diakoni og kirkemusikk i Den norske kirke

(18.01.2006)

Den første planen for diakoni kom i 1987 og har senere vært revidert. Den planen som nå sendes ut er nyskrevet. Planen har denne gang hatt som intensjon å inkludere hele det diakonale feltet i kirken, menighetsdiakonien, de diakonale institusjonene og organisasjonene og internasjonal diakoni og se dette som en enhet.

Den norske kirke har tidligere ikke hatt noen plan for kirkemusikk. Det foreliggende planutkastet er utarbeidet av en komite under ledelse av domkantor Ragnhild Strauman. Utkastet har som utgangspunkt fire hovedområder innen kirkemusikken, "Gudstjenester og kirkelige handlinger", "kormusikk og korarbeid", "musikkformidling med bredde" og "samarbeid/kommunikasjon".

Fristen for å avgi høringsuttalelser til planutkastene er 26. mars. Begge planene skal behandles på Kirkemøtet til høsten og vil etter vedtak der være retningsgivende for arbeidet innen diakoni og kirkemusikk i Den norske kirke. Planene vil samtidig være ressursdokumenter for menighetene i arbeidet på disse områdene. (Kirkens informasjonstjeneste)

Kontaktperson:

Rådgiver Øyvind Meling i Kirkerådet, tlf.: 23 08 12 51.

Forslagene til plandokumenter finnes her:

[Forslag til revisjon av Plan for diakoni i Den norske kirke](#)

[Forslag til Plan for kirkemusikk i Den norske kirke](#)

Pressekonferanse om Lærenemndas uttalelse i homofilisaken

(18.01.2006)

På pressekonferansen vil Lærenemndas leder og nestleder, teologiprofessorene Torleiv Austad og Turid Karlsen Seim, presentere nemndas konklusjoner. Kirkerådets direktør, Erling J. Pettersen, som har sekretæransvaret for lærenemnda, vil også være til stede på pressekonferansen.

Hele uttalelsen med vedlegg er på ca. 200 sider og publiseres som bok. Fredag 20. januar kl. 10.00 blir uttalelsen også tilgjengelig i nettversjon på Den norske kirkes nettportal www.kirken.no. Her vil det også bli lagt ut pressestoff fra kl. 10.00 samme dag.

Lærenemnda er et selvstendig sakkyndig organ som etter anmodning gir uttalelse i saker som gjelder den evangelisk-lutherske lære. Nemnda vedtok å realitetsbehandle denne saken på bakgrunn av en anmodning fra biskop Odd Bondevik i Møre bispedømme i 2002.

Det er opp til Den norske kirkes organer å vurdere om Lærenemndas uttalelse bør følges opp av eventuelle forvaltningsmessige vedtak. Kirkerådet vil drøfte saken på sitt møte 22.-23. mars. Kirkerådet legger opp til at Kirkemøtet 13.-18. november vil bli orientert om Lærenemndas uttalelse.

Kirkemøtet 1997 erkjente at det er ulike syn i kirken i homofilisaken og ba om at det blir utvist respekt for meningsforskjeller, samtidig som møtet sa at personer som lever i homofilt samliv ikke kan inneha kirkelig tjeneste som vigslet prest, diakon eller kateket.

Medlemmer i Lærenemnda som kommer med uttalelsen "Skriftforståelse og skriftbruk med særlig henblikk på homofilisaken" er: Alle tjenestegjørende biskoper, tre teologisk sakkyndige oppnevnt av de tre teologiske fakulteter: Torleiv Austad (leder), Kjetil Hafstad og Jostein Ådna, to teologisk sakkyndige valgt av Kirkemøtet, Bjørn Sandvik og Turid Karlsen Seim, og fire leke medlemmer valgt av Kirkemøtet, John Egil Bergem, Gunhild Hagesæther, Otto Krogseth og Torunn Laupsa.

Pressen ønskes velkommen til pressekonferansen!

Med vennlig hilsen

Dag Stange

Informasjonssjef

Kirkerådet/Kirkens informasjonstjeneste

Lærenemnda delt i homofilspørsmålet

(20.01.2006)

Lærenemndas uttalelse *Skriftforståelse og skriftbruk med særlig henblikk på homofilisaken* ble offentliggjort 20. januar. Uttalelsen redegjør for utviklingen i synet på homofili og homofilt samboende i det norske samfunnet og i Den norske kirke. Den drøfter bibeltekstene som har særlig relevans i denne forbindelse. Medlemmene i nemnda er i hovedsak enige om hvordan disse tekstene var ment den gang de ble skrevet, men er delt i synet på hvordan tekstene kan anvendes i dagens samfunn og kirke.

Lærenemndas konklusjoner har ikke direkte forvaltningsmessige konsekvenser for kirken. Uttalelsen vil nå bli drøftet i kirkens organer, og kommer ventelig opp i sin fulle bredde på Kirkemøtet i november 2007.

Den norske kirke er i dag forpliktet på kirkemøtevedtakene fra 1995 og 1997, som ikke åpner for at personer som lever i homofilt samliv kan tilsettes i vigslede stillinger.

To like store grupper

I oppsummeringen i Lærenemndas uttalelse blir det understreket at enhver tolkning av bibeltekster blir farget av fortolkerens bakgrunn, og av ulike forhold i samtiden:

”Skriften er alltid gjenstand for fortolkning. I den anledning vil nemnda understreke at det gjelder å forstå de bibelske tekster både i lys av deres historiske mening og i forhold til vår egen tid. De perspektiver og spørsmål som en har med seg i sin tilnærming til tekstene, vil være med på å prege hva en ser og legger vekt på. Derfor varierer gjerne skrifttolkningen noe fra tid til tid. Enten en er seg det bevisst eller ikke, leser en alltid en tekst ut fra bestemte forutsetninger, for eksempel av kulturell, sosial, kunnskapsmessig og biografisk art.”

Medlemmene av nemnda er enige om at tolkningen av de bibelske tekstene som omtaler homoseksuelle handlinger, må forstås i lys av Skriften som helhet og i forhold til dagens virkelighet. Men når det kommer til selve tolkningen, legger medlemmene så ulik vekt på forholdet mellom de aktuelle tekstene og det de ser som overordnede normer i Skriften, at det ikke har vært mulig å enes. Nemnda har delt seg i to like store grupper når det gjelder grunnlaget for å ta stilling til homofilt samliv. I uttalelsen har de to gruppene hver for seg gitt en sammenhengende framstilling av argumentene de bygger sitt syn på.

Ja til anerkjennelse av homofilt samliv

Nemndsmedlemmene som argumenterer for at kirken skal anerkjenne homofilt samliv er Laila Riksaasen Dahl, Per-Otto Gullaksen, Kjetil Hafstad, Per Oskar Kjølås, Otto Krogseth, Sevat Lappegard, Øystein Larsen, Torunn Laupsa, Turid Karlsen Seim og Finn Wagle.

Disse ti legger særlig vekt på at det avgjørende for forståelse og bruk av Skriften er å prøve utsagn og holdninger på evangeliet om Jesus Kristus. De ønsker å svare på hva som er en adekvat forståelse av Kristus-hendelsen i møte med spørsmålet homofilt samliv i dag. Med fortolkningsprinsippet Kristus som Skriftens sentrum legger de stor vekt på Jesus som forbilde og eksempel. De mener dette eksempelet forplikter kirken til å møte alle mennesker med

nestekjærlighet, barmhjertighet og respekt, slik at deres verdighet bekreftes. Disse ti nemndsmedlemmene konkluderer altså med at kirken ikke kan fortsette å si nei til homofilt samliv.

Nei til anerkjennelse av homofilt samliv

Nemndsmedlemmene som ikke finner at kirken har bibelsk grunnlag for å anerkjenne homofilt samliv er Torleiv Austad, John Egil Bergem, Odd Bondevik, Ernst Baasland, Gunhild Hagesæther, Ole Danbolt Hagesæther, Ole Christian Kvarme, Bjørn Sandvik, Olav Skjevesland og Jostein Ådna.

Disse ti legger vekt på at tekstene som omtaler homoseksuelle handlinger, må sees i sammenheng med sentrale motiver i Bibelen som helhet. De mener de aktuelle bibeltekstene baserer seg på at Gud har skapt mennesket til mann og kvinne og at kjønnsdifferensieringen er uttrykk for en orden i skaperverket, som innebærer at mann og kvinne er til for hverandre, og har ansvar for å føre slekten videre. De understreker at det er i denne rammen det seksuelle samlivet hører hjemme. Disse ti nemndsmedlemmene peker også på at Paulus' avvisning av homoseksuelle handlinger er å forstå i lys av hans syn på skapelsen og ekteskapet.

Å leve med to syn i kirken

De to gruppenes argumentasjonsrekker gir et godt bilde av den aktuelle debatten om bibelsyn og bibelbruk i norsk sammenheng. Den som ønsker å få et innblikk i denne debatten, kan ta for seg delkapittel 3.6 i Lærenemndas uttalelse. Der finnes argumentasjonsrekkene som viser hvordan begge parter tenker når det gjelder bibelforståelse og bibelbruk i forhold til homofilt samliv.

Det er uenighet i nemnda om hvor enkelt det er for Den norske kirke å leve med to syn i homofilis spørsmålet. Det stilles spørsmål om hvilke konsekvenser det kan få for blant annet gudstjenestefellesskapet og det økumeniske fellesskapet. Et flertall i nemnda mener det er vanskelig, men ikke umulig å leve med ulike syn på hvordan Skriften skal forstås i spørsmålet om homofilt samliv.

Videre oppfølging

Lærenemnda er et selvstendig sakkyndig organ i Den norske kirke, som etter anmodning avgir uttalelse ”i saker som gjelder den evangelisk-lutherske lære”. Nemnda uttaler seg ikke om den videre forvaltningsmessige behandlingen av en sak som den utreder. Nemnda har 20 medlemmer. Det er de elleve tjenestegjørende biskopene, en teologisk sakkyndig oppnevnt av hvert av de tre teologiske fakultetene, to teologisk sakkyndige valgt av Kirkemøtet og fire leke personer valgt av Kirkemøtet.

Det er opp til Den norske kirkes organer å vurdere om Lærenemndas uttalelse bør følges opp av eventuelle forvaltningsmessige vedtak. Kirkerådet vil drøfte saken på sitt møte 22.–23. mars. Kirkerådet legger opp til at Kirkemøtet 13.–18. november i år vil bli orientert om Lærenemndas uttalelse. (Kirkens informasjonstjeneste)

[Presentasjon av Lærenemndas uttalelse 20. januar. Ved professor Torleiv Austad, leder i Lærenemnda.](#)

["Derfor endret jeg syn"
Redegjørelse fra biskop i Tunsberg, Laila Riksaasen Dahl](#)

[Bjørgvin biskop, Ole D. Hagesæther kommenterer Lærenemndas uttalelse](#)

[Hamar biskop, Rosemarie Köhns kommentar til Lærenemndas uttalelse](#)

[Biskop i Agder og Telemark, Olav Skjevesland kommenterer Lærenemndas uttalelse](#)
[Lærenemndas uttalelse *Skriftforståelse og skrifbruk med særlig henblikk på homofilisaken*](#)
[Bestill Lærenemndas uttalelse fra Kirkerådets materiellekspedisjon, 189 sider, kr. 200,-](#)

Utfordrer politikere til å ta avstand fra krenkende ytringer

(23.01.2006)

- Ingen ansvarlige kirkeledere kan gi sin støtte til det Magazinet gjorde. Dette handler ikke om retten til fri ytring, men om å behandle hverandre med respekt for å skape et inkluderende samfunn, sier Fykse Tveit. Han understreker at saken derfor ikke først og fremst har juridisk karakter, men er et politisk og moralsk spørsmål.

- Ytringsfriheten er en grunnleggende rettighet som må respekteres, men denne friheten innebærer også et stort ansvar. For alle som er opptatt av ansvarlig opptreden i religionsdebatten er det klart at Magazinet bare oppnår en ting ved å publisere de omtalte karikaturtegningene: Å krenke andres religiøse følelser, sier Fykse Tveit. Han legger til:

- Forholdet mellom muslimer og kristne er ikke bare et nasjonalt spørsmål. Den internasjonale pressedekningen av saken har skapt en forestilling om konfrontasjon mellom kristne og muslimer i Norge som ikke stemmer. Det er beklagelig, sier generalsekretær Olav Fykse Tveit i Mellomkirkelig råd.

Kontaktgruppen mellom Islamsk Råd Norge og Mellomkirkelig råd for Den norske kirke drøftet torsdag sist uke denne saken. (Kirkens informasjonstjeneste)

Kontaktperson:

Generalsekretær Olav Fykse Tveit i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, tlf.: 48 99 12 70.

Økumenisk fokus på kirkens fremtid i Europa

(27.01.2006)

Denne ukens møte i Roma i regi av Konferansen av Europeiske Kirker og Den romersk-katolske biskopskonferansen i Europa, var opptakten til [det store felleseuropeiske kirkemøtet, i Sibiu, Romania 4. - 8. september 2007](#). Roma-møtet er ett av tre forberedelsesmøter på veien kirkemøtet i Romania der temaet er "*Kristi lys skinner for alle. Håp om fornyelse og enhet i Europa*".

Generalsekretær i Mellomkirkelig råd, Olav Fykse Tveit som har deltatt på forberedelsesmøtet i Roma, registrerer økt interesse blant kirkeledere for å samtale om kristenhetens fremtidige plass i Europa:

- Det er svært interessant at også Den romersk-katolske kirke nå legger så stor vekt på samarbeidet mellom alle kirker i Europa, sier Fykse Tveit. Sammen med kirkeledere fra alle deler av Europa møtte han torsdag Pave Benedikt XVI. Dagen før overbrakte Paven sitt budskap til det felleskirkelige Roma-møtet.

Skygger fra homofilisaken

Kardinal Walter Kasper, som er leder for Vatikanets råd for kirkelig enhet, refererte i sin tale til de 120 utsendingene fra Europas ulike kirkesamfunn til at debatten rundt kirkelig aksept av homofilt samboerskap skaper problemer for kirkesamarbeidet. Han antydte i den sammenheng at en del protestantiske forestillinger om kirkelig enhet ikke harmonerer med katolsk og ortodoks oppfatning om enhet.

- I det siste har vi beveget oss fra hverandre i enkelte etiske spørsmål og kan ikke fremstå med én stemme, sa kardinalen.

Dette skjedde samtidig med at Pave Benedikt XVI offentliggjorde sin første Encyklika: "[Gud er kjærlighet](#)". På dagen til minne om apostelen Paulus' omvendelse understreket Paven at dette krever vilje til selvkritikk, ydmykhet og omvendelse i alle kirker.

Synlig kirke i det offentlige rom

- Kirkens verdier er knyttet til kjærligheten. Det handler blant annet om hvordan kirkene og kristendommen vil være synlig i våre samfunn. Mange vil ha en folkekirke som er åpen for alle og som folk flest føler angår deres liv. Derfor ønsker mange kirkeledere en samtale om hvordan den europeiske åndelige arv kan komme til uttrykk i europeisk offentlighet. Det kommer til å bli et viktig tema på kirkemøtet i Romania 2007, sier Fykse Tveit.

Dette kirkemøtet er det mest representative forum for kristenheten i Europa fordi det er et fellesarrangement mellom Konferansen av Europeiske Kirker (KEK) og Den romersk-katolske biskopskonferansen i Europa. KEK som ble grunnlagt i 1959, har 126 medlemskirker (hovedsaklig ortodokse og protestantiske). Den romersk-katolske biskopskonferansen representerer alle regioner av Den romersk-katolske kirke i Europa. Det første kirkemøtet disse to organene arrangerte sammen, fant sted i Basel i 1989, det andre i Graz, Østerrike i 1997. Det er ventet over 3000 utsendinger til møtet i Romania i 2007. Samtidig (4. - 8. september 2007), planlegges en rekke felleskirkelige arrangementer i andre europeiske byer. (Kirkens informasjonstjeneste)

[Utsendingene til Roma-møtet 24.-27. januar står bak dette brevet til Europas kristne](#)

Third European Ecumenical Assembly

<http://www.eea3.org/>

Konferansen av Europeiske Kirker

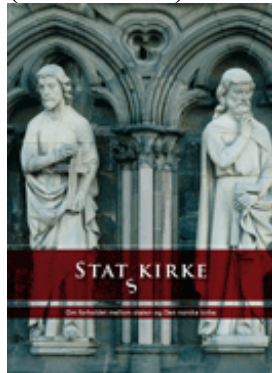
<http://www.cec-kek.org/>

Den katolske biskopskonferansen i Europa

<http://www.ccee.ch/>

- Kirken skal ikke tas fra noen

(31.01.2006)

Dette mener leder i Kirkerådet Thor Bjarne Bore er viktige målsettinger for den stat/kirkedebatten Gjøannes-utvalgets rapport nå starter. Det regjeringsoppnevnte stat/kirke-utvalget under ledelse av fylkesmann Kåre Gjøannes, la 31. januar fram sin utredning "[Staten og Den norske kirke.](#)"

Bore ønsker fokus på hvordan Norge kan bevare og videreutvikle den åpne folkekirken dersom forholdet mellom stat og kirke endres. De siste årene har Den norske kirke startet en omfattende reformprosess for å ivareta kirkens og menighetenes egenart og oppdrag.

- Vi ser tydeligere enn før at vi trenger en fleksibel organisasjonsstruktur i vår kirke for å kunne møte skiftende utfordringer i vårt land. Det er både politikernes og kirkens ansvar å finne ut hvordan vi skal videreføre det som er viktig å ta vare på i dagens kirkeordning, og finne samlende løsninger for nødvendige endringer, understreker Thor Bjarne Bore. Han fortsetter:

Samme kirke - ny ordning

- Bakkevig-utvalgets rapport "[Samme kirke - ny ordning](#)" fra 2002 bærer en tittel vi skal ta med oss i den kommende stat/kirke-debatten. Uansett hvilke endringer vi drøfter, må vi huske at det er den samme kirken som lever videre etter at kirkeordningen er endret. Den norske kirke skal fortsatt være en landsdekkende kirke med lokal forankring. Alle medlemmer vil fortsette som medlemmer i Den norske kirke inntil de selv eventuelt velger å melde seg ut. Viktig er også prinsippet om like tilskudd og rettferdige vilkår fra det offentlige til alle tros- og livssynssamfunn, sier Bore.

Bakkevig-utvalget gikk i 2002 nesten enstemmig gikk inn for opphevelse av statskirke-ordningen, og et overraskende stort flertall i Gjøannes-utvalget (14 av 20) ønsker fundamentale endringer i forholdet mellom kirke og stat.

Kristne verdier - samfunnets verdigrunnlag

Kirkerådsleder Thor Bjarne Bore peker også på at uavhengig av hvordan de fremtidige relasjonene mellom kirke og stat blir ordnet, vil Den norske kirke arbeide for at kristne verdier fortsatt skal være en viktig del av samfunnets verdigrunnlag:

- Gjennom forkynnelse av evageliet om Jesus Kristus, etisk veiledning og diakoni vil kirken fremheve menneskelivets ukrenkelighet og verdighet, fremme rettferdighet i økonomi og samfunnsliv, fremme verdier som verner ekteskap og familie, fremme fred og forsoning, og kjempe for vern av skaperverket. Kirkens budskap bærer i seg elementer som både bekrefter og utfordrer samfunnet og dets kultur. I dagens situasjon utfordres blant annet sider ved forbrukersamfunnets idealer og livsstil av det kristne budskapet, sier Bore. Han minner om at den nære forbindelsen mellom stat, folk, kirke og skole, har hatt stor betydning for den rolle «kristne og humanistiske verdier» spiller i det norske samfunn. (Kirkens informasjonstjeneste)

[Stat-kirke-utvalget går inn for å oppheve dagens statskirkeordning \(Pressemelding fra Kultur- og kirkedepartementet 31. januar 2006\)](#)

Muslimsk-kristen fellesuttalelse

(03.02.2006)

Dette er uttalelsen:

Sentrale medlemmer og ledere i Islamsk råd i Norge, Norges kristne råd og Den norske kirke som har vært samlet i Oslo 3. februar 2006, tar avstand fra publiseringen av karikaturtegninger av profeten Mohammed, så vel som fra de voldelige reaksjonene tegningene har forårsaket.

- Karikaturtegningene av profeten Mohammed som er blitt publisert i danske og norske aviser, virker støtende på muslimers religiøse følelser. Vår sympati går til muslimer i Norge og resten av verden som føler seg såret på grunn av denne unødvendige respektløsheten. Når det som er hellig for en religion blir angrepet, er det en smerte for alle religioner.
- Ytringsfrihet er en fundamental rett som må respekteres, men den må praktiseres med ansvar og klokskap.
- Uansett hvor beklagelig en ytring er, må den møtes med fredelige midler. Vi tar avstand fra alle voldelige handlinger i kjølvannet av publiseringen av karikaturtegningene.
- Det store flertall av muslimer og kristne i Norge har respekt for hverandre i en atmosfære som er preget av åpenhet og dialog. Vi ber religiøse mennesker i alle deler av verden om å løse konflikter gjennom dialog og felles møtepunkter.
- De siste dagene er det blitt utøvet vold mot representanter for norske humanitære organisasjoner, som Flyktninghjelpen og Norsk Folkehjelp. Vi vil uttrykke vår sympati for Kirkens Nødhjelp som var blant de første organisasjonene i Norge som tok avstand fra karikaturtegningene. Kirkens Nødhjelp har mandat fra kristne kirker i Norge til å gjøre humanitært arbeid i mange land, også i samarbeid med muslimske organisasjoner og nasjoner.

Oslo, 3. februar 2006

Mohammed Hamdan, Leder i Islamsk råd i Norge
Senaid Koblica, Nestleder i Islamsk råd i Norge
Khalid Hussain, Sekretær i Islamsk råd i Norge
Mehboob Ur-Rehman, Imam, Islamic Cultural Centre

Ole Christian Kvarme, Biskop i Oslo, Den norske kirke
Bernt Eidsvig, Biskop i Oslo, Den romersk-katolske kirke
Arnfinn Løyning, Leder av Norges kristne råd
Gunnar Jeppestøl, Leder av Pinsebevegelsen i Norge
Åge Åleskjær, Ledende pastor i Oslo kristne senter
Anne Hege Grung, Kontaktgruppa for Mellomkirkelig råd for Den norske Kirke og Islamsk råd i Norge
Ørnulf Steen, Generalsekretær i Norges kristne råd
Olav Fykse Tveit, Generalsekretær i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke
Atle Sommerfeldt, Generalsekretær i Kirkens Nødhjelp

- Hevnen må ikke få rom blant oss

(05.02.2006)

Vi uttrykker vår medfølelse med alle nordmenn som direkte og indirekte er rammet av det som har skjedd i Syria. Dette er en vanskelig situasjon som krever mye klokskap og stor sindighet av både politiske og religiøse ledere.

Det er viktig at hevnen ikke nå får rom blant oss. Trusler mot Islamsk råd Norge i denne situasjonen er trusler mot oss alle. Islamsk råd har tatt klar avstand fra all voldsbruk som reaksjon på karikaturtegningene. All bruk av vold i denne sammenheng er til skade for oss alle.

Biskop Laila Riksaasen Dahl,
preses for Den norske kirkes bispemøte

Olav Fykse Tveit
Generalsekretær Mellomkirkelig råd for Den norske kirke
(Tlf. 48 99 12 70)

Kirkenes verdensråds generalforsamling: En bønn om forandring

(09.02.2006)

God, in your grace,
transform the world

World Council of Churches
9th Assembly Porto Alegre, Brazil 2006

[Mer stoff om
Kirkenes verdensråds generalforsamling
finner du her](#)

- Når vi deltar i bønn til Gud om å omskape verden, må vi se at det kan komme til å koste oss noe. Dersom vi virkelig våger å be om forandring, må vi selv være forberedt på forandring. Vi utfordres ikke minst til å lytte bedre til ropene fra våre fattige søsken som krever forandring, sier generalsekretær Olav Fykse Tveit i Mellomkirkelig råd. Han tror aktuelle konflikten rundt karikaturtegnningene av Profeten Muhammed vil bli diskutert under generalforsamlingen i Brasil:

- Denne saken har gitt oss en tydelig demonstrasjon av at interkulturell kommunikasjon og interreligiøs kontakt er avgjørende for fredelig sameksistens i en verden preget av pluralisme, sier Olav Fykse Tveit.

Kristen identitet i flerreligiøst landskap

KVs generalsekretær Samuel Kobia fremhever samtalen om det å være kirke i det flerreligiøse fellesskap som et hovedtema på generalforsamlingen. Dette er også tema for [en av plenumssesjonene](#).

- Religiøs identitet har på mange måter kommet tilbake til den offentlige arena. Mens 1900-tallet var dominert av konfrontasjoner mellom ideologier, ser "identitet" ut til å bli 2000-tallets kjernebegrep. Alle kristne utfordres til å se sin identitet i lys av den nye religiøse pluralismen, sier Kobia i en pressemelding fra KV.

["Called to be the one church"](#) er tittelen på en ekklesiologisk uttalelse som er laget i forkant av generalforsamlingen. Dokumentet er utformet som en invitasjon til kirkene om å slutte seg til et oppsummert uttrykk for en felles kirkeforståelse og hvordan arbeidet for synlig enhet mellom kirkesamfunnene kan føres videre. Ett av de spennende punktene på generalforsamlingen er behandlingen av dette dokumentet.

Konsensus-vedtak

KVs sentralkomite vedtok i fjor at vedtak i organisasjonens styrende organer skal være basert på [konsensus-prinsippet](#). Årets generalforsamling er den første som skal forsøke å unngå at mindretall "overkjøres" av flertallsbeslutninger. Dette omtales som et kulturskifte i KV og har blant annet bakgrunn i at de ortodokse medlemskirkene i KV over lang tid har hevdet at deres fortsatte medlemskap i organisasjonen er avhengig av at ikke KV-flertallet trumfer igjennom vedtak de ortodokse finner det vanskelig å leve med.

Den norske kirke har deltatt i KV siden organisasjonen ble grunnlagt i 1948. Olav Fykse Tveit understreker at vår kirke er endret som følge av økende internasjonal og økumenisk kontakt:

- Vanlige kirkemedlemmers forståelse av kirken som verdensvidt fellesskap kommer synlig til uttrykk i mange sammenhenger. Vi merker økende internasjonalt engasjement i vår kirke og ser en rekke samarbeidsprosjekter mellom menigheter i Norge og i andre verdensdeler vokse fram. At vår salmeskatt stadig utvides med internasjonale bidrag er uttrykk for det samme, sier Fykse Tveit. Han nevner også aktuelle fusjonsplaner mellom Norges Frikirkeråd og Norges kristne råd som eksempel på at flere deler av kirkelivet nå tar ansvar for å skape fellesarenaer.

Fykse Tveit deltar på generalforsamlingen i Brasil som rådgiver sammen med de fire offisielle delegatene fra Den norske kirke: prost Ingrid Vad Nilsen (delegasjonsleder), biskop Per Oskar Kjølås, Kirsti Guvsám og Harald Gundersen. Prost Trond Bakkevig deltar også på generalforsamlingen fordi han er Den norske kirkes medlem i KV's sentralkomite. En rekke andre reiser til generalforsamlingen med observatørstatus. Medregnet representanter fra Kirkens nødhjelp, Norges kristne råd, presse og andre vil mellom 30 og 40 nordmenn være til stede.

Forbønn i kirkene 12. februar

I forkant av generalforsamlingen ble menighetene i de 347 medlemskirkene i KV oppfordret til å ta med arrangementet og KV i forbønn under gudstjenestene 12. februar. I den forbindelse ble en del materiale oversatt til bokmål og nynorsk. [Dette materialet er tilgjengelig her.](#)

Delegasjonsleder Ingrid Vad Nilsen er sikker på at det åndelige fellesskapet i løpet av dagene i Porto Alegre vil være det hun husker best fra generalforsamlingen:

- Det er ikke debattene og skillelinjene vi husker lengst fra slike møter, selv om det er nok av ting å være uenige om. Alt fra hvordan kampen mot Aids skal føres til spørsmål om himmel og helvete, homofili eller om Gud finnes i flere religioner, kommer til å bli diskutert på generalforsamlingen. Det som likevel kommer til å gjøre størst inntrykk, og bli lagret som gode minner, er gudstjenestelivet, sangen og musikken, de gode samtalene over en bibeltekst i små grupper hver morgen, - eller den nye vennen fra den andre siden av kloden. Hadde det ikke vært slik, ville KV gått i oppløsning for lengst, mener Ingrid Vad Nilsen.

Hvert 7. år arrangerer Kirkenes verdensråd generalforsamling. Mellom 3000 og 4000 offisielle utsendinger og observatører er ventet til havnebyen i det sørlige Brasil. Følg forhandlingene og nyhetene fra generalforsamlingen her: <http://www.wcc-assembly.info/>

Om generalforsamlingens logo

Logoen for KV's generalforsamling 2006 viser på samme tid Guds hånd og en bedende hånd; skapelse og kors, fred og forløsning. I bakgrunnen ses paktens bue. Den røde hånden symboliserer Guds omsorg, en omsorg som førte til døden på et kors. Derfor den røde fargen. Samtidig symboliserer den tilbedelse. De tre linjene symboliserer regnbuen, symbolet på Guds løfte til menneskene om skaperverkes opprettholdelse. Linjene kan også ses som en dues vinger, et fredssymbol på samme måte som olivengrenen, som også har form som et

kors.

Kofi Annan i hilsen til KV's generalforsamling: - Vi trenger slike som dere

(16.02.2006)

Dette skriver FNs generalsekretær Kofi A. Annan i en hilsen til den pågående generalforsamlingen i Kirkenes verdensråd. Ved starten av generalforsamlingen som finner sted i Porto Alegre i det sørlige Brasil, 14.-23. februar, ble likhetstrekkene mellom FN og KV og disse verdensorganisasjonenes felles historie, tydelige.

Fra generalforsamlingen vil det neste uke komme en rekke uttalelser. Blant annet en om reformprosessen i FN. I utkastet til uttalelse påpekes blant annet at troens folk var aktive i utformingen av den visjonen som lå til grunn ved FNs grunnleggelse i 1945. Uttalelsesutkastet tar utgangspunkt i at effektene av globalisering og den kalde krigens avslutning stiller nye krav til FN. Et dilemma for FN er at når det fokuseres på at globale utfordringer krever globalt samarbeid, opplever mange stater at dette kravet truer deres integritet. På mange måter preges KV av en liknende dynamikk. Det kom klart fram i talene til KV's valgte leder Aram I og generalsekretær Samuel Kobia onsdag.

Jord og vann fra ulike verdensdeler ble blandet da Kirkenes verdensråds generalforsamling åpnet i Porto Alegre, Brasil, 14. februar. Åpningsseremonien understreket helheten og sammenhengen i skaperverket og at Guds plan med skaperverket er fellesskap.

Etterlysning av visjonær ungdom

Temaet for generalforsamlingen i Brasil er *"Gud, i din nåde, omskap verden."* De to ledernes ordrike taler fokuserte ikke minst på behovet for å omskape KV. De seneste 10-15 årene har det i KV pågått en omfattende restrukturering styrt av budsjettkutt og ulike oppfatninger om organisasjonens identitet. I dette terrenget etterlyser KV's ledelse økt økumeniske engasjement blant unge kristne. Aram I som er øverste leder for Den armensk-ortodokse kirke, med sete i Libanon, fokuserte på at KV trenger ungdom i ledende posisjoner og at visjonen om kirkenes synlige enhet ikke kan overleve uten en ny generasjon av visjonære:

- Det er færre og færre som engasjerer seg i den økumeniske bevegelsen. Vi trenger en ny

generasjon av mennesker med visjoner og mot til å virkeliggjøre visjoner, sa den avtroppende lederen i KVs sentralkomite. Han har vært organisasjonens valgte leder siden 1991.

Den norske delegasjonens reaksjoner på signalene fra KVs lederskap er ikke positive. Harald Gundersen reagerer særlig på at Aram I talte til de unge i tredje person:

- Han snakket om ”de unge” i stedet for å tale direkte til oss. Vi er til stede og er allerede en aktiv del av den økumeniske bevegelsen. 250 av oss deltok på ungdomskonferansen i forkant av selve generalforsamlingen. Det som gjenstår er at aktive unge blir inkludert i realiteten og ikke bare i festtalene, sier Gundersen.

Både delegasjonsleder Ingrid Vad Nilsen og biskop Per Oskar Kjølaas mener det er ille at talene fra KV-ledelsen manglet tydelige signaler om konkrete veivalg.

- Når medlemskirkene samles til generalforsamling må vi kunne forvente konkrete innspill fra organisasjonens ledelse. Det virket dessuten som om generalsekretærens og lederens taler var dårlig koordinert, sier Ingrid Vad Nilsen. Biskop Kjølaas reagerer kraftig på at det ikke var satt av nok tid til reaksjoner på talene:

- Det er misbruk av tid å lytte til opplesning av timelange taler dersom det ikke er lagt til rette for at delegatene får ytre seg etterpå, sier Kjølaas.

Muhammed-tegningene

Samtalen mellom verdens religioner er et viktig tema på KVs generalforsamling. Fredag denne uken skal generalforsamlingen drøfte temaet Kristen identitet og religiøs pluralisme. En av dem som innleder om dette temaet er erkebiskopen av Canterbury, Rowan Williams, Det er ventet at den aktuelle debatten rundt karikaturtegningene av profeten Muhammed vil få oppmerksomhet.

- Kristne og muslimer må samarbeide for ”å slukke ilden” som oppstod da karikaturtegningene av profeten Muhammed ble publisert, sa generalsekretæren i Kirkenes verdensråd, Samuel Kobia på en pressekonferanse ved åpningen av KVs generalforsamling.

Kobia understreket at både voldelige reaksjoner på tegningene og det å henvise til trykkefrihetene for å rettferdiggjøre offentligjøringen, er å helle bensin på flammene.

- Når ytringsfriheten brukes til å ydmyke menneskers verdighet, undergraves ytringsfrihetens grunnvoll, sa Samuel Kobia.

Konsensus-prinsippet i plenumsforhandlingene på KV's generalforsamling har innført oransje og blå ark for at delegatene skal få vist sin holdning til ulike spørsmål underveis i drøftelsene. Oransjefarge betyr at man gir sin tilslutning, mens blå farge er negativt. Her ses en samlet norsk delegasjon som støtter et fremlegg.

Dialog og konsensus

KVs sentralkomite vedtok i fjor at vedtak i organisasjonens styrende organer skal være basert på konsensus-prinsippet. Årets generalforsamling er den første som skal forsøke å unngå at mindretall "overkjøres" av flertallsbeslutninger. Dette omtales som et kulturskifte i KV og har blant annet bakgrunn i at de ortodokse medlemskirkerne i KV over lang tid har hevdet at deres fortsatte medlemskap i organisasjonen er avhengig av at ikke KV-flertallet trumfer igjennom vedtak de ortodokse finner det vanskelig å leve med. KV som representerer ca. 550 millioner kristne, samler hovedsakelig protestantiske og ortodokse kirker.

Neste uke vil vise om konsensus-linjen fungerer når generalforsamlingens delegater skal samle seg om offisielle uttalelser om aktuelle tema. Ved siden av å komme med innspill til utviklingen av FN er det planlagt uttalelser om blant annet rett og ansvar til å beskytte land og folk mot overgrep, om terror, anti-terror og menneskerettigheter og om utfordringer for Latin-Amerika.

- Kirkene trenger fremdeles globale møteplasser, og organer som i gitte tilfeller kan tale og handle på deres vegne, for eksempel i forhold til FN og andre verdensorganisasjoner. Ikke minst trenger kirkene nå en organisasjon som kan bistå og forene dem i møte med en global, multireligiøs virkelighet, sier prost Trond Bakkevig som er med på generalforsamlingen i KV fordi han er Den norske kirkes avtroppende medlem i KV's sentralkomite.

Prominente gjester

Blant de prominente gjestene på generalforsamlingen er Brasils president Luiz Inácio "Lula" da Silva. Han skal hilse forsamlingen fredag formiddag. Tre mottakere av Nobels fredspris er også til stede; den sørafrikanske erkebiskopen Desmond Tutu, den argentinske menneskerettighetsaktivisten Adolfo Perez Esquivel og Rigoberta Menchu, menneskerettighetsforkjemper fra Guatemala.

Nesten 4000 deltar på ulike måter på KV's generalforsamling. Mer enn halvparten av dem deltar på "Mutirao" som er det portugisiske ordet for møtested og omfatter utstillinger, presentasjoner, workshops og debatter. Mutirao omfatter over 200 programposter.

Det er 691 offisielle delegater fra de 348 medlemskirkerne. Fire av disse kommer fra Den norske kirke; prost Ingrid Vad Nilsen (delegasjonsleder), biskop Per Oskar Kjølås, Kirsti Guvsám og Harald Gundersen. En rekke andre reiser til generalforsamlingen med observatørstatus. Medregnet

representanter fra Kirkens nødhjelp, Norges kristne råd, presse og andre er mellom 30 og 40 nordmenn til stede. (Kirkens informasjonstjeneste)

Fra åpningsgudstjenesten i det store møteteltet som benyttes til daglige gudstjenester under Kirkens verdensråds generalforsamling i Porto Alegre.

Følg forhandlingene og nyhetene fra generalforsamlingen her: <http://www.wcc-assembly.info/>

Urfolk utfordrer Kirkenes verdensråd

(17.02.2006)

Dette sier samiske Kirsti Guvsam som er med i Den norske kirkes delegasjon til Kirkenes verdensråds generalforsamling (KV) i Porto Alegre, Brasil, 14.-23. februar. Biskop i Nord-Hålogaland, Per Oskar Kjølaas er også blant de fire i delegasjonen fra Den norske kirke. Han har lang erfaring fra samisk kirkeliv og er blant annet biskopenes representant i Samisk kirkeråd. Kjølaas er enig med Guvsam i at kirken har noe å lære av urfolks spiritualitet:

- Vi begynner å oppdage konsekvensene av at begrepet "hellig" har mistet praktisk betydning. Det ser vi ikke bare når noen misbruker ytringsfriheten til å krenke menneskers gudstro. Også i vårt forhold til naturen kan man få inntrykk av at all ærefrykt har blitt borte. Vi har kanskje noe viktig å lære av naturfolkene forestillinger om det hellige ved naturen, sier biskop Kjølaas.

Redningsaksjon for urfolks språk

En egen kirkelig urfolkskonferanse ble arrangert i tilknytning til KV's generalforsamling. Fra den konferansen som samlet omkring 50 urfolksrepresentanter, ble det oversendt en uttalelse til generalforsamlingen. Her fokuseres det blant annet på at urfolk er de første som registrerer at naturen ødelegges. Men uttalelsen er særlig opptatt av truslene mot urfolks språk. I dokumentet hevdes det at det forsvinner gjennomsnittlig ett urfolksspråk annenhver uke.

- Vi må reagere raskt dersom våre opprinnelige røster ikke skal forstumme, heter det. Utfordringen rettes til verdens kirker: - Kirkene har historisk bidratt til å undertrykke urfolks språk. Nå må kirkene gjøre noe for å redde og styrke våre språk, skriver urfolksrepresentantene.

Fra en gudstjeneste under Kirkenes verdensråds generalforsamling i Porto Alegre, Brasil. Gudstjenesten var forberedt og ledet av Metodistkirken i Bolivia som er ett av to land med urfolk som majoritetsbefolkning.

Ute av øyet - ute av sinn

Uttalelsen fra urfolkskonferansen bærer tittelen "Transformation from within" ("Forvandling innenfra"). Ett av punktene i dokumentet er et krav om at KV's kontor for urfolksspørsmål må flyttes tilbake til KV's hovedkontor i Geneve. For tre år siden ble kontoret flyttet fra Geneve til La Paz i

Bolivia.

- Jeg støtter dette kravet fra urfolksrepresentantene samlet her i Porto Alegre. For ledelsen ved KV-kontoret i Geneve er det fare for at flyttingen har hatt en viss "ute av øye - ute av sinn"-effekt, tror biskop Kjølås.

Ikke bare sett, men også hørt

- Det er ikke fort gjort å integrere et urfolksperspektiv i organisasjonen Kirkenes verdensråd. KV har arbeidet med urfolksspørsmål i mange år og har hatt et eget urfolkskontor siden 1995. Mange urfolksrepresentanter har en følelse av at de nok blir sett,- blant annet på grunn av iøynefallende klesdrakt. Men det vi ønsker er å bli hørt. Dersom KV i fremtiden skal begynne å lytte til det urfolk har å bidra med, må det skje en forvandling innenfra, sier Guvsam.

Derfor arbeider den norske delegasjonen på KVs generalforsamling med å argumentere for bedre urfolksrepresentasjon i KVs organer. Blant de 691 delegatene som i disse dager er samlet til generalforsamling, finnes kun 13 urfolksrepresentanter.

- KV må anstrenge seg mer for å få medlemskirkene til å ta sine forpliktelser overfor urfolk alvorlig. Mange kirker gjør dessverre lite for å sørge for at ulike folkegrupper blir representert i delegasjoner til slike møter som dette, sier Kirsti Guvsam.

Urfolkskonferanse i Karasjok

Line Merethe Skum (på bildet sammen med leder av KVs urfolkskontor, Eugenio Poma) som er rådgiver i Samisk kirkeråd, har bred erfaring fra internasjonalt kirkelig urfolksarbeid. Hun arbeider aktivt under møtet i Porto Alegre med å mobilisere unge urfolksrepresentanter til å påta seg ansvar. Samtidig driver hun lobbyvirksomhet for å overbevise generalforsamlingens delegater om betydningen av økt urfolksrepresentasjon. Hun forteller at utsendinger fra den lutherske kirkefamilien i år skal samles til urfolkskonferanse i Karasjok:

- Det lutherske verdensforbund (LVF) inviterer sammen med de samiske kirkerådene i Norge og Sverige til drøftinger av hvordan LVF kan styrke sitt engajement for urfolks plass i medlemskirkene. Arrangementet er lagt til Karasjok i september, og jeg gleder meg allerede, sier Skum. (Kirkens informasjonstjeneste)

- For dårlig KV-analyse av økonomisk urettferdighet

(18.02.2006)

Dokumentet "[AGAPE - A call to love and action](#)" som forelå før generalforsamlingen i Kirkenes verdensråd (14.-23. februar), skapte kraftig engasjement i blant delegatene i Porto Alegre, Brasil torsdag. Det såkalte AGAPE-dokumentet er resultatet av KVs arbeid med økonomisk rettferdighet, fattigdomsbekjempelse og konsekvensene av globaliseringen.

Kritikken av dokumentet fra flere delegasjoner og usikkerhet rundt dokumentets status, gjorde det nødvendig med en åpen samtale i plenum lørdag også. Der presenterte den norske delegasjonen sin kritikk.

- For å oppnå innflytelse trenger KV dype og kvalifiserte analyser av årsakene til økonomisk urettferdighet. Dessverre gir AGAPE-dokumentet oss alvorlige forenklinger og et ideologisk språk som KVs medlemskirker ikke trenger for å samle seg om konkrete og konstruktive tiltak, sa delegat Harald Gundersen som presenterte den norske kritikken. Han trakk fram dokumentets omtale av Verdens handelsorganisasjon (WTO) som et eksempel:

- Det er ikke WTO selv som påtvinger mange av medlemslandene liberalisering. Nei, det er de mektigste landene som på denne måten bruker WTO. Derfor er ikke problemet at WTO gir et multilateralt regelverk for verdenshandelen, men heller den aggressive politikken mange av OECD-landene fører, sa Gundersen. Han la til at AGAPE-dokumentets forenklinger og retorikk kan skape problemer for KVs dialog med organer som WTO.

Økt oppmerksomhet mot urett

Økonomisk, sosial og politisk urett har vært sentrale tema for organisasjonens arbeid i hele KVs snart 60-årige historie. Den norske KV-delegasjonen kaller den voksende kløften mellom fattige og rike for vår tids største forbrytelse mot menneskeheten og mener at KV må ha økt oppmerksomhet mot hva kirkene kan gjøre for å endre utviklingen.

Tidligere generalforsamlinger har fokusert liknende temaer ved å lage temaformuleringer preget av politiske slagord. Årets tema lyder slik: "Gud, i din nåde, omskap verden"

Årets generalforsamling foregår i samme by som det første World Social Forum ble arrangert i (2001). Dette nevnes av flere og den tyske biskopen Wolfgang Huber sa det slik:

- Vi er oppmuntret av at bevegelser som samles til World Social Forum gir positive og konstruktive meldinger om at det finnes alternativer til dagens globale økonomiske urettferdighet.

Den lokal metodistpastoren fra Porto Alegre, Nancy Cardoso Pereira, ba kirkene knuse auraen av uforanderlighet ved tingenes tilstand:

- Hvem kan fordømme og knuse illusjonen om at økonomiske systemer er naturgitte og evige? spurte hun.

Brasils president, populært tiltalt som "Lula", talte til Kirkenes verdensråds generalforsamling i Porto Alegre i det sørlige Brasil fredag 17. februar.

"Lula" på besøk

Brasils president Luiz Inácio "Lula" da Silva, besøkte Kirkenes verdensråds generalforsamling 17. februar. Hans halvtimelange tale til de 2-3000 tilhørerne innholdt mange suksesshistorier om hva hans regjering har fått gjort på de tre årene de har sittet med makten. Han sa at det viktigste for ham som president er å fremme solidariteten mennesker og nasjoner imellom.

President "Lula" takket Kirkenes verdensråd for å anstrenge seg for en fredeligere verden. Med henvisning til tiden med totalitært regime i Brasil, fortalte han at KV hadde vært viktig for mange brasilianere på 1970 og -80-tallet:

- Vi så at KV gav mer enn moralsk og åndelig støtte. Dere viste aktiv solidaritet og effektiv støtte som ga oss ny tro på vår kamp for frihet og verdighet, sa presidenten.

Bidro til diktaturets fall

Prost Trond Bakkevig som er Den norske kirkes medlem i KV's sentralkomite og derfor også deltar på generalforsamlingen, forteller at KV på 80-tallet bidro til å fjerne Brasils militærdiktatur:

- I 1985 ble det offentliggjort en rapport som het "Brasil - nunca mais" – "Brasil - aldri mer". Der fantes opplysninger om torturmetoder, torturister og rettsakene mot politiske fanger. Den bidro til at generalenes diktatur ble diskreditert. I to år lå rapporten på bestselgerlistene. Boken var resultatet av en hemmelig bearbeidelse av arkivmateriale. Dette var skaffet til veie i et samarbeid mellom kirkelige representanter og advokatene til de politiske fangene.

Det var bare fem personer, i Brasil og Genève, som hadde oversikt over det som skjedde. På norsk side var det først i ettertid vi fikk vite at Kirkenes verdensråd hadde vært med å finansiere dette, forteller Bakkevig. Han sier at dette er ett av mange eksempler på Kirkenes verdensråds arbeid i Latin-Amerika i den tiden generalene og diktatorene regjerte. (Kirkens informasjonstjeneste)

[Se nettsidene til Kirkenes verdensråds niende generalforsamling](#)

[AGAPE-dokumentet finnes her i norsk oversettelse](#)

- I flertall eller mindretall - kirken skal ikke delta i en religionskonkurransse

(18.02.2006)

Den anglikanske kirkes overhode, erkebiskopen av Canterbury, var invitert til KVs generalforsamling i Porto Alegre, Brasil for å tale om kristen identitet og religiøs pluralisme. Rundt hans hals hang for anledningen et kors han hadde mottatt fra en kristen menighet i Teheran. Også på den måten pekte han på problemene mange kristne opplever i samfunn der kristne er minoriteter.

Han sa at videre at der kristne er i flertall er det kirkenes oppgave å være solidariske med de som ikke deler flertallets tro. - Det er en kristenplikt å sørge for at ikke-kristne stemmer blir hørt, sa han.

Dr. Rowan Williams ba de 2000 tilhørerne om å definere sin kristne identitet på denne måten: - Kristen identitet er å høre til på det sted Jesus vil ha oss, sa erkebiskopen av Canterbury.

Prost Ingrid Vad Nilsen (bildet) som leder Den norske kirkes delegasjon på Kirkenes verdensråds generalforsamling, gir full støtte til erkebiskop Williams.

- Blant medlemskirkene i KV finnes både mektige flertallskirker og utsatte minoritetskirker. Derfor har KV en unik rolle som initiativtaker til religionsdialogen på globalt nivå. Å sørge møteplasser for grupper som ikke har andre arenaer å møtes på, er KV's viktigste oppgave, sier Ingrid Vad Nilsen.

Kristen identitet

Erkebiskopens tale dreide seg om nødvendigheten av, og risikoen ved, dialog religionene imellom. Han tok utgangspunkt at forholdet religionene mellom for kirken aldri må ses som et konkurranseforhold.

- Kristen tro hevder ikke først å fremst å tilby det beste tenkesettet. Ved å være der Kristus er kan vi leve så nær Gud at verken engstelser eller feiltrinn bryter Guds løfter til oss. Der kan vi leve i en gjensidig forståelse som gjør at konflikter og uoverensstemmelser ikke leder oss til vold og ønske om å skade hverandre, sa Williams.

Han advarte mot forsøk på å konstruere en kristen identitet ut fra prinsipper og idealer. - Da ender man fort opp med noe helt annet enn det Skriften kaller "å være i Kristus", påpekte han.

Erkebiskopen var opptatt av at dyder som trofasthet og hengivelse er viktige elementer i den kristnes identitet. Han understreket at kristnes tillitsfullhet overfor mennesker av annen tro utfordrer til noe annet enn en innstilling der kristne skal overbevise andre om hvor de tar feil:

- Hva er det de andre ser? Kan det de ser bli en del av min verden? Slike spørsmål kan bare besvares gjennom tillit, - det vil si ved at vi blir værende sammen. Å arbeide side om side med mennesker fra andre trosretninger er ikke et påfunn fra moderne liberalere som ønsker å slå av på det enestående ved Jesus Kristus. Det er en nødvendighet som følger av at vi skal være der Han er, sa Williams.

Prins El Hassan bin Talal fra Jordan var den muslimske røsten på fredagens sesjonen under KVs generalforsamling. Han talte via en forhåndsinnspilt video.

Muslimsk røst

Prins El Hassan bin Talal fra Jordan var den muslimske røsten på fredagens sesjonen under KVs generalforsamling. Han er leder for World Conference of Religions for Peace (WCRP) der tidligere Oslo-biskop Gunnar Stålsett deltar aktivt gjennom det europeiske samtaleorganet for religiøse ledere.

Prins El Hassan bin Talal som talte via en forhåndsinnspilt video, utfordret forsamlingen til å søke etter rammer for håndtering av uenighet.

- Kan vi akseptere at skråsikkerhet skaper skiller og at vi kan forenes midt i mangfoldet? Det å ta ansvar for egne ord og handlinger er det som gjør det mulig å fremme respekten for hverandre, sa bin Talal.

- Jeg ønsker et internasjonalt initiativ som kan lede til enighet om visse regler for fredlig sameksistens, sa han og talte om "fredens lov" som alternativ til diskriminering og fremmedfrykt. Han refererte spesielt til regionen i det vestlige Asia.

Prinsen pekte på at de ulike religiøse fellesskap fortsatt er dårlig informert om hverandre, til tross for økende mulighet for kommunikasjon.

- Slik jeg ser det er kunnskap om de andre avgjørende. Tillit og gjensidig sikkerhet kan bare bygges der hvor en ikke-voldelig moral kombineres med trygghet på at vi kan stole på hverandre, sa han. (Kirkens informasjonstjeneste)

[Se nettsidene til Kirkenes verdensråds generalforsamling her](#)

[Hent hele talen til Erkebiskopen av Canterbury her \(engelsk\)](#)

[Les KVs bakgrunnsstoff om kristen identitet og religiøs pluralisme her](#)

Interreligiøs delegasjon returnerer fra Pakistan

(18.02.2006)

Delegasjonen returnerer til Norge søndag og vil være tilgjengelig for mediene like etter ankomst til Gardermoen, ca kl. 16.40.

I Pakistan har delegasjonen hatt møter med framstående religiøse ledere, først og fremst ledere som deltar i det interreligiøse rådet i Pakistan. Den har også hatt møter med høytstående politikere. Delegasjonen har reist på oppdrag fra sine respektive organisasjoner og har ikke hatt noe oppdrag for norske myndigheter.

Formålet for reisen har vært å presentere hvordan kristne og muslimer i Norge har reagert på de siste ukenes hendelser i kjølvannet av publiseringen av Muhammed-karikaturene, og å gjøre tydelig at det store flertallet av kristne og muslimer i Norge lever fredelig sammen også etter de siste ukers påkjenninger. En av flere årsaker til dette er det langvarige og systematiske tillitsbyggende arbeidet som har skjedd mellom muslimske og kristne ledere de siste 10 til 15 år. Delegasjonens medlemmer, som alle har erfaring fra interreligiøs dialog i Norge, har fortalt om disse erfaringene.

Delegasjonens budskap har for øvrig vært basert på den felles uttalelsen muslimske og kristne ledere kom med 3. februar, der det legges vekt på vern om ytringsfriheten, respekt for religiøse følelser og avvisning av all bruk av trusler og vold mot dem som ytrer seg, se uttalelsen [her](#).

Delegasjonen har bestått av
Imam Mehboob Ur-Rehman (leder for imam-komiteen under Islamsk råd Norge)
Imam Senaid Kobilica (nestleder Islamsk råd Norge)
Sokneprest Geir Valle
Sokneprest Knut Kittelsaa

Arne Sæverås fra Kirkens Nødhjelp har tilrettelagt for delegasjonen og deltatt under deler av reisen. (Kirkens informasjonstjeneste)

Til medieredaksjonene

Kobilica, Valle og Kittelsaa ankommer fra Islamabad med flight PK 703, kl. 1615. De vil være tilgjengelig for mediene like etter tollpassering på Gardermoen. Mediene bes selv holde seg oppdatert om eventuelle flyforsinkelser.

For ytterligere informasjon kan følgende kontaktes:
Vebjørn L. Horsfjord, assisterende generalsekretær i Mellomkirkelig råd, tlf 97515075.
Pressekontakt Islamsk råd Norge: Tlf. 41123459.

Uttalelser i forbindelse med Muhammed-karikaturene finnes på
<http://irn.no/old/>
<http://www.kirken.no/nyheter/nyhetDet.cfm?pNyhetId=1230&pNyhetKat=Presse>
<http://www.trooglivssyn.no/uttalelser.htm>

Kirkenes verdensråd skal gjøre mindre, men gjøre det bedre

(03.03.2006)

Walter Altmann er president i Den Evangelisk lutherske kirken i Brasil. Den norske kirke undertegnet i 2003 en samarbeidsavtale med denne kirken. Altmann overtar formannsvervet i KV etter Aram I som har ledet organisasjonens sentralkomite siden 1991.

Ingrid Vad Nilsen (bildet) som ledet Den norske kirkes offisielle delegasjon til KVs generalforsamling, overtar etter prost Trond Bakkevig som ett av 150 medlemmer i KVs sentralkomite. Vad Nilsen som også er valgt leder av Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, ser medlemskapet i sentralkomiteen som en viktig posisjon for å påvirke KVs videre utvikling.

Vitaliseringsbehov i KV

- Forarbeidene til generalforsamlingen gir et godt bilde av hva som må gjøres for å vitalisere organisasjonen. Mye handler om vilje og evne til å modernisere en gammel organisasjon som har gått seg litt fast i gamle spor. Vi vet hvor vanskelig det kan være innenfor vår egen kultur. Når endringer skal gjøres i en global organisasjon, sier det seg selv at dette byr på store utfordringer. Det handler om å blankpusse visjonen og finne arbeidsoppgaver som hjelper oss å nå de målene vi har for arbeidet. I tillegg handler det om å ta i bruk nye metoder og ny teknologi som gjør oss i stand til å arbeide i nettverk og opprettholde kontakt og samarbeid på billigere måter enn før, sier Ingrid Vad Nilsen.

Organisasjonen Kirkenes verdensråd har siden 1999 hatt et inntektstap på 30 %. Den kraftige slankeprosessen KV har vært gjennom kan ses som at KV er offer for sin egen suksess. Ingrid Vad Nilsen forklarer dette slik:

- Da KV ble etablert, var det den eneste av sitt slag og utgjorde en av få arenaer for kirkene over landegrensene, med unntak av bilaterale misjonsforbindelser. I dag er dette bildet helt annerledes. I Norge har vi f.eks. et nasjonalt økumenisk råd med bredere deltakelse enn KV. De ulike verdensdeler har også sine kirkelige organer. I tillegg har vi fått en flora av kirkelige nødhjelpsorganisasjoner som etablerer egne nettverk på tvers av andre organisasjoner. Virksomhet som tidligere foregikk i KV-regi, er nå overtatt av regionale økumeniske organer. Alt dette er bra, men det fører til at KV må nyorientere seg, sier Vad Nilsen og legger til:

- KV må ikke forsøke å konkurrere med regionale samarbeidsorganer om oppmerksomhet, men mer bevisst utnytte sin koordinatorrolle. Rollen som koordinator gjør kanskje KV mindre profilert, men behovet for organisasjonen avtar ikke. Nå gjelder det å se hva KV kan være best på, sier Vad Nilsen. Hun peker på to satsingsområder:

Fokus på nettverksfunksjonen

- KV må prioritere sin nettverksfunksjon innen enhetsarbeidet fram mot en synlig enhet blant kirkene og den globale religionsdialogen som i dag både inkluderer teologi og politikk. Ut over dette, må KV lære seg å arbeide sammen med andre aktører på en slik måte at vi får mest mulig ut av de ressurser vi til sammen rår over, sier hun.

Fra generalforsamlingen kom det flere utfordringer til medlemskirkene. Ingrid Vad Nilsen løfter fram disse:

- Vi er bedt om å svare på en rekke spørsmål om vårt forhold til andre kirker. Vi ønsker også å fortsatt arbeide med spørsmål omkring globalisering og økonomisk rettferdighet. I tillegg ønsker vi å bidra med våre erfaringer med Ungdommens kirkemøte når KV nå skal etablere en ungdomsstruktur.

Kirkenes verdensråds generalforsamling i Porto Alegre, Brasil, var den niende i organisasjonens 58 årige historie. Mer enn 4000 mennesker deltok, inkludert de 691 offisielle delegatene fra KVs 348 medlemskirker. Medlemskirkene omfatter 450 millioner kirkemedlemmer i over 100 land. Temaet for generalforsamlingen var "Gud, i din nåde, omskap verden".

En bønn om forandring

Det offisielle budskapet generalforsamlingen har sendt til medlemskirkene er utformet som en invitasjon til bønn om forandring. Her er budskapet slik det ble vedtatt på generalforsamlingens siste dag 23. februar:

“God, in your Grace, Transform the World” An Invitation to Prayer

Sisters and brothers, we greet you in Christ. As representatives of churches from all the world's regions, we gather in Porto Alegre, Brazil, meeting in the first decade of the third millennium, in the first assembly of the World Council of Churches held in Latin America. We have been invited here to join in a festa da vida, the feast of life. We are praying, reflecting on the scriptures, struggling and rejoicing together in our unity and diversity, and seeking to listen carefully to one another in the spirit of consensus.

Meeting in February 2006, we are made aware by Assembly participants of cries arising daily in their home countries and regions due to disasters, violent conflicts and conditions of oppression and suffering. Yet we are also empowered by God to bear witness to transformation in personal lives, churches, societies and the world as a whole.

Specific challenges and calls to action are being communicated to the churches and the world in the reports and decisions of the Assembly, such as: the quest for Christian unity; our mid-term call to recommitment to the Decade to Overcome Violence (2001-2010); discernment of prophetic and programmatic means to achieve global economic justice; engagement in inter-religious dialogue; full inter-generational participation of all women and men, and common statements addressing the churches and the world on public issues.

The theme of this Ninth Assembly is a prayer, “God, in your grace, transform the world”. In prayer our hearts are transformed, and so we offer our message as prayer:

*God of grace,
together we turn to you in prayer, for it is you who unite us:
you are the one God - Father, Son and Holy Spirit - in whom we believe,*

*you alone empower us for good,
you send us out across the earth in mission and service in the name of Christ.*

We confess before you and all people:

We have been unworthy servants.

We have misused and abused the creation.

We have wounded one another by divisions everywhere.

We have often failed to take decisive action against environmental destruction, poverty, racism, caste-ism, war and genocide.

We are not only victims but also perpetrators of violence.

*In all this, we have fallen short as disciples of Jesus Christ
who in his incarnation came to save us and teach us how to love.*

Forgive us, God, and teach us to forgive one another.

God, in your grace, transform the world.

God, hear the cries of all creation,

the cries of the waters, the air, the land and all living things;

the cries of all who are exploited, marginalized, abused and victimized,

all who are dispossessed and silenced, their humanity ignored,

all who suffer from any form of disease, from war

and from the crimes of the arrogant who hide from the truth,

distort memory and deny the possibility of reconciliation.

God, guide all in seats of authority towards decisions of moral integrity.

God, in your grace, transform the world.

*We give thanks for your blessings and signs of hope that are already present in the world,
in people of all ages and in those who have gone before us in faith;*

in movements to overcome violence in all its forms, not just for a decade but for always;

*in the deep and open dialogues that have begun both within our own churches and with those of
other faiths in the search for mutual understanding and respect;*

in all those working together for justice and peace -

both in exceptional circumstances and every day.

We thank you for the good news of Jesus Christ, and the assurance of resurrection.

God, in your grace, transform the world.

By the power and guidance of your Holy Spirit, O God,

may our prayers never be empty words

but an urgent response to your living Word -

in nonviolent direct action for positive change,

in bold, clear, specific acts of solidarity, liberation, healing and compassion,

readily sharing the good news of Jesus Christ.

Open our hearts to love and to see that all people are made in your image,

to care for creation and affirm life in all its wondrous diversity.

*Transform us in the offering of ourselves so that we may be your partners in transformation
to strive for the full, visible unity of the one Church of Jesus Christ,*

to become neighbours to all,

as we await with eager longing the full revelation of your rule

in the coming of a new heaven and a new earth.

*God, in your grace, transform the world. In the name of the Father, Son and Holy Spirit;
Amen.*

Urfolk fra tre kontinenter møttes på 'Knokkelfjellet'

(03.03.2006)

"The Mountain of Bones" eller "Knokkelfjellet" i Porto Alegre, ligger ovenfor et av byens beste villastrøk. På dette fjellet bor i dag 18 indianerfamilier. De kom dit våren 2004 fordi deres åndelige leder fikk et syn om å finne tilbake til de stedet deres forfedre var gravlagt. Det viste seg at det var der Porto Alegres mest velstående innbyggere hadde bygget sine villaer.

- Vi ble tatt med på en vandring til flere kulturminner i nærområdet som viser at Kaingang-folket har bodd i dette området over mange hundre år, forteller Line M. Skum (på bildet sammen med indianerkvinnen Luordes). Skum deltok på Kirkenes verdensråds generalforsamling som rådgiver for urfolksspørsmål og arbeider til daglig i Samisk kirkeråds administrasjon i Den norske kirke. Hun forteller at Kaingang-indianerne arbeider for å få den legale tillatelsen til å bli boende på "The Mountain of Bones".

- Den lutherske kirken i Brasil og den felleskirkelige organisasjonen COMIN er blant dem som arbeider for å styrke indianernes rettigheter. Dette er en lang og tidkrevende prosess. Høvdingen Jamie var svært interessert i å høre om Finnmarksloven og hvordan vi i Norge har fått arbeidet fram en slik lov. Uten lovverk som sikrer urfolks landrettigheter, blir de den tapende part, sier Line M. Skum. Hun fremhever betydningen av at kirker i alle deler av verden engasjerer seg i arbeidet med å sikre urfolks rettigheter, ikke minst landrettigheter.

- Besøket hos Kaingang-indianerne viste oss hvordan kirker aktivt kan arbeide i solidaritet med urfolk som kjemper for overlevelse. For Kaingang-indianerne som for urfolk i alle deler av verden, er land grunnlaget for livet, sier Line M. Skum.

Fra en kirkelig urfolk-konferanse i forkant av Kirkenes verdensråds generalforsamling i Brasil, kom uttalelsen *Transformation from within - Indigenous voices and the life of the church*. [Den kan leses her.](#)

-Støtten til det palestinske folk må opprettholdes

(10.03.2006)

Videre i uttalelsen heter det:

- Hamas' seier i valget til ny palestinsk nasjonalforsamling føyer seg inn i en rekke av politiske hendelser den siste tiden som har påvirket forholdet mellom Israel og Palestina. Fra Israel, USA og EU er Hamas seier blitt møtt med trusler om økonomisk og politisk boikott av palestinerne. En ytterligere forverring av den humanitære situasjonen på Vestbredden og i Gaza vil føre til en styrking av ekstreme posisjoner på begge side av konflikten, og vil slik være ødeleggende for det forhandlingsklima som vil være nødvendig for å nå fram til folkerettsbaserte løsninger på konflikten.

- Det er en meget kompleks historisk bakgrunn for konflikten i regionen, og den nye situasjonen stiller alle involverte aktører overfor nye utfordringer. Internasjonale aktører har vært enig om at demokratibygging i Midtøsten er viktig både for den regionale stabiliteten og for å sikre internasjonal fred og sikkerhet. KISP vil hevde at samarbeid med de palestinske myndigheter må opprettholdes for å sikre de demokratiske rettighetene til den palestinske befolkningen.

- Menneskeretts situasjonen for mange palestinere er prekær. Vi utfordrer norske myndigheter til å fortsatt bidra til at internasjonal humanitær rett og menneskerettighetene blir respektert. I konflikten mellom Israel og palestinerne er det et asymmetrisk styrkeforhold. Israel er en av verdens ledende militærmakter og har gjennom årtier brukt denne makten til å opprettholde en folkerettstridig okkupasjon, samtidig som palestinernes situasjon gjennom denne perioden er blitt systematisk forverret. Israel har på sin side en rett til å forsvare seg og til å leve innenfor internasjonalt anerkjente grenser. Sammen med våre palestinske søsterkirker vil vi understreke overfor Hamas at de må verne om sosiale, politiske og religiøse rettigheter i de palestinske områdene, og at de må avstå fra terror og vold i konflikten.

KISP ber på denne bakgrunnen norske myndigheter og andre ansvarlige norske aktører om å innta følgende posisjoner:

- Støtten til det palestinske folk må opprettholdes
- Israel må trekke seg tilbake til grensene av 1967, slik det er nedfelt i FNs resolusjoner 242 og 338, og alle permanente sikkerhetstiltak må finne sted innenfor disse grensene (inklusive sikkerhetsmuren)
- De demokratisk valgte myndighetene i regionen må anerkjennes som legitime representanter for sine borgere. På det grunnlag kan man stille krav om respekt for menneskerettighetene til både palestinske og israelske myndigheter.
- Flyktningenes folkerettslig forankrede rettigheter må respekteres

Til redaksjonen: Kontaktperson er leder i KISP, Raag Rolfsen,
mobil tlf: 99208616

Langvarig kontakt ga plattform for samhandling i karikaturstriden

(10.03.2006)

Rapporten ble lagt fram på Mellomkirkelig råds møte i Oslo 9.-10. mars, og rådet uttrykte støtte til den linje som ble valgt og gir anerkjennelse til det arbeidet som er gjort.

I den foreløpige rapporten sies det at den gjensidige tilliten mellom Mellomkirkelig råd og Islamsk råd Norge er bevart gjennom hele prosessen, og at relasjonen til norske myndigheter, primært gjennom Utenriksdepartementet, er godt ivaretatt. Det har også vært et godt samarbeid med Kirkens Nødhjelp. Mulighetene for fortsatt tillitsfulle dialog-relasjoner er snarere styrket enn svekket gjennom de siste ukene, heter det i rapporten.

Før rådets samtale på bakgrunn av rapporten, ble det holdt et seminar om samarbeid med muslimer i Norge og kirkelig dialogarbeid.

-Vi har lært at dialog er uvurderlig viktig når alt er rolig og det ikke er konfliktpunkter. En tillitsskapende dialog er kanskje den viktigste ressursen vi har når det oppstår konflikt, sa Anne Hege Grung i et innlegg på seminaret. Hun har vært med fra Den norske kirke i kontaktgruppa mellom Islamsk råd Norge og Mellomkirkelig råd.

Oddbjørn Leirvik, som var initiativtaker til etableringen av kontaktgruppa tidlig på 1990-tallet, sa også at vi nå har høstet fruktene av et mangeårig tillitsbyggende dialogarbeid. Det har utviklet seg fra kontakt til dialog og samhandling, sa Leirvik.

-Denne kontakten gir oss mulighet for både samhandling og gjensidig kritikk når det er nødvendig, sier Mellomkirkelig råds generalsekretær, Olav Fykse Tveit. (Kirkens informasjonstjeneste)

Riksaasen Dahl første kvinnelige biskop på ledermøte for Porvoo-kirkene

(19.03.2006)

Mandag morgen leder hun morgengudstjenesten under kirkelederkonferansen, som holdes i Cardiff fra 16.-21. mars, og under nattverden vil hun bli assistert av en prest fra den skotske anglikanske kirke. Ingen av de anglikanske kirkene har kvinnelige biskoper, men kirkene i Skotland og Irland har åpnet for kvinnelige biskoper. Det har ennå ikke Church of England og The Church in Wales.

-De anglikanske kirkene i England og Wales kan ikke benytte prester som jeg har ordinert. Så lenge vi i Porvoo-fellesskapet er i prosess, må jeg forholde meg til at vi har forskjellig praksis i dette spørsmålet, sier biskop Laila Riksaasen Dahl. Hun forteller at hun ikke har merket noen reaksjoner i forbindelse med at det er første gang en kvinnelig biskop deltar på et slikt kirkeledermøte, og undertreker at det å møte andre kirkeledere i Porvoo-fellesskapet bekrefter egen identitet.

Den norske delegasjonen bidrar også samlet til å dempe inntrykket av en mannsdominert kirkelederkonferanse. Foruten Riksaasen Dahl deltar kirkerådsmedlem Jorund Andersen, teologisk rådgiver Stephanie Dietrich i Mellomkirkelig råd og Bispemøtets generalsekretær Knut Erling Johansen. Parallelt arrangeres det også for første gang en konferanse for kommunikasjonsmedarbeidere i Porvoo-kirkene, også det i Cardiff.

I en norsk rapport til kirkelederkonferansen sies det at Den norske kirke gjennom Porvoo-fellesskapet er blitt mer overbevist om å holde bispeembetet åpent både for menn og kvinner. I dag har kirkene ulik praksis når det gjelder vigsling av både menn og kvinner til bispeembetet, og det sies at det fortsetter å være en utfordring for fellesskapet, en utfordring som må bli tatt opp i årene som kommer. Ellers er det et resultat av Porvoo-fellesskapet at Den norske kirke inviterer biskoper fra Storbritannia og Irland og fra de nordiske lutherske folkekirkene til å delta under håndspåleggelsen ved norske bispevigsler. Sist skjedde det da en biskop fra den skotske kirken i desember deltok ved vigslingen av Helga Haugland Byfuglien til biskop i Borg.

Fra norsk side blir det påpekt at Porvoo-fellesskapet er et fellesskap av kirker som har forpliktet seg på å arbeide tett sammen, men ikke forstått som en ny "bekjennelse". Fellesskapet skal heller ikke bli en slags ny økumenisk nord-europeisk blokk. Man erfarer at dette kirkefellesskapet er et nyttig rammeverk for viktige teologiske diskusjoner.

Den norske kirke har erfart at det er berikende å delta i dette kirkefellesskapet, som er et videre fellesskap enn det lutherske. På de 10 årene som er gått er det mellom Porvoo-kirkene etablert kontakter blant annet gjennom utveksling av prester, menighets- og studiebesøk, og konferanser om aktuelle temaer som kirkene arbeider med. Erfaringene er at kirkene står overfor mange av de samme utfordringene. (Kirkens informasjonstjeneste)

Kirkerådet tilsetter ny direktør

(21.03.2006)

Kirkerådets direktør tilsettes for en åremålsperiode på seks år, med mulighet for forlengelse med seks nye år. Den nye direktøren er den sjette siden Kirkerådet ble opprettet i 1970. Forgjengerne er Georg Hille, Ivar Ramvi, Johannes Ulltveit-Moe, Knut Andresen. Avtroppende direktør Erling J. Pettersen, ble tilsatt i 1996.

Stillingen er tillagt ansvaret som øverste administrative leder av virksomheten i det felles sekretariat for Kirkerådet, Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd. Kirkerådet er Kirkemøtets forberedende og iverksettende organ og leder arbeidet mellom Kirkemøtets samlinger. Sekretariatet har ca. 60 tilsatte og holder til i Kirkens hus i Oslo.

Her er noen av de øvrige sakene på møtet i Kirkerådet denne uken: Oppfølging av lærenemndas uttalelse om skriftsyn og homofilisak, oppretting av nettverk for kirke og kultur, evaluering av menighetsrådsvalget 2005, årsmelding og årsplan for de sentralkirkelige råd, prioriteringer til statsbudsjettet 2007, tildeling av midler fra Opplysningsvesenets fond, programforslag og foreløpig saksliste for Kirkemøtet 2006, omorganisering i Kirkens Familievern og status for [arbeidet med kirkelige reformer etter regjeringens stat/kirke-melding](#).

Oppfølging av Lærenemnda

Kirkerådets administrasjon anbefaler ikke at årets Kirkemøte tar opp de forvaltningsmessige sidene ved uttalelsen om [Skriftforståelse og skriftbruk i forhold til homofilisaken fra Den norske kirkes lærenemnd](#). Foreløpig antydes Kirkemøtet 2007 som tid og sted for å trekke eventuelle konsekvenser av den uttalelsen Lærenemnda offentliggjorde 22. januar 2006.

Lærenemnda har selv presisert at dens uttalelse ikke tar opp de kirkelige og politiske konsekvenser av de læremessige standpunkter som inntas. Dette hører inn under Kirkerådets og Kirkemøtets område.

Kirkerådet inviteres til å drøfte den teologiske begrunnelse for de to syn som det redegjøres for. Lærenemnda delte seg på midten i sine konklusjoner om kirken bør anerkjenne homofilt samliv eller ikke. Uttalelsen drøfter bibeltekstene som har særlig relevans i denne forbindelse. Medlemmene i nemnda er i hovedsak enige om hvordan disse tekstene var ment den gang de ble skrevet, men er delt i synet på hvordan tekstene kan anvendes i dagens samfunn og kirke.

Lærenemnda er et selvstendig sakkyndig organ i Den norske kirke og avgir etter anmodning uttalelse ”i saker som gjelder den evangelisk-lutherske lære” (Kirkeloven § 27). For at nemnda skal kunne behandle en sak som er reist, må det godtgjøres at den angår den evangelisk-lutherske lære, og at det aktuelle læretema er av alvorlig og vidtrekkende karakter.

Kirkelig kulturnettverk

En av hovedkonklusjonene i [Kulturmelding for Den norske kirke](#) som ble presentert i 2005, var at det bør opprettes et nasjonalt kirkelig senter for utøvende og skapende kunst, samt at 3-5 eksisterende fagmiljøer burde gis status som regionale sentre.

Kirkemøtet 2005 sluttet seg til ideen om regionale sentre og la vekt på behovet for et nettverk og en koordinerende instans for dette nettverket. I etterkant av Kirkemøtets behandling har Kirkerådet innhentet innspill og forslag fra bispedømmene om regionale sentre og aktuelle samarbeidsinstanser. Fra kirkerådsmøtet denne uken er det ventet et klarsignal for etablering av et nettverk for kirke og kultur.

Fjorårets høring etter presentasjonen av Kulturmelding for Den norske kirke, viste engasjement og initiativ i forhold til regionale sentre. I saksdokumentene til kirkerådsbehandlingen presenteres opprettelsen av et kirkemusikalsk senter i Bodø som et første steg i forhold til oppbygging av slike regionale sentre. I forslaget til vedtak på kirkerådsmøtet heter det at Kirkerådet ber regjeringen om å prioritere regionale sentre i fordelingen av statlige kulturmidler.

Under forutsetning av statlig finansiering anbefales det at Kirkerådet støtter opprettelse av en koordinerende instans som vil kunne stå for den videre utvidelse av nettverket. Saksdokumentene til kirkerådsbehandlingen antyder at den koordinerende instans for nettverksbygging innen kirke, kunst og kultur blir lagt til Oslo eller Trondheim.

4,3 prosent valgdeltakelse ved menighetsrådsvalget 2005

[Den endelige rapporten fra menighetsrådsvalget 2005 foreligger til mars-møtet i Kirkerådet.](#) Her går det fram at 4,3% av de stemmeberettigede deltok ved

menighetsrådsvalget 2005. Valget i 2001 hadde en oppslutning på 3,6%. Økningen i oppslutning henger sammen med at flere menigheter hadde valg samtidig med stortingsvalget. De 334 menighetene som i fjor høst hadde menighetsrådsvalg samtidig med stortingsvalget, hadde en gjennomsnittlig valgdeltakelse på 9,5%.

Valg 2005

Hamar bispedømme hadde en valgdeltakelse på 9,1%. Intet bispedømme har hatt en så høy valgdeltakelse siden menighetsrådene ble opprettet i 1920. Hamar-rekorden skyldes for en stor del at 50% av menighetene i Hamar bispedømme gjennomførte valget samtidig med stortingsvalget. Det ble totalt avgitt 133.436 stemmer ved 2005-valget. Det er 25,8 % fler enn ved 2001-valget da 106.090 stemte.

På den negative siden fremheves det i rapporten til Kirkerådet at oppslutningen om menighetsrådsvalget på de tradisjonelle valgdagene (2. og 3. søndag i oktober) var lavere enn ved tidligere valg. Videre påpekes det at over 12% av menighetene hadde færre kandidater på listen enn det som egentlig kreves etter retningslinjene for valget. Ved forrige valg meldte 6,9% av menighetene om det samme problemet. Bare 220 menigheter benyttet prøveordningen med å gi stemmerett til ungdom som fylte 15 år i valgåret og kun 0,3% av stemmene (421 stemmer) ble avgitt av velgere under 18 år. Bare 5,6% av de som ble innvalgt som medlemmer var under 30 år. Ved forrige valg var denne andelen 6,2%. (Kirkens informasjonstjeneste)

Priv. til red.:

Kirkerådets møte starter onsdag 22. mars kl. 10.15 og varer til torsdag 23. mars kl. 18.00.

Det åpner med tale av Kirkerådets leder Thor Bjarne Bore om aktuelle saker.

Dokumenter til møter i de sentralkirkelige råd er offentlige dersom de ikke er unntatt etter offentlighetsloven.

Saksdokumenter finnes her: http://www.kirken.no/Besluttende_organer/main.cfm?pNyhetKat=4.

Kontaktpersoner:

Kirkerådets leder Thor Bjarne Bore, mobil 95 11 08 81,
Kirkerådets direktør Erling J. Pettersen, mobil 48 99 12 10,
Informasjonssjef Dag Stange, Kirkens informasjonstjeneste, tlf. 23 08 12 05.

Jens-Petter Johnsen ny direktør i Kirkerådet

(22.03.2006)

I utøvelsen av jobben som direktør i Kirkerådet er det spesielt tre forhold Johnsen vil legge vekt på, forklarte han.

– For det første vil jeg bidra til at Kirkerådets administrasjon kan være et godt serviceorgan overfor menighetene. For det andre skal jeg lede et forvaltningsorgan, og det er ikke minst viktig i forhold til stat/kirke-prosessen vi står overfor. For det tredje ønsker jeg sammen med det valgte Kirkerådet å lage en felles strategi for alle organer i vår kompliserte kirkestruktur.

Johnsen understreket at det er de folkevalgte organene som skal legge de politiske føringene for kirken.

Allsidig erfaring

Kirkerådet tilsatte 22. mars sokneprest Jens-Petter Johnsen som ny direktør i Kirkerådets sekretariat etter Erling J. Pettersen. Pettersen avslutter sin andre åremålsperiode i juni 2006.

Jens-Petter Johnsen (57) er for tiden sokneprest i Lambertseter i Oslo. Nå blir han leder for sekretariatet i de sentralkirkelige råd som har ca. 60 tilsatte og holder til i Kirkens hus i Rådhusgt. 1-3 i Oslo. Han er utdannet ved Menighetsfakultetet og ble ordinert til prestetjeneste i 1974.

Jens-Petter Johnsen har i to perioder arbeidet i Norges Kristelige Student- og Skoleungdomslag (NKSS). Først som ledertreningssekretær (1975-1979) og assisterende generalsekretær (1979-1982). Etter fem år som kapellan i Jar menighet i Bærum, kom Johnsen tilbake til NKSS som generalsekretær i perioden 1987-1999. Han har blant annet vært formann i Organisasjonenes Fellesråd, medlem av sentralstyret i Kristelig Folkeparti og medlem av det regjeringsoppnevnte stat/kirke-utvalget (Gjønnes-utvalget) 2003-2005.

Kirkerådets direktør tilsettes for en åremålsperiode på seks år, med mulighet for forlengelse med seks nye år. Den nye direktøren er den sjette siden Kirkerådet ble opprettet i 1970. Forgjengerne er Georg Hille, Ivar Ramvi, Johannes Ulltveit-Moe, Knut Andresen og avtroppende direktør Erling J. Pettersen. Pettersen ble tilsatt som direktør i Kirkerådet i 1996.

Strategisk

Stillingen som kirkerådsdirektør er tillagt ansvaret som øverste administrative leder av virksomheten i det felles sekretariatet for Kirkerådet, Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd. Kirkerådet er Kirkemøtets forberedende og iverksettende organ og leder arbeidet mellom Kirkemøtets samlinger.

Den norske kirke er inne i en periode med et omfattende reformarbeid og debatten om kirkens forhold til staten er igjen kommet på bordet. I utlysingen av stillingen som kirkerådsdirektør ble det spurt etter en person som kan arbeide strategisk, har evne til å kommunisere og å skape tilslutning til løpende prosesser både i kirken som helhet og i egen stab. (Kirkens informasjonstjeneste)

Nesten 24 millioner kr. fordelt fra Opplysningsvesenets fonds avkastning

(24.03.2006)

OVFs finansportefølje har en markedsverdi på ca. 1,7 milliarder kroner, der 1,5 milliarder er investert i finansmarkedet. Fondet hadde i 2005 et bokført årsresultat på 264 millioner, mot 180 millioner året før. Årsresultatet for 2005 er det beste i fondets historie. OVF er en av landets største grunneiere. Fondet eier ca. 440 bispe- og presteboliger og forvalter skogsarealer på ca. 850.000 mål. I tillegg kommer ca. 10.000 festetomter og annen eiendom. Dette innbefatter ansvar for 325 fredede bygninger. Markedsverdien for eiendommene er beregnet til ca. 4,3 milliarder kroner.

Fondet har mange likhetstrekk med en stiftelse ved at verdier skal bevares og avkastningen tilgodese spesielt definerte formål. OVF skal tilgodese kirkelige formål i samsvar med Grunnloven § 106 og lov om Opplysningsvesenets fond. [Fondet har et eget forvaltningsorgan](#) og er underlagt Kultur- og kirke departementet (KKD).

En stor del av den årlige tildelingen av midler fra fondets avkastning går til kontingenter og konferanseavgifter til internasjonale økumeniske organisasjoner. Disse ble tidligere bevilget over statsbudsjettet. I år utgjør kontingenter og konferanseavgifter i alt 4 647 000 kroner. I tillegg til kontingentene tildeles kr 1 910 000 til søsterkirker, kr 1 900 000 i administrasjonstilskudd og kr 250 000 i øremerkede midler til reform av gudstjenestelivet.

En annen del av den årlige avkastningen av OVF disponeres av Kirkemøtet. For inneværende år utgjør denne delen kr 7 521 000 og dette går til kirkelige prosjekter, arbeid innenfor samisk kirkeliv og Kirkerådets interne prosjekter. Kr 560.000 er tildelt prosjekter innenfor samisk kirkeliv, kr 1 275 000 til Kirkerådets interne prosjekter innenfor Kirkemøtets satsingsområder, kr 1 900 000 til prosjektarbeid med kirkelige reformer, kr 60 000 til oppfølging av kulturmelding for Den norske kirke, kr 331 000 til de sentralkirkelige råds nemnds- og utvalgsarbeid, kr 1 400 000 til reform av gudstjenestelivet.

Kr 2 712 000 er tildelt landsomfattende organisasjoner med følgende fordeling:

- kr 700.000 i tilskudd til Kirkens ressurscenter mot vold og seksuelle overgrep og kr 300 000 til samme mottaker for videreutvikling av et tilbud til menn utsatt for vold og seksuelle overgrep,
- kr 40 000 til organisasjonen Menneskeverd til seminaret "Når starter livet",
- kr 50 000 til Norges KFUK – KFUM til "Kompetanseheving i forhold til overgrepssproblematikk",
- kr 66 500 til organisasjonen Tro og Lys for arbeid for å gi funksjonshemmede en plass i kirke og samfunn,
- kr 55 850 til Norsk Kvinnelig Teologforening for opprettelse av kontakt og støttearbeid i forhold til Lutheran Woman Theologians i Latvia,
- kr 100 000 til Kirkens Familievern for å koordinere og utvikle familiearbeid i menighetene,
- kr 70 000 til Kristent Interkulturelt Arbeid (KIA) for prosjektet "Integrere flerkulturelt perspektiv og engasjement",
- kr 50 000 til Sør-Hålogaland bispedømmeråd for forsonings- og dialogprosjekt i Nord-Salten,
- kr 300 000 til KABB for produksjon av Salmeboka i punktskrift,
- kr 260 000 til IKO for "Trosopplæring rett hjem",
- kr 75 000 til Norsk Søndagsskoleforbund for "Nettbase: Interaktive fortellinger for barn",
- kr 50 000 til Norges kristelige student- og skoleungdomslag for "Bibelmix",
- kr 30 000 til Agder og Telemark bispedømmeråd for "Roadservice – unge engasjemen-

- globalt ansvar – et nasjonalt prosjekt for konfirmanter og unge”,
- kr 80 000 til Styringsgruppe for Nasjonale Ungdomsundersøkelse for ”Studier av norske tenårings hverdagsliv, verdier og livstolkning”,
- kr 25 000 til Våle menighetsråd for ”utvikling av orgelverk”,
- kr 70 000 til Norges Kristelige Studentforbund for ”Pilegrimstur til Libanon og Syria – ung dialog i skjæringspunktet mellom religion og politikk”,
- kr 40 000 til KFUK – KFUM Global for ”Global Week”,
- kr 100 000 til Diakonissehuset Lovisenberg og Kirkerådet for ”Menigheter i møte med den åndelige lengsel”,
- kr 40 000 til Norske kirkeakademier for ”Brobyggerfest og symposium”,
- kr 50 000 til Norges Kristne Råd / Mellomkirkelig råd for ”Kirkelige nettverk for flyktninger og innvandrere”,
- kr 40 000 til Menighetsfakultetet for konferansen ”The International Research Consortium Congregational Mission and the Social Sciences”.

Til arbeid innenfor Samisk kirkeråd er det tildelt kr 440 000 til arbeid med liturgi, prestens håndbok på samisk og samisk ungdomsutvalg. Til Sør-Hålogaland bispedømmeråd tildeles det kr 100 000 til forsoningsarbeid. Til Utvalg for sørsamisk kirkeliv tildeles det kr 20 000 til leir for samiske konfirmanter.

10 % til søsterkirker

I følge vedtak i Kirkemøtet 1997 skal 10 prosent av de midlene fra Opplysningsvesenets fond som disponeres av de sentralkirkelige råd, fordeles til prosjekter i regi av eller til fordel for søsterkirker og internasjonale partnerorganisasjoner.

Kirkerådet sluttet seg til Mellomkirkelig råds fordeling av kr 1 910 000 til utviklingstiltak i samarbeid med søsterkirker. Av disse ble kr 764 000 fordelt til søsterkirker og partnerorganisasjoner etter søknad fra kirker og organisasjoner, kr 191 000 til menigheters vennsksarbeid, kr 477 500 til Kirkenes verdensråds virksomhet, og kr 477 500 til Det lutherske verdensforbunds virksomhet

Støtte til søsterkirker og partnerorganisasjoner ble fordelt slik:

- Institute of Sino-Christian Studies, Hong Kong kr 50 000,
- Den norske kirkes presteforening og Samarbeidsråd for menighet og misjon (SMM) til pastoral erfaringsutveksling fra sør til nord kr 65 000,
- Den lutherske kirke HKBP i Indonesia v/ Menighetssøsterhjemmet kr 50 000,
- Holy Trinity College – research department i Ethiopian Orthodox Tewahedo Church kr 23 000,
- KFUK- KFUM internasjonal deltakelse på Global Week kr 30 000,
- Den evangelisk-lutherske kirke i Kamerun (EELC) v / Det Norske Misjonsselskap kr 50 000,
- Den lutherske kirke i Estland v/ Det Norske Misjonsselskap kr 150 000,
- Sør-Hålogaland bispedømmeråd – utvekslingsprogram mellom Sør-Afrika og Sápmi (deltagelse fra Sør-Afrika) kr 20 000,
- IECLB – Brasil trosopplæringsprosjekt kr 41 000,
- Den koptiske kirke i Egypt v/ Tunsberg bispedømmeråd kr 70 000,
- IECLB Brasil v/ NMS: ”Lutherian Nucleus in Gravata” kr 33 000,
- Montfort Brothers Malawi v/ Kirkens Nødhjelp kr 30 000,
- Evangelical Lutheran Church of Jordan and the Holy Land – bidrag til lønn for pastor kr 100 000,
- Den Evangelisk Lutherske kirke i Thailand (ELCT) v / NMS kr 50 000,

Støtte på kr 191 000 til bygging av vennsksrelasjoner med søsterkirker til menigheter ble fordelt

slik gjennom bispedømmene:

- Oslo bispedømme kr 46 300,
- Borg bispedømme kr 46 300,
- Nidaros bispedømme kr 57 800
- Stavanger bispedømme kr 40 500.

Bispedømmerådet i Hamar har nominert fem bispekandidater

(29.03.2006)

Bispedømmerådet har lagt følgende kriterier til grunn for nominasjonen: Tjenesteordningen for biskoper, liturgien for vigsling av biskop og Kirkemøtets overordnede mål for Den norske kirke. På bakgrunn av dette ønsker Hamar bispedømmeråd en biskop som er leder for en åpen og inkluderende folkekirke i Hamar bispedømme, heter det i en pressemelding fra bispedømmerådet.

Bispedømmerådet gikk i forkant av prosessen ut og ba om innspill fra de stemmeberettigede i bispedømmet. Mange menighetsråd og ansatte engasjerte seg og foreslo til sammen 91 navn. Disse er tidligere offentliggjort.

På bispedømmerådets møte onsdag deltok Marit Tingelstad (leder), Ingunn Grutle (nestleder), Marit Slettum, Solveig Anmarkrud, Aslag Lajord, Håkon Dahl og Nils Kåre Erlimo som settebiskop.

Nominasjonslisten oversendes Kultur- og kirkedepartementet innen 1.april for videre saksbehandling fram til Kongen i statsråd. Ytterligere presentasjon av kandidatene vil før helga være tilgjengelig på Hamar bispedømmes nett-sider: www.kirken.no/hamar

Kontaktpersoner:

Marit Tingelstad, bispedømmerådsleder, tlf 93 06 36 05, Siv S. Birkeland, stiftsdirektør, tlf. 90 69 71 74.

Forsoningsarbeid i Norge inspirerer i Sør-Afrika

(30.03.2006)

Forsoningsprosjektet mellom samisk og norsk befolkning i Nord-Salten inspirerer det sør-afrikanske khoisan-folket til å stille krav om egne rettigheter.

Prosjektet som Sør-Hålogaland bispedømmeråd har etablert i det lulesamiske området i Norge, er nå inne i sitt andre virkeår. I tillegg til et omfattende dialogarbeid i de to kommunene Hamarøy og Tysfjord, er det også etablert et utvekslingsprogram der samisk og norsk ungdom får anledning til å gjøre seg kjent med forholdene til den fargede minoritetsbefolkningen i Sør-Afrika, og selv være vertskap for besøkende minoritets- og urfolksungdom fra Sør-Afrika.

Borgerrettigheter

Samarbeidspartner i Sør-Afrika er Atlantis Beacon Hill Community Church i den fargede townshipen Atlantis utenfor Cape Town. Prest i denne kirken er Dr Mike Adams, som i dagens Sør-Afrika framstår som en markert kirkeleder og forkjemper for den fargede minoritetsbefolkningens borgerrettigheter.

Mike Adams besøkte det lulesamiske samfunnet i Nord-Salten første gang sommeren 2004, da han var invitert som foredragsholder på den aller første forsoningskonferansen i norsk/samisk sammenheng under Hamsundagene i Hamarøy.

Den første ungdomsutvekslingen til Sør-Afrika, med samiske og norske deltakere, ble gjennomført i oktober 2005. Da besøkte fire ungdommer fra Nord-Salten townshipen Atlantis, sammen med Hilda Kristine Hansen fra Kirkens Nødhjelp og prosjektleder og sokneprest Rolf Steffensen.

Gjenvisitt til Nord-Salten

Nå har fire unge sør-afrikanere sammen med ekteparet Sabrina og Dr Michael Adams vært på gjenvisitt i Nord-Salten.

I løpet av et ti dager langt besøk i Hamarøy og Tysfjord ble gruppen fra Sør-Afrika gjort kjent med det samiske folkets kamp for anerkjennelse og likeverd i det norske samfunnet. Gruppen ble også orientert om forsoningsprosessen som pågår mellom norsk og samisk befolkning, og som Den norske kirke har tatt initiativet til.

For den fargede minoritetsbefolkningen i dagens Sør-Afrika er situasjon ganske annerledes. Mer enn ti år etter innføringen av demokratiet i landet opplever den fargede befolkningen seg fortsatt marginalisert og uten de samme rettighetene som andre folkegrupper.

"Coloured" Khoi Reformation

– Uten anerkjennelse av likeverdet og gjenopprettelse av det tapte blir det ingen reell forsoning, uttalte Mike Adams under besøket i Nord-Salten. – For den fargede minoriteten i Sør-Afrika er identitetsspørsmålet det aller viktigste. Fortsatt henger begrepene og forståelsen fra apartheidtiden igjen i Sør-Afrika. Begrepet "coloured" har aldri vært vårt eget. Historien forteller oss at vi er etterkommere av den sør-afrikanske urbefolkningen khoisan. Det ønsker vi å bli anerkjent som, sa Adams.

I tillegg til å være prest er Adams også leder for den nystartede organisasjonen "Coloured" Khoi Reformation. Formålet for denne organisasjonen er å spre kunnskap om den fargede befolkningens opphav og styrke identiteten og selvforståelsen som etterkommere av den sør-afrikanske urbefolkningen khoisan i Western Cape-området. Politisk vil organisasjonen også arbeide for at denne befolkningen skal bli anerkjent som urfolksgruppe.

Magga til Sør-Afrika

Under besøket i Nord-Salten fikk delegasjonen fra Sør-Afrika møte både nåværende Sametingspresident Aili Keskitalo og de to tidligere presidentene Ole Henrik Magga og Sven-Roald Nystø.

I samtalen med Ole Henrik Magga var det først og fremst spørsmålene rundt de sør-afrikanske myndighetenes manglende anerkjennelse av Khoi-befolkningens urfolksrettigheter som stod i sentrum. Magga, som også har vært leder for FNs permanente forum for urfolksspørsmål, understreket i møtet at retten til å avgjøre et folks identitet ikke ligger hos noen nasjonalstat, men hos folket selv som gjør krav på disse rettighetene.

Under møtet takket Ole Henrik Magga ja til Adams` invitasjon til å besøke det fargede Khoi-samfunnet utenfor Cape Town. (Kirkens informasjonstjeneste)

For utfyllende informasjon og flere bilder, kontakt prosjektleder Rolf Steffensen, mob 90 72 93 17.

Norges kristne råd og Norges frikirkeråd slås sammen

(03.04.2006)

På et fellesmøte mellom Norges kristne råd og Norges frikirkeråd på Jeløya ved Moss 31. mars besluttet de to organisasjonene å slå seg sammen. Mange av kirkesamfunnene i Norge har vært medlemmer av begge samarbeidsorganene. Etter et omfattende forarbeid er det nå klart at de to organisasjonene slås sammen fra 1. september i år. Svein Veland fra Metodistkirken, ble valgt til leder for den nye felleskirkelige organisasjonen.

- Utgangspunktet for alt økumenisk arbeid er at Jesus ber Faderen om at hans disipler må være ett (Joh 17). Bredden i det nye Norges kristne råd viser at de aller fleste kirkesamfunnene i Norge ønsker å stå sammen om å synliggjøre at vi deler troen på den treenige Gud, sier Mellomkirkelig råds generalsekretær Olav Fykse Tveit.

- Behandlingen av denne saken i pinsevennenes predikantkonferanse i februar i år var viktig. Konferansen vedtok å søke fullt medlemskap i det nye kirkelige fellestrådet. Dermed ble det åpnet for at Norge nå får et av de bredest og mest representative økumeniske organer i verden, mener Fykse Tveit.

Norges Frikirkeråd og Norges kristne råd har siden 2000 hatt kontorfellesskap. Organisasjonenes års- og rådsmøter vedtok i 2003 en samarbeidsavtale, og i 2004 ba begge organisasjoners øverste organer om at man måtte gå videre i arbeidet med organisasjonsmessig tilnærming.

Olav Fykse Tveit tror det kan få stor betydning at de klassiske frikirkene, den katolske kirke, de ortodokse kirker og Den norske kirke nå kan samles også om et felles religionspolitisk arbeid.

- Vi må stå fram sammen som kristne kirker i religionspolitiske spørsmål. Det religionspolitiske arbeidet, som Frikirkerådet har lagt vekt på, blir videreført i en større sammenheng nå, sier han, og legger til:

- Vi er ikke blitt enige om alle slike spørsmål. Men dette bidrar til ansvarliggjøring på hva vi sier om hverandre i det offentlige rom. Fra Den norske kirke ønsker vi fortsatt å være varsomme med å utnytte vår flertalls- og maktposisjon til å styre samarbeidsorganet Norges kristne råd. Dette organet er bare nyttig for Den norske kirke dersom alle medlemskirkene og medlemssamfunnene føler at det er nyttig for dem, understreker Fykse Tveit.

- Det kan være tjenlig for alle parter at vi uttaler oss hver for oss om noen spørsmål, for eksempel om Den norske kirkes ordning og forhold til staten, sier han.

NORGES KRISTNE RÅD

Norges Frikirkeråd er videreføringen av Norges Dissentering, som ble stiftet i 1902. Her er følgende kristne samfunn medlemmer pr. 31. mars 2006: Det Norske Baptistsamfunn, Den Evangelisk Lutherske Frikirke, Vennenes samfunn, Pinsebevegelsen i Norge, Metodistkirken i Norge, Guds Menighet Vegårshei, Frelsesarmeen, Det Norske Misjonsforbund, De Frie Evangeliske Forsamlinger i Norge, Oslo Kristne Senter og Syvendedag Adventistsamfunnet.

Norges kristne råd er et nasjonalt økumenisk råd opprettet i 1992. Her er følgende kirker og samfunn medlemmer pr. 31. mars 2006: Den Anglikanske Kirke, Den Evangelisk Lutherske Frikirke, Den katolske kirke - Oslo katolske bispedømme, Den norske kirke, Den ortodokse kirke i Norge - Hellige Nikolai Menighet, Den tyske menighet i Norge, Det Greske Orthodoxe Samfunn i Norge, Det Norske Baptistsamfunn, Det Norske Misjonsforbund, Frelsesarmeen, Hellige Vasilije Ostroski menighet/Det serbiske ortodokse kirkesamfunn i Norge, Kirken i Dalen, Menigheten Karisma Senter, Metodistkirken i Norge, Oslo Kristne Senter og Svenska Margarethaförsamlingen - Svenska Margarethakyrkan. (Kirkens informasjonstjeneste)

Kontaktpersoner:

Olav Fykse Tveit, gen. sekr. i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, tlf. 489 91 270

Svein Jacobsen Veland, styreleder NFR, tlf. 913 93 930

Arnfinn Løyning, styreleder NKR, tlf. 934 26 101

Dag Nygård, gen.sekr. NFR, tlf. 916 42 517

Ørnulf Steen, gen.sekr. NKR, tlf. 950 41 821

Nå velges ny kirkeledelse

(03.04.2006)

Blant [de 347 nominerte kandidatene](#) velges samtidig de 85 medlemmene av Kirkemøtet. Landets elleve bispedømmeråd utgjør til sammen kirkens øverste representative organ; Kirkemøtet.

Lekfolk, uten ansettelsesforhold i Den norske kirkes menigheter, har 44 av de 85 plassene i Kirkemøtet. Menighetsrådsmedlemmene avgjør i avstemming hvem av totalt 220 nominerte lekfolk som velges til lederverv i bispedømmeråd og kirkemøte. Prestene i hvert bispedømme velger seg i mellom i tillegg en prest som medlem og de øvrige tilsatte i bispedømmet velger seg i mellom en lek kirkelig tilsatt. Dessuten er biskopen medlem av bispedømmerådet. I Oslo velger Døvekirken sin egen bispedømmerådsrepresentant. I de tre nordligste bispedømme velges det en samisk representant til hvert bispedømmeråd.

De nyvalgte bispedømmerådene trer i funksjon 15. juni. Bispedømmerådene har en rekke forvaltningsoppgaver; blant annet nominasjon av kandidater ved bispevalg i bispedømmet, tilsetting av menighetsprester, og fordeling av statlige tilskudd.

De nyvalgte bispedømmerådene møtes til sitt første Kirkemøte på Quality Hotel Hafjell i Øyer nord for Lillehammer i tidsrommet 13.-18. november 2006.

Kirkemøtets mandat omfatter ansvar for saker av felles kirkelig karakter og interesse, alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i menighetene og fremme av samarbeidet innen Den norske kirke. Blant de uttrykkelige ansvarsområdene Kirkemøtet har, er at det skal uttale seg om viktige lovendringer på det kirkelige området, fastsette retningsgivende planer og programmer for den kirkelige undervisning, diakoni og kirkemusikk, foreslå retningslinjer for soknereguleringer og fastsette regler for valg av de kirkelige rådene. Kirkemøtet skal dessuten utføre gjøremål og gi uttalelser etter pålegg av Kongen eller Kirkedepartementet. Kirkemøtet fastsetter liturgier for Den norske kirke og gir regler om bruk av kirken. Kirkemøtet velger et Kirkeråd, som har ansvar for det forberedende og iverksettende arbeidet, og for øvrig leder arbeidet mellom Kirkemøtets samlinger.

[Oversikt over de nominerte kandidatene ved bispedømmerådsvalget 2006](#) (PDF)

[Regler for valg av bispedømmeråd](#)

[Regler om formene for bispedømmerådets virksomhet](#)

Biskopene advarer mot å svekke kirkefond

(05.04.2006)

Stortinget har nylig vedtatt å be Kultur- og kirke departementet vurdere om deler av inntektene fra salg av Opplysningsvesenets fond (OVF)-eiendom kan benyttes til vedlikehold av vernede kirkebygg. Bispemøtet understreker at disse inntektene i dag er en viktig finansieringskilde for investeringer i og oppgradering av presteboliger og andre kultureiendommer som tilhører fondet.

-En omdisponering av salgsinntektene vil fjerne grunnlaget for en forsvarlig forvaltning av disse eiendommene, sier Bispemøtet og minner om at kommunene i dag har ansvar for vedlikehold av kirkebyggene. I fremtiden bør imidlertid staten ta et større ansvar for vedlikehold av middelalderkirkene, uten at OVF tappes, mener biskopene.

Bispemøtet understreker at spørsmål om eierskap og forvaltning vedrørende OVF bør behandles i forbindelse med oppfølgingen av Stat-kirke-utvalgets innstilling. Også vesentlige endringer i fondets rammebetingelser må etter biskopenes mening behandles i denne sammenhengen. En isolert behandling av enkeltsaker som vedrører fondet, vil gjøre det umulig å utforme en helhetlig plan for fondets fremtid, sier Bispemøtet.

Opplysningsvesenets fond er et viktig redskap for Den norske kirke. Fondet eier og forvalter ca. 440 presteboliger. Videre finansierer OVF det statlige tilskuddet til kommunale presteboliger. Fondet er også finansieringskilde for viktige tiltak både i lokalmenighetene og på andre nivåer i kirken. Fondets ytelser overfor Den norske kirke utgjorde i 2005 til sammen 115 millioner kroner. For tiden drøftes en rekke enkeltsaker knyttet til OVF, og flere konkrete forslag er til behandling i politiske organer. (Kirkens informasjonstjeneste)

Kontaktperson: Bispemøtets generalsekretær Knut Erling Johansen,
mobil 90 67 66 46

Norsk gratulasjon til ny svensk erkebiskop

(06.04.2006)

Gratulasjonshilsenen lyder slik:

Kjære biskop Anders,

La oss på vegne av Den norske kirke gratulere deg hjertelig med utnevnelsen til erkebiskop.

For oss er det en glede når en biskop som også har vist internasjonalt engasjement og lederskap blir Svenska Kyrkans fremste representant. Vi kjenner deg som en tydelig, visjonær og samarbeidsorientert kirkeleder. Disse egenskapene vil du få god bruk for også i din nye gjerning, og vi ser fram til fortsatt nært og godt samarbeid med deg og med Svenska Kyrkan.

Vi ønsker deg Guds velsignelse i dine nye oppgaver!

Ingrid Vad Nilsen,

leder, Mellomkirkelig råd for Den norske kirke

Olav Fykse Tveit,

generalsekretær, Mellomkirkelig råd for Den norske kirke

Valgt av kirken

Anders Wejryd blir Den svenske kirkes 69. erkebiskop når han overtar stillingen etter KG Hammar. I den andre valgongangen fikk han 176 stemmer, mens biskopen i Uppsala, Ragnar Persenius, fikk 127 stemmer. Fram til skillet mellom kirke og stat i Sverige i 2000, ble alle biskoper utnevnt av regjeringen, slik at Wejryd er den første erkebiskopen som er valgt av kirken selv.

Anders Wejryd har pekt på to områder som han i særlig grad ønsker å løfte fram som erkebiskop:

1. Jesus så mennesker som hadde det vanskelig. Den svenske kirke trenger å gjøre det samme for det enkelte menneskets, for samfunnets og for kirkens egen skyld.

– Menigheter og kristne som engasjerer seg for mennesker som er utsatt for dårlig behandling både i Sverige og andre land, er en nødvendighet for et sunt samfunn og en sunn kirke, sier Wejryd.

2. Uro og krav til dyktighet presser på oss. Kristen erfaring og Bibelens fortellinger gir andre perspektiver som kan gi sammenheng og håp i livet.

– Jeg ønsker at vi skal fortelle, tenke og tolke sammen! I kirken skal vi føre en søkende samtale, dele erfaringer og kunnskap, og oppleve sammen. Da kan vi få nye tanker. De store bibelske fortellingene styrker menneskeverdet og gir grunn til å fatte håp, mener biskopen.

Internasjonalt engasjement

Anders Wejryd har lenge hatt et sterkt engasjement for internasjonal diakoni og for Lutherhjälpen (tilsvarende Kirkens Nødhjelp) Allerede som 22-åring ble han valgt inn i styret for Lutherhjälpen. Han var styreleder for Lutherhjälpen i årene 1998-2002. Wejryd er også medlem av rådet i Det lutherske verdensforbund (LVF), og leder av LVF's prosjektkomité for misjons- og utviklingsspørsmål.

Anders Wejryd er født i 1948 og ble ordinert til prest i 1972. Han har vært biskop i Växjö siden 1995. (Kirkens informasjonstjeneste)

Engelsk kirkelegasjon på Norges-besøk

(25.04.2006)

-Den norske kirke har mye å lære av Church of England både når det gjelder kirkeliv og kirkens rolle i samfunnet. Den engelske kirke har lang erfaring som flerkulturell kirke i et multi-etnisk samfunn, og det er erfaringer Den norske kirke nå kan dra stor nytte av, sier generalsekretær Olav Fykse Tveit i Mellomkirkelig råd, som er vertskap for besøket.

Delegasjonen fra Church of England består av biskopen i Newcastle, Martin Wharton; generalsekretær i deres råd for kristen enhet, dr. Paul Avis; Europasekretær, dr. Charles Hill; erkediakon Paul Ferguson, kirkerådsmedlem og leder av organisasjonen Churches Together in Britain and Ireland, Margareth Swinson; og prest ved den anglikanske St. Edmunds kirke i Oslo, Janet Heil.

På programmet for Oslo-besøket står samtaler med utgangspunkt blant annet i reformprosesser i Den norske kirke når det gjelder forholdet mellom stat og kirke, trosopplæring, gudstjenesteliv og nye menighetsdannelser. Gudstjenester og møter med representanter for Norges kristne råd, Mellomkirkelig råd og Oslo biskop inngår også i besøket. Biskopen i Stavanger, Ernst Baasland; leder i Mellomkirkelig råd, Ingrid Vad Nilsen, og staben i Mellomkirkelig råd deltar på det meste av programmet.

I år er det 10 år siden kirkeledere fra feiret undertegningen av Porvoo-avtalen med gudstjenester i katedralene i Trondheim, Tallinn og London. I mars ble 10-årsjubileet feiret med en gudstjeneste i katedralen i Cardiff i Wales i forbindelse med et kirkeledermøte for de samme kirkene. Blant deltakerne var fungerende preses i Den norske kirke, biskop Laila Riksaasen Dahl, og det var første gang en kvinnelig biskop deltok i en slik sammenheng

-Porvoo-fellesskapet er et fellesskap av kirker som har forpliktet seg på å arbeide tett sammen, men Porvoo-avtalen er ikke en ny "bekjennelse". Dette kirkefellesskapet er et nyttig rammeverk for viktige teologiske diskusjoner og nært samarbeid når det gjelder kirkenes felles oppdrag og tjeneste, sier generalsekretær Fykse Tveit.(Kirkens informasjonstjeneste)

Kontaktperson: Generalsekretær Olav Fykse Tveit, mobil 48 99 12 70

Tildeling av midler til trosopplæring i Den norske kirke

(27.04.2006)

- Tildelingen bidrar til å fornye kirkens kommunikasjon med barn og unge radikalt. Gjennom en bred strategiprosess i ca 80% av landets menigheter er reformen i ferd med å utvikle synet på barn og unges plass i kirken, sier prosjektleder Paul Erik Wirgenes.

– Barna er ikke morgendagens kirke, men dagens kirke, understreker han.

Han mener årets søknadsprosess for tildeling av midler fra Den norske kirkes trosopplæringsprosjekt demonstrerer at menighetene er opptatt av kommunikasjonen mellom kirken og hjemmet.

– Menigheter er fokusert på hvordan de kan støtte foreldre, faddere og andre personer som er viktige for barna. Vi ser en stor interesse for å utvikle metoder, skape ressursgrupper, kurs og samlinger, sier Wirgenes.

Ressursbank på nettet

Prosjektsøknadene vitner om mange gode ideer til utviklingsforsøk på grasrota i Den norske kirke.

– Alle gode ideer vil bli ivaretatt og gjort tilgjengelige i en ressursbank som blir lagt ut på nettet om kort tid, forteller rådgiver i trosopplæringsprosjektet Kjetil Bondevik.

Trosopplæringsreformen startet med en femårig forsøks- og utviklingsfase i 2004. Fra 2004 til 2008 skjer det forsøk i lokalmenigheter med ulike tema, metodikk og organisering. Til sammen 253 menigheter er nå involvert i forsøksvirksomheten. Forsøkene legger et grunnlag for en videre utvikling av trosopplæringen for alle døpte i Den norske kirke. (Kirkens informasjonstjeneste)

Kontaktpersoner:

Paul Erik Wirgenes, prosjektleder tlf. 48 99 12 85

Kjetil Bondevik, rådgiver tlf. 95 90 85 71

[Faktaark om arbeidet med trosopplæringsreformen i Den norske kirke \(PDF\)](#)

Menigheter som har fått innvilget prosjektsøknad 2006:

Oslo bispedømme

Rødtvet menighet kr 658 000

Asker menighet kr 595 000

Maridalen og Nordberg menigheter kr 650 000

Paulus menighet kr 700 000

Sum Oslo bispedømme kr 2 603 000

Borg bispedømme

Askim menighet kr 525 000

Trøgstad prestegjeld kr 660 000

Gjøfjell, Nesodden og Skoklefall menigheter kr 600 000

Sørum prestegjell menighet kr 690 000

Sum Borg bispedømme kr 2 475 000

Hamar bispedømme

Elverum prestegjeld kr 600 000

Jevnaker menighet kr 600 000

Østre Toten prestegjeld kr 500 000

Sum Hamar bispedømme kr 1 700 000

Tunsberg bispedømme

Tranby menighet kr 200 000

Åssiden menighet kr 350 000

Røyken prestegjeld kr 350 000

Nøtterøy prestegjeld kr 660 000

Sum Tunsberg bispedømme kr 1 560 000

Agder og Telemark bispedømme

Randesund menighet kr 300 000

Bamble menighet kr 326 000

Sør-Audnedal prestegjeld kr 353 000

Kvinesdal prestegjeld kr 615 000

Arendal kirkelige fellestråd i samarbeid med Froland kirkelige fellestråd kr 500 000

Sum Agder og Telemark bispedømme kr 2 094 000

Stavanger bispedømme

Bjerkreim sokneråd kr 347 400

St. Petri menighet kr 600 000

Bogafjell menighet kr 384 000

Nærbø kyrkje kr 320 000

Sum Stavanger bispedømme kr 1 651 400

Bjergvin bispedømme

Ostereidet sokneråd kr 229 000

Ullensvang kyrkjelege fellestråd for Utne, Ullensvang og Kinsarvik sokneråd kr 190 000 Voss, Evanger, Raundalen, Oppheim og Vinje kyrkjelydar kr 700 000

Fjell sokn kr 1 180 000

Sum Bjergvin bispedømme kr 2 299 000

Møre bispedømme

Fræna kyrkjelege fellestråd kr 295 000

Borgund menighet kr 574 000

Stangvik og Surnadal kyrkjelege fellestråd og Rindal sokneråd kr 44 000

Sykkylven og Ikornnes sokneråd kr 317 000

Sum Møre bispedømme 1 230 000

Nidaros bispedømme

Ørland og Bjugn, Nes og Jøssund menigheter kr 600 000

Ytterøy menighetsråd / Levanger menighetsråd kr 350 000

Sverresborg menighet kr 529 000

Rennebu prestegjeld kr 524 000

Sum Nidaros bispedømme kr 2 003 000

Sør-Hålogaland bispedømme

Gildeskål menighet kr 460 000

Saltdal kirkelig fellestråd kr 610 000

Sum Sør-Hålogaland bispedømme kr 1 070 000

Nord-Hålogaland bispedømme

Alta menighet kr 650 000

Hammerfest menighet kr 300 000

Sum Nord-Hålogaland bispedømme kr 950 000

Totalt: kr 19 635 400

Finn Wagle tilbake etter sykepermisjon

(02.05.2006)

-Jeg er glad for å være tilbake for fullt i aktiv tjeneste. Samtidig har det vært en sterk opplevelse å få så mange hilsener og gode ord underveis, og vite at så mange har bedt for meg, sier biskop Wagle.

I Wagles sykepermisjon har domprost Knut Andresen fungert som Nidaros biskop, mens visepreses, biskop Laila Riksaasen Dahl, har fungert som Bispemøtets preses. Wagle avslutter i oktober sin fireårs-periode som preses. (Kirkens informasjonstjeneste)

Utvidet Kirkemøte om stat/kirke-høring

(05.05.2006)

For at Kirkemøtet skal ha et best mulig grunnlag for å utforme sitt høringssvar på møtet midt i november, bes bispedømmerådene om å sende sine høringssvar elektronisk til Kirkerådet innen 15. oktober. Kirkerådets arbeidsutvalg som hadde møte fredag, vil også anmode de øvrige kirkelige høringssinstansene om å sende inn sine høringssvar innen samme frist. Den offisielle høringsfristen har Kirkedepartementet satt til 1. desember for de 2.500 instansene som har fått utredningen "Staten og Den norske kirke" til høring.

Kirkemøtet er det øverste representativt organ innen Den norske kirke og består av medlemmene av bispedømmerådene, de medlemmer av Kirkerådet som er valgt utenom bispedømmerådene, og lederne av de tre sentralkirkelige rådene, i alt 85 representanter. Høstens Kirkemøte er det første i en ny fire års valgperiode.

(Kirkens informasjonstjeneste)

Kontaktperson: Kirkerådets leder Thor Bjarne Bore, mobil 95110881

Kirken inviterer hele ungdomskullet til konfirmasjon

(09.05.2006)

- Heftet "Konfirmant 2007" er ment som et håndslag til menighetenes eget informasjonsarbeid. Vi håper heftet vil sette i gang mange gode samtaler om konfirmasjon hjemme hos 14-åringene, sier Kirkerådets assisterende direktør Gerd Karin Røsæg. Sentralkontoret for folkeregisteret har gitt adresseopplysningene og tillatelse til distribusjonen.

Heftet "Konfirmant 2007" er blitt til i et samarbeid mellom de elleve bispedømmerådene, Kirkens Nødhjelp og Kirkerådet. Den fargerike 16-siders trykksaken foreligger i 11 ulike utgaver med lokal informasjon fra alle bispedømmene. Lokal informasjon trekker fram eksempler på variasjonen innen kirkens konfirmasjonsundervisning og omfatter en personlig hilsen fra de elleve biskopene.

I Den norske kirke konfirmeres hvert år over 41.000 ungdommer. Årlig blir omkring 1400 ungdommer døpt i løpet av konfirmanttiden.

- Et fabelaktig utgangspunkt

Paul Erik Wirgenes, som leder trosopplæringsreformen Størst av alt, understreker at konfirmantarbeidet er det viktigste ungdomsarbeidet i kirken.

- Målsettingen for trosopplæringsreformen er å utvikle en systematisk og sammenhengende trosopplæring som favner alle døpte. Konfirmasjonen er et viktig høydepunkt i kirkens undervisning. 90 prosent av alle døpte blir konfirmert. Det gjør konfirmasjonen til et fabelaktig utgangspunkt for fornyelse av kirkens trosopplæring. Konfirmantane deltar i et omfattende og variert tilbud som gir kunnskap og erfaring i å høre til i en kristen kirke. Antall konfirmanter har økt i flere år. Den kreativitet som har preget utviklingen av konfirmantarbeidet de siste årene viser vei for en fornyet trosopplæring for alle døpte i aldre 0 -18 år, sier Wirgenes.

Et søk på "konfirmasjon" i Ressursbanken under www.kirken.no/storstavalt viser stor kreativitet rundt konfirmantarbeidet i Den norske kirkes menigheter.

En av overskriftene i heftet "Konfirmant 2007" er "*Vite - velge?*" Her heter det:

Et valg du står overfor nå er om du skal bli konfirmert. Valg av konfirmasjon handler ikke først og fremst om hvilke svar du har funnet, men om hvilke spørsmål du har. I kirken er det rom for både tvil og tro, usikkerhet, undring og ulike meninger. Kirkens konfirmanttid gir deg mulighet til å:

- Tenke selv, gjøre deg opp egne meninger.
- Stille spørsmål, finne dine egne svar.
- Lære mer om Bibelen.
- Snakke om kristen tro.
- Få nye tanker om livet.
- Engasjere deg i kirkens arbeid for miljø og solidaritet.
- Bli kjent med kirken. (Kirkens informasjonstjeneste)

- - - - -

Last ned brosjyren "Konfirmant 2007" nedenfor

(De elleve ulike utgavene av brosjyren ligger som pdf-filer på 600-900 kb)

[Oslo](#)

[Borg](#)

[Hamar](#)

[Tunsberg](#)

[Agder og Telemark](#)

[Stavanger](#)

[Bjergvin](#)

[Møre](#)

[Nidaros](#)

[Sør-Hålogaland](#)

[Nord-Hålogaland](#)

Flernasjonal Oslo-konferanse om stat, religion og sivilsamfunnet

(11.05.2006)

Generalsekretær Olav Fykse Tveit i Mellomkirkelig råd mener spørsmålet om det religiøses plass i offentligheten den siste tiden har fått økt oppmerksomhet.

- Striden rundt Muhammed-karikaturene har fortalt oss om hvor viktig det er å forstå den rollen religion spiller i politikk og samfunnsliv internasjonalt. Vår egen stat/kirke-debatt bør sees også i en internasjonal kontekst, sier Fykse Tveit.

Konferansen har tittelen *"State, religion and civil society: Forging a critical partnership to meet the challenges of the 21st century. Challenges in South Africa, Norway, India and beyond."* Den sørafrikanske og den indiske ambassaden og Den norske kirke håper at konferansen kan være et konstruktivt bidrag til å fremme internasjonalt samarbeid og konfliktløsning i de tre landene og i resten av verden.

Konferansen vil sette søkelys på hva vi kan lære av det den måten stat og religion historisk sett har forholdt seg til hverandre på i Norge, Sør-Afrika og India. Er kirken en god venn eller en kritisk røst? er tittelen på innlegg som den sør-afrikanske lutherske biskopen Ndanganeni Phaswana, og prost Trond Bakkevig skal ha. Det blir ellers innledninger av statssekretær Raymond Johansen i den norske utenriksdepartementet og av tidligere sørafrikansk ambassadør til Norge, Stephen Pandula Gawe. Den nåværende sørafrikanske ambassadøren, Ismail Coovadia, og den indiske ambassadøren, Mahesh Sachdev, deltar også på konferansen.

Ela Gandhi, tidligere parlamentsmedlem og barnebarn av Mahatma Gandhi deltar i et seminar om multi-religiøse samfunn og terrorisme, sammen med direktør Stein Tønnesson i PRIO, Sukhvinder Singh Jhotti, Anne Hege Grung og Bakkevig. Tidligere direktør Horst Kleinschmidt, International Defence av Aid Fund i London, er sammen med journalist Shoaib M. Sultan, Norge, kommunikasjonsdirektør Arne Cartridge i Yara, og Stephen Pandula Gawe innledere i et seminar om fattigdom er et spørsmål om rettferdighet. (Kirkens informasjonstjeneste)

Til redaksjonen:

Pressen er velkommen til å delta på konferansen, som holdes på Radisson SAS Plaza Hotell i Oslo mandag 15. mai fra kl. 09.00-16.00.

Nærmere informasjon og henvendelser om intervju kan rettes til rådgiver i internasjonale spørsmål i Mellomkirkelig råd, Gard Lindseth, tlf. 23 08 12 77, gard.lindseth@kirken.no eller informasjonsmedarbeider Evelyne Ottesen, Den Sør-Afrikanske Ambassade, tlf. 23 27 32 20/31, sabrief@saemboslo.no

Nesten 90.000 får brev om sitt kirkemedlemskap

(11.05.2006)

- Denne oppryddingen har vi etterlyst lenge. Vi ønsker ikke at mennesker urettmessig skal stå oppført i Den norske kirkes medlemsregister. Det har heller ikke økonomiske konsekvenser for kirken å miste de som viser deg å være dobbeltregistrert. Den norske kirke mottar ikke offentlig støtte basert på medlemstall, slik øvrige tros- og livssynssamfunn gjør, sier assisterende direktør i Kirkerådet, Gerd Karin Røsæg.

Brønnøysundregistrene har på Kultur- og kirkedepartementets oppdrag vasket tros- og livssynsamfunnenes personnummer-baserte lister mot hverandre, og altså avdekket at en del figurerer i mer enn en liste. Noe av bakgrunnen for dette initiativet er at det ikke kan kreves offentlige tilskudd for en person fra mer enn ett tros- eller livssynsamfunn.

Mange av feiloppføringene i Den norske kirkes medlemsregister tilskrives den metode som ble valgt ved etableringen i 1997. Den norske kirke har ikke hatt midler til en fullstendig kvalitetskontroll av registeret. Kirkerådet, som er sekretariat for Den norske kirkes medlemsregister, mener det er grunn til å anta at de fleste av de nesten 80.000 står feiloppført i Den norske kirkes register. Derfor har Kirkerådet gått inn for å slette disse fra registeret dersom de ikke gir beskjed om at de ønsker å bli stående i registeret. Dette skjer i forståelse med Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn.

Sletting med varsling

- Vi kunne selvsagt ikke slette personer fra registeret på denne måten uten å gi varsel til dem det gjelder. Derfor er [brevet fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus](#) viktig, selv om noen vil oppleve det påtrengende å få brevet. Det er allerede og den ryddejobben som nå er utført, gir oss god hjelp til å komme videre, sier Gerd Karin Røsæg i Kirkerådet.

[Brevet fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus](#) til personer som står oppført i Den norske kirkes medlemsregister og i medlemslistene til et annet tros- eller livssynssamfunn, inneholder en svarslipp med frankert konvolutt adressert til Den norske kirkes medlemsregister. På den måten skal det gis beskjed dersom man ikke vil bli slettet fra Den norske kirkes medlemsregister.

I [brevet fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus](#) opplyses det ikke om hvilket annet tros- eller livssynssamfunn den enkelte står oppført som medlem i. De som har mottatt brevet, men er usikre på hvilket annet tros- eller livssynssamfunn de står oppført som medlem i, kan ta kontakt med Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Ved å oppgi navn og fødselsnummer kan man få tilsendt et brev med opplysninger om eget medlemskap i registrerte tros- eller livssynssamfunn. (Kirkens informasjonstjeneste) gjort et betydelig arbeid for å kvalitetssikre opplysningene i vårt register [Se høringsuttalelse fra Kirkerådet om "Forslag til endring i forskrift om trossamfunn, forskrift om tilskot til uregistrerte trossamfunn, forskrift om tilskot til livssynssamfunn" 28. oktober 2004.](#)

[Se pressemelding fra Kirkens informasjonstjeneste 3. juli 2005](#)

[Se pressemelding fra Kirkens informasjonstjeneste 28. oktober 2004](#)

[Se paragraf 19 i Lov om trdomssamfunn og ymist anna](#)

[Se paragraf 5 i Forskrift om registrerte og uregistrerte trossamfunn.](#)

Viktig internasjonal konsultasjon om stat og religion

(15.05.2006)

– Religion blir ofte betraktet som et problem for makthaverne, sa Ingrid Vad Nilsen, leder av Mellomkirkelig råd for Den norske kirke under åpningen av konsultasjonen. – For å få slutt på apartheidregimet var det behov for den moralbaserte religiøse protesten. Det samme var tilfellet da Den norske kirke brøt forbindelsene til naziregimet under den andre verdenskrig. Når situasjonen blir annerledes, vil et demokratisk styre invitere sivilsamfunnet og trossamfunnene til tettere samarbeid. Men la oss våge å være så selvkritiske at vi spør på vegne av våre religiøse fellesskap om vi virkelig klarer å holde balansen mellom samarbeid og kritikk.

Fellesskapets beste

Vad Nilsen nevnte flere aktuelle problemstillinger i forholdet mellom styresmaktene og trossamfunnene. – Hva slags type bidrag kan trossamfunnene gi til den offentlige debatten og beslutningsprosessene? spurte hun. – Og hvordan kan det vi har å bidra med ut fra våre tradisjoner, verdier, erfaringer og bekymringer, være til nytte for politikerne som har ansvar for fellesskapets beste?

Hun spurte også om det kan bli for mye religion i et samfunn, og trakk fram det faktum at religion i den siste tiden igjen er blitt et tema i offentligheten i Vesten. Religionen har en offentlig dimensjon, og er blitt en sak på den internasjonale politiske agenda som ikke mange i vår del av verden så for seg for noen år siden.

Støtte til dialog

Konsultasjonen hadde samlet et bredt spekter av bidragsytere. Statssekretær Raymond Johansen i Utenriksdepartementet holdt et innlegg der han understreket regjeringens støtte til interreligiøs dialog. Regjeringen er glad for at mange norske aktører deltar, og vil oppmuntre dem til stadig å intensivere dialogen på ulike arenaer.

Stephen Pandula Gawe som blant annet har vært sørafrikansk ambassadør i Danmark, snakket om hvordan mange av kirkelederne som hadde kjempet mot apartheid i Sør-Afrika, ikke nødvendigvis hadde bred støtte i kirkene sine. Men det er nødvendig med noen som våger å gå foran, sa han. Han mente at vilje til dialog alltid er viktig. – Da den danske statsministeren avsto å møte ambassadørene fra elleve muslimske land i forbindelse med karikaturstriden, viste det at han ikke hadde forstått hvor viktig dialog er.

Tre andre sentrale aktører som alle holdt innlegg under konsultasjonen. F.v. Prost Trond Bakkevig, tidligere parlamentsmedlem Ela Gandhi og den sørafrikanske lutherske biskopen Ndanganeni Phaswana.

Møt terroristene

En kort del av konsultasjonen var forsamlingen delt i tre arbeidsgrupper. I en av gruppene deltok Mahatma Gandhis barnebarn Ela Gandhi som har vært parlamentsmedlem i Sør-Afrika. Hun snakket om arven fra bestefaren.

I den samme gruppen holdt direktør ved Fredsforskningsinstituttet Stein Tønnesson et innlegg hvor han

gav et presist bilde av terrorismen som taktikk. Han understreket sterkt at det er viktig å gå i dialog med terroristgrupper, og argumenterte for hvorfor den såkalte "krig mot terror" er et stort feilgrep. Han mente at dialog med Hamas er den eneste farbare vei for å senke spenningen i Midtøsten.

Nyttige erfaringer

Ideen til denne konsultasjonen ble unnfanget i en samtale i etterkant av begravelsen til Beyers Naude i september 2004. Generalsekretær Olav Fykse Tveit i Mellomkirkelig råd og Sør-Afrikas ambassadør i Norge Ismail Coovadia tenkte høyt sammen om sammenhengen som hadde vært mellom politisk virksomhet, kirken, interreligiøs dialog og sivilsamfunnet når det gjaldt kampen mot urettferdighet og apartheid. Hvordan kan disse erfaringene nyttegjøres i andre politiske sammenhenger? (Kirkens informasjonstjeneste)

Den norske kirke ber Statens pensjonsfond trekke seg ut av Aracruz cellulose

(19.05.2006)

Dette sier rådgiver Line Skum i Samisk kirkeråd. I [et brev til finansministeren 15. mai i år](#) ber lederne i Kirkerådet, Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd om at regjeringen tar et tydelig standpunkt for at indianerstammene Tupinikim og Guarani i Aracruz i Brasil snarest får tilbake sine tradisjonelle landområder, slik de har krevd.

- Som aksjeeier gjennom Statens pensjonsfond-Utland, har norske myndigheter et medansvar for måten selskapet opptrer på. De etiske retningslinjene for Statens pensjonsfond-Utland legger klare føringer for investeringene fondet gjør. I de etiske retningslinjer for fondet står det i punkt 5.2. at både grove og systematiske krenkelser av menneskerettighetene og alvorlig miljøskade danner grunnlag for uttrekk av investeringer i selskaper. Vi vil i denne sammenhengen minne om at Norge har ratifisert ILO-konvensjonen 169 som skal ivareta urfolks rettigheter. Det forplikter også Norge i de investeringer man gjør gjennom Statens pensjonsfond-Utland, skriver lederne i Den norske kirkes sentrale råd i sitt brev til finansministeren.

Et kirkelig anliggende

De understreker at kampen for urfolks rettigheter er et kirkelig anliggende:

- Det kristne budskapet er et budskap om forsoning mellom mennesker slik at de i gjensidig anerkjennelse kan skape en trygg framtid sammen. Men denne forsoning forutsetter erkjennelse av urett som er begått og vilje til å søke rettferdighet. Dette anliggendet deler Den norske kirke med den verdensvide kirke i møte med urfolks rettigheter, uttaler kirkens rådsledere.

I brevet kritiseres [Etikkrådet for Statens pensjonsfond-Utland](#) for ikke å ta det brasilianske indianerdirektoratet (FUNAI) alvorlig når det gjelder å identifisere tradisjonelt indianerterritorium i Aracruz.

- De klare anbefalinger fra FUNAI, og Aracruz Celluloses manglende vilje til å ta disse anbefalingene til etterretning, bør være god nok grunn til å ta tak i saken nå og ikke vente og se hva myndighetene i Brasil videre foretar seg, heter det i brevet fra kirkelederne. (Kirkens informasjonstjeneste)

[Les brevet til finansminister Kristin Halvorsen her \(pdf\)](#)

Kontaktperson:

Rådgiver Line Skum, Samisk kirkeråd for Den norske kirke, tlf.: 23 08 12 81

, e-post: line.skum@kirken.no

Kirkemøtet blir yngre, kvinneandelen øker

(24.05.2006)

Nidaros er det bispedømmet som har lavest gjennomsnittsalder i sitt nye bispedømmeråd med 42,2 år. Hele Kirkemøtet får nå en gjennomsnittsalder på 46,4 år, det vil si at Den norske kirkes øverste representative organ i gjennomsnitt er blitt 0,7 år yngre enn det var for fire år siden.

Resultat av ungdomssatsing

– Det er interessant å se at mange av de yngste medlemmene av Kirkemøtet er rekruttert fra ungdomsrådene i bispedømmene og fra Ungdommens kirkemøte, sier ungdomskonsulent Øivind Holtedahl i Kirkerådet til Kirkens informasjonstjeneste. – Det viser at den strukturen vi har valgt for ungdomssatsingen i kirken, er viktig for å rekruttere unge ledere. Det vi ser nå, er et gledelig resultat av at "Ung i kirken" i flere år har vært et satsingsområde.

Holtedahl legger til at det ved dette valget har vært høy bevissthet på å få unge mennesker inn i bispedømmerådene. Han vet om mange eksempler på at de som har sittet i rådene den siste fireårsperioden, har vært gode ambassadører for at ungdom skulle velges.

De to yngste medlemmene av Kirkemøtet blir nå 18-åringene Iselin Aarthun fra Agder og Telemark og Solveig Marit Mortensen fra Nord-Hålogaland. Johanne Grønning Mikalsen fra Sør-Hålogaland er i en alder av 23 år valgt til sin andre periode i bispedømmerådet.

Flere kvinner

39 av de 81 som nå er klare for fire år i Kirkemøtet, er kvinner, det vil si en kvinneandel på 48,1 prosent, mot 40,0 prosent ved forrige valg. I Borg bispedømmeråd skal Nils-Tore Andersen sitte som eneste mann sammen med seks kvinner, mens det i forrige periode i Borg var seks menn og én kvinne. Både i Agder og Telemark og i Stavanger er fem av sju medlemmer i det nye rådet menn.

Kirkemøtet er Den norske kirkes øverste representative organ og samles én uke hvert år. Møtet er sammensatt av de 81 medlemmene i de elleve bispedømmerådene (inkludert biskopene, tre samiske representanter og én representant for døvekirken), samt fem delegater som velges utenom bispedømmerådene. (Kirkens informasjonstjeneste)

BISPEDØMMERÅDENE 2006–2010

OSLO BISPEDØMMERÅD 2006–2010

Leke medlemmer: Knut Lundby (57), Harald Gundersen (26), Torstein Husby (57), Tania Randby Garthus (45). Døvekirkelig medlem: Nora Edvardsen Mosand (58). Geistlig medlem: Inger Anne Naterstad (44). Lek kirkelig tilsatt medlem: Villa Wahl Stranger (54) Biskop Ole Christian M. Kvarme (57).

BORG BISPEDØMMERÅD 2006–2010

Leke medlemmer: Nils-Tore Andersen (64), Kristin Renate Solbakken (22), Wenche Tuman Johnsen (59), Nina Elisabeth Lind (50) Geistlig medlem: Berit Øksnes Gjerløw (57). Lek kirkelig tilsatt medlem: Gunnlaug Brenne (38). Biskop Helga Haugland Byfuglien (56).

HAMAR BISPEDØMMERÅD 2006–2010

Leke medlemmer: Marit Tingelstad (67), Jenny Skumsnes Moe (20), Bjørn Ingvald Eidsvåg (51), Aslag Lajord (46). Geistlig medlem: Lars Erlend Kielland (32). Lek kirkelig tilsatt medlem: Dag Landmark (57). Biskop Rosemarie Köhn (67).

TUNSBERG BISPEDØMMERÅD 2006–2010

Leke medlemmer: Hans Petter Jahre (51), Helene Bjerkestrand (20), Kjell Guldvog Staalesen (60), Kari Espelid (54). Geistlig medlem: Terje Fonk (55). Lek kirkelig tilsatt medlem: Jørn Fevang (46). Biskop Laila Riksaasen Dahl (59).

AGDER OG TELEMARKE BISPEDØMMERÅD 2006–2010

Leke medlemmer: Terje Hærås (51), Jorund Andersen (32), Iselin Aarthun (18), Jan Olav Olsen (55). Geistlig medlem: Stein Reinertsen (46). Lek kyrkjeleg tilsatt medlem: Per Øistein Rogstad (42). Olav Skjevesland (64).

STAVANGER BISPEDØMMERÅD 2006–2010

Leke medlemmer: Inger Kari Søyland (44), Svein Arne Lindø (53), Per Magne Olsen (40) Tove Hoftun (21), Geistlig medlem: Norodd Stavenjord (55). Lek kirkelig tilsatt medlem: Arne Sigurd Mossige (45). Biskop Ernst Baasland (61).

BJØRGVIN BISPEDØMMERÅD 2006–2010

Leke medlemmer: Magne Skjeldal (40), Ingvild Theodorsen (20), Henny Koppen (50), Frode Solemdal (40). Geistleg medlem: Roar R. Strømme (53). Lek kyrkjeleg tilsett medlem: Sissel Vartdal (37). Biskop Ole D. Hagesæther (65).

MØRE BISPEDØMMERÅD 2006–2010

Leke medlemmer: Aleksander Aasen Knudsen (31), Ann-Helen Roaldsnes (25), Arnhild Foseide Fagerholt (37), Kjersti Tytingvåg Rogne (54). Geistleg medlem; Petter Dahle (54). Lek kyrkjeleg tilsett medlem: Astrid Ulvestad Øygard (48). Biskop Odd Bondevik (65).

NIDAROS BISPEDØMMERÅD 2006–2010

Leke medlemmer: Marit Arnstad (43), Petter Normann Dille (21), Jakobe Olea Juul (28), Åge Søsveen (59). Geistlig medlem: Ingunn Aarseth Høivik (39). Lek kirkelig tilsatt medlem: Gunn Ågot Leite (38). Sørsamisk medlem: Nils Einar Bertil Jønsson (45). Biskop Finn Wagle (65).

SØR-HÅLOGALAND BISPEDØMMERÅD 2006–2010

Leke medlemmer: Johanne Grønning Mikalsen (23), Marit Hermstad Løvlien (52), Ole Øystein Lindebø (46), Edvard-Olav Stenbakk (62). Samisk medlem: Inga Karlsen (72). Geistlig medlem: Rolf Steffensen (47). Lek kirkelig tilsatt medlem: Sverre Krutnes (63). Biskop Øystein I. Larsen (65).

NORD-HÅLOGALAND BISPEDØMMERÅD 2006–2010

Leke medlemmer: Ole D. Mjøs (66), Randi Karlstrøm (45), Ingrid Røstad Fløtten (51), Solveig Marit Mortensen (18). Samisk medlem: Ann Solveig Nystad (44). Geistlig medlem: Lars Haugan (59). Lek kirkelig tilsatt medlem: Oddhild Johnsen Klevberg (47). Biskop Per Oskar Kjølås (58).

Kirkelig fokus på miljø og næringsutvikling i nord

(30.05.2006)

Seminarer finner sted på Fredssenteret ved Samfunnsvitenskaplig fakultet på Universitetet i Tromsø torsdag 1. juni. ([Se seminarprogrammet her](#) - pdf)

Styreleder i Barlindhaug AS Johan Petter Barlindhaug er invitert for å innlede om energi- og miljøutfordringer i nordområdene. Han er kjent som rådgiver for Statoil og andre oljeselskaper og er engasjert som seniorforeleser og rådgiver for studiene i energiledelse ved Handelshøgskolen i Bodø.

Generalsekretær i Barentssekretariatet i Kirkenes, Rune Rafaelsen, skal innlede om kultur og næringsliv i Barentsregionen. Biskop i Nord-Hålogaland, Per Oskar Kjølås, innleder om Kirkens rolle i Folk til Folk-samarbeidet. I stortingsmelding nr. 30 (2004-2005) "*Muligheter og utfordringer i nord*" skriver Utenriksdepartementet at man de siste årene har sett en økende interesse fra andre land for de erfaringene man har vunnet i folk-til-folk-samarbeidet i Barentsregionen.

På seminaret tar man også opp samisk kirkelig og kultur. Religionssosiolog og rådgiver i Sametinget Hege Fjellheim Sarre innleder om dette temaet.

Mellomkirkelig råd har ved siden av seminaret vanlig saksbehandling under sitt møte i Tromsø, og skal blant annet drøfte tre viktige saker som skal opp på Kirkemøtet i november i år. I saken "*Innvandring og integrering - Den norske kirkes rolle i et flerkulturelt samfunn*" er målsettingen å vise hvordan kirken kan bli flinkere til å drive integrering i egen praksis og i egne fellesskap.

I saken "*Staten og Den norske kirke*" drøfter Mellomkirkelig råd rapporten fra det regjeringsoppnevnte stat/kirke-utvalget (Gjønnes-utvalget). Rådet ønsker å løfte fram internasjonale erfaringer med ulike modeller for kirke/stat-forholdet og vil samtidig ta opp forholdet mellom majoriteten og livssynsminoritetene når det gjelder kirkens forhold til staten.

Rapporten fra Den norske kirkes lærenemnd fra januar i år (*Skriftforståelse og skriftbruk med særlig henblikk på homofilisaken*) blir også tema på Kirkemøtet til høsten. På Mellomkirkelig Råds møte i Tromsø drøftes denne saken i et økumenisk perspektiv. Generalsekretær Olav Fykse Tveit i Mellomkirkelig råd mener erfaringer fra kirkelig internasjonalt samarbeid kan være nyttige for den videre samtalen om kirkens syn på homofilt samliv:

- Vi har alle ansvar for kirkens enhet, også i denne saken. Da må vi bruke det vi har lært i det økumeniske arbeidet om å være åpne og tydelige i vår samtale om vanskelige spørsmål. I en krevende brytningstid må vi prøve å anerkjenne de andres gode vilje og legge vekten på hva som virkelig er grunnlaget for enhet i kirken. Vi må se på hvordan andre kirker har håndtert uenighet i homofilisaken, mener Fykse Tveit. Han har selv skrevet saksdokumentet til rådets behandling av denne saken.

På rådsmøtet i Tromsø drøftes også et forslag om formalisert samarbeid mellom Den norske kirke og Den Evangelisk-Lutherske Frikirke i Norge. Det er lagt opp til at et samtaledokument med utkast til avtaletekst skal sendes på høring høsten 2006. Saken presenteres eventuelt for Den norske kirkes Kirkemøte i 2007. (Kirkens informasjonstjeneste)

Pressekontakter:

Gunnar Westermoen i Kirkens informasjonstjeneste, tlf.: 482 11 671
Valgt leder av Mellomkirkelig råd, Ingrid Vad Nilsen, tlf.: 901 74 183
Generalsekretær i Mellomkirkelig råd, Olav Fykse Tveit, tlf.: 489 91 270

Møtet i Mellomkirkelig råd 31. mai - 2. juni foregår på Grand Nordic Hotell, Storgt. 44 i Tromsø.

Seminaret "*Kirken og aktuelle utfordringer i nord*" finner sted torsdag 1. juni kl 09.00-15.00 på Fredssenteret ved Samfunnsvitenskaplig fakultet på Universitetet i Tromsø, (Breivika) i Store Auditorium i Nedre Lysthus. Arrangører er Mellomkirkelig råd for Den norske kirke i samarbeid med Nord-Hålogaland bispedømme og Universitetet i Tromsø.

Nye nasjonale og regionale trosopplæringsprosjekter

(31.05.2006)

– Også i denne søknadsprosessen er bredden av det kirkelige landskapet representert. Trosopplæringsreformen trenger dette brede engasjementet både fra barne- og ungdomsorganisasjonene, kirkelige institusjoner og fra forsknings- og utdanningsentre, understreker Wirgenes.
– Reformen utfordrer til omfattende fornyelse av kirkens kommunikasjon for barn og unge samt deres foreldre og faddere. Det er med stor glede vi deler ut disse midlene og er overbevist om at det utvikles ny forståelse og ny handling i kirkens oppfølging av alle døpte. Størst av alt - er barnet!

En glad sjel

Knut Tveitereid, prest i Storsalen i Oslo har stått bak søknaden "Hipopere og skatere - Trosopplæring i subkulturer". Etter å ha mottatt melding om tildelingen sier han: - Utrolig kult! Nydelig. Nå kan vi ansette en person som kan bli bedre kjent med ungdommer vi per i dag ikke treffer så godt. Nå kan vi gjøre et godt stykke arbeid med å relatere det glade budskap til den konteksten disse ungdommene lever i. Vi gleder oss til å dele våre erfaringer med andre!

Reform av kirkens trosopplæring ble igangsatt i 2004 som et femårig erfaringsbasert prosjekt med forsøks- og utviklingsarbeid. Framtidens systematiske trosopplæring for alle døpte vil formes av de erfaringene som gjøres i prosjektene. (Kirkens informasjonstjeneste)

Her følger lista over de regionale og nasjonale prosjektene som 31.mai 2006 har fått melding om tildeling:

Stiftelsen Kirkens Bymisjon Rogaland, Bymisjonstiltak på Haugalandet
Stiftelsen Kirkens Ressurssenter mot vold og seksuelle overgrep
Kirkens Ungdomsprosjekt
Indremisjonsforbundet
Storsalen
KIA Rogaland
Stiftelsen Kirkeforskning KIFO
KA Kirkelig arbeidsgiver -og interesseorganisasjon
Norsk kvinnelig teologforening
Dronning Mauds Minne Høgskole for førskolelærerutdanning
Agder og Telemark bispedømmeråd
Det teologiske Menighetsfakultet
Det teologiske Menighetsfakultet
Familie & Medier - Kristent medieforum
IdéHospitalet AS v/ Eivind Skeie og Verbum forlag
IKO - Kirkelig pedagogisk senter
Kateketforeningen, Den Norske kirkes undervisningsforbund
KFUK-KFUM Kurscenter, Sunnmøre folkehøgskole
Menighetsrådene i Idd, Enningdal, Tistedal, Asak, Halden, Berg og Rokke
Nidaros Bispedømmeråd, Ressursgruppe for kirkens arbeid blant mennesker med psykisk utviklingshemming
Norges KFUK-KFUM-speidere og Norges KFUK-KFUM
Norsk Søndagsskoleforbund, Gudbrandsdalen, Vest-Oppland og Toten kretser
Ung Kirkesang, Barne- og ungdomsfilosofene og Pilegrimsprestene
Oslo Akershus krets av Norges KFUK-KFUM
Stavanger bispedømmeråd
Stiftelsen til utbredelse av Storetveitmodellen
Hobbyassistenten.no

[Se detaljert oversikt \(beløp, navn på forsøk, målgrupper mv\)](#)

Kontaktperson:

Prosjektleder Paul Erik Wirgenes, tlf 48 99 12 85.

- Vend blikket mot nord!

(01.06.2006)

Generalsekretær i Barentssekretariatet i Kirkenes, Rune Rafaelsen, som var en av innleiderne på seminaret, undertreket at det nå er enormt fokus fra hele verden på ressursene i Nord.

- Sett fra Washington er dette et sentralt område. I vårt land ser vi globaliseringen tydeligst i nordområdene, mente han.

Biskop Per Oskar Kjølaas refererte til at stortingsmelding nr. 30 (2004-2005) "Muligheter og utfordringer i nord" fra Utenriksdepartementet har ført til ny optimisme i landsdelen:

- Tidligere stod næringslivsledere med ryggen mot nord, og speidet sørover. Nå er nordområdene et satsingsområde for den norske stat. Meldingen tar for seg både sikkerhetspolitikk, næringsvirksomhet, miljøvern, kultur og urfolk. Kirken har stor interesse av alt dette, men det er påfallende at kirkelig og religiøst engasjement ikke en nevnt i meldingen, sa Kjølaas. Han mente at flere nå begynner å se betydningen av Samarbeidsrådet for Kristne Kirker i Barentsregionen (SKKB).

Rune Rafaelsen fra Barentssekretariatet kunne på møtet i Tromsø fortelle at hans organisasjon bevilger kr. 300.000 til markering av 10års jubileet for SKKB i oktober i år.

Styreleder i Barlindhaug AS Johan Petter Barlindhaug innledet om energi- og miljøutfordringer i nordområdene. Han har blant annet vært rådgiver for Statoil og andre oljeselskaper og er engasjert som seniorforeleser og rådgiver for studiene i energiledelse ved Handelshøgskolen i Bodø. Barlindhaugs innlegg pekte blant annet på at den største moralske utfordringen i vår tid er balansen mellom miljøhensyn og energibehov.

- Vi er et lite land med en stormaktsposisjon innen energi og havdomene, sa Barlindhaug.

Fra seminaret "Kirken og aktuelle utfordringer i nord" på Universitetet i Tromsø 1. juni.

Ingrid Vad Nilsen som leder Mellomkirkelig råd, mener at Den norske kirke har et ansvar for at

erfaringene fra kirkesamarbeid på Nordkalotten bringes inn i de internasjonale økumeniske organene.

- At Den russisk-ortodokse kirke viser stor interesse for kontakt med Den norske kirke, tyder på at russerne har sett betydningen av utviklingen i nord tydeligere enn vi har. Det kirkelige barentssamarbeidet må ikke bare være noe som foregår i nord, sier Vad Nilsen.

Seminaret på Fredssenteret ved Samfunnsvitenskaplig fakultet på Universitetet i Tromsø, ble arrangert av Mellomkirkelig råd for Den norske kirke i samarbeid med Nord-Hålogaland bispedømme og Universitetet i Tromsø. (Kirkens informasjonstjeneste)

Pressekontakter:

Valgt leder av Mellomkirkelig råd, Ingrid Vad Nilsen, tlf.: 901 74 183 Generalsekretær i Mellomkirkelig råd, Olav Fykse Tveit; tlf.: 489 91 270

Flere hundre kirker er åpne også utenom gudstjenestetid

(06.06.2006)

Mens Kirkerådet tidligere hver sommer har trykket en brosjyre med oversikt over veikirker og åpne kirker, er oversikten fra 2006 bare tilgjengelig på Den norske kirkes nettportal på nettadressen www.kirken.no/veikirker. Her er det opplysninger om åpningstider, veibeskrivelse og andre praktiske opplysninger. Denne oversikten er mer fullstendig enn tidligere, siden lokal oppdatering pågår kontinuerlig og det henvises til mer informasjon på lokale nettsider. For å informere om det nye opplegget, er det sendt ut 30.000 informasjonskort om hvor de åpne kirkene finnes på nettet til turistkontorer og menigheter.

-Vi trenger steder der vi kan kople av. Kirkene er slike rasteplasser. Kirkerommet er et sted der vi kan oppleve «langsom tid» og møte budskapet fra Gud om at han vil gi oss hvile. Ta en titt på kirkenes interiør og utsmykning, og ha en stille stund med meditasjon og lystenning, sier informasjonssjef Dag Stange i Kirkerådet. (Kirkens informasjonstjeneste)

- Rekruttering til samisk kirkeliv må intensiveres

(08.06.2006)

Rekrutteringssituasjonen for samisk kirkelig betjening blir tatt opp når Samisk kirkeråd møtes i Trondheim 12.-13. juni 2006.

- Hovedspørsmålet vårt blir: Hva er årsaken til at samisk ungdom ikke velger kirkelig utdanning, men samtidig nærmest strømmer til andre profesjonsutdanninger? Det skjer faktisk ingen rekruttering av samiske personer til prestestillinger, sier generalsekretær Synnøve Brevik (bilde) i Samisk kirkeråd. Hun håper at flere enn Samisk kirkeråd nå vil sette rekruttering til samisk kirkeliv på dagsorden.

Ulike rekrutteringstiltak er gjennomført både i regi av Samisk kirkeråd og de nordlige bispedømmene. Samisk representasjon i bispedømmeråd, Samisk kirkeråd og Kirkemøte, samt tilbud om kirkelig stipend til samisk ungdom, har ikke bidratt til å øke samisk ungdoms interesse for kirkelig utdanning. Samisk kirkeråd spør seg om kirkens praksis har rekruttert samisk ungdom bort fra kirken.

- Er det kanskje slik at unge samer fortsatt assosierer kirken med tidligere tiders nasjonsbygging og norsk ensretting? spør Synnøve Brevik.

På rådsmøtet i Trondheim skal flere saker med referanse til rekrutteringssituasjonen behandles. Det gjelder bl.a. salme- og liturgiarbeid, samisk ungdom i kirken og nye samiske kirkedager. Fellesnevneren for disse sakene er at kirken bestreber seg på å bli mer samenes egen kirke, der samene kan kjenne igjen sitt eget liv og bruke og høre sitt eget språk i gudstjenestelivet.

- For at kirken skal bli mer samisk kirke, kreves rekruttering av personer med samisk bakgrunn og språkkunnskap for å arbeide med salme- og liturgiarbeid, bibeloversettelse og gudstjenestereformer, sier Brevik. Hun ønsker at det etableres flere studietilbud som er relevante for samisk kirkeliv.

- Alle kirkelige utdanningsinstitusjoner bør utvikle studietilbud innen samisk språk, tradisjon og kristendomsforståelse, sier Synnøve Brevik. (Kirkens informasjonstjeneste)

Priv. til red.:

Møtet i Samisk kirkeråd 12.-13. juni holdes på Quality Hotel Augustin i Kongensgt. 26 i Trondheim. På sakskartet står blant annet forberedelse av nye samiske kirkedager (som ble arrangert første gang i 2004), rapport om salme- og liturgiarbeid på lule- og sørsamisk og drøfting av "Samisk kirkeliv - åpen folkekirke i forsoningens tegn".

Kontaktpersoner:

Valgt leder i Samisk kirkeråd Oddvar Andersen, tlf. 74 11 10 73 / 97 17 35 21,
Generalsekretær i Samisk kirkeråd Synnøve Brevik, tlf. 23 08 12 35 / 48 99 12 35

Tilbud om felles design for kirkens nettsider

(13.06.2006)

Med utgangspunkt i nye designmaler og ny menystruktur som kirken.no-portalene skal ta i bruk høsten 2006, har Kirkerådet/Kirkens informasjonstjeneste laget maler for hvordan menigheters/kirkelige fellesråds nettsider bør være. Det er første gang Kirkerådet/Kirkens informasjonstjeneste presenterer design-maler for de lokale kirkekontorenes nettpresentasjoner. Malverket som blir laget på både nynorsk og bokmål, tilbys gratis til alle web-leverandører slik at kirkens websider kan framstå i samme drakt uavhengig av teknisk plattform.

Styrke kirkens visuelle profil

- Tanken bak dette initiativet er å styrke kirkens visuelle profil. Språk i grafisk fremtoning er et problem også når det gjelder underområder på vår nasjonale nettportal kirken.no. I fornyelsen av det nasjonale nettstedet legger vi vekt på at nettpresentasjonene skal framstå som en integrert helhet med tydeligere fokus på at kirkens medlemmer er vår viktigste målgruppe, forteller informasjonssjef Dag Stange (bildet) i Kirkerådet. Han mener den nye utgaven av www.kirken.no-portalene blir mer brukervennlig og håper lokale kirkelige kontorer vil se nytten av å presentere seg i samme nett-drakt.

- Ved at vi stiller web-designet til rådighet for alle leverandører, kan menighetene spare ressurser til utvikling. Det er mange måter å bygge opp en nettpresentasjon på, men det er ikke kommunikasjonsmessig eller økonomisk forsvarlig at hver menighet utvikler sitt eget grafiske uttrykk, sier Stange. Han henviser til et rundskriv fra Kirkerådet ([KR-rundskriv nr. 4-2006](#)) der det argumenteres for at felles design og menystruktur for nasjonale, regionale og lokale kirkelige nettsider vil være til alles fordel:

- Nettbrukerne vil lettere finne fram på kirkens nettsider.
- En konsistent grafisk profil vil styrke kirkens totale kommunikasjon.
- Menighetene og de kirkelige fellesrådene slipper utgifter til utarbeidelse av design og struktur når de skal etablere nettsider.
- Lokalkirkelige nettsider kan lettere gjøre seg nytte av felles nasjonale informasjonsbaser.

Nettportalen kirken.no har i løpet av 10 år samlet på seg mer enn 10.000 enkeltfiler og gjør blant annet bruk av en omfattende menighetsbase for søk etter lokalkirkelige organer. Kirken.no-systemet inkluderer nettpresentasjonene til de elleve bispedømmekontorene og flere temaområder med egne nettsider. Trafikken på kirken.no øker jevnt. I perioden januar-mai 2006 var det gjennomsnittlig 2900 besøk pr. dag på portalen. I 2005 hadde nettstedet nesten 800.000 besøk. Det daglige besøkstallet var i gjennomsnitt 1800 i 2004 og 2500 i 2005. (Kirkens informasjonstjeneste)

[Se en nærmere omtale av web-maler for menighetene her.](#)

Kirkerådet drøfter stat/kirke og bispevalg i Hamar

(13.06.2006)

Kirkerådet vil en ha en foreløpig drøfting av hovedinnholdet i den offentlige stat/kirke-utredningen og av hvordan arbeidet med Kirkemøtets hørings svar skal legges opp. Det er lagt opp til at Kirkerådet i brev skal be de øvrige kirkelige høringsinstansene om å komme med sine uttalelser før 15. oktober, slik at Kirkemøtet 13.-19. november kan få et best mulig beslutningsgrunnlag for sin uttalelse.

Kirkemøtets hørings svar vil legge viktige premisser for Kirkerådets arbeid i tiden før en stortingsmelding om stat og kirke, men må også forstås som forberedelse til behandling av et eventuelt lovendringsforslag og en eventuell ny kirkeordning, går det fram av forslag til vedtak på Kirkerådets møte. Kirkerådet ønsker en bred og omfattende debatt om de forslag utredningen kommer med, og at den skal være preget av vilje til dialog og forståelse.

- Det vil være en styrke både for samfunn og kirke om aktørene ser arbeidet med stat/kirke-spørsmålene som en prosess hvor målet må være å få størst mulig oppslutning om kirkens framtidige ordning og organisasjon, sier kirkerådsdirektør Jens-Petter Johnsen.

Kirkerådet planlegger å sende ut en leserguide til stat/kirke-utredningen til de kirkelige høringsinstansene, samt en oversikt over organer som kan bidra med deltakere ved informasjons- og folkemøter rundt om i landet.

Planer for kirkemusikk og diakoni

Kirkerådet skal på møtet behandle forslag til plan for kirkemusikk i Den norske kirke. En arbeidsgruppe har utarbeidet et forslag, som i vår har vært på høring. Det er høstens Kirkemøte som for første gang skal vedta en plan som blir retningsgivende for kirkemusikk i kirken. Kirkerådet skal også drøfte et utkast til en ny diakoniplan, men det er etter en høringsrunde lagt opp til en videre bearbeidelse fram mot Kirkemøtet i 2007.

Flere av sakene på Kirkerådets bord skal opp på høstens Kirkemøte. Det gjelder en sak om innvandring og integrering og Den norske kirkes rolle i et flerkulturelt samfunn. Formålet med saken er å vise hvordan kirken kan bli flinkere til å drive integrering i egen praksis og i de fellesskap kirken er en del av. Saken er en videreføring av drøftingen av norsk asyl- og flyktningepolitikk på fjorårets kirkemøte. Kirkerådet skal også drøfte om Den norske kirke er en arbeidsplass som er tiltrettelagt for mennesker med funksjonshemninger, og ha første drøfting av en kommunikasjonsplattform for Den norske kirke. (Kirkens informasjonstjeneste)

Til redaksjonen:

Kirkerådets møte holdes i Kirkens hus i Rådhusgata 1-3 i Oslo. Møtet starter torsdag kl. 1015 og varer til fredag kl. 1600. Uttalelse om ny biskop i Hamar behandles i lukket møte torsdag. Det blir sendt ut pressemelding og pressen kan få kommentarer til saken i en kaffepause torsdag kl. 14 i Kirkens hus 1. etasje. (Behandlingstidspunktet er endret fra fredag til torsdag)

Dokumenter til møter i de sentralkirkelige råd er offentlige dersom de ikke er unntatt etter offentlighetsloven. Sakliste og dokumenter er lagt ut på kirkens nettportal www.kirken.no Møtet tar stilling til hvilke saker som behandles i åpent møte. Kontaktperson: Informasjonssjef Dag Stange, mobil 48 99 12 05

Kirkerådet går inn for Solveig Fiske som ny Hamar-biskop

(15.06.2006)

Solveig Fiske ble innstilt med 11 stemmer som nr. 1, mens rektor Halvor Nordhaug fikk 2 stemmer som nr. 1.

Knut Andresen ble innstilt med 6 stemmer som nr. 2, mens Halvor Nordhaug fikk 4 stemmer og Berit Lånke 3 stemmer som nr. 2.

Lånke ble innstilt med 9 stemmer som nr. 3, mens Nordhaug fikk 4 stemmer som nr. 3.

Kirkerådet har 15 medlemmer og 13 var til stede under avstemningen. Rådet har i likhet med biskopene 30. juni som frist til å komme med uttalelse om hvilke tre kandidater som anses som best skikket til å bli ny biskop i Hamar. (Kirkens informasjonstjeneste)

Nye initiativ nødvendig for å berge liv og helse

(16.06.2006)

Når mennesker tyr til et så drastisk virkemiddel som sultestreik, er det et tegn på desperasjon. Regjeringen bærer et medansvar for den situasjonen som har oppstått på grunn av den restriktive linjen som ble fulgt i første fase. Det er bra at myndighetene i møte med denne situasjonen har vist ansvar ved å forplikte seg til å følge FNs anbefalinger. Myndighetene har fremdeles et moralsk ansvar for å verne liv og helse for alle som oppholder seg i Norge. Vi ber derfor innstendig myndighetene om fortsatt å vurdere hva som for øvrig kan gjøres for å bidra til en avslutning av sultestreiken.

Det påligger nå alle aktører – myndigheter, sultestreikende og deres støttespillere – et stort ansvar for å hindre at liv og helse kommer i fare. Sultestreiken bør snarest mulig avsluttes. Ingen aktører må opptre slik at situasjonen låses fast. Hver enkelt sultestreikende må få all tilgjengelig informasjon om sine muligheter og full frihet til å treffe et selvstendig valg om aksjonen skal fortsette.

Kirken har ved ulike anledninger uttalt seg tydelig om behovet for en mer human asylpolitikk. Vi har på generelt grunnlag tatt til orde for at sterke menneskelige hensyn må tillegges større vekt i behandlingen av asylsøknader samt at FNs veiledning må gis avgjørende vekt i vurderingen av hvem som trenger beskyttelse. Sultestreik kan imidlertid ikke være et virkemiddel for å oppnå opphold i Norge. I den kritiske situasjonen som nå er oppstått, må allikevel alle muligheter prøves for å berge liv og helse.

Sturla J. Stålsett
generalsekretær, Kirkens Bymisjon

Olav Fykse Tveit
generalsekretær, Mellomkirkelig råd for Den norske kirke

Kontakt:

Sturla Stålsett, tlf. 98 60 04 61

Olav Fykse Tveit, tlf. 48 99 12 70

Kirkerådet fastholder menneskelivets ukrenkelighet

(16.06.2006)

Den foreslåtte revisjonen av bioteknologiloven som åpner for forskning på befruktete egg og preimplantasjonsdiagnostikk er vanskelig å forene med dette prinsipielle standpunkt, går det fram av et forslag til høringsuttalelse til bioteknologiloven, som Kirkerådet drøftet på sitt møte fredag. Kirkerådet vil arbeide videre med saken og komme med sin endelige uttalelse innen høringsfristen 7. juli.

Et annet hovedfokus i Kirkerådets tilnærming til saken har vært å fremheve nødvendigheten av en nyansert drøfting av vanskelige verdikonflikter, som kan bidra til en høy bevissthet i samfunnet rundt en etisk forsvarlig utvikling av medisinsk bioteknologi. En tabloidisert forenkling av utfordringene og posisjoner i debatten bidrar ikke til dette, går det fram av forslaget til uttalelse. Samtidig mener Kirkerådet at det er nødvendig med en løpende bred offentlig debatt rundt slike etiske avveininger. (Kirkens informasjonstjeneste)

[Les saksdokumentet til Kirkerådets drøfting 16. juni 2006 av forslaget til endringer i bioteknologiloven.](#)

Ungdom vil hjelpe kirken å kommunisere bedre

(23.06.2006)

[Se saklisten til Ungdommens kirkemøte her](#)

Ungdommens kirkemøte (UKM) har stadig blitt et viktigere organ i kirken. Vedtak og synspunkter derfra blir lyttet til i kirkens besluttsende organer. Blant annet er det etter initiativ fra UKM satt i gang et omfattende arbeid med å fornye kirkens gudstjeneste. Ved valg av nye bispedømmeråd i år er det kommet inn en rekke representanter som har vært delegater på UKM de siste årene. Det vil si at også Kirkemøtet framover vil preges av en ny generasjon unge, dyktige representanter.

En tydelig kirke

Bakgrunnen for kommunikasjonssaken er at Kirkemøtet har bedt om at det lages en kommunikasjonplattform for Den norske kirke. Spørsmålet er hvordan Den norske kirke kan gjøres *tydelig, synlig og virkelig* for mennesker. Utfordringen for UKM er å si noe om hva som skal være det sentrale og viktige i kirkens kommunikasjon.

I saksdokumentet understrekes det at alle som uttaler seg på vegne av kirken, har et ansvar for å drive profesjonell informasjonsvirksomhet. En leder er et ansikt utad på vegne av mange. Spørsmålet er hvilke verdier disse lederne skal kommunisere. Er det opp til den enkelte prest eller biskop å vurdere slikt, eller bør det ligge noen retningsgivende verdier til grunn for all kirkelig kommunikasjon? UKM har store muligheter til å være med på å formulere hva som bør prege kirkens kommunikasjon.

Viktig møtepunkt

Ungdommens kirkemøte holdes på Solborg Folkehøyskole i Stavanger i dagene 26.–30. juni. UKM ble første gang gjennomført i 1993. Det er et nasjonalt organ som er satt sammen av to ungdomsdelegater fra hvert bispedømme og én fra hver av de frivillige organisasjonene. Dette er et viktig møtepunkt hvor de som står midt oppi det aktive ungdomsarbeidet, kan drøfte og uttale seg i aktuelle saker. (Kirkens informasjonstjeneste)

[Sakliste og saksdokumenter til UKM 2006.](#)

Til redaksjonen:

Pressen er velkommen til å dekke Ungdommens kirkemøte.

Kontaktperson: Rådgiver Øivind Høltedahl, mobil: 97 60 44 87

eller Vidar Kristensen, Kirkens informasjonstjeneste, mobil: 95 77 75 25.

En åpen kirke i fokus under åpningen av UKM

(27.06.2006)

UKM 2006 åpnet i Stavanger mandag med en gudstjeneste som tydeliggjorde hvilke flotte muligheter den pågående gudstjenestereformen kan åpne for. To predikanter tok med seg menigheten til ulike deler av kirkerommet for at de skulle se, høre og lukte det prekenen handlet om. Og på en integrert og fin måte var nattverden lagt inn som et ledd i prekenen.

– En åpen kirke er åpne mennesker. Mennesker som er åpne for seg selv. Mennesker som er åpne for hverandre. Mennesker som er åpne for skaperverket og for Gud, sa Gunnhild Hermstad og Kirsti Guvsám i sin vandringsprekenen i Tjensvoll kirke i Stavanger. Hovedtema for Ungdommens kirkemøte (UKM) er *En åpen kirke*, det samme som er hovedtema for Kirkemøtet seinere i år.

– Med åpne sanser ser og hører vi, opplever vi, kjenner vi. Å være åpen handler også om å være åpen for Skaperen, åpen for at det er noen som har lagt premissene for skaperverket, som vil livet. Derfor skal vi ha respekt for skaperverket, respekt for hverandre og respekt for naturen, sa Hermstad og Guvsám.

Med velluktende olje tegnet deltakerne på UKM et kors på hverandres panner under åpningsgudstjenesten.

Vandringsprekenen slo an strenger til flere temaer som står på UKMs dagsorden de neste dagene. Blant annet skal kirkens forhold til innvandrere drøftes, forskjellsbehandling av gutter og jenter i kristne ungdomsmiljøer, og hvordan kirken klarer å kommunisere nærvær og håp til omverdenen.

Utfordrende hilsener

Åpningsdagen gav også rom for hilsener fra den lokale biskopen Ernst Baasland og Kirkerådets leder Thor Bjarne Bore. Begge hadde klare utfordringer til delegatene, og uttrykte forventning til det UKM kan bidra med i den aktuelle kirkesituasjonen.

Statssekretær Randi Øverland i Kultur- og kirkedepartementet hilste fra regjeringen og sa at hun gjerne skulle holdt et par foredrag selv om de viktige temaene som står på [UKMs dagsorden](#). Hun nevnte spesielt behovet for å arbeide enda mer med demokratisering og kjønnsfordeling i kirken.

Dessuten trakk hun fram stat–kirke-debatten, hvor hun understreket at UKM nå har muligheten til å komme med viktige innspill.

– Hvis dere tror at regjeringen allerede har konkludert om hva slags kirkeordning vi bør ha i framtiden, tar dere feil. Regjeringen ønsker at høringen som nå er i gang, skal ha betydning for resultatet, sa Randi Øverland. – Av de tre hovedalternativene som Gjønnnes-utvalget la fram, ønsker SV fullt skille mellom kirke og stat, Senterpartiet vil beholde statskirken, mens Arbeiderpartiet vil ha alle tre alternativene på en gang!

Øverland oppfordret alle delegatene på UKM til å si sin hjertens mening om alle saker på dagsordenen. – Si det dere tenker, selv om dere tror synspunktene deres kanskje er kontroversielle. Mange viktige endringer er skjedd fordi noen har begynt å tenke annerledes enn flertallet, sa statssekretæren til ungdommene.

Statssekretær Randi Øverland hilste fra Trond Giske og utfordret delegatene til å si sin hjertens mening.

Økende betydning

UKM er et nasjonalt organ i Den norske kirke, som møtes én gang hvert år. Det består av to representanter fra hvert bispedømme og én fra hver av de frivillige organisasjonene. Organet har stadig fått en viktigere posisjon i kirken, og vedtakene som fattes der, blir lyttet til i kirkens besluttede organer. UKM har også stor betydning for rekruttering til andre kirkelige verv, og mange av dem som er valgt inn i bispedømmerådene i vår, har vært delegater på Ungdommens kirkemøte de siste årene. (Kirkens informasjonstjeneste)

[Se sakslisten og saksdokumentene til UKM 2006 her](#)

[Hent bilder fra Ungdommens kirkemøte her \(til nedlasting\)](#)

Kirkeungdom får bryne seg på stat–kirke-problematikk

(28.06.2006)

Første plenumsrunde med stat–kirke på UKM viste tydelig at dette er sak som det er vanskelig for mange å orientere seg i. Flere ganger måtte delegatene minne hverandre om at det var forholdet mellom staten og kirken som skulle diskuteres, ikke alle andre idealer for en god kirke. Men Susanne Rodvelt Hansen var blant dem som holdt gjennomtenkte og tydelige innlegg.

– Det er flere hensyn må veies opp mot hverandre, sa Susanne i debatten. – Vi trenger et forhold mellom stat og kirke som best kan ivareta både prinsippet om livssynsfrihet for alle og en fortsatt bred folkekirke hvor medlemmene fritt kan velge hvor aktive de ønsker å være, og hvor det er helt greit bare å være medlem. Denne balansen tror jeg best kan ivaretas av det såkalte alternativ 2, en kirke som er forankret i en egen kirkelov.

Susanne representerer Ung kirkesang på UKM. Hun forteller til Kirkens informasjonstjeneste at ledermøtet i Ung kirkesang har tatt opp dette temaet, fått en skikkelig innføring i det og har gjennomført gruppearbeid om det.

Mange hensyn

– Jeg har gjort meg opp en mening om dette fordi jeg har et forhold til kirken og organisasjonsarbeid. Jeg driver et barnekor, og har etter hvert fått et sterkt forhold til gudstjenesten. Dette har gitt meg innsikt i arbeidet som drives i Den norske kirke. Samtidig mener jeg at livssynsfrihet er grunnleggende viktig, og så lenge andre trossamfunn opplever at de aktuelle paragrafene i Grunnloven favoriserer ett trossamfunn, bør ikke en grunnlovsforankret statskirke videreføres. Men samtidig har Den norske kirke en historie i det norske folk som en ikke bare jumper lettvin ut av. Så mange ønsker å opprettholde sitt medlemskap i kirken at en lovforankret folkekirke vil være en naturlig overgang fra det vi har i dag, sier Susanne.

Hun understreker folkekirken må bevares som en landsdekkende kirke som er til stede i alle lokalmiljøer. – Folk må få være så aktive de vil. Vi kan ikke ha noe annet kriterium for å være medlem enn at en er døpt. Dessuten vil en kirkelov tydeliggjøre at Stortinget har et ansvar for religionens plass i samfunnet. Økonomien spiller en rolle enten en liker det eller ikke. Sikker økonomi for kirken betyr noe for tilgjengelighet, for stillinger, for åpne kirker. Den norske kirke skal være en god arbeidsplass, for vi trenger folk som er villige til å arbeide i denne kirken, mener Susanne Rodvelt Hansen.

UKM er en hardt arbeidende forsamling med mye kompetanse på saker som behandles.

Modell 2,5?

Noen av delegatene ønsket ikke at debatten skulle dreie seg om modellene som Gjønnnes-utvalget har beskrevet. De mente det var bedre å snakke om hva en vil ha som innhold i framtidens kirke. Men etter hvert ble det tydelig at de fleste i forsamlingen mente en ikke kommer utenom å ta stilling til ulike modeller for forholdet mellom staten og kirken.

Gaute Granlund fra Norges Kristelige Studentforbund mente at en lovforankret kirke seiler opp som det beste alternativet. – Kirkens ekteskap med staten har vært godt og fruktbart, men det må dessverre ta slutt fordi vi har beveget oss inn i et multireligiøst samfunn, mente han.

Arnstein Hardang fra Tunsberg bispedømme mente det er viktig at kirken får mer makt selv, men hadde ikke gjort seg opp noen mening om hvilken modell som bør velges. – Jeg tror kanskje jeg havner et sted mellom modell 1 som er en fortsatt grunnlovsforankret kirke, og alternativ 3 som er en kirke forankret i den eksisterende loven om trossamfunn. Kanskje jeg havner på modell 1,5 eller muligens nærmere 2,5, sa Arnstein med et lurt smil. (Kirkens informasjonstjeneste)

[Se saklisten og saksdokumentene til UKM 2006 her](#)

[Her er bilder fra Ungdommens kirkemøte \(til nedlasting\)](#)

Ungdommens kirkemøte med tydelig stat–kirke-vedtak

(30.06.2006)

– UKM mener at det i Grunnloven bør komme inn en verdiparagraf. Denne paragrafen skal gi uttrykk for at staten skal bygge på det kristne og humanistiske verdigrunnlaget, samt de politiske prinsipper som statsforfatningen bygger på; så som demokrati, rettstaten og menneskerettighetene.

Når det gjelder finansieringen av kirken, sies det i vedtaket: – UKM mener at Den norske kirke skal finansieres ved støtte fra det offentlige, og at medlemsavgift som finansieringskilde er uakseptabel fordi det ikke samsvarer med det ønsket UKM har om at Den norske kirke skal være åpen og inkluderende for alle som ønsker å være medlemmer.

Velformulert begrunnelse

UKM har levert en tydelig og velformulert begrunnelse for sin konklusjon – så tydelig at kirkerådsdirektør Jens-Petter Johnsen uttaler: – Dette er den best formulerte begrunnelsen for Gjøannes-utvalgets alternativ 2 jeg har lest, og det sier jeg som har ført utvalgets innstilling i pennen!

I begrunnelsen for at Den norske kirke bør forankres i en egen kirkelov i stedet for dagens grunnlovsforankring, sier UKM: – Dersom Dnk blir en lovforankret folkekirke vil dette medføre en særstilling for kirken, men uten at dette går på bekostning av tros- og livssynsfriheten. I og med at grunnlovens bestemmelser om statskirkeordningen oppheves, vil det ikke lenger finnes bestemmelser om Dnk i statsforvaltningen som krenker eller diskriminerer andre tros- eller livssynssamfunn. En lovforankret kirke vil i større grad enn i dag bli et trossamfunn likestilt med andre trossamfunn.

– Videre vil en lovforankret folkekirke ha en tilstrekkelig nærhet til staten til å ivareta Den norske kirke som en landsdekkende folkekirke. Ved fremdeles å ivareta en viss grad av forbindelse til staten, mener UKM at det vil være med å sørge for at Den norske kirke også i fremtiden vil ha en sentral plass i samfunnet, både politisk, kulturelt og sosialt, blir det understreket i vedtaket.

Premissene for vedtaket

UKM har tatt utgangspunkt i hvilke premisser som bør ligge til grunn for morgendagens kirke, for så å finne den kirkeordningen som best ivaretar disse. Det er premisser som skal være med på å sikre at Den norske kirke ikke endres, selv om forholdet mellom staten og Den norske kirke endres.

– Den norske kirke er og vil være et trossamfunn forankret i et eget valgt trosgrunnlag og et særegent fellesskap bygd på dåpen og troen, og der det er helt sentralt å få formidlet det kristne budskapet. Den norske kirke må kunne stå fritt til å ta egne verdivalg, og må være en bekjennende kirke med Bibelen, Kristus og troen som fundament, sies det i vedtaket.

I forlengelsen av dette peker UKM på hvor viktig det er å bevare bredden i kirken: – Den norske kirke må være åpen og også i fremtiden ha plass for alle kirkens medlemmer og rom for ulike grader av trosengasjement og deltakelse. Det må også gis rom for ulike meninger og oppfatninger slik at folk er velkommen slik de er, og at samene, Norges urbefolkning og andre minoriteter innenfor Den norske kirke føler seg inkludert.

Også momenter som tros- og livssynsfrihet, skole–kirke-samarbeid, kulturarven, lik tilgang på kirkens tjenester over hele landet og det offentliges ansvar for å føre en aktiv og støttende tros- og livssynspolitik blir berørt.

Behandling i menighetsrådene

Vedtaket fra UKM vil være et viktig innspill til Kirkemøtets behandling av stat–kirke-saken i november. Men det vil også være en nyttig støtte for menighetsråd, kirkelige fellesråd og andre instanser som skal skrive høringsuttalelser i saken.

I disse dager har Kirkerådet sendt ut et brev til alle menighetsråd og kirkelige fellesråd med forslag til hvordan en kan arbeide med saken lokalt, slik at en får best mulig innsikt i sakskomplekset før høringsuttalelsen skrives. I brevet ber også Kirkerådet om raskere hørings svar enn det departementet har lagt opp til, slik at svarene kan få betydning for kirkemøtets behandling.

I brevet heter det: – For Kirkerådet, som forbereder Kirkemøtets høringsuttalelse, er det viktig å lytte til andre kirkelige organer. Høringsuttalelsene fra disse vil utgjøre et viktig grunnlagsmateriale for Kirkemøtets behandling. Selv om det er knapp tid, ber Kirkerådet menighetsråd og fellesråd om å utarbeide sine hørings svar så tidlig at Kirkerådet kan få en kopi av disse innen 15. oktober. (Kirkens informasjonstjeneste)

[Hele vedtaket fra UKM 06 kan du lese her.](#)

[Brevet til menighetsråd og fellesråd kan du lese her.](#)

[Andre vedtak fra Ungdommens kirkemøte er her.](#)

- Nei til forestillingen om det sykdomsfrie liv

(30.06.2006)

Kirkerådet advarer mot en helseforståelse som kan rettferdiggjøre enhver bioteknologisk utvikling dersom den bidrar til å fjerne menneskers lidelse og smerte.

- Å forhindre dette vil kreve stor våkenhet, heter det i Kirkerådets høringsuttalelse til Helse- og omsorgsdepartementet om utkast til endringer i bioteknologiloven.

- Det kan synes som om helsedefinisjonen fra 1946 fra Verdens helseorganisasjon, om at helse ikke bare er ”frihet fra sykdom, men fullstendig fysisk, psykisk og sosialt velvære”, fremdeles er med på å opprettholde en urealistisk og egentlig menneskefiendtlig tilnærming til helseforståelse og livsvilkår, skriver Kirkerådet i sin høringsuttalelse, og legger til: - Velvære er heller ikke det samme som helse. Lidelse og smerte en naturlig del av det å være menneske.

Nestleder i Kirkerådet, Tina Strømdal Wik sier at Kirkerådet ønsker å bidra til en nyansert drøfting av vanskelige verdikonflikter:

- Argumenter for og i mot ny forskning settes gjerne opp mot hverandre. Dette kan lett føre til fastlåste posisjoner. En kontinuerlig dialog om vanskelige etiske spørsmål er verdifull i seg selv, og bør ikke være preget av forenklinger og gjensidig diskreditering og mistenkeliggjøring. Kirkerådet mener at alle som deltar i debatten, ikke minst de politiske beslutningstakerne, åpent bør innrømme at dette saksområdet rommer verdikollisjoner og vanskelige dilemma. Det er svært viktig å involvere flest mulig mennesker i dialogen rundt utviklingen av bioteknologi, selv om feltet er vanskelig, sier Wik.

Kirkerådet mener likevel at ”føre var-prinsippet” som det ofte refereres til i miljø-politikken, også må gjelde for de foreslåtte endringsforslagene i bioteknologiloven.

Kirkerådet fremholder i sin høringsuttalelse kirkens prinsipielle standpunkt om menneskelivets ukrenkelighet og verdi. Men rådet drøfter også vanskelighetene med en bioteknologilov som åpner for forskning på befruktede egg og preimplantasjonsdiagnostikk. I uttalelsens oppsummering heter det blant annet:

- Kirkerådet mener at det er nødvendig med en løpende bred offentlig debatt rundt slike etiske avveininger og fremhever Bioteknologinemndas rolle i denne sammenhengen.

At man ved kunstig befruktning i dag anvender teknologi som produserer overtallige befruktede egg, som senere destrueres, er etisk problematisk. Likevel ser Kirkerådet at det kan anses som dobbelmoral å nekte forskning på assistert befruktning, når det er teknologi som vi i dag bruker i Norge. Det er en klar forskjell mellom dette og forskning på andre formål hvor det befruktede egget ikke lenger er et mål i seg selv. Forskning på overtallige befruktede egg til formål utover det som gjelder assistert befruktning, avvises.

Kirkerådet viser til de ulike posisjonene innen Bioteknologinemnda når det gjelder vilkår og formål for å tillate en begrenset forskning på overtallige befruktede egg. Når vanskelige etiske valg skal tas, er forskningens viktighet og samfunnets strenge kontroll sentrale kriterier som Kirkerådet vil fremheve.

Kirkerådet avviser befruktning av egg kun for forskningsformål.

Kirkerådet kan, under tvil, akseptere begrenset bruk av preimplantasjonsdiagnostikk. Kirkerådet mener at dette kun bør tillates ved spørsmål om alvorlig, arvelig sykdom som gir tidlig død og store smerter, og som det ikke er behandlingsmuligheter for. En restriktiv forståelse av dette legges til grunn for all praksis.

Kirkerådet avviser at det tillates valg av vevstype ved preimplantasjonsdiagnostikk.
(Kirkens informasjonstjeneste)

[Les hele høringsuttalelsen her \(pdf\)](#)

Kontaktperson:

Nestleder i Kirkerådet, Tina Strømdal Wik, tlf.: 98 88 69 91, e-post: tinaswik@hotmail.com

6 711 283 gudstjenestedeltakere i 2005

(30.06.2006)

51 966 av gudstjenestene ble avholdt på søndager og helligdager. Disse hadde en samlet deltakelse på 5 385 382 personer. I gjennomsnitt deltok 104 personer på hver av gudstjenestene på søn- og helligdager i 2005. Stavanger bispedømme topper denne statistikken med et gjennomsnitt på 139 gudstjenestedeltakere etterfulgt av Oslo bispedømme og Møre bispedømme med 118. Lavest ligger Nord- og Sør-Hålogaland bispedømmer med rundt 80 deltakere.

[Statistisk sentralbyrå \(SSB\)](#) har fra og med rapporteringsåret 2005 ansvaret for innhenting av årsstatistikk for virksomheten i Den norske kirkes 1280 menigheter. Tidligere ble dette gjort av Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste i samarbeid med Kirkerådet.

591 690 deltakere på julegudstjenester

Det nye statistikkskjemaet har med en del nye data, blant annet om julegudstjenester. Statistikken viser at det i fjor ble avholdt 2 180 gudstjenester på julaften med til sammen 591 690 deltakere. Dette utgjør 8,8% av all gudstjenestedeltakelse i 2005. I gjennomsnitt lå deltakelsen ved hver slik gudstjeneste på 271 personer. I Oslo var det i gjennomsnitt 368 personer på hver julaftengudstjeneste i fjor.

Blant andre nye data finnes oversikt over utdeling av "4-års-bok". Over 28 000 barn fikk utdelt "min 4-års bok". Det betyr at godt over 50% av alle 4-åringer i fjor møtte fram for å motta en bok fra sin menighet.

42 981 døpte – 42 080 konfirmerte

I 2005 ble det utført 42 981 dåpshandlinger i Den norske kirke. I tillegg meldte 1 177 personer seg inn i kirken. Det er dåpen som gir medlemskap i kirken. Det betyr at personer som kirkestatistikken registrerer som innmeldte, tidligere er døpt og utmeldt av kirken eller er døpt i et annet kirkesamfunn. Antallet utmeldinger av Den norske kirke var i fjor 6 039. Det er det høyeste utmeldingstallet siden 1988. 85% av Norges befolkning er medlemmer av Den norske kirke.

Andelen døpte i forhold til antall fødte var i 2005 75,9%. Det er en nedgang på 1,4 prosentenheter fra 2004. Prosentandelen døpte ligger langt høyere dersom man tar utgangspunkt i antall foreldre som er medlemmer av Den norske kirke.

I 2005 ble 42 080 unge konfirmert i Den norske kirke. Året før var antallet konfirmanter 41 632. Denne økningen kommer av at antallet 14-åringer i 2005 var større enn antallet 14-åringer året før. Det er bare døpte som kan bli konfirmert i kirken, og i forhold til antall døpte i 1990 (50 067) er prosentandelen konfirmerte 84%.

Av de 22 392 ekteskapsinngåelsene som fant sted her i landet i fjor, ble 10 180 gjennomført i regi av Den norske kirke.

Det var 37 648 kirkelige gravferder i 2005. Andelen kirkelige gravferder ligger på samme nivå som i 2004: 93,4%. I Oslo var andelen kirkelige gravferder nede på 78,3%. Det er første gang denne prosentandelen ligger under 80%, og dette forteller noe om det religiøse mangfoldet i Oslo. (Kirkens informasjonstjeneste)

[Se SSB's presentasjon av kirkestatistikken for 2005](#)

[Tabell med tall for 2005](#)

[Tabell med tall for 2005 sammenliknet med befolkningstall](#)

[Menighetenes årsstatistikk for tidligere år finnes her](#)

[Samleside om kirkestatistikk \(www.kirken.no\)](#)

Norsk prest til miljøseilas på Amazonas

(09.07.2006)

Symposiet holdes om bord i en båt på Amazonas-elven 13.–20 juli. Søkelyset settes på betydningen som miljøet i Amazonas-bassenget har for befolkningen i Brasil, og i større målestokk for hele klodens økologiske framtid. Gruvedrift, oljeboring, vannkraftutbygging og langtidskonsekvenser av den trans-amazoniske motorveien utgjør hver for seg alvorlige miljøtrusler.

Tor Berger Jørgensen har lenge vært engasjert i miljøspørsmål. Han har stått i fremste rekke i kampen mot radioaktive utslipp fra atomreaktoren i Sellafield, og han var aktivt med på å formulere *Geiranger-deklarasjonen om ansvarlig forvaltning* i 2003. Under Nordsjøseilasen som Den norske kirke arrangerte i juni 2003, fikk han god kontakt med patriark Bartolomeos. Han mener selv at det er samarbeidet den gang som nå er årsak til at han er blant de 200 inviterte teologene, forskerne, miljøforkjemperne, politikerne og medierepresentantene som er invitert til Amazonas-symposiet.

Jørgensen har fått støtte til deltakelsen fra Mellomkirkelig råd for Den norske kirke og skal rapportere tilbake til rådet fra symposiet.

– Jeg er opptatt at vi i Den norske kirke kan bli knyttet tettere opp mot nettverket som patriarken har utviklet, sier domprosten til Kirkens informasjonstjeneste. – Det at jeg er invitert, kan ha sammenheng med at Bartolomeos planlegger et seinere symposium i de nordlige havområdene, et område vi i Sør-Hålogaland bispedømme allerede har engasjert oss sterkt i. Nå har jeg store forventninger til å se hva som kan komme ut av at eksperter på en lang rette fagfelter arbeider sammen over tid, mens vi bokstavelig talt er i samme båt.

Urfolk og artsmangfold

Et av temaene på symposiet er hvordan naturkunnskapen hos urfolkene i Amazonas-bassenget, kan være en rettesnor for landbruket i regnskogsområdene. Det er viktig å hindre at artsmangfoldet i området blir ytterligere redusert, og det er mulig å vri landbruket over til plantearter som kan dyrkes uten at regnskogen må hogges ned. Andre temaer er de store kvegfarmene og tømmerdriften.

Det blir også satt søkelys på urfolks situasjon i området. Det fins i dag omkring 400 urfolkgrupper i Amazonas-bekkenet, og 73 av disse består av mindre enn 1000 individer. Det anslås at det var mer enn 2000 etniske grupper i denne delen av Brasil før europeerne kom. Urfolkene representerer i dag mer enn 170 ulike språk og dialekter.

Amazonas-symposiet er patriarkens sjette seilende symposium. Siden 1995 har den økumeniske patriarken Bartolomeos, den fremste av patriarkene i den ortodokse kirke, holdt slike symposier i tilknytning til Egeerhavet, Svartehavet, Donau, Adriaterhavet og Østersjøen – i tillegg til at han deltok på Den norske kirkes seilende seminar langs vestlandskysten i 2003, der fokus ble satt på miljøet i Nordsjøen. (Kirkens informasjonstjeneste)

[Nettsidene for Amazonas-symposiet finner du her.](#)

[Geiranger-deklarasjonen fra 2003 finner du her.](#)

Til redaksjonen:

Patriarkens tidligere symposier har fått stor oppmerksomhet i internasjonale medier, som for eksempel CNN og BBC. Domprost Tor Berger Jørgensen kan kontaktes på tlf. 91 64 53 26.

Kirkelig engasjement i forkant av AIDS 2006

(10.08.2006)

Tidligere biskop i Oslo Gunnar Stålsett (bilde), er en av lederne for programkomiteen for [Aidskonferansen i Toronto](#). Stålsett som også er i lederskapet for nettverksorganisasjonen [Religions for peace](#), har i mange år fokusert på kirkenes ansvar for å bekjempe hiv/aids-epidemien. Han er nå tilknyttet Kirkens Nødhjelp som spesialrådgiver på dette feltet.

[Konferansen AIDS 2006](#) presenteres som den største noen gang om et enkelt helseproblem. Konferansen vil blant annet fokusere på at signalene fra FNs gjennomgang av medlemslandenes tiltak mot hiv/aids-epidemien og G8-møtets drøfting av temaet i juli i år, ikke har satt tydelige mål for tiltak.

Lørdag 12. august innleder Stålsett, sammen med direktøren for [UNAIDS](#) Peter Piot, til en interreligiøs samtale om hiv/aids-utfordringen. Denne sesjonen inngår i en kirkelig forkonferanse med temaet "Keeping the Promise" (Å holde løftet). Over 500 utsendinger fra kirkesamfunn og kristelige organisasjoner verden over deltar der.

Økumenisk for-konferanse

Stig Lægdene (bildet) som er rektor ved Kirkelig utdanningscenter i Nord, er Den norske kirkes utsending til den økumeniske for-konferansen. Han mener at kirken i møte med hiv/aids-epidemien må løfte fram den moralske urett det er at så mange mennesker holdes nede i fattigdom:

- Hiv/aids er internasjonalt sett i stor grad et fattigdomsspørsmål. For eksempel er behovet for riktige medisiner og hjelpeinnsats overfor foreldreløse barn et fattigdomsspørsmål som hiv/aids forsterker, sier Lægdene. Han understreker at mange i kirkelige kretser har gjort mye bra i forhold til utfordringene fra hiv/aids-epidemien:

- I Norge var Kirkens Bymisjon tidlig ute med tiltak for hiv-rammede. Internasjonalt arbeider kirkene massivt med tiltak for å støtte rammede og for å forebygge. I enkelte fattige land er det først og fremst kirkene som har tiltak på landsbygda for mennesker rammet av hiv/aids eller deres familier. Over hele verden arbeider

kirkene med holdningsskapende tiltak for å hindre stigmatisering, forteller Stig Lægdene. Norges Kristne Råd vil i høst sammen med Kirkens Bymisjon og Kirkens Nødhjelp lansere materiell som er utarbeidet i samarbeid med kirkene i Det sørlige Afrika. Materialet heter *En Kropp* og går nettopp ut på å bekjempe stigmatisering og endre holdninger.

Lægdene er likevel samtidig kritisk til mange kirkers måte å møte hiv/aids-epidemien på:

- Kirkelige krav om seksuell avholdenhet har i mange tilfeller virket mot sin hensikt i forhold til hiv/aids fordi en ikke har noen en moralsk strategi overfor mennesker som ikke holder kirkens primære bud. Kirkene har ikke alltid vært de flinkeste til å f.eks hevde kvinnes selvstendige rett overfor egen seksualitet. I mange fattige land er overgrep mot kvinner en viktig årsak til hiv/aids, sier Lægdene, og legger til:

- Det er grunn til å spørre om kirker har bidratt til å legge lokk på en åpen samtale rundt seksualitet og dermed indirekte bidratt til spredning av viruset. Kirken har i alt for liten grad blitt opplevd som en fordomsfri samtalepartner. På sitt verste har kirker bidratt til stigmatisering, mener Stig Lægdene. (Kirkens informasjonstjeneste)

[Nettsidene til AIDS2006](#)

[Nettsidene til den økumeniske forkonferansen](#)

[Den norske kirkes Nord/sør-informasjon om hiv/aids-epidemien](#)

[Kirkens Nødhjelps nettsider om hiv/aids-epidemien](#)

Norsk-rumensk utdanningssamarbeid markert med ikonutsilling

(23.08.2006)

Det er de tre ikonmalerne Lidia Cucran, Doina Remond og Marina Stan som har utført arbeidene. Alle tre bor i Norge. Ikonene som vises, skiller seg tydelig fra den russiske og greske ikontradisjonen som mange nordmenn har stiftet bekjentskap med. Her er det en mer folkelig stil som slår igjennom.

– Disse ikonene er inspirert av scener fra veggmalier i gamle ortodokse kirker, forteller Marina Stan. Ved siden av å være bildekunstner er hun ansatt som høyskolelektor ved Høyskolen i Oslo. Hennes ikoner er malt på glass, og hun forteller hvorfor:

– Teknikken med å male på glass ble utviklet rundt 1800. Vanlige mennesker ønsket å ha egne ikoner hjemme, og gjetere ville ha dem med seg i sekken sin. De hadde ikke råd til dyre ikoner som var malt på treplater, så løsningen ble at lokale kunstnere malte på glassplater, som var mye billigere. Denne nye ikonstilen blomstret i Romania på 1900-tallet, også i lokale kirker og klostre.

Marina Stan har hatt utstillinger i Norge mange ganger tidligere. Hun forteller at det i dag er lokale skoler i Romania som lærer opp elever i å male på glass. Ikonografien er på plass i bildene, men de har også en mer dekorativ dimensjon enn vanlig. De har en lettere stemning enn andre tradisjoner, og det brukes for eksempel oftere innslag av blomster.

Utdanningssamarbeid

Utstillingen ble åpnet av rektor på Menighetsfakultetet, Vidar Leif Haanes og den rumenske ambassadøren i Norge, dr. Cristian Istrate. Den er blitt til i samarbeid mellom MF og den rumenske ambassaden.

Rektor Vidar Leif Haanes og ambassadør dr. Cristian Istrate åpner ikonutsillingen.

– Fire rumenske professorer var på MF i et EU-finansiert program for utveksling av lærere og studenter, forteller rektor Haanes. – I den forbindelse fikk vi god kontakt med ambassaden, og denne kontakten ønsker vi å ta vare på når vi nå står foran et mer formalisert samarbeid med et teologisk fakultet i Romania.

Det bygges for tiden opp et nettverk av samarbeid på utdanningsfronten i Europa, den såkalte Bologna-prosessen. Haanes mener denne prosessen vil ha stor betydning for de teologiske fakulteter og kirkene i Europa. Bologna-prosessen omfattes nå av 45 land, som samarbeider om å utvikle et felles Europeisk utdanningsområde innen 2010. Man har utviklet felles gradssystem og karaktersystem, for å gjøre student- og lærerutveksling enklere. Bologna-prosessen har det siste året fokusert på betydningen av Europas kulturelle og religiøse arv.

Haanes mener det er nødvendig at de europeiske teologiske fakulteter samarbeider, både for å oppnå anerkjennelse i utdanningssystemet, og for å sikre den praktisk-teologiske dimensjon i presteutdannelsen.

Ikonutstillingen vises i kapellet på Menighetsfakultetet i Oslo torsdag 24. og fredag 25. august, og i Løkkeparken galleri i Sandvika lørdag 26. og søndag 27. august. (Kirkens informasjonstjeneste)

Wejryd innsettes som erkebiskop i Sverige

(01.09.2006)

Innsettelsen av Anders Wejryd som ny erkebiskop etter K. G. Hammar, skjer under en gudstjeneste i Uppsala domkirke kl. 14.00 lørdag. Han blir Den svenske kirkes 69. erkebiskop. Fram til skillet mellom kirke og stat i Sverige i 2000, ble alle biskoper utnevnt av regjeringen, slik at Wejryd er den første erkebiskopen som er valgt av kirken selv.

Wejryd sier om sin nye rolle som erkebiskop: – Man må være ærlig mot seg selv, lederskapet må stemme overens med ens egen personlighet. Konsekvens er også viktig. Jeg kan ikke være fullstendig uforutsigbar som leder. I bunnen må det ligge en genuin interesse for mennesker og for oppgaven. En av lederens viktigste oppgaver er å oppmuntre medarbeidere og utløse medarbeiderskap.

Anders Wejryd har lenge hatt et sterkt engasjement for internasjonal diakoni og for Lutherhjälpen (tilsvarende Kirkens Nødhjelp) Allerede som 22-åring ble han valgt inn i styret for Lutherhjälpen. Han var styreleder for Lutherhjälpen i årene 1998-2002. Wejryd er også medlem av rådet i Det lutherske verdensforbund (LVF), og leder av LVF's prosjektkomité for misjons- og utviklingsspørsmål.

Wejryd er født i 1948 og ble ordinert til prest i 1972. Han har vært biskop i Växjö siden 1995. (Kirkens informasjonstjeneste)

Porvoo-avtalen er 10 år

(01.09.2006)

Porvoo-avtalen innebærer at kirkesamfunnene godkjenner hverandres dåp, nattverd og bispeembete og at dømte medlemmer av de enkelte kirker kan betraktes som medlemmer av andre kirker i kirkefellesskapet. Innen kirkefellesskapet kan biskoper, prester og diakoner gjøre tjeneste i hverandres kirker uten ny ordinasjon eller vigsling. Navnet "Porvoo-avtalen" kommer av at det var i den finske byen Porvoo man i 1993 sluttførte arbeidet med avtaleteksten.

Fra Nidarosdomen 1. september 1996

Avtalen om kirkefellesskap ble i 1996 undertegnet ved tre høytidelige anledninger. Først i Nidaros domkirke 1. september der 27 erkebiskoper og biskoper var samlet. Deretter 8. september i domkirken i Tallinn og 25. november i Westminster Abbey i London der også dronning Elisabeth II var til stede.

Ved jubileumsgudstjenesten i Nidaros domkirke søndag deltar to av de sentrale arkitektene bak Porvoo-avtalen; tidligere biskop i Grimsby David Tustin og tidligere biskop i Oslo Andreas Aarflot. En rekke andre gjester er invitert og Bispemøtets preses, Nidaros biskop Finn Wagle skal preke.

Etter gudstjenesten inviteres det til kirkekaffi i Erkebispegården der tidligere biskop Andreas Aarflot holder foredrag om "Porvoo-avtalen som vitamin-innsprøytning for Den norske kirke."

Biskop Finn Wagle understreker Porvoo-avtalens betydning for samarbeid og fellesskap mellom de deltagende kirker.

- Implementeringsprosessen er på langt nær ført til ende, men vi er godt i gang: Her må forbønntjenesten bispedømmene imellom nevnes og den gjensidige deltakelse ved bispevigsel i Porvoo-fellesskapets kirkesamfunn. Særlig interessant har det vært å se hvilke muligheter avtalen gir for et felles engasjement i kampen for bærekraftig utvikling, sier Wagle og nevner Sellafeld-engasjementet og Nordsjøseilasen 2003 som to stikkord.

Domprost Knut Andresen i Nidarosdomen forteller at Porvoo-avtalen har fått konkret betydning for

virksomheten i katedralen:

- Nidaros domkirke brukes fast av den anglikanske menigheten i byen. Det siste året har anglikansk kveldsmesse erstattet den lutherske en gang i måneden. Det viktigste er imidlertid den felles forståelse av kirkefellesskap og gjensidig anerkjennelse som Porvoo-avtalen innebærer. Vi har bygget bro over historiske skillelinjer, sier Andresen. (Kirkens informasjonstjeneste)

Mer om Porvoo-fellesskapet her: <http://www.porvoochurches.org/>
[Se mer om Porvoo-avtalen på kirken.no](#)

- Å praktisere gjestfrihet

(05.09.2006)

Kobia (bilde) tok for seg utfordringen fra økende flyktningestrømmer verden over. Antallet internasjonale flyktninger oppgis av International Organization for Migration (IOM) til 175 millioner mennesker i 2005. Man regner i tillegg med at 25 millioner mennesker er tvunget på flukt i eget land.

- Det er enkelt for kirken å ta imot innflyttere så lenge de tilpasser seg tradisjonene og formene til kirken på stedet. Men integrering handler om vilje til å la seg påvirke og la nye menneskers bidrag føre til at det skapes noe nytt, sa Kobia. Han understreket samtidig at å ta imot fremmede er et spørsmål om rettferdighet og ofte en politisk ytring i dagens verden.

- Å stå sammen med innflytterne er politisk upopulært de fleste steder. Risikoen ved dette er høyst reell. Det er også vårt kall, sa dr. Samuel Kobia.

På Den norske kirkes Kirkemøte i november i år drøftes saken "*Innvandring og integrering - Den norske kirkes rolle i et flerkulturelt samfunn*". Denne saken er en oppfølging av at Kirkemøtet i fjor på generelt grunnlag døftet norsk asyl- og flyktningepolitikk. Årets Kirkemøte skal gi tydeligere premisser for hvordan kirken kan være et integrerende fellesskap og hvordan den kan arbeide aktivt for integrering i samfunnet.

Ved inngangen til 2006 var det 386 000 personer med innvandrerbakgrunn i Norge, noe som tilsvarer 8,3 prosent av befolkningen. Norge er derfor i ferd med å bli et mer flerkulturelt samfunn. Det bor i dag personer med innvandrerbakgrunn i alle landets kommuner, og 14 kommuner har flere enn 10 prosent.

Positive og negative sider

Kirkenes verdensråd legger neste år opp til større regionale høringer om kirkenes holdning og handling i møte med flyktninger. I 2008 planlegges en global konsultasjon med overskriften "Migrasjon og endring i kirkelandskapet" ("Migration and the changing ecclesial landscape")

Kirkenes verdensråds generalsekretær Samuel Kobia, anbefaler kirkene å løfte fram at det også har positive sider nå mennesker beveger seg over grenser:

- Innvandrere er i dag i stand til å bidra både i deres nye hjemland og i de landene de innvandret fra. De enorme pengeoverføringene - 230 milliarder US dollar i fjor - er det tydeligste tegnet på dette. Disse overføringene overstiger nå langt verdens samlede utviklingshjelp, sier Kobia. Han minner samtidig om at "brain drain"-effekten får store negative konsekvenser for mange land:

- Afrika har allerede mistet en tredjedel av sin utdannede arbeidskraft. I 1980-årene forlot 60% av alle Ghanas ferdigutdannede leger landet. Hvor mange vil komme tilbake av de fagarbeiderne som forlot Libanon i juli og august? spør Kobia.

Flyktninger og innvandring vil endre kirkelandskapet

Kirker som ønsker å være åpne for mennesker med ulik etnisk opprinnelse og ulik kulturell bakgrunn, opplever ofte at dette er vanskeligere enn de forutså. Innvandrere bringer med seg andre

teologiske tradisjoner, forskjellig liturgi og musikk som kan berike kirkene, - men som også kan skape skillelinjer, påpeker Kobia. Han henviser blant annet til Philip Jenkins bok "The Next Christendom" fra 2002.

Jenkins som er professor i historie og religionsstudier ved Pennsylvania State University, hevder i boken at kristendommen kommer til å få økt innflytelse på den globale arena. Men det vil være en annen slags kristendom enn europeiske eller nordamerikanske. Kobia refererer til at kristne innvandrere fra det fattige Sør ofte er mer konservative enn de store kirkesamfunnene i Nord. Deres trosuttrykk finner seg derfor mer hjemme i tydelig evangelikale kirker og pinsekirker i Europa enn i de tradisjonelle folkekirkene.

- Dette styrker de mer konservative evangelikale kirkene, og vil - i det minste indirekte - svekke en del økumeniske initiativ, mener KVs generalsekretær Samuel Kobia. (Kirkens informasjonstjeneste)

Les Samuel Kobias tale til Kirkenes verdensråds sentralkomite her:

<http://www.oikoumene.org/index.php?id=2472>

Vil profilere Tromsø som kirkelig urfolksby

(05.09.2006)

(Se samisk utgave av pressemeldingen nedenfor)

Torsdag 7. september inviteres det til kveldsgudstjeneste i Ishavskatedralen dit blant andre de samiske institusjoner med tilknytning til Universitetet i Tromsø er invitert.

- Ved Universitetet arbeides det med samiske helsespørsmål, med språk og samfunn. Tromsø er også av den grunn en viktig "sameby". Kirken vil markere seg som en viktig bidragsyter i arbeidet med å skape et samfunn som ivaretar alle sider ved menneskelivet, sier generalsekretæren i Samisk kirkeråd, Synnøve Brevik (bilde).

Samisk kirkeråd drøfter flere av de sakene som står på sakskartet til årets Kirkemøte i Den norske kirke. Den mest omfattende er saken om forholdet mellom stat og kirke, som Samisk kirkeråd tidligere har gitt innspill til. Rådet har bidratt til at samisk kirkeliv på prinsipielt grunnlag blir ivare tatt på lik linje med øvrig norsk kirkeliv.

- Alle samer, uansett hvor i landet de bor, skal ha rett på kirkelige tjenester på morsmålet. Veien er lang før vi når dette målet, men kirkens plikt og ansvar er å arbeide for rettferdighet også her. Dette forutsetter tilstrekkelige økonomiske rammer i en fremtidig kirke som også skal tjene det samiske folk, sier Synnøve Brevik.

Kirkemøtet skal i november behandle saken "*Samisk kirkeliv – åpen kirke i forsoningens tegn*". Her får situasjonen i Indre Finnmark prosti spesiell oppmerksomhet. Dette prostiet ble i 1990 etablert med det formål å ivareta samisk kirkeliv spesielt. Samisk kirkeråd mener at bevilgende myndigheter nå må avsette øremerkede midler til et rekrutterings- og utdanningsprogram for samisk kirkelig tjeneste i dette prostiet.

Samisk kirkeråd har lenge pekt på behovet for tiltak for å rekruttere unge samer til kirkelige stillinger. Rådet understreker at samisk åndelighet og kristendomsforståelse bli ivare tatt som en likeverdig del av utdanningen. (Kirkens informasjonstjeneste)

Priv. til red.:

Samisk kirkeråds møte i Tromsø 7. - 8. september finner sted på Scandic Hotell i Tromsø (Heilovn. 23).

Torsdag 7. september kl. 10.00 (på Scandic Hotell) møter Samisk kirkeråd Nord-Hålogaland bispedømmeråd.

Torsdag 7. september kl. 12.30 (på Scandic Hotell) møter Samisk kirkeråd representanter for Kirkens Nødhjelp, blant annet generalsekretær Atle Sommerfeldt. Temaet er Kirkens Nødhjelps engasjement blant urfolk på Nordkalotten.

Torsdag 7. september kl. 16.30 (på Scandic Hotell) møter Samisk kirkeråd ledere for "Tirsdagsskolen" i Kaldfjord. Dette læstadianske trosopplæringsarbeidet ønsker Samisk kirkeråd å bli nærmere orientert om.

Torsdag 7. september kl. 18.00 er det kveldsgudstjeneste i Ishavskatedralen.

Kontaktpersoner:

Leder i Samisk kirkeråd, Oddvar Andersen, tlf.: 97 17 35 21

Generalsekretær Synnøve Brevik i Samisk kirkeråd, tlf.: 48 99 12 35

Rådgiver Gunnar Westermoen i Kirkens informasjonstjeneste, tlf.: 48 21 16 71

Háldit calmmustahttit Romssa girkolaš álgoálbmotgávpojin

Deháleamos fáttát Sámi girkorádi ja Norgga girku davimus bismagotterádi ovddasvástideaddji jodiheddjiid coahkkimis dán vahkus leat rekrutteret olbmuid geain lea sápmelaš duogáš ja láhcit sidjiide oahpahusa. Nubbi eará mihttu coahkkimiin Romssas lea hástalit gávpoja ásaheamis calmmustahttit Romssa girkolaš álgoálbmotgávpojin. Romssa gávpot lea guovddáš Davvinorgga ja sámi oahpahusa dáfus.

Duorastaga cakkamánu 7. beavvi bovdejuvvo eahketipmilbálvalussii Ishavskatedralas, ja dohko leat earret eará sámi ásaheamis main lea gullelašvuhta Romssa Universitehtii, bovdejuvvon.

- Universitehtas barget sámi dearvvašvuoda, giela ja servodatgažaldagaiguin. Romsa lea danin maid mávssolaš “sámegávpot”. Girku hálda leat dehálaš doarjjan ásaheamis servodaga mii vuhtiiváldá buot beliid olbmo eallimis, dadjá Sámi girkorádi váldocálli Synnøve Brevik.

Sámi girkoráddi ságastallá dán coahkkimis má?ggaid áššiid mat galget meannuduvvot dán jagi Norgga girku Girkocoahkkimii. Stuorámus ášši lea girku ja stáhta gaskavuhta, masa Sámi girkoráddi lea ovdal buktán mearkkašumiid. Rádi barggu bokte lea sámi girkoeallin prinsihppalaccat vuhtiiváldojuvvon seamma dásis go Norgga girkoeallin minddár.

- Buot sápmelaccain, vaikko gos riikkas sii oroža, lea vuoigtavuhta oažžut girkolaš bálvalusaid eatnigillii. Dat lea áddjás bargu ovdal nu guhkás olahit, muhto girku geatnegasvuhta ja ovddasvástádus lea bargat vuoigada bealde maiddái dás. Dat eaktuda doarvái rudalaš rámmaid boahthevaš girku mii maiddái galgá bálvalit sámi álbmoga, dadjá Synnøve Brevik.

Girkocoahkkin skábmamánu galgá meannudit ášši “Sámi girkoeallin – rabas álbmotgirku soabadeami bargguin”. Das lea earenoamážit sáhka Sis-Finnmárkku proavássuohkana dili birra. Dát proavássuohkan ásaheamis jagis 1990 ja ulbmil dainna lea erenoamážit vuhtiiváldit sámi girkoeallima. Sámi girkorádi mielas galggaše ruhtadeaddji eiseváldit dál várret sierra rudaid rekrutteren- ja oahpahasprográmmii sámi girkolaš bálvalusaide dán proavássuohkanis.

Sámi girkoráddi lea guhká cujuhan dárbei bidjat johtui doaibmajuid mat sáhttet rekrutteret nuorra sápmelaccaid girkolaš virggiide. Jus girku galgá doaibmat girkun maiddái sápmelaccaide, de fertejit sápmelaccat fuolahit bargguid buot dásiin, ja dalle fertejit sápmelaccat ieža váldit girkolaš ja kristtalašvuodaoahpuid. Ráddi deattuha ahte dan oahpus galgá sámi vuoi?alašvuhta ja kristtalašvuodaipmárdus vuhtiiváldojuvvo dásássaš oassin oahpus. (Girku diehtujuohkinbálvalus)

Doaim. priv.:

Sámi girkorádi coahkkin Romssas cakkamánu 7.-8. beivviid dollojuvvo Scandic Hoteallas Romssas

(Heilovn. 23).

Duorastaga cakkamánu 7. beaivvi dii. 1000:s (Scandic Hoteallas) deaivvada Sámi girkoráddi Davvi-Hålogalánda bismagotterádiin.

Duorastaga cakkamánu dii. 12.30:s (Scandic Hoteallas) deaivvada Sámi girkoráddi Girku Heahteveahki ovddasteddjiiguin, earret eará váldocálliin Atle Sommerfeldt:in. Fáddán lea Girku heahteveahki bargu árktalaš álgoálbmogiid gaskkas.

Duorastaga cakkamánu 7. beaivvi dii. 16.30:s (Scandic Hoteallas) deaivvada Sámi girkoráddi Gálláferda “Distatskuvlla” jodiheddjiiguin. Sámi girkoráddi hálida eanet gullat sin leastadiána oskkuoahpahusbarggu birra.

Duorastaga cakkamánu 7. beaivvi dii. 1800:s eahketipmilbálvalus Ishavskatedralas.

Gulahallanolbmot:

Sámi girkorádi jodiheadji, Oddvar Andersen, tlf.: 97 17 35 21

Sámi girkorádi váldocálli Synnøve Brevik, tlf.: 48 99 12 35

Girku diehtujuohkinbálvalusa ráddeaddi Gunnar Westermoen, tlf. 48 21 16 71

Sentralt verv i Kirkenes verdensråd til Kjell Magne Bondevik

(05.09.2006)

Den kommisjonen Bondevik nå skal lede, har helt siden 1946 arbeidet med spørsmål innen internasjonal rettferdighet og diakoni og interreligiøse spørsmål. Kommisjonen har vært viktig for å utforme KVs engasjement i flere brennende spørsmål, f.eks. kampen mot apartheid og uttalelser om krig og fredsspørsmål. Kommisjonen som offisielt heter The Churches Commission on International Affairs (CCIA), skal også arbeid med rettferdig handel og fordeling, og sammenhengen mellom internasjonal politikk og religion.

Etter vedtak i KVs sentralkomite tirsdag er virksomheten til tre andre rådgivende kommisjoner nå samlet under CCIA. Det gjelder kommisjonen for rettferd, fred og vern om skaperverket, kommisjonen for diakoni og utvikling og referansegruppen for interreligiøse relasjoner og dialog.

- Jeg ser det som et viktig bidrag fra Den norske kirke å få Bondevik inn i denne posisjonen. Hans kompetanse innen internasjonal politikk og hans kirkelige engasjement gjør ham meget godt rustet til å fylle denne rollen. I Mellomkirkelig råd ser vi fram til et samarbeid med Kjell Magne Bondevik, sier Olav Fykse Tveit.

Fykse Tveit forteller at alle som på forhånd ble orientert om Bondeviks kandidatur til ledervervet, ga full støtte til forslaget.

- Mange uttrykte glede over at Bondevik vil bruke sin kompetanse til beste for det internasjonale kirkelige fellesskap, sier han.

CCIA, som har 35 medlemmer fra hele verden, er et rådgivende organ for sentralkomiteen og staben i Kirkenes verdensråd. For å følge med på den internasjonale politiske arena har CCIA kontorer både i Geneve og ved FNs hovedkvarter i New York.

Kirsti Guvsam (26) (bilde) ble i dag valgt som medlem i Kirkenes verdensråds kommisjon for kristen undervisning og økumenisk opplæring. Hun studerer religionshistorie på deltid på Blindern og har deltidsjobb i Samisk kirkeråd, som fagkonsulent for SKRU (Samisk kirkeråds ungdomsutvalg).

- Det er flott at Den norske kirke har fått en ung representant med i denne kommisjonen. Det er helt nødvendig at ungdom tar ansvar for kirkenes utdanningsopplegg og for å bringe videre erfaringene fra mellomkirkelig arbeid. At hun representerer det samiske folk gir ekstra styrke til vår kirkes stemme på dette området. Jeg vet at hun har mye å bidra med om hvordan ungdom i dag lærer andre kirkesamfunn og andre kulturer å kjenne, sier Olav Fykse Tveit. (Kirkenes informasjonstjeneste)

Kontaktperson:

Generalsekretær Olav Fykse Tveit i Mellomkirkelig råd, tlf.: 48 99 12 70.

Se nettsidene til The Churches Commission on International Affairs:

<http://wcc-coe.org/wcc/what/international/index-e.html>

Se nettsidene til møtet i Kirkenes verdensråds sentralkomiteemøte 30. august - 6. september 2006:
<http://www.oikoumene.org/en/events-sections/cc2006.html>

Kirkeprosjekt for lokalt møte mellom religioner

(07.09.2006)

- Møtet mellom religioner skjer i skolegården, på foreldremøter og når naboer møtes. Dette er blitt realiteten i de fleste norske lokalsamfunn, og det angår Den norske kirkes menigheter hvordan vi som kristne møter mennesker med en annen religion, sier generalsekretær Olav Fykse Tveit i Mellomkirkelig råd.

Fykse Tveit påpeker at møtet mellom religioner skjer ikke bare i dialog mellom trossamfunn og når politiske og religiøse ledere møtes for å drøfte religionenes rolle i samfunnet.

Og det er kristne menigheter lokalt som har etablert møtepunkter med grupper av mennesker med en annen religion.

-Ved kontakt og samtale mellom mennesker av ulik tro kan vi utvikle gjensidig forståelse og tillit i en verden som ofte er preget av mistillit og misforståelser, sier Fykse Tveit.

Mellomkirkelig råds møte søndag og mandag skal drøfte et forslag til veiledning for religionsmøtet for kirken lokalt og et saksdokument som skal behandles på Kirkemøtet i Øyer 13.-19. november. Sokneprest Hans Erik Raustøl er ansatt som prosjektleder, og han skal bygge opp en ressursbank på nettet ved siden av å tilby foredrag og seminarer, og ellers være tilgjengelig som veileder for menighetene.

KEK's nye generalsekretær deltar på møtet

Den nye generalsekretæren i Konferansen av Europeiske Kirker, Colin Williams, deltar på møtet begge dager, blant annet i samtaler om kirkelig samarbeid i Europa og om forberedelsene til en stor økumenisk kirkekonferanse i Romania (EEA3) i september 2007 i regi av den europeiske katolske bispekonferansen og KEK. Norske Beate Fagerli er prosjektleder for konferansen og deltar også på Mellomkirkelig råds møte.

Mellomkirkelig råd skal på sitt møte også drøfte aktuelle saker fra de internasjonale organisasjoner Den norske kirke er medlem av i tillegg til KEK, Kirkenes Verdensråd og Det Lutherske Verdensforbund. Blant Kirkemøte-saker rådet skal behandle er kirkens rolle i et flerkulturelt samfunn, høringssaken om stat og kirke, orienteringssaken om lærenemndas behandling av homofilisaken, og forslaget om en kommunikasjonsplattform for Den norske kirke. (Kirkens informasjonstjeneste)

Til redaksjonen:

Markering av starten på prosjektet "Religionsmøtet og menigheten" skjer mandag 11. september kl. 1230 på Hotell Børsparken i Fred. Olsens gate i Oslo. Her deltar Ole Bjørnar Lunde fra Kirkens Nødhjelp, Knut Grønvik fra Areopagos og Kjetil Aano fra Misjonsselskapet i tillegg til representanter for Mellomkirkelig råd.

Mellomkirkelig råds møte holdes fra søndag 10. september kl. 1700 til mandag 11. september kl. 1900. Møtet er åpent for pressen når ikke møtet har vedtatt noe annet.

Kontaktpersoner:

Valgt leder av Mellomkirkelig råd, Ingrid Vad Nilsen, tlf.: 901 74 183
Generalsekretær i Mellomkirkelig råd, Olav Fykse Tveit; tlf.: 48 99 12 70
Informasjonssjef Dag Stange, Kirkens informasjonstjeneste, tlf.: 48 99 12 05

Samisk kirkeråd utfordrer Kirkens Nødhjelp til innsats overfor urfolk i nord

(08.09.2006)

Samisk kirkeråd ønsker at KN engasjerer seg sterkere blant urfolk på Nordkalotten, særlig i Russland. Bakgrunnen er at urfolkene i disse områder står overfor store utfordringer både på det sosiale, kulturelle, miljømessige og rettighetsmessige området. I det nordlige Russland finnes 31 ulike urfolksgrupper som samlet utgjør mer enn 200 000 mennesker. Hele Nordkalotten (det circumpolare området) dekker en sjettedel av jordens landmasser og har en befolkning på ca. 4 millioner. Urfolkene bor spredt innenfor det store cirkumpolare området.

Kirkens Nødhjelp ble utfordret til å identifisere mulige partnerorganisasjoner som organisasjonen kan samarbeide med. Man vil ta utgangspunkt i de organisasjonene som er representert i Arctic Council (Arktisk Råd). Arktisk råd er en mellomstatlig organisasjon som tar opp felles saker og utfordringer for stater i dette området: Canada, Danmark (inkludert Grønland og Færøyene), Finland, Island, Norge, Russland, Sverige og USA.

Samisk kirkeråd mener at et engasjement fra KNs side i disse områdene, også vil skape større samisk involvering i KNs arbeid.

Kirkens Nødhjelp har allerede drevet arbeid i nordvestlige del av Russland og Samemisjonen er aktiv i sosialt arbeid på Kolahalvøya. Også Samemisjonen deltok på møtet med Samisk kirkeråd denne uken, representert ved assisterende generalsekretær Thor Henrik With. Behovet for koordinering mellom organisasjonenes innsats i Russland ble understreket på møtet.

Lederen i Samisk kirkeråd, Oddvar Andersen (i midten) i samtale med to av lederne for Tirsdagsskolen i Kaldfjord Lars Hugo Andreassen og Gunhild Andreassen.

Læstadiansk katekismeopplæring

Samisk kirkeråd møtte torsdag også to av lederne for Tirsdagsskolen i Kaldfjord utenfor Tromsø. Dette er læstadiansk barneopplæring innen katekismen, oppdelt i tre forskjellige alderstrinn til og med 8. klasse. Gunhild og Lars Hugo Andreassen orienterte om det 35 år gamle tiltaket, som fortsatt

samler barn og unge hver uke.

- Vi som er ledere, ivrer sterkt for at våre unger skal komme til Kristus. Derfor driver arbeidet seg selv. Foreldrene er blitt så innstilt på dette at tirsdagene er "reservert" Tirsdagsskolen. Det er ikke andre tilbud den kvelden, sa Lars Hugo Andreassen. Han fortalte at det ikke bare er kristne foreldre som sender ungene sine til Tirsdagsskolen.

- Tiltaket har hatt så stor oppslutning at vi ikke har forsøkt å verve flere aktivt, sa Andreassen.
(Kirkens informasjonstjeneste)

Naboer må samtale på tvers av religion

(11.09.2006)

Mellomkirkelig råd for Den norske kirke står bak prosjektet sammen med Det Norske Misjonsselskap, Kirkens Nødhjelp og Areopagos. Prosjekt tar mål av seg til å hjelpe menighetene i Den norske kirke med å leve i et flerreligiøst samfunn preget av respekt og åpenhet. Sokneprest Hans Erik Raustøl er ansatt som prosjektleder, og han skal bygge opp en ressursbank på nettet ved siden av å tilby foredrag og seminarer, og ellers være tilgjengelig som veileder for menighetene. Han vil de to nærmeste årene være å finne i lokalene til Kirkerådet og Mellomkirkelig råd i Oslo, når han ikke er ute å holder lokale kurs.

– Jeg skal være en ressursperson og samtalepartner for lokalmenighetene, understreket Raustøl da prosjektet ble presentert under Mellomkirkelig råds møte i Oslo mandag. – Jeg er opptatt av at vi må lære oss til å snakke med folk der vi er. Vi må ta kontakt med naboer og andre i lokalmiljøet. Verken vi eller de som har en annen religion, trenger å vente på et klarsignal fra lederhold om når samtalen kan begynne. Det er bare å sette i gang. Jeg gir gjerne råd om hvordan, sa Raustøl, som har flere års erfaring fra lokalt religionsmøte, ikke minst gjennom en mannsgruppe hvor kristne og muslimske menn har møtt hverandre på Holmlia i Oslo.

Egenverdi

– Noen vil sikkert spørre hvorfor en tradisjonell misjonsorganisasjon som NMS deltar i et prosjekt som dette, sa Kjetil Aano, generalsekretær i Den norske misjonsselskap. – For meg er det viktig at vi tar folk på alvor der de er. Hvis vi skal ha noen sjanse til å dele det gode budskapet med andre, er det en forutsetning at vi våger å møte dem. For oss som har et kristent menneskesyn og tror at Gud har skapt alle, har møtet med andre en egenverdi i seg selv. Å møte folk med andre religioner betyr ikke at vi skal underkommunisere vår egen tro, men tvert imot blir det ikke et reelt møte før begge parter er tydelige.

– Når det gjelder religionsdialog, har vi faktisk noe å lære av Danmark, påpekte Knud, Jørgensen, direktør i Areopagos. – I Danmark har en i fem år hatt et prosjekt som heter ”Folkekirken og religionsmøtet”. Her i landet er det også mange som allerede sitter med betydelige erfaringer fra religionsmøter, ikke minst på grunn av dialogarbeidet som er drevet gjennom Emmaus.

– I forbindelse med den årlige fasteaksjonen er mange menigheter interessert i besøk fra sør. Men sør behøver ikke å være lenger unna enn like utenfor stuedøra, sa seksjonsleder Ole Bjørnar Lunde fra Kirkens Nødhjelp, og mente at det de erfaringene en ønsker å få del i fra nødlidende områder i verden, faktisk allerede er representert i lokalmiljøene våre. – KN har drevet religionsdialog i lang tid i andre deler av verden. Det er et viktig bidrag til å gi kunnskap og skape tillit. Sånn må det være her i landet også. Kontakten mellom folk skjer i lokalmiljøet, på skolen og på arbeidsplassen, sa Lunde.

Veiledning

Mellomkirkelig råd har også arbeidet med en ”Veiledning i religionsmøtet” som vil bli lagt fram for Kirkemøtet i november. Der legges det vekt på hvor viktig det er å søke pålitelig kunnskap om andre, slik at de kan kjenne seg igjen i det som sies om dem. I møte med innvandrere med annen tro er det viktig å lytte til hvordan troen fortolkes her i landet, og ikke forutsette at menneskers tro forblir upåvirket av forflytning over landegrensene. Religioner er hele tiden i forandring. (Kirkens informasjonstjeneste)

Kirkerådet drøfter stat/kirke og bispevalg i Sør-Hålogaland

(12.09.2006)

Kirkerådet skal på møtet behandle et utkast til høringsuttalelse som skal legges fram til behandling av Kirkemøtet 13.-19. november. I utkastet anbefales Kirkemøtet i det vesentlige å gå inn for modellen til Gjøannes-utvalgets flertall, i utredningen kalt ”lovforankret folkekirke”, som hovedmodell for ordningen av forholdet mellom staten og Den norske kirke i fremtiden. Dette innebærer at det direkte statlige kirkestyret avvikles, og de grunnlovsbestemmelser som hjemler dagens statskirkeordning oppheves. Retten til å utnevne biskoper og proster, og annen myndighet som i dag ligger til det kongelige kirkestyret, overføres som en konsekvens av dette til kirkelige organer. Den norske kirke blir et eget rettssubjekt som ved sine valgte organer selv fastsetter sin kirkeordning.

En offentlig tilknytning mellom staten og Den norske kirke opprettholdes ved at Den norske kirke gis et særskilt lovgrunnlag. Dette må utformes slik at kravet om ikke-diskriminering av andre tros- og livssynssamfunn ivaretas. Staten ivaretar tros- og livssynsfriheten og utstrakt likebehandling av tros- og livssynssamfunn ved å føre en aktiv støttende tros- og livssynspolitik. Et prinsipp om dette kan nedfelles i Grunnloven. Bestemmelsen i Grunnloven om statens offentlige religion erstattes av en verdiparagraf, går det fram av et 20 siders forslag til høringsuttalelse fra Kirkemøtet.

Kirkemøtets høringssvar vil legge viktige premisser for Kirkerådets arbeid i tiden før en stortingsmelding om stat og kirke legges frem, men må også forstås som forberedelse til behandling av et eventuelt lovendringsforslag og en eventuell ny kirkeordning.

Kirkerådet sendte i slutten av juni en høringsveiledning til menighetsråd og kirkelige fellesråd med ønske om at de utarbeider sine høringssvar så tidlig at Kirkerådet kan få en kopi av disse innen 15. oktober. Det vil bli laget en oppsummering av uttalelsene og denne vil bli sendt til Kirkemøtets medlemmer om mulig før Kirkemøtet.

Samtale om Lærenemndas uttalelse

Det er lagt opp til at Kirkemøtet får en presentasjon av Lærenemndas uttalelse i homofilisaken og at det følges opp med en plenumssamtale. I et sakspapir til Kirkerådets møte legges det opp til at Kirkerådet arbeider videre med saken i lys av samtalen på høstens kirkemøte og at saken legges frampå nytt for Kirkemøtet i 2007.

Fjorårets Kirkemøte behandlet den kirkelige kulturmeldingen ”Kunsten å være kirke” og gikk inn for å etablere kirkelige ressurs- og kompetansesentra for skapende og utøvende kunst. Kirkerådet skal på møtet denne uka ta stilling til et forslag om fra 2007 å opprette et regionalt senter i Oslo, og at Oslo bispedømmeråd anmodes om å ta ansvar for at det skjer. Likedan at det i tilknytning til det regionale sentret i Oslo etableres en koordinerende instans for nettverket av regionale sentra. (Kirkens informasjonstjeneste)

Til redaksjonen: (Oppdatert 14.9.)

Kirkerådets møte holdes i Kirkens hus i Rådhusgata 1-3 i Oslo, møterom i 1. etasje fra onsdag 13.9. kl. 16 til fredag 15.9. kl. 16.

Behandling av uttalelse om ny biskop i Sør-Hålogaland skjer i lukket møte torsdag kl. 0900. Det blir sendt ut pressemelding om uttalelse om ny biskop.

Kirkerådets nestleder Tina Strømdal Wik er tilgjengelig for pressen for kommentar til saken i

lunsjpausen torsdag kl. 1200-1230 i Kirkens Hus.

Dokumenter til møter i de sentralkirkelige råd er offentlige dersom de ikke er unntatt etter offentlighetsloven. Sakliste og dokumenter er lagt ut på kirkens nettportal www.kirken.no her: http://www.kirken.no/Besluttende_organer/main.cfm?pNyhetKat=4
Møtet tar stilling til hvilke saker som behandles i åpent møte.

Kontaktpersoner:

Kirkerådets nestleder Tina Strømdal Wik, mobil 98 88 69 91,
Kirkerådets direktør Jens-Petter Johnsen, mobil 48 99 12 10,
informasjonssjef Dag Stange, mobil 48 99 12 05

Kirkelig urfolkskonferanse i Karasjok

(13.09.2006)

Tore Johnsen er samisk prest. Han deltok på generalforsamlingen i Winnipeg, hvor han var en pådriver for å få satt urfolks situasjon på dagsordenen i LVF. Han er forsiktig optimist i forkant av konsultasjonen:

– Jeg forlot generalforsamlingen i Winnipeg med sterke forventninger til hva LVF ville gjøre i oppfølgingen av dette vedtaket. Jeg er derfor svært glad for at LVF – endelig må jeg si – har tatt det første steget i retning av å realisere dette. Nå er det opp til oss som møtes, å være tydelige på hva vi forventer av LVF. Dersom vi ikke selv opprettholder presset, er jeg redd for at vedtaket om et urfolksprogram kan komme til å drukne mellom andre saker som det også er viktig å prioritere.

Felles utfordringer

Ifølge Johnsen er det ingen tvil om at urfolk i de lutherske kirkene trenger et slikt program. – Vi blir fort glemte minoriteter i våre egne kirker, og vi har få andre å utveksle felles erfaringer med. Derfor er det viktig å finne et felles møtested for urfolk også i kirken. Et sted hvor vi kan styrke hverandre og søke løsninger på felles utfordringer.

Samisk kirkeråd er også glad for at også Luthersk Verdensforbund i større grad viser interesse for urfolksspørsmål. – Den norske kirke har gjennom mange år samarbeidet med Kirkenes Verdensråd om urfolksspørsmål. Dersom også Det lutherske verdensforbund kommer mer på banen, kan det ligge til rette for økt samarbeid mellom disse internasjonale kirkenettverkene. Det vil være positivt for urfolk i det verdensvide kirkefellesskapet, sier rådgiver i Samisk kirkeråd, Line M. Skum.

Delegatene på urfolkskonsultasjonen kommer fra Namibia, Australia, India, Indonesia, Malaysia, Nepal, New Zealand, Argentina, Paraguay, Bolivia, Brasil, Costa Rica, USA, Canada, Grønland, Sverige og Norge. Leder for konsultasjonen er Peter Prove fra LVF-sekretariatet i Genève. (Kirkens informasjonstjeneste)

Pressekontakt:

Tore Johnsen, mob: 92637031

Line Skum, Samisk kirkeråd, mob: 99794170

Før og under konferansen:

Vidar Kristensen (Kirkens informasjonstjeneste), mob: 95777525.

Kirkerådet går inn for Bjarne Olaf Weider som ny biskop i Sør-Hålogaland

(14.09.2006)

Weider ble innstilt med 7 stemmer som nr. 1, mens Jørgensen fikk 6 stemmer som nr. 1.

Jørgensen ble innstilt som nr. 2 med 8 stemmer, men Fjeldstad Jusnes fikk 5 stemmer som nr. 2.

Fjeldstad Jusnes ble innstilt med 13 stemmer som nr. 3.

Kirkerådet har 15 medlemmer og 13 var til stede under avstemningen. Kirkerådets leder og representanten for Bjørgvin bispedømme hadde meldt forfall til møtet, og vararepresen-tantene var også forhindret fra å møte.

Kirkerådet har i likhet med biskopene og Sør-Hålogaland bispedømmeråd frist til 28. september med å komme med uttalelse om hvilke av de tre kandidatene som fikk flest førstestemmer ved første avstemningsrunde i bispevalget, som ansees som mest skikket til å bli utnevnt til ny biskop i Sør-Hålogaland bispedømme, med Bodø som stiftsstad.(Kirkens informasjonstjeneste)

Til redaksjonen:

Kirkerådets nestleder Tina Strømdal Wik er tilgjengelig for pressen for kommentar til saken i lunsjpausen torsdag kl. 1200-1230 i Kirkens Hus.

Kontaktperson: Informasjonssjef Dag Stange, mobil 48 99 12 05.

Kirkerådets møte holdes i Kirkens hus i Rådhusgata 1-3 i Oslo, møterom i 1. etasje fra onsdag 13.9. kl. 16 til fredag 15.9. kl. 16. Sakliste og dokumenter er lagt ut på kirkens nettportal www.kirken.no her: http://www.kirken.no/Besluttende_organer/main.cfm?pNyhetKat=4

Kirkerådet skal på møtet blant annet behandle et forslag til høringsuttalelse om den offentlige stat/kirke-utredningen. Forslaget skal legges fram til behandling av Kirkemøtet 13.-19. november.

Kirkerådet anbefaler endrede stat-kirke-relasjoner

(15.09.2006)

– En offentlig tilknytning mellom staten og Den norske kirke opprettholdes ved at Den norske kirke gis et særskilt lovgrunnlag. Dette må utformes slik at kravet om ikke-diskriminering av andre tros- og livssynssamfunn ivaretas, går det fram av et utkast til høringsuttalelse som Kirkerådet vedtok torsdag. Uttalelsen oversendes til behandling på Kirkemøtet 13.-19. november i Øyer. Kirkemøtet skal avgi høringsuttalelse til NOU 2006:2 *Staten og Den norske kirke*.

Lovforankret folkekirke

Med dette anbefaler Kirkerådet at Kirkemøtet i det vesentlige går inn for modellen ”lovforankret folkekirke” som hovedmodell for ordningen av forholdet mellom staten og Den norske kirke i fremtiden, slik flertallet i det offentlige stat-kirke-utvalget har gått inn for.

Kirkerådets syn er basert på premisser knyttet til kirkens selvforståelse som trossamfunn og som landsdekkende, demokratisk folkekirke. Videre at en fremtidig kirkeordning tar hensyn til tros- og livssynsfriheten, som igjen står i en viss spenning til hensynet til religionens integrerende og verdimesse rolle for stat og samfunn.

– Denne siste spenningen gjør det nødvendig å finne en ordening av forholdet mellom staten og Den norske kirke som kan balansere så vel hensynet til Den norske kirke som trossamfunn, hensynet til dens identitet som folkekirke, hensynet til tros- og livssynsfriheten og hensynet til kirkens og religionens rolle i kultur og samfunn på en mer tjenlig måte enn dagens statskirkeordning, heter det i høringsforslaget fra Kirkerådet.

Andre hovedpunkter i Kirkerådets uttalelse:

- Staten ivaretar tros- og livssynsfriheten og utstrakt likebehandling av tros- og livssynssamfunn ved å føre en aktiv støttende tros- og livssynspolitik. Et prinsipp om dette kan nedfelles i Grunnloven.
- Bestemmelsen i Grunnloven om statens offentlige religion erstattes av en verdiparagraf.
- Det foreslås i tilslutning til Gjønnnes-utvalgets flertall fortsatt offentlig hovedfinansiering av Den norske kirke, men med en endring av ansvarsfordelingen mellom stat og kommune slik at staten får et finansielt hovedansvar.
- Det legges fram to alternative forslag til organisering av gravferdsforvaltningen – i regi av kirkelig fellesråd som nå eller av kommunen.
- Der legges til grunn fortsatt lokalt kirkelig eierskap av kirkebyggene, med særlige tilskuddsordninger for fredede og verneverdige kirker. Opplysningsvesenets fond foreslås overført til kirkelig eierskap.

Endrede relasjoner

Kirkerådets forslag om en lovforankret folkekirke innebærer ikke en full avvikling av statskirken. Ved et særskilt lovgrunnlag og gjennom offentlige finansieringsordninger, opprettholdes en offentlig tilknytning mellom staten og Den norske kirke. Avviklingen av det direkte statlige kirkestyret kan på den annen side betraktes som en så stor reform at dagens statskirkeordning på

viktige områder avvikles. Det er ikke dekkende å omtale dette som avvikling av statskirken, heller ikke som en fortsatt statskirke i betydningen ”statens offentlige religion”, men som **endrete relasjoner** mellom stat og kirke. En kirke med offentlig tilknytning kan i en begrenset forstand betraktes som en statskirke, heter det i Kirkerådets forslag til Kirkemøtet. (Kirkens informasjonstjeneste)

Kyrkjerådet drøfta framdrifta i homofilisaka

(15.09.2006)

Kyrkjemøtet behandla homofilisaka i 1995 og 1997, og i fråsegna frå Lærenemnda er det gitt ulike vurderingar av dei teologiske premissane for vedtaka som blei fatta den gong.

Kyrkjerådet meiner at formålet med drøftinga på Kyrkjemøtet i år, er å skape ein samtale der ein legg vekt på å lytte til kvarandre og forstå kvarandre betre. Dessutan må ein drøfte korleis ein skal gå vidare med saka, og kva problemstillingar Kyrkjemøtet ønskjer å behandle seinare.

Dei to viktigaste områda som denne saka rører ved, er for det første spørsmålet om kyrkja skal leggje til rette for velsigning eller forbøn for par som inngår homofilt partnerskap - og for det andre om det skal opnast for at dei som lever i homofilt partnerskap, kan bli tilsette i vigsla stillingar i kyrkja. I desse spørsmåla var Lærenemnda delt på midten. Om dette skal skje, må vedtaka frå 1995 og 1997 endrast.

Fremje samarbeid

Kyrkjerådet strekar under at det er ei oppgåve for Kyrkjemøtet å sørgje for at alle sider av saka får ei forsvarleg behandling. Kyrkjemøtet har òg ansvaret for å fremje samarbeid i kyrkja, og må difor drøfte korleis Den norske kyrkja skal halde saman i arbeidet med desse spørsmåla.

Etter samtalen på Kyrkjemøtet i november vil Kyrkjerådet greie ut ulike sider ved saka, og leggje ho fram på nytt for Kyrkjemøtet i 2007. Da blir det realitetsbehandling, og eventuelle vedtak kan fattast da eller på seinare kyrkjemøte. Samtalen i år vil i stor grad gje premissane for den vidare behandlinga.

Fleire av dei ordningsmessige spørsmåla i denne saka er nær knytte til dei oppåvene biskopane har når det gjeld vigsling og tilsyn i kyrkja. Difor må Kyrkjerådet ha eit nært samarbeid med Bispemøtet i denne saka. (Kirkens informasjonstjeneste)

- Alle troende må nå slå ring om jødene i Norge

(18.09.2006)

I en felles uttalelse fra biskopen i Oslo og generalsekretæren i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, heter det:

- Skytingen mot synagogen i Oslo denne helga er et alvorlig angrep på jødene i Norge. Som representanter for Den norske kirke vil vi på det sterkeste ta avstand fra den handling som nå er utført mot synagogen, og uttrykke vår støtte til Det mosaiske trossamfunn i denne situasjonen.

Denne handlingen skaper frykt og uro i et fellesskap som den senere tid har vært utsatt for både sjikane og alvorlige trusler. Dette er uakseptabelt og forkastelig, og situasjonen kaller på økt oppmerksomhet overfor alle tendenser til anti-semittisme.

Vi har ikke tidligere opplevd skyting mot gudshus i Norge. Derfor kan dette oppfattes som et angrep på trosfriheten i vårt land. Dette er derfor også et angrep på vårt demokratiske samfunn. Det er dermed en utfordring for alle troende i vårt land, uansett religion og trossamfunn, å slå ring om jødene i denne situasjonen. Dette gjelder grunnleggende verdier i vårt samfunn.

Kontaktpersoner:

Biskop i Oslo, Ole Chr. M. Kvarme
Tlf.: 91 39 69 27

Generalsekretær i Mellomkirkelig råd, Olav Fykse Tveit
Tlf.: 48 99 12 70

Generalsekretær Olav Fykse Tveit (til venstre) og biskop Ole Chr. M. Kvarme studerer kulehull etter skytingen mot den jødiske synagogen i Oslo sist helg.

Stephanie Dietrich president i Leuenberg-kirkefellesskapet

(19.09.2006)

Det er første gang at en representant fra de nordiske medlemskirkene er valgt inn i presidentskapet i Community of Protestant Churches in Europe, som består av de 105 protestantiske kirkene som siden starten i 1973 har undertegnet Leuenberg-konkordien.

Valget skjedde på generalforsamlingen i CPCE i Budapest 12.-18. september, der Den norske kirke også var representert med biskop Ernst Baasland og professor dr. theol. Ulla Schmidt.

Mellom generalforsamlingene ledes CPCE av en eksekutivkomiteen med 14 medlemmer, som velger et presidentskap bestående av tre personer. Det er derfor en viktig posisjon Den norske kirke nå er representert i gjennom valget av Stephanie Dietrich som én av tre presidenter. Fungerende president er Thomas Wipf, som er kirkeleder i den sveitsiske reformerte kirke. Michael Beintker, som er professor i systematisk teologi i Tyskland, er også medlem av presidentskapet i CPCE.

Den norske kirke vedtok å undertegne konkordien og slutte seg til fellesskapet på Kirkemøtet i 1999. Leuenberg-konkordien beskriver en grunnleggende enighet i forståelsen av ”ord og sakrament”, og danner dermed grunnlag for alter- og prekestofellesskap mellom medlemskirkene. Læresamtaler og teologisk studiearbeid har helt siden starten vært grunnleggende i fellesskapets arbeid. Dette har resultert i flere viktige studiedokumenter; blant annet om kirkeforståelse, om ”kirken og Israel”, evangelisering i Europa, og ”lov og evangelium”.

Etter forrige generalforsamling i Belfast i 2001 har en i stadig større grad også vært opptatt av å styrke og profilere protestantiske kirkers stemme i aktuelle spørsmål, ikke bare i forhold til et økumenisk, kirkelig fellesskap, men også når det gjelder aktuelle samfunnsmessige problemstillinger. Særlig stiller arbeidet med utvidelse og fordypning av et europeisk fellesskap på det økonomiske, politiske, kulturelle og forfatningsmessige området kirkene overfor nye utfordringer. Hva har protestantiske kirker å tilføre, og hvordan skal de forstå sin rolle i forhold til et ”nytt Europa”?

Frem mot generalforsamlingen har det vært arbeidet med hva som kjennetegner et fellesskap av protestantiske kirker. I et foredrag foreslo Wolfgang Huber, biskop i Berlin og leder for rådet for den evangeliske kirke i Tyskland, at samtidigheten av *frihet og forpliktelse i forhold til Gud og medmennesket* er grunnleggende kjennetegn i en reformatorisk og protestantisk tradisjon som kirkene må holde frem.

En viktig oppgave er å styrke indre sammenheng og forpliktelse mellom kirkene. Enheten og fellesskapet mellom kirkene i CPCE kommer til uttrykk og bli synlig i det konkrete kirke- og gudstjenesteliv. Et studieprosjekt om hva det betyr å være misjonerende og evangeliserende kirker i dagens europeiske kulturelle kontekst har også vært viktig.

I tillegg til å være en tydeligere stemme utad og videreutvikle sammenhengen og fellesskapet innad, er embete, ordinasjon, kirkeledelse, forholdet mellom Skrift, bekjennelse og kirke, og sosial rettferdighet, viktige arbeidsområder i CPCE fremover. Også gudstjeneste, inter-religiøse relasjoner, sosial-etisk arbeid, og spørsmålet om hvordan unge kan bli deltakere i arbeidet i CPCE, er viktige

anliggender i tiden som kommer.

Har undertegnet både Leuenberg og Porvoo

Den norske kirke har som den eneste av de nordiske kirker undertegnet både Leuenberg- og Porvoo-avtalen mellom anglikanske kirke i Storbritannia og Irland, lutherske folkekirker i Norge, Sverige og Finland, og de lutherske kirkene i Estland og Litauen. Fra Den norske kirkes side har en derfor vært opptatt av å bygge bro mellom kirkene som deltar i hver av de respektive avtalene. Et viktig fokus for Den norske kirke er at fordypningen av et protestantisk kirkefellesskap må skje samtidig med at en også søker samarbeid og relasjoner utad i forhold til andre kirker, konfesjoner og konfesjonelle sammenslutninger, og i forhold til andre økumeniske organisasjoner og avtaler.

-Målet for den norske deltakelsen i kirkefellesskapets ledelse er både å bidra til dets videre utvikling og profilering fra et nordisk, luthersk perspektiv, og å hente inn impulser fra dette europeiske kirkelige arbeidet inn i Den norske kirkes liv i enda større grad enn tidligere, sier Stephanie Dietrich. (Kirkens informasjonstjeneste)

Foto: <http://www.leuenberg.net> - Klaus Vogler

Mer informasjon om CPCE og generalforsamlingen finnes på CPCE-fellesskapets nettside www.leuenberg.net.

Fotogalleri fra generalforsamlingen til fri nedlasting ligger på www.leuenberg.net;
Volversammling; Photos; 17.9.2006

– Urfolk har noe å gi til majoritetskirkene

(21.09.2006)

Nighar Minz hører til Oraon-folket, det fjerde største urfolket i India, og hun representerer en av de elleve lutherske kirkene i landet. Både hun og mannen hennes er prester, og sammen holder de på å etablere et teologisk utdanningscenter for Oraon-folket. I år 2000 fikk de for første gang Bibelen på sitt eget språk, kurukh.

Tre hovedpunkter

– Denne konsultasjonen er starten på en prosess, sier Line Skum. Hun arbeider i Samisk kirkeråd og har vært sterkt involvert i forberedelsene til konsultasjonen. – Det viktigste de 26 delegatene fra 17 land skal gjøre i Karasjok, er å finne nøkkelen til hvordan LVF skal arbeide videre med urfolksspørsmål. På generalforsamlingen i Winnipeg i 2003 ble det vedtatt en resolusjon som hadde tre hovedpunkter: For det første skal det etableres et nettverk mellom urfolk i de lutherske kirkene. Så skal det settes i gang et teologisk studiearbeid omkring urfolks teologi og urfolks spiritualitet. For det tredje skal LVF og medlemskirkene arbeide for urfolks menneskeretter, inkludert rettigheten til land, forteller Line Skum.

Hun mener de to første dagene av konsultasjonen har lagt et godt grunnlag for at en kan nå målet og finne veien videre for hvordan LVF skal arbeide med urfolksspørsmål. – Dette må også sees i nær sammenheng med det Kirkenes verdensråd gjør i forhold til urfolk, sier hun. – For min egen del synes jeg det er viktig å høre hva som tenkes og gjøres når det gjelder urfolks utdanning. Det er mange som er involvert i kirkelig utdanning her, som for eksempel Nighar Minz.

Er tysk hellig?

Første dag av konferansen holdt alle delegater et innlegg hvor de prenterte seg selv og hva som deres kirke står overfor av gleder og vanskeligheter. Det åpnet for mange sterke fortellinger. Mange av problemene går igjen for urfolk uavhengig av hvor i verden de bor, men det er også store forskjeller.

George Tinker (i midten) spurte om 1500-tallets tysk var et spesielt hellig språk.

– Jeg tok teologisk doktorgrad i Den nye testamente for å skjønne hvor den lutherske teologien kom fra, fortalte George Tinker, en av dem som har stått i fremste rekke for å utvikle en kontekstuell indianerteologi i USA. Han hadde undret seg over hvorfor presbyterianske indianere lærte å snakke

presbyteriansk, og lutherske indianere lærte å snakke luthersk.

– Hva var det ved 1500-tallets tyske språk som gjorde det mer hellig enn vårt eget morsmål? spurte Tinker. – Hvorfor må vi bruke det gamle tyske språket for å uttrykke vår tro? For meg har det vært viktig å finne ut hvordan jeg kan balansere Jesus og vår stammes religiøse tradisjonen som min far kom fra.

Glad for kirkens beklagelse

Konsultasjonen åpnet på onsdag og varer fram til søndag. Under åpningen hadde sametingspresident Aili Keskitalo en hilsen. Hun mente det har hatt stor betydning for forholdet mellom Den norske kirke og samene at kirken har beklaget overgrepene som har skjedd mot det samiske folket. – Urfolk må selv avgjøre hva som er viktig for dem, mente sametingspresidenten. (Kirkens informasjonstjeneste)

☒ *Sametingspresident Aili Keskitalo (t.v.) sammen med generalsekretær Synnøve Brevik i Samisk kirkeråd.*

Bispemøtet drøfter markering av Verdens miljødag neste år

(22.09.2006)

Hovedtema for miljødagen er de globale konsekvenser av miljøendringer i polare strøk, med spesiell vekt på klimautfordringer og opphopping av miljøgifter i nordområdene.

Miljøvernministeren ser kirken som en sentral aktør og medspiller i en nasjonal og folkelig mobilisering for miljøsaken. Fra kirkens side kan det være aktuelt å lage en egen liturgi som kan brukes i menighetene under markeringen, og arrangere en stor økumenisk friluftsgudstjeneste i Tromsø, der hovedmarkeringen av miljødagen skal være.

Måten dødfødte barn gravlegges på er i den senere tid blitt gjenstand for omfattende debatt. Kirkedepartementet har tidligere i år i rundskriv fastsatt at pårørende heretter som hovedregel skal få innsyn i opplysninger om hvor deres dødfødte barn er gravlagt i annen avdøds grav, dersom opplysningene finnes. Departementet nevner også muligheten for såkalt symbolsk flytting av grav. Bispemøtet skal drøfter spørsmålet om gravferd av dødfødte barn og hvordan departementets rundskriv skal følges opp blant annet med informasjon til pårørende.

Biskopene skal også ha fortsatte samtaler med representanter for de teologiske lærestedene om teologistudenters skikkethet til prestedtjenesten. Samlivsetiske spørsmål som samboerskap er en del av dette, og på møtet i april vedtok Bispemøtet å ikke endre sitt vedtak om at det stilles de samme krav til liv og lære til studenter i praksisperioden i bispedømmene som til ordinerte prester.

I fjor vedtok Bispemøtet å igangsette et arbeid med å utrede spørsmål knyttet til hvordan den bibelske og evangelisk-lutherske lære om mennesket skal formuleres og kommuniseres i dagens kultursituasjon. På møtet neste uke vil det bli oppnevnt en arbeidsgruppe til å utrede dette.

Valg av ny preses

Bispemøtet skal velge nytt arbeidsutvalg, med preses, visepreses og et tredje medlem av Bispemøtets arbeidsutvalg. Preses kan velges for fire år, mens de øvrige velges for to år. Preses de siste fire år har vært Nidaros biskop Finn Wagle, mens Tunsberg biskop Laila Riksaasen Dahl har vært visepreses de siste to år. (Kirkens informasjonstjeneste)

Til pressen:

De 11 biskopene i Den norske kirke samles til bispemøte i Gjestehuset Lovisenberg, Lovisenberggata 15 A i Oslo fra torsdag 28. september kl. 1000 til mandag 2. oktober kl. 1200. Mandag etter lunsj og hele tirsdag 3. oktober er avsatt til en ny modul i et lederutviklingskurs biskopene deltar i.

Pressen ønskes velkommen til pressekonferanse samme sted mandag 2. oktober kl. 1230. Her møter nyvalgt preses.

Fullstendig sakliste for bispemøtet finnes på kirken.no

Kontaktperson: Bispemøtets generalsekretær Knut Erling Johansen, tlf. 23081392 eller mobil 90676646, eller informasjonssjef Dag Stange, mobil 48991205, i forbindelse med pressekonferansen.

Hvordan skal kirkene håndtere økonomisk globalisering?

(23.09.2006)

Det blir en paneldebatt under møtet hvor blant annet Agnes Abuom fra Den anglikanske kirke i Kenya vil delta. Hun er medlem av sentralkomiteen i Kirkenes Verdensråd (KV).

I årene forut for generalforsamlingen i Kirkenes Verdensråd i Porto Alegre i februar 2006 utarbeidet en gruppe i KV et dokument om økonomisk globalisering. Det fikk navnet AGAPE (Alternative Globalization Addressing Peoples and Earth). Da AGAPE ble diskutert i Porto Alegre, kom det fram stor uenighet mellom de ulike medlemskirkene i synet på økonomisk globalisering.

– Spørsmålet er hvordan en kan jobbe praktisk med en så vanskelig problematikk, sier Gard Lindseth i Mellomkirkelig råd. – Kan en få til et bedre arbeid for å bekjempe fattigdom selv om det er en rekke spørsmål medlemskirkene i KV ikke er enige om? KV er blitt beskyldt for å benytte et språk i AGAPE-prosessen som er altfor konfronterende. Kanskje det er nødvendig å åpne debatten litt mer hvis en skal lykkes? spør Lindseth.

I etterkant at Porto Alegre har KV forsøkt å revitalisere AGAPE. KV arrangerte tidligere i september et seminar i Genève hvor hensikten var å stake ut veien videre og sette i gang en "AGAPE-prosess". På dette seminaret ble KV's medlemskirker utfordret til å gå dypere inn i tematikken, og til å komme med innspill om hvordan de ser AGAPE-prosessen videre. Samtidig ble medlemskirkene utfordret til konkret handling i sin egen nasjonale og lokale kontekst.

KISP har tatt imot utfordringen fra KV og inviterer til paneldebatt om tematikken. De to hovedspørsmålene som skal diskuteres, er for det første om Kirkenes Verdensråd er på rett spor i sin forståelse av økonomisk globalisering, og for det andre hva vi som kirker i nord kan gjøre for å følge opp AGAPE.

– Mellomkirkelig råd mener det er viktig at vi engasjerer oss i denne tematikken, men vi er usikre på i hvilken form og på hvilken måte dette kan føres videre. Det bør diskuteres hvorvidt Den norske kirke fortsatt skal stille seg bak en fornyet AGAPE-prosess, eller om vi skal finne alternative arenaer og andre partnere i arbeidet med globale økonomiske spørsmål, sier Gard Lindseth.

KISP har invitert følgende deltagere til paneldebatten:

Agnes Abuom fra Den anglikanske kirke i Kenya, medlem av sentralkomiteen i Kirkenes Verdensråd.

Erik Lysén, assisterende strategisjef ved den internasjonale avdelingen i Den svenske kirke.

Kristin Aase, rådgiver ved Oslo-senteret for fred og menneskerettigheter.

Vebjørn Horsfjord, assisterende generalsekretær i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke.

Ole Jakob Løland, student ved det teologiske fakultet, Universitetet i Oslo.

Seminaret er åpent for alle og det blir gitt anledning til spørsmål og kommentarer fra publikum underveis. Seminaret vil foregå på engelsk.

Sted og tid: Torsdag 28. september kl. 12.15–15.00 i Kirkens Hus, Rådhusgt 1–3, Oslo.
(Kirkens informasjonstjeneste)

Til redaksjonen:

Pressen er velkommen til seminaret.

Kontaktperson: Gard Lindseth, tlf. 92456432.

Ønsker en ny teologi med urfolksperspektiv

(24.09.2006)

Delegatene ønsker en teologi som tar opp i seg etiske verdier fra urfolksperspektiv, og som inkluderer urfolkkvinnens perspektiver i utformingen av denne teologien.

Henvendelsen går til rådet og sekretariatet i Det lutherske verdensforbund, og er en oppfølging og konkretisering av urfolksvedtakene på LVF's generalforsamling i Winnipeg i 2003.

Det var mange og lange samtaler i Karasjok som førte fram til sluttdokumentet. Det kom innspill fra alle verdensdeler. Selv om det til dels er store forskjeller på urfolks situasjon i det lutherske kirkefellesskapet, går de fleste vitnesbyrdene i samme retning: Storsamfunnet og majoritetskirken har med få unntak villet tvinge urfolkene bort fra deres tradisjonelle kultur og språk, og har kjempet imot religiøse uttrykksformer som har vært naturlige for mennesker som lever i nær tilknytning til naturen. Delegatene i Karasjok har delt mange sterke fortellinger med hverandre om hvordan de er fratatt landet de har levd på.

Siste dag av konsultasjonen falt de siste brikkene på plass i sluttdokumentet, og samtlige delegater kunne stille seg bak resultatet. Da kunne også den samiske presten Tore Johnsen løfte hendene og utbryte:

– Venner, vi har en tekst!

Nedenfor følger vedtaket i sin helhet i norsk oversettelse (originalteksten er på engelsk, den norske oversettelsen er uoffisiell). (Kirkens informasjonstjeneste)

Sluttdokument fra LVF's urfolkskonsultasjon

Urfolk ble satt på dagsordenen under LVF's generalforsamling i Winnipeg i 2003. Dette gjenspeiles i sluttdokumentet fra generalforsamlingen, der saker som angår urfolk var et de viktigste temaene. Enda viktigere var det at generalforsamlingen vedtok en resolusjon der LVF ble bedt om å ta initiativ til et særegent urfolksprogram. Det skulle sette fokus på nettverksarbeid, studiearbeid omkring evangelium, kultur og urfolks spiritualitet, og menneskerettigheter inkludert retten til land.

Dette er bakgrunnen for at vi ble invitert av LVF til å delta på en konsultasjon i Karasjok i Norge, 20.–24. september 2006. Da vi kom sammen, var vi enige om at vårt viktigste mandat var å diskutere hvordan dette urfolksprogrammet kunne initieres, tegnes opp og organiseres.

I løpet av de neste tre årene forventer vi at LVF vil gjøre følgende:

1. Etablere en rådgivingsgruppe for urfolksprogrammet. Denne rådgivingsgruppen bør gis mandat til å trekke opp retningslinjer for igangsetting og gjennomføring av urfolksprogrammet i samsvar med initiativene som generalforsamlingen i Winnipeg i 2003 tok i forhold til urfolk.
2. Etablere denne rådgivingsgruppen i løpet av 2007. Rådgivingsgruppen skal bestå av én urfolksrepresentant fra hver av de følgende regionene: Afrika, Asia, Stillehavsområdet, Latin-Amerika, Nord-Amerika, Europa – i alt seks representanter.
3. Gi rådgivningsgruppen mandat til å gi råd til LVF så snart representantene er oppnevnt og er i stand til å kommunisere med hverandre.

4. Besørge et budsjett for rådgivningsgruppen som setter den i stand til å møtes minst én gang hvert år. Det første arbeidsåret bør rådgivningsgruppen få muligheten til å møtes to ganger.
5. Besørge at en person i staben har urfolkshandlingsplanen som sitt hovedansvar. Denne personen bør være på plass fra 2007.
6. Sikre at saker som gjelder urfolk blir profilert på neste generalforsamling i LVF.

I vår diskusjon har vi understreket tre temaer, og diskusjonen bragte fram følgende punkter:

1. Menneskerettigheter/retten til land

Å være urfolk er å være rotfestet i landet – et territorium hvor vi er forbundet med jorden. Retten til land og territorium er avgjørende viktig for urfolks identitet, og fundamentale rettigheter som vi gjør krav på. Fra et urfolksperspektiv er retten til land og territorium et spørsmål som griper dypt inn i alle spørsmål om menneskerettigheter.

Vi vil ha en tilnærming til disse spørsmålene som gir rom for kristne verdier, og som har omsorg for hele mennesket og hele samfunnet.

Vår tilnærming til menneskerettsdimensjonen bør omfatte disse temaene:

- Rettigheter med hensyn til miljø og ressurser
- Intellektuell eiendom og tradisjonell kunnskap
- Barns rettigheter
- Kvinners rettigheter (inkludert å sette søkelys på seksuell og kjønnsbasert vold)

2. Å legge til rette for at urfolk kan arbeide i nettverk gjennom regionale og internasjonale konsultasjoner og utvekslingsprogrammer.

Et av hovedpunktene som er kommet fram under debatten, har vært behovet for at LVF bistår med å organisere møtesteder for urfolk, både på regionalt og globalt nivå. Det vil gjøre det mulig for oss å diskutere saker som gjelder kristendom og kultur, og hjelpe oss til å løse problemer i våre lokale kirker og til å vokse som folk. Det vil også gi LVF et nettverk av mennesker som kan konsulteres i urfolksspørsmål.

Vi vet at det allerede er i gang regionale prosesser som gjelder urfolk innen LVF, og at det drives urfolksprosjekter med LVF-støtte blant medlemskirkene, samt feltarbeid. Dette arbeidet må fortsette, utvides og trygges.

Det må arbeides i nettverk med andre internasjonale og regionale kirkenettverk/økumeniske nettverk når det gjelder urfolksspørsmål, inkludert KV.

Behovet for å arbeide med utdanningsspørsmål har også vært et viktig tema for deltakerne på konsultasjonen. Urfolk har et sterkt behov for å lære om seg selv og sin kultur, og for å utveksle erfaringer med andre som er i samme eller liknende situasjon. Det innebærer også bruk av ulike medier, inkludert Internett og trykt materiell.

Det er naturlig og nødvendig at ungdom og kvinner er representert i alle deler av dette arbeidet, og at de bør få muligheten til å ha sine egne fora for å drøfte slike problemstillinger.

Nettversarbeidet skal bidra til at kulturen overlever eller vekkes til live igjen, og til at en kan eksistere i kontinuitet med sitt kulturelle opphav.

3. Teologisk og etisk studium (evangelium og kultur), og urfolks spiritualitet

Resolusjonen fra LVF's generalforsamling bad LVF om å igangsette et studiearbeid omkring evangelium, kultur og urfolks spiritualitet.

Som et første skritt forventer vi at LVF nedsetter en studiegruppe med deltakere fra urfolk på internasjonalt nivå. Gruppen kan organiseres på ulike måter, og det er viktig at ungdom og kvinner har sakssvarende representasjon i en slik gruppe. Hvis en slik gruppe etableres innenfor rammene av eksisterende studieprosjekter i LVF, må det være en forutsetning at gruppen er fri til å definere sin egen agenda, og at gruppen vil bestå av teologer som tilhører urfolk.

Det som gjør at et studieprosjekt kan defineres som urfolksstudier, er at teologien har basis i urfolks fellesskapsforståelse og er rotfestet i fellesskapets verdisystem.

Vi vil be om at det må utvikles en urfolksteologi/urfolkshermeneutikk:

- som medfører ideologiske forandringer, og som kan endre måten å betrakte tradisjonelle kristne trosuttrykk på (kontekstualisering)
- som tar opp i seg etiske verdier fra urfolksperspektiv
- som inkluderer urfolkkvinnens perspektiver i utformingen av denne teologien
- som baserer seg på en spesifikk metodologi for urfolksteologi
- som viderefører den samtalen som er i gang/er i ferd med å utvikles

Vi vil foreslå:

- en urfolksteologi og et utvekslingsprogram (utdanning og arbeidssted)
- et stipend for urfolksteologi
- at det opprettes regionale grupper for (urfolks)teologer
- at ungdom må være representert i prosessen med å utvikle en urfolksteologi
- at det etableres et senter (flere sentre) for urfolksteologi
- muligheten for å integrere urfolks religiøse tradisjoner i dialogprogrammer mellom ulike trosretninger

[Den engelske teksten finner du her.](#)

Feiring av 10 år med kirkelig Barentssamarbeid

(29.09.2006)

De fremste kirkelederne i regionen blir ønsket velkommen av Nord-Hålogaland biskop Per Oskar Kjølås til dager hvor også spørsmål om miljøvern og ressursutnyttelse i nord skal drøftes.

Jubileet for "Samarbeidende kristne kirker i Barentsregionen" (SKKB) skal feires i gudstjenester og med kulturarrangementer. Fredag inviteres til stor kulturkveld i Ishavskatedralen med blant andre Erkebiskopens kor fra Murmansk, et åtte manns kor, et kirkekor fra Arkhangelsk, Sofia Magdalena-koret fra Oulo, barnekoret Sol fra Kvaløysletta og Kåfjordkoret. Sistnevnte sang blant annet under Mandelakonserten i 2005. Også den unge, kjente svenske jazzpianisten Peter Tikkanen, med flere plateutgivelser bak seg, og med en forkjærlighet for joik, vil delta under kulturkvelden i Ishavskatedralen. Lørdag 7. oktober holdes det en russisk-ortodoks messe.

Jazzpianisten Peter Tikkanen fra Luleå i Sverige

Det årlige rådmøtet for Barentssamarbeidet inngår altså i år i en større jubileumsfeiring. Når Tromsø er valgt i jubileumsåret er det fordi nærheten til utdanningssteder og kulturinstitusjoner i stiftsbyen gir gode muligheter for utvikling av fremtidig fellesskap, utveksling av ideer og inspirasjon. Jubileet skal bidra til å vise fram fellesskap og mangfold i kirkelivet i Barentsregionen.

Gjennom jubileumsdagene skal det legges til rette for videreutvikling av samarbeid innen undervisning og forskning, kulturelle ytringsformer, felles miljømessige utfordringer, diakoni og urbefolkninger.

Dette gjenspeiler seg i valget av temaer til seminarene, i valg av kunstuttrykk på Barentskulturkvelden og i gudstjenestefellesskapet. Seminarene tar opp viktige problemstillinger som angår nordområdene og ressursutnyttelse i lys av skapelsesteologien, miljøproblemer, utvikling av vennskapsmenigheter på tvers av konfesjoner og landegrenser, urfolksrettigheter og andre temaer som peker fremover mot et bedre livsgrunnlag og felles livsutfoldelse for kirker og samfunn i regionen.

Samisk kultur og minoritetskulturer er en felles arv innenfor alle kirkene, og disse vil på ulike vis synliggjøres under jubileumsdagene. Samtidig med jubileet blir også Tromsø Internasjonale Kirkefestival bli arrangert.

”Samarbeidende kristne kirker i Barentsregionen” ble stiftet i oktober 1996 i Alta. Fire lutherske bispedømmer deltar: Oulu bispedømme i Finland, Luleå bispedømme i Sverige, Nord-Hålogaland bispedømme i Norge og Ingermanland lutherske bispedømme i Russland. Videre fire russisk-ortodokse bispedømmer: Arkangelsk og Kolmogory bispedømme, Petrosavodsk og Karelen bispedømme, Murmansk og Montsjegorsk bispedømme, og Oulu bispedømme av den finske ortodokse kirke. (Kirkens informasjonstjeneste)

Ytterligere opplysninger kan fås hos presseansvarlig: Svern A. Nielsen , svenna@svenna.no , +47 91 51 57 25

Jill Sæterbø, diakoni og misjonsrådgiver, Nord-Hålogaland bispedømme , jill.saterbo@kirken.no ,+47 77 60 39 60/ +47 77 60 39 76 (dir. innvalg)

[Se program for SKKB`s jubileumsfeiring her \(pdf\)](#)

Bilder av deltakerne ved jubileet kan fås i høy oppløsning fra Kirkens informasjonstjeneste. E-post: gunnar.westermoen@kirken.no

- Norge må ta sitt ansvar i klimapolitikken mer alvorlig

(29.09.2006)

Dette sier Komiteen for internasjonale spørsmål (KISP) under Mellomkirkelig råd for Den norske kirke i en uttalelse. Komiteen utfordrer det norske oljefondet til flytte sine investeringer fra selskaper som tjener sine penger på en virksomhet som forsterker klimaendringene, og heller investere i selskaper som bidra til å løse klimaproblemene.

- KISP har et ønske om å reise en debatt i Den norske kirke og i samfunnet forøvrig om Norges klimapolitiske ansvar. Vi vil at Norge tydeligere skal ta opp de etiske utfordringene som ligger i at vi bidrar til den globale oppvarmingen, sier Mellomkirkelig råds rådgiver på området, Gard Lindseth (bilde).

KISP mener at Norge ikke kan fortsette med å tjene seg svært rike på olje og gass mens klimaproblemet øker i alvorlighet.

- Utslippene av klimagasser per innbygger i Norge er dobbelt så høye som verdensgjennomsnittet. Norge er verdens tredje største eksportør av olje og gass. Det er et etisk dilemma at de som i dag slipper ut minst klimagasser er de som vil rammes hardest av klimaendringene. Og fordi disse landene har mindre ressurser, er de mer sårbare og har mindre evne til å tilpasse seg. Norge har dessuten tjent seg svært rike på oljesalg og tilhørende CO2-utslipp, selve årsaken til at klimaendringene rammer, skriver KISP i sin uttalelse.

- Vi bør gå foran og både sette et godt eksempel ved å vise at det er mulig å kutte utslippene, og utvikle klimavennlig teknologi som også andre land kan nyte godt av. Det kan gjøre det lettere for andre land å redusere sine egne utslipp. Satsingen på alternativ energi må stå i bedre samsvar med det som i dag brukes på petroleumssektoren. KISP mener at det også bør diskuteres produksjonstak på olje- og gassutvinning i Norge av hensyn til miljøet og klimaet.

KISP peker videre på sammenhengen mellom klima og fattigdom og mener Norge må arbeide for å reformere utlånspolitikken i finansieringsinstitusjonene for å kanalisere støtte bort fra fossilt brensel og over til fornybar energi.

[Les hele uttalelsen fra KISP her.](#)

Kontaktperson: Gard Lindseth
Rådgiver i internasjonale spørsmål
Mellomkirkelig råd for Den norske kirke
tlf. 23 08 12 77 / 92 45 64 32

Biskop Olav Skjevesland ny preses

(02.10.2006)

Som nyvalgt leder av bispemøtet uttrykker Skjevesland ønske om at kirken må bli bedre til å veilede til tydelig Kristus-tro:

- Vi må ta mer på alvor at mange som tidligere var aktive i kirken, har latt seg passivisere. Mennesker som på ulike måter har glidd bort fra kirkens gudstjenestefellesskap, utfordrer oss til å vurdere hvordan kirken fremtrer for alle som søker etter åndelig veiledning. Jeg tror mange som søker etter tro og forankring, ikke føler at kirkens meninger og diskusjoner treffer deres behov, sier Skjevesland.

Skjevesland (født 1942) ble utnevnt til biskop i Agder og Telemark bispedømme i 1998.

Biskop i Tunsberg, Laila Riksaasen Dahl, ble gjenvalgt som visepreses for en ny toårsperiode, mens biskop i Nord-Hålogaland, Per Oskar Kjølås, ble valgt som tredje medlem av Bispemøtets arbeidsutvalg. Biskop i Borg, Helga Haugland Byfuglien, ble vararepresentant i arbeidsutvalget.

I Bispemøtets forretningsorden står dette om preses-funksjonen i Den norske kirkes bispemøte:

- Bispemøtets preses innkaller biskopene senest 2 uker før møtet.
- Bispemøtets preses, i hans fravær, visepreses, leder Bispemøtets og Arbeidsutvalgets forhandlinger.
- Bispemøtets preses er bispekollegiets fast oppnevnte medlem av Kirkerådet.
- Bispemøtets preses representerer bispekollegiet på de faste møter for ledende biskoper i Norden.
- Bispemøtets preses representerer mellom møtene bispekollegiet i media, og i sentralkirkelige og økumeniske sammenhenger, når ikke Bispemøtet har oppnevnt en annen biskop.

Russisk vellyd gav opptakt til barentsjubileet

(05.10.2006)

Det klang både av høytid og russisk folklore fra koret som også skal delta under Tromsø Internasjonale Kirkefestival. Den store kirkelige kulturfestivalen ble åpnet av Arve Tellefsen sist søndag og går parallelt med 10-årsfeiringen av det kirkelige barentssamarbeidet.

Domkoret fra Murmansk ble møtt av erkebiskop Simon fra Murmansk, styreleder Inger Aasa Marklund i Samarbeidsrådet for Kristne Kirker i Barentsregionen (SKKB), biskop Per Oskar Kjølaas i Nord-Hålogaland og biskop Tikhon fra Arkhangelsk da det stilte opp til minikonserter under fiskehjellen.

Til sammen har Barentssekretariatet, EU gjennom sine KolArctic-midler og Troms fylkeskommune støttet jubileumsfeiringen i Tromsø med om lag 650.000 kroner, noe som har gjort det mulig å arrangere en rekke konserter i tillegg til jubileumsseminarene som starter torsdag.

Miljøspørsmålene

Første tema for barentskirkene er de vanskelige miljøspørsmålene. Stiftsdekan og dr. theol. Keijo Nissilä fra Oulo (Uleåborg) stift skal innlede med spørsmålet: Er miljøproblemene også kirkens problem?

Nissilä tar utgangspunkt i skapelsesberetningen og viser at jorden i følge Bibelen er Guds skaperverk, og at mennesket derfor bare har jorden til låns og skal stå ansvarlig overfor skaperen i forhold til hvordan vi har forvaltet hans eiendom.

”Samarbeidende kristne kirker i Barentsregionen” ble stiftet i oktober 1996 i Alta. Fire lutherske bispedømmer deltar: Oulu bispedømme i Finland, Luleå bispedømme i Sverige, Nord-Hålogaland bispedømme i Norge og Ingermanland lutherske bispedømme i Russland. Videre fire russisk-ortodokse bispedømmer: Arkangelsk og Kolmogory bispedømme, Petrosavodsk og Karelen bispedømme, Murmansk og Montsjegorsk bispedømme, og Oulu bispedømme av den finske ortodokse kirke. (Kirkens informasjonstjeneste)

Fader Gennadij, erkebiskop Simon og styreleder i SKKB, Inger Aasa Marklund, Luleå stift. (Foto: Svenn A. Nielsen)

- Positive satsinger i statsbudsjettet

(06.10.2006)

- Det er særlig positivt at regjeringen foreslår gjeninnføring av norskopplæring for mennesker som venter på å få behandlet sine asylsøknader. At handlingsplanen skal ha målrettede tiltak for å øke sysselsettingen i innvandrerbefolkningen, er også prisverdig, sier Kirkerådets direktør Jens-Petter Johnsen (bilde).

I november skal Kirkemøtet ha til behandling en sak om integrering og innvandring. Der understrekes det at Den norske kirke ønsker å være en partner i arbeidet med integrering. I dokumentet peker man blant annet på at offentlige myndigheter må å være bevisst den viktige rollen religionen spiller i samfunnslivet og at de derfor aktivt legger til rette for religionsdialog som integrasjonstiltak.

Trosopplæring for 100 millioner

I Kirkerådet er det glede over nye 24 millioner kroner til trosopplæring. For 2007 forvalter reformen 100 millioner til å fornye kirkens trosopplæring for alle dømte mellom 0 og 18 år. Nå blir det mulig å få til prosjekter i en rekke nye menigheter.

- Det vil bli arbeidet intenst de nærmeste ukene for å legge til rette for en god utnyttelse av nye midler, sier prosjektleder Paul Erik Wirgenes.

- Trosopplæringsreformen er av grunnleggende betydning for at Den norske kirke fortsatt skal kunne være en folkekirke. Det håper jeg regjeringen legger til grunn for opptrappingen av dette arbeidet, kommenterer direktøren i Kirkerådet Jens-Petter Johnsen.

Vern av kirkebygg

Kirkerådsdirektøren er glad for at ordningen med rentekompensasjon for istandsetting av kirkebygg fortsetter. Det foreslås imidlertid ingen utvidelse av investeringsrammen for 2007. Pr. september 2006 gjenstår rundt 200 millioner av til sammen 1 milliard som ble avsatt i 2005 og 2006. Kirkerådet mener at denne ordningen har fungert tilfredsstillende for kommuner og kirkeiere som får kompensert renteutgifter ved investeringer til istandsetting av kirker, kirkeinventar og utsmykking. Jens-Petter Johnsen mener det er grunn til å videreføre ordningen og forventer at dette blir tatt opp når investeringsrammen er nådd.

Innenfor denne ordningen var det også satt av 50 millioner til nye kirker og påbygg i 2006. Det kom inn søknader på til sammen ca 350 mil. - Det ville vært verdifullt om denne ordningen ble videreført og utvidet. Det er viktig at ikke bare eldre kirker blir vedlikeholdt, men at også en får tjenlige kirkebygg og nye kirker på steder der det ikke finnes, kommenterer Johnsen.

Vern om Opplysningsvesenets fond

Regjeringen melder samtidig at den vurderer å gi et særskilt investeringstilskudd til kommuner med vedlikeholdsansvar for kirker bygget før 1650. Alle kirker bygget før 1650 er automatisk fredet etter kulturminneloven. I budsjettproposisjonen går det fram at Regjeringen ønsker å benytte Opplysningsvesenets fond for å yte tilskudd på inntil 30 pst. av kostnadene dersom kommunene beslutter å iverksette vedlikehold av disse rundt 190 kirkene, hvorav 170 er middelalderkirker. Departementet vil komme tilbake til forslaget i forbindelse med revidert budsjett for 2007.

Kirkerådsdirektøren er glad for at regjeringen ønsker å følge opp Kirkemøtets vedtak i fjor (Sak KM

3/05 "Om økonomien i Den norske kirke"). Der ber Kirkemøtet regjeringen følge opp statens helhetlige ansvar for forsvarlig vedlikehold av verneverdige kirker.

- De grepene regjeringen nå tar viser at de tar signalene fra Kirkemøtet på alvor. Men jeg er bekymret for at regjeringen vil tappe Opplysningsvesenets fond for å redde kirkebyggene. Avkastningen fra dette fondets kapitalplassering utgjør i dag en hoveddel av Den norske kirkes frie midler, sier Johnsen. Kirkerådet har i år fordelt 23,7 millioner kroner til kirkelige formål fra avkastningen fra Opplysningsvesenets fond.

Styrket kommuneøkonomi

Direktøren i Kirkerådet mener regjeringens linje for å styrke kommuneøkonomien er den rette veien å gå også med tanke på lokalkirkens økonomiske utfordringer:

- Kirkeloven forutsetter at kommunene bærer det økonomiske ansvaret for kirkebyggene. Dette bør ikke regjeringen undergrave ved å åpne for at Opplysningsvesenets fond skal avlaste kommunene for det ansvaret, mener Jens-Petter Johnsen.

Han er også bekymret for at regjeringen fortsetter reduksjonen i det generelle driftstilskudd til de kirkelige fellestrådene. Dette er på ca. 49 millioner kroner i 2006, og foreslås videreført med 44 millioner kroner i 2007. I proposisjonen henvises det i denne sammenheng flere ganger til økningen i kommunenes frie inntekter. Johnsen forutsetter at kommunene nå følger opp med økte tildelinger til kirkelige behov.

Lite til organisasjonsutvikling

Organisasjonsutviklingen innen prestetjenesten / prostereformen omtales i forslaget til statsbudsjett. For å sikre framdriften i omstillingsarbeidet, foreslås det en bevilgningsøkning til formålet med 7 mill. kroner i 2007. Dette karakteriserer Jens-Petter Johnsen som småpenger:

- Fordelt på bispedømmene blir det ikke mye organisasjons - og ledelsesutvikling ut av dette. Den nye tjenesteordningen for menighetsprester og proster er fortsatt ikke fullfinansiert. Det er viktig at dette skjer slik at ordningene raskt kan iverksettes, sier Johnsen.

I budsjettframlegget fra Kultur- og kirkedepartementet omtales pågående forsøk med å komme fram til "mer robuste kirkelige forvaltningsenheter". Departementet understreker behovet for at Kirkerådet i samarbeid med KA kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon driver stimulerings tiltak som bidrar til lokal organisasjonsutvikling, og styrker denne budsjettposten med kr. 500.000 (fra 3,5 millioner kroner til 4,0 millioner kroner).

- Kirkerådet hadde gjerne sett at bevilgningen til forsøks- og utviklingstiltak hadde vært økt ytterligere, ikke minst i en fase hvor utfordringene fra stat - kirke-utredningen vil bli aktualisert og for å få en best mulig samordning med omorganiseringsarbeidet innen prestetjenesten. Hensikten må være at en kommer fram til en mer funksjonell og koordinert kirkelig forvaltning, og at det kan frigjøres midler til kirkelig virksomhet i lokalsamfunnet, sier Jens-Petter Johnsen. (Kirkens informasjonstjeneste)

Se Kultur- og kirkedepartementets budsjettforslag for Den norske kirke her:

<http://odin.dep.no/kkd/norsk/dok/regpubl/stprp/043001-030017/hov009-bn.html>

Kandidater til rådsledere ved valgene på Kirkemøtet

(07.10.2006)

De tre som har latt seg nominere til vervet som kirkerådsleder er Nils-Tore Andersen, Oddbjørg Aasen Bjørdal og Arne Grønningsæter. Alle tre har betydelig ledererfaring fra kirke og samfunn både lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Det er én kandidat til hvert av ledervervene i Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd, nemlig Ingrid Vad Nilsen og Tore Johnsen. Valgene gjelder for fireårsperioden 2006-2010.

- I nominasjonsarbeidet har vi lagt vekt på å finne kandidater som både kan være tydelige og virke samlende, sier sokneprest Rolf Steffensen, som er leder i nominasjonskomiteen. - Alle kandidatene har bred ledererfaring på ulike nivåer. Vi har også hatt for øye at Kirkerådet og Kirkemøtet de neste fire årene skal behandle flere saker som har stor betydning for kirke og samfunn, påpeker han.

KANDIDATER TIL LEDER AV KIRKERÅDET (ALFABETISK):

Nils-Tore Andersen, rådgiver, 64 år, Lørenskog

Født 03.01.42

Utdanning: Bibelskole og diverse kurs innenfor teologi, missiologi og administrasjon.

Yrkeserfaring: Landsungdomssekretær, redaktør, forlagssjef, informasjonssjef og generalsekretær (Misjonsalliansen).

Nils Tore-Andersen har hatt en rekke tillitsverv i kirke, organisasjon og øvrig samfunnsliv, blant annet leder i menighetsråd, fellestråd og bispedømmeråd (Borg bispedømme). Medlem av Kirkerådet og Mellomkirkelig Råd. Leder av det regjeringsoppnevnte dåpsopplæringsutvalget. Medlem av styret for Norsk Rikskringkasting, medlem av Kulturrådets ankenemnd for ny norsk skjønnlitteratur, nestleder i styret for Institutt for Sjelesorg Modum Bad, medlem av styret for Bibelselskapet, medlem av Indremisjonselskapets hovedstyre, medlem av styret for Den norske Forleggerforening, nestleder i styret for Det teologiske Menighetsfakultet og medlem av Forstanderskapet for samme fakultet, fast radioandaktsholder i NRK i nærmere 30 år.

Andersen har internasjonal og økumenisk erfaring som generalsekretær for en økumenisk og diakonal misjonsorganisasjon (Misjonsalliansen) i 17 år, med virksomhet i åtte land i Asia og Latin-Amerika. Han har deltatt i en rekke internasjonale konferanser som misjonsleder, og har vært medlem av Mellomkirkelig Råd. Han har vært engasjert av diakoni og diakonal tenkning, ikke minst kirkens ansvar for marginaliserte grupper, kampen mot urettferdighet og fattigdom, bærekraftig utvikling og alle former for internasjonal diakoni.

Oddbjørg Aasen Bjørdal, informasjonssjef Møre og Romsdal fylke (fylkeskommunen og fylkesmannen), 59 år, Molde

Født 27.08.47

Utdanning: Cand.mag. (kristendomskunnskap, religionshistorie og norsk), studier i journalistikk (USA), kurs i ledelse, coaching.

Yrkeserfaring: Journalist i Vårt Land (1973-74), programmedarbeider, prosjektleder og programsjef i NRK (TV og radio, 1974-2001) og informasjonssjef.

Oddbjørg Aasen Bjørdal har hatt mange tillitsverv i kirke, organisasjon og øvrig samfunnsliv: Styreleder i Oslo krets av NMS, leder av menighetspleien i Lilleborg menighet, styremedlem i

Sjelesorginstituttet, Modum, medlem av representantskapet i Vårt Land, styremedlem i Boligstiftelsen Uranienborg menighet, medlem av representantskapi Det Norske Bibelselskap, styremedlem i Det Norske Bibelselskap fra 2003.

Björdal har internasjonal og økumenisk erfaring som styremedlem og leder for religion i EBU (European Broadcasting Union), og som styremedlem i WACC (World Association Christian Communication).

Arne Grønningsæter, 55 år, forskningsleder Fafo, Oslo

Født 11.05.51

Utdanning: Sosionom, cand.mag. (sosiologi), MA (Comparative European Social Studies)

Yrkeserfaring: 7 år sosialarbeider i oppsøkende ungdomsarbeid og sosialkontor i Oslo kommune, 9 år tillitsvalgt på heltid i Norsk Sosionomforbund (hvorav 3 år som nestleder og 3 år som leder av forbundet), 3 år sekretær for Arbeiderbevegelsens internasjonale solidaritetskomité, 11 år forsker og avdelingsleder/forskningsleder Fafo (hvorav 1,5 år som leder for Fafo South Africa)

Arne Grønningsæter har hatt en rekke tillitsverv i kirke, organisasjon og øvrig samfunnsliv, blant annet har han vært medlem av Nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi fra 2006, medlem av Mellomkirkelig råd 2002-2006, medlem av Oslo bispedømmeråd 1998-2006 (leder i rådet 2000-2002), medlem av Paulus menighetsråd fra 1997 (leder 1997-2001). Han har vært leder av Landsforeningen mot Aids, leder for arbeidsutvalget i kampanjen Demokrati for Sør Afrika, sittet i Yrkesetisk råd Fellesorganisasjonen for barnevernpedagoger, sosionomer og vernepleiere, vært forbundsstyremedlem/nestleder/leder i Norsk Sosionomforbund, medlem av LOs representantskap og fast møtende i LOs sekretariat. I tillegg har han hatt en rekke andre verv og oppgaver innenfor kirke, politikk og fagbevegelse både nasjonalt og internasjonalt.

Grønningsæter har bred internasjonal og økumenisk erfaring. Han har bodd i Sør Afrika og har gjennom sitt arbeid fra slutten av 80-tallet vært involvert i internasjonalt samarbeid innen bistand og forskning. Gjennom arbeidet har han også hatt mye samarbeid og kontakt med Midtøsten og Baltikum. Han representerte Den norske kirke på generalforsamlingen til CCME i 2006, er leder av den internasjonale komiteen for etikk i sosialt arbeid fra 2001, har representert LO i diverse komiteer vedrørende bistand og menneskerettigheter i FFI, og har representert FO/NOSO i diverse organer i IFSW.

KANDIDAT TIL LEDER AV MELLOMKIRKELIG RÅD:

Ingrid Vad Nilsen, 49 år, Prost i Vinger og Odal prosti, Vinger

Født 31.07.57

Utdanning: Kristendomskunnskap og menighetsarbeid fra Møre og Romsdal distriktshøgskule og teologisk embetseksamen og praktikum fra Menighetsfakultetet.

Yrkeserfaring: ”Utvekslingsprest” i USA, kateket i Sør-Varanger, prosjektleder i Sør-Varanger Invest (omstillings og utviklingsarbeid), timelærer i religion og etikk ved Høgskolen i Finnmark, konsulent i Mellomkirkelig Råd, generalsekretær i Norges kristne råd, prost i Vinger og Odal.

Ingrid Vad Nilsen har hatt tallrike tillitsverv i kirke, organisasjon og øvrig samfunnsliv: Den norske

kirkes kateketforening, Norsk kvinnelig teologforening, kommunalpolitikk, diverse skolepolitiske verv, Ecumenical Association for Adult Education in Europe, styreleder ved Rønningen folkehøgskole, Utlendingsnemda, Kirkens Nødhjelps representantskap, Sjømannskirkens generalforsamling, Samarbeidsrådet for tros og livssynssamfunn, Nye Norges kristne råd, forstandskapet MF, diverse utredningsoppgaver (Bakkevigutvalget, Bispemøte- og Kirkerådsoppnevnte arbeidsgrupper med mer). Hun har de siste fire årene vært leder av Mellomkirkelig råd.

Vad Nilsen har bred internasjonal og økumenisk erfaring. Hun har vært delegat til generalforsamlinger i Konferansen av europeiske kirker, Det Lutherske Verdensforbund og Kirkenes Verdensråd. Hun er medlem i Kirkenes Verdensråd sentralkomite, er co-chair i Nordic FOCCISA (samarbeid mellom kirker i Norden og det sørlige Afrika), har ledet JUBILEUM 2000 og har hatt diverse oppdrag i økumeniske sammenhenger gjennom åtte år i Norges kristne råd.

KANDIDAT TIL LEDER AV SAMISK KIRK RÅD:

Tore Johnsen, 37 år, Olavsstipendiat, Smalfjord i Tana (Deatnu)

Født 28.01.69

Utdanning: Samisk grunnfag, 3 mnd. studieopphold knyttet til et teologisk urfolkssenter i Canada, teologisk embetsekamen og praktikum fra Menighetsfakultetet, SPP-3 modul: Samisk naturteologi – basert på nålevende tradisjoner og nedtegnede myter.

Yrkeserfaring: Arbeider/forkynner i Norges Samemisjon (1988-1993), konsulent i Samisk Kirkeråd (1994-1995), deanu ja Unjárgga suohkanbáhppa / sokneprest i Tana og Nesseby (1998-2005), fung. stiftskap. for spredtboende sameer, Nord-Hålogaland (2003), Olavsstipendiat, prosjekt: en samisk kontekstuell katekisme for unge/voksne (2006).

Tore Johnsen har hatt flere tillitsverv i kirkelig sammenheng: Varamedlem, Samisk Kirkeråd (1993-1994), medlem av en samisk arbeidsgruppe knyttet til KV's studieprosjekt Theology of Life (1993-1995), leder for samisk gudstjenesteutvalg i Oslo (1995-1998).

Johnsen har betydelig internasjonal og økumenisk erfaring: Delegat på KV's verdenskonferanse for evangelisering og misjon og på KV's "pre-conference" konsultasjon for urfolk, El Salvador (1996), deltaker på KV's urfolkskonferanse i Karasjok (1998), én av fire urfolksrepresentanter i en skrivegruppe som på oppdrag av KV's urfolkssekretær skrev urfolkenes grunnlagsdokument i forkant av KV's generalforsamling i Harare (1998), delegat på LVF's generalforsamling i Winnipeg (2003), delegat på KV's verdenskonferanse for evangelisering og misjon i Athen (2005) og delegat på LVF's urfolkskonsultasjon i Karasjok (2006).
(Kirkens informasjonstjeneste)

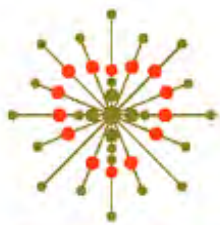
Kirken må synliggjøre sørsamisk kirkeliv

(09.10.2006)

Prest for sørsamer Bierna Leine Bientie og leder i Åarjelhsaemien Gærhkoejielemen Moenehtse/Utvalg for sørsamisk kirkeliv Anna Granefjell.

Nord-Rana menighet arrangerte den sørsamiske trosopplæringskonferansen Ulmien- Biesie (Ideens/tankens reir) 6.–8. oktober i Ytteren kirke. Helgen var preget av engasjement og kreative innspill fra en aldersmessig sammensatt gruppe. Sørsamiske ungdommer bidro med viktige innspill til hvordan trosopplæring for sørsamiske barn- og unge kan utvikles.

GAAJHKESTE STØØREMES

Konferansen uttrykte bekymring for at sørsamisk kirkeliv generelt er usynlig i mange menigheter i Sør-Hålogaland, Nidaros og Hamar bispedømmer. Leder i Åarjelhsaemien Gærhkoejielemen Moenehtse/ Utvalg for sørsamisk kirkeliv, Anna Granefjell, uttrykte det slik:
– Det er vanskelig å få menighetsråd til å se betydningen av å holde sørsamiske gudstjenester. Det kan virke som det er noe samene selv må ta ansvar for, og at det ikke er et kirkelig ansvar.

Prest for sørsamer, Bierna Leine Bientie, mente at det er en umulig oppgave å reise rundt i alle menigheter i sørsamisk område å forette kirkelige handlinger som for eksempel dåp.

– Bispedømmene bør legge til rette for at prester i ulike prostier kan få muligheten til å lære sørsamiske liturgier, slik at de kan være forberedt på å ha gudstjenester og dåp på sørsamisk.

Deltakerne på konferansen ga honnør til Nord-Rana menighet for å ha tatt utfordringen på alvor når det gjelder sørsamisk trosopplæring og kirkeliv. De uttrykte håp om at flere menigheter vil følge Nord-Ranas eksempel. (Kirkens informasjonstjeneste)

Pressekontakt:

Toamma Bientie, prosjektleder for sørsamisk trosopplæring, Nord-Rana, tlf: 99372128.

Line M. Skum, Samisk kirkeråd, tlf. 23081281.

Biskop Kjølaas skal lede Barentssamarbeidet

(09.10.2006)

Kirkeledere fra hele Barentsregionen samlet etter festgudstjenesten i Tromsø Domkirke. Nummer to fra venstre: Erkebiskop Simon av Murmansk, videre biskop per Oskar Kjølaas, biskop Tikhon av Arkhangelsk og metropolit Pantheleimon, overhode for den finske ortodokse kirke. (Fotos: Svenn A. Nielsen)

Per Oskar Kjølaas overtar etter biskop Hans Stiglund, Luleå stift. Inger Aasa Marklund som er internasjonal rådgiver ved Luleå stift, skal fortsatt lede styret i organisasjonen.

– Egentlig var det litt overraskende, forklarer Per Oskar Kjølaas. Ledervervene i SKKB (Samarbeidende kristne kirker i Barentsregionen) går ifølge statuttene på omgang blant medlemskirkene, og Kjølaas selv hadde tenkt at det kanskje var Finlands tur denne gangen, all den tid Russland har hatt dette vervet de siste fire år, og biskop Ola Steinholt var leder de fire årene før der igjen.

Noen programerklæring har ikke den nye SKKB-lederen, men sier han ble rørt over den samstemte tillit han ble møtt med, som også var avgjørende for at han sa ja.

– SKKB er ikke en organisasjon som fungerer gjennom sakslister og stramme møteopplegg. Vi er i en situasjon hvor vi vet hvor vi skal, og hvor vi er opptatt av å gå veien sammen. Især er den ortodokse russiske kirke bundet av sine tradisjoner og sin kanoniske rett, og det setter noen grenser for mellomkirkelig samarbeid, sier biskop Per Oskar Kjølaas (bildet). Han understreker at man etter ti år vet hvor man står, og at det for ham er flott å se hvor trygge man er blitt på hverandre.

– Vi skal ikke føre samtaler om hverandres troslære, men skape et fellesskap mellom kirkene i regionene, et fellesskap for folk flest på det praktiske plan, sier biskop Kjølaas.

Tiårsjubileet ble avsluttet med en stor festgudstjeneste i Tromsø domkirke på søndag, hvor biskop per Oskar Kjølås var vert, men hvor representanter for alle kirkene og de fleste av språkene i regionen ble hørt. (Kirkens informasjonstjeneste)

Norsk kirkesamarbeid legges merke til i Genève

(11.10.2006)

Olav Fykse Tveit, Jens-Petter Johnsen og Knut Erling Johansen foran det økumeniske senteret i Genève (foto: Stefan Niederberger, LVF)

Fykse Tveit var onsdag på besøk i Kirkenes verdensråd, Det lutherske verdensforbund og Konferansen av europeiske kirker i Genève, sammen med kirkerådsdirektør Jens-Petter Johnsen og generalsekretær for Bispemøtet Knut Erling Johansen.

– Vi har truffet ledelsen i alle tre organisasjonene og fått en god innføring i hva som er viktig for dem nå, sier Fykse Tveit. – Vi har også fått et klart bilde av hvilken betydning Den norske kirke har i de disse sammenhengene. Som medlem i alle tre organisasjoner spiller Den norske kirke en aktiv rolle. Besøket har også vist oss at arbeidet med å styrke kontakten med kirker som ikke er medlemmer av KV, må prioriteres.

For Jens-Petter Johnsen og Knut Erling Johansen var dette deres første møte med det store økumeniske senteret i Genève.

– Det har gjort inntrykk på meg å møte den kirkelige økumenikken på nært hold, sier Jens-Petter Johnsen, som tiltrådte stillingen som kirkerådsdirektør i sommer. – Det bidrar til å gi meg en bedre forståelse av de økumeniske sammenhengene Den norske kirke er involvert i. Jeg har et stort internasjonalt kontaktnett fra før, men ikke gjennom KV, LVF og KEK.

Lytt til andre kirker

Johnsen sier det særlig er tre forhold han har lagt merke til under Genève-besøket.

– Jeg får et klart inntrykk av det sterke sosiale engasjementet som fortsatt preger disse organisasjonene, og legger merke til at engasjementet har fått et stadig sterkere diakonalt preg. Det er jeg glad for. For det andre ser jeg at tilknytningen til medlemskirkene er tydeligere enn før, og at kirkene er aktivt med på å prege arbeidet. Og for det tredje er de økumeniske organisasjonene bevisste på at de har et ansvar for å drive misjon og evangelisering.

Spesielt har Johnsen satt pris på møtet med generalsekretær Ishmael Noko i LVF.

– Jeg tar med meg tilbake en tydelig utfordring fra Noko om at vi må lære av kirkene i den tredje

verden, og ta dem med som rådgivere i prosesser i vår egen kirke, sier Johnsen. – Den norske kirke har forholdsvis nylig inngått to gjensidige samarbeidsavtaler med henholdsvis Den evangeliske kirke av luthersk bekjennelse i Brasil og Den evangelisk-lutherske kirke i det sørlige Afrika. Begge disse avtalene forplikter oss til å gjensidig å dele med hverandre, støtte hverandre, formane hverandre og lytte til hverandre. Det er dette Noko legger inn over oss at vi må følge opp, sier Johnsen.

Norske medarbeidere

Han understreker også at det har vært fint å se at LVF har gode medarbeidere fra Den norske kirke, som gjør en glimrende jobb i Genève. – Det er viktig at vi har norske medarbeidere i denne sammenhengen. Vi har mye å bidra med, men også mye å hente.

Olav Fykse Tveit forteller at sekretariatet i Kirkenes verdensråd er i full gang med å sette ut i livet signalene fra generalforsamlingen i Porto Allegre. Det prioriteres tydeligere enn før, og det skjer mye nytenkning, ikke minst når det gjelder spiritualitet og interreligiøst arbeid. Dessuten har de norske kirkelederne blitt oppdatert på de to store, internasjonale samlingene som finner sted til neste år. Det er for det første LVF's rådsmøte og 60-årsjubileum i Lund i mars, og for det andre KEK's tredje europeiske økumeniske generalforsamling i Sibiu i Romania i september. (Kirkens informasjonstjeneste)

To folkekjære biskoper tar farvel

(12.10.2006)

Øystein Larsen og Rosemarie Köhn tar farvel som biskoper.

Rosemarie Köhn har vært biskop i Hamar siden 1993. Hun var den første kvinne som ble biskop i en luthersk kirke i Norden, og den tredje i verden som helhet – etter at Marie Jepsen (Tyskland) og April Larson (USA) var blitt utnevnt året i forveien. Biskop Rose er født i Tyskland i 1939. Hun kom til Hamar bispestol fra en akademisk karriere ved Universitetet i Oslo, hvor hun arbeidet i ulike stillinger fra 1967 til 1993. Hennes spesialfelt var hebraisk språk og gammeltestamentlig teologi.

Øystein Ingar Larsen har vært biskop i Sør-Hålogaland siden 1992. Det var en overraskelse for mange at regjeringen valgte den som var kommet på fjerdeplass når det gjaldt antall førstestemmer i den kirkelige voteringen. Larsen er født i 1941. Han var sokneprest i Furuset i Oslo da han ble utnevnt til biskop i Sør-Hålogaland. Tidligere hadde han vært kapellan i Høybråten menighet, studentprest og stiftskapellan i Oslo.

Rettferdighet og likestilling

Hamar Bispedømme har lang tradisjon for å være et foregangsbispedømme når det gjelder nytenkning, toleranse og folkelighet. Biskop Schjeldrup i Hamar ordinerte Norges første kvinnelige prest i 1961, og det var i Hamar at Norge fikk sin første kvinnelige biskop i 1993.

Hele Norge kjenner biskop Rose som representanten for en bred og folkelig kirke med vekt på toleranse og kjærlighet. Hun har vært representant for en kirke som tar vare på medmenneskeligheten, og tegner en himmel over det hele mennesket.

– Biskop Rose har banet veien for mange kvinnelige prester og proster, og hun oppleves som en sterk støtte i kampen for reell likestilling i kirken. Gjennom et brennende engasjement for rettferdighet, likestilling og menneskeverd har hun gitt et viktig bidrag til utviklingen, sier kirkerådsleder Thor Bjarne Bore i en kommentar til at hun nå går av som biskop.

– Det var nok de som kjente uro og smerte, noen opplevde kanskje også sorg ved det som skjedde i Hamar i 1993. I dag kan jeg konstatere at Kristi legeme har hatt styrke nok til å bære både gleden og smerten, og kirken er hele tiden holdt sammen av de enhetens bånd som Ånden gir. Jeg tror, ja jeg håper, at det finnes dem som skulle ha ønsket at enkelte ord i 1993 var usagte, sier Bore.

Samhørighet og hjemmefølelse

1. januar i år holdt Øystein Larsen en nyttårstale hvor han kunngjorde at han ville slutte som biskop i løpet av året. Han sa blant annet:

– Bispegjerningen er i økende grad en omfattende oppgave som bare kan løses i samspill og team. Men likevel er det en stadig, nesten forunderlig, oppmerksomhet og trykk på biskopen 'selv'. Det gir grunnlag for det privilegium å få være med å prege og profilere livet i kirken... Jeg tror jeg har fått være med å tilføre noe av det jeg har vært god på.

Biskop Øystein snakket også om hvordan han og kona har opplevd de fjorten årene i Nordland: – Fra første stund her nord har vi hatt en følelse av å komme hjem. Menneskene og oppgaven, naturen og kulturen ga oss et rom der vi kjente samhørighet og hjemmefølelse. Vi har hatt en sterk opplevelse av at dette også var vårt. Vi kjenner den dype stoltheten over det vi får del i, og en felles utfordring når livsvilkårene både i kirke og samfunn er under press.

– Begge de to avgående biskoper har markert folkekirken på sitt beste, vist i ord og handling at Guds ord først og fremst handler om Guds nåde og barmhjertighet, og ikke om moralske regler. De har stimulert kirken til å utvikle gjestfriheten for vår tids hjemløse og søkende, og markert kirken som et møtested hvor alle mennesker kjenner at de blir tatt imot og får oppleve nære og trygge fellesskap, mener Thor Bjarne Bore.

– Begge de avgående biskoper tilhører det som til nå har vært et mindretallssyn i Den norske kirke i homofilspørsmålet, påpeker kirkerådslederen. – Meningsbrytninger i kirken forteller ikke nødvendigvis at noe er galt. De forteller like gjerne om liv og engasjement, om at noe er viktig for noen. Men vi bør alle ha noe å lære av de to avgående biskopenes understrekning av at det er viktig å utvise gjensidig respekt og utvikle evnen til å lytte. For dersom en strid blir så dominerende at den skygger for det sentrale i det budskap kirken er satt til å formidle, blir striden til skade, sier Bore.

Avskjedsmarkeringer

Det blir avskjedsmarkeringer for begge biskopene i henholdsvis Hamar og Bodø.

Markeringen for biskop Rose blir 19.–20. oktober i Hamar. Folkefesten innledes torsdag 19. med kulturkveld i Hamar kulturhus. Der deltar en lang rekke kunstnere med Ole Paus og Svein Tindberg i spissen. Om kvelden er det treretters festmiddag i kulturhuset. Fredag 20. er dagen da Rosemarie Köhn fyller 67 år. Da blir det seminarer på Hotell Scandic om formiddagen, fakkeltog fra Domkirken kl. 16.30 og festgudstjeneste i Hamardomen kl. 18.00. Alle arrangementer er åpne for alle, men noen krever påmelding eller forhåndskjøp av billetter. Se www.kirken.no/hamar/

I løpet av høsten har biskop Øystein vært på avskjedsbesøk og feiret gudstjeneste i alle prostier i Sør-Hålogaland. Denne runden avsluttes helgen 21.–22. oktober i Bodø. Da er det middag for inviterte gjester på SAS-hotellet lørdag, og familiemesse i Bodø domkirke søndag kl 11.00. Der deltar mange medarbeidere sammen med guttekor og ungdomskor fra domkirken, og representanter for den nasjonale kirke, bl.a. biskop Finn Wagle og leder i Samisk kirkeråd Oddvar Andersen. Etter gudstjenesten blir det kirkekaffe i Betania, de kristelige organisasjonenes hus i Bodø, med kakebuffet, myldrende bespising og hilsener. (Kirkens informasjonstjeneste)

Kirkemøtet har fått myndighet over gudstjenestelivet

(13.10.2006)

- Dette betyr at myndigheten i forbindelse med gudstjenestelivet i Den norske kirke legges til kirkens øverste representative organ. Dette er noe vi har ventet på lenge, og det er gledelig at det nå skjer, kommenterer Kirkerådets direktør Jens-Petter Johnsen.

I Grunnloven er myndigheten til å "anordne" alt offentlig gudstjenesteliv i Den norske kirke tillagt Kongen (§16). Ved kgl. res. av 26. oktober 1990 ble det delegert til Kirkemøtet å "fastsette liturgier til bruk i Den norske kirke, fastsette tekstrekker for Den norske kirke og fastsette særskilte prekentekster for enkelte gudstjenestedager i det enkelte kirkeår". Den delegasjon som ble foretatt i kirkelig statsråd fredag, nemlig at Kirkemøtet "i medhold av Grunnloven § 16 bemyndiges til å godkjenne alle gudstjenestlige bøker i Den norske kirke", fullfører myndighetsoverføringen for liturgier og gudstjenesteliv fra 1990. (Kirkens informasjonstjeneste)

Mellomkirkelig råd gratulerer Yunus og Grameen Bank

(13.10.2006)

Muhammad Yunus og Grameen Bank er tildelt Nobels fredspris for sitt arbeid med lån til verdens fattigste.

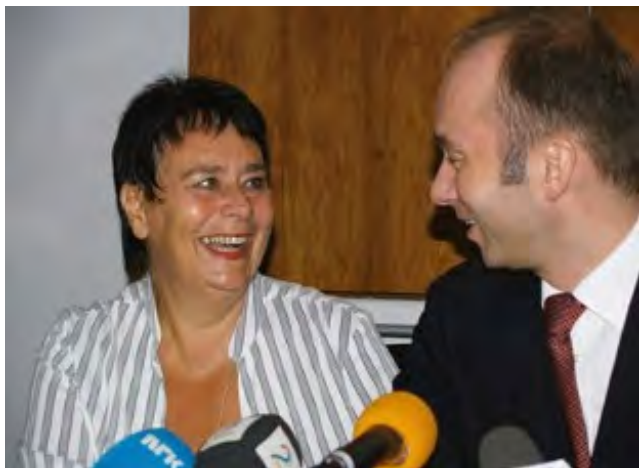
Mellomkirkelig råd for Den norske kirke gratulerer Muhammad Yunus og Grameen Bank med tildelingen av Nobels Fredspris for 2006.

– Tildelingen er en viktig anerkjennelse av betydningen av fredsbygging nedenfra og bidrar til å rette oppmerksomheten mot kvinners rolle i sosial og økonomisk utvikling, sier generalsekretær Olav Fykse Tveit.

Mellomkirkelig råd er spesielt glade for at Nobelkomiteen med dette legger vekt på at fattigdomsbekjempelse er en nødvendig forutsetning for bærekraftig fred. Slik peker man igjen på at menneskelig sårbarhet og sikkerhet rommer mange dimensjoner og at fredsarbeid må foregå på flere plan. Som kirke er vi spesielt opptatt av at kampen mot fattigdom springer ut av alle menneskers ukrenkelige menneskeverd og retten til å leve et verdig liv, sier Fykse Tveit. (Kirkens informasjonstjeneste)

Solveig Fiske blir ny biskop i Hamar

(13.10.2006)

Statsråd Trond Giske kunne i dag presentere Solveig Fiske som den nye biskopen i Hamar.

– Det har vært lett for oss å velge Solveig Fiske i Hamar, sa statsråd Trond Giske da han fredag presenterte den nye biskopen. – Hun har brede kvalifikasjoner for oppgaven, og hun har fått bred oppslutning både lokalt og sentralt. Utnevnelsen gjør også at vi opprettholder kjønnsbalansen i bispekollegiet, understreket Giske.

Solveig Fiske kommer opprinnelig fra Romsdal. Hun har hatt sin prestedtjeneste som kapellan i Elverum og sokneprest i Løten. Det siste året har hun hatt et engasjement som personalsjef ved bispedømmekontoret i Hamar. Hun blir med andre ord biskop i et bispedømme hun kjenner svært godt etter å ha arbeidet der i 24 år.

Fiske har vært leder av Norsk kvinnelig teologforening, og har vært engasjert av kvinners situasjon i kirke og samfunn, også i internasjonal sammenheng. Hun er for tiden styreleder i Kirkens ressurscenter mot vold og seksuelle overgrep.

Det er fjerde gang en kvinne utnevnes til biskop i Den norske kirke. Solveig Fiske etterfølger nå den første av dem, Rosemarie Köhn, som har vært biskop siden 1993, og blir pensjonist fra 1. november. (Kirkens informasjonstjeneste)

Hovedtema på Kirkemøtet 2006:

(17.10.2006)

[Se mer stoff om Kirkemøtet 2006 her](#)

Hans Majestet Kong Harald V vil være til stede ved åpningen av Kirkemøtet mandag 13. november. Kongen deltar på åpningsmøtet, en orientering om trosopplæringsreformen i Den norske kirke og ved en gudstjeneste i Øyer kirke på ettermiddagen.

[De 81 medlemmene av de 11 bispedømmerådene](#) er utsendinger til Kirkemøtet. Hvert av bispedømmerådene består av fire lekfolk, en representant for de leke kirkelig tilsatte, en representant for prestskapet og biskopen. I de tre nordligste bispedømmene er det også en samisk representant. I Oslo bispedømme har i tillegg Døvekirken en representant. De tre av Kirkerådets medlemmer som er valgt på fritt grunnlag, er også medlemmer av Kirkemøtet (velges på Kirkemøtet 2006). Det samme gjelder lederne av Kirkerådet, Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd (velges på Kirkemøtet 2006). Totalt har Kirkemøtet 86 representanter.

En representant for hvert av de tre teologiske fakultetene og 4 representanter for Ungdommens kirkemøte deltar på Kirkemøtet med tale- og forslagsrett.

På årets Kirkemøte går Thor Bjarne Bore av som kirkerådsleder etter fire år. Tre kandidater stiller til valg som ny leder i Kirkerådet: Rådgiver Nils-Tore Andersen (64) fra Lørenskog, informasjonssjef Oddbjørg Aasen Bjørdal (59) fra Molde og forskningsleder Arne Grønningsæter (55) fra Oslo. Samtidig er det ledervalg i Mellomkirkelig råd der prost Ingrid Vad Nilsen i Vinger og Odal stiller til gjenvalg. Det er også valg av ny leder i Samisk kirkeråd der prest Tore Johnsen (37) fra Tana er kandidat til å overta etter Oddvar Andersen.

Hovedtema for årets Kirkemøte er "En åpen kirke". Tirsdag 14. november blir det en lengre presentasjon av dette temaet gjennom et hovedforedrag og seks tematiske bolker. Hovedforedraget ved dr.philos Knut Lundby, har overskriften "En åpen kirke kommuniserer".

Denne sesjonen og en rekke av de øvrige plenumsdebattene vil bli overført direkte via web-tv. Følg med på www.kirken.no for oversikt over sendeplan.

Til pressen:

Mediene ønskes velkommen til å dekke Kirkemøtet. Opphold bestilles direkte til møtehotellet, Quality Hotell Hafjell på Øyer og det kan være lurt å være tidlig ute.

Tlf.: 61 27 77 77

Telefaks: 61 05 65 10

E-post: hafjell@choice.no

Kirkens informasjonstjeneste har pressetjeneste under Kirkemøtet. Vi ber om at pressen som ønsker å dekke Kirkemøtet melder seg på e-post: dag.stange@kirken.no eller mobil 48 99 12 05. Det er et eget presseprogram for Kongens besøk mandag 13. november, med pool-fotografering under gudstjenesten i Øyer kirke kl. 16.45. Dette programmet fås på henvendelse.

Fra og med tirsdag 14. november blir det korte pressekonferanser på Quality Hotell Hafjell på Øyer kl. 11.00-11.30.

Følg med på Kirkemøtet på www.kirken.no Fra mandag til torsdag overføres det fra Kirkemøtet over web-tv. På nettsidene finnes [oversikt over møtets deltakere](#), [møtets saksdokumenter](#) og underveis i møtet presenteres manus til taler, bilder og pressemeldinger her.

Kontaktpersoner for Kirkemøtet 2006:

Leder av Kirkerådet, Thor Bjarne Bore, tlf.: 95 11 08 81

Direktør i Kirkerådet, Jens-Petter Johnsen, tlf.: 48 99 12 10

Informasjonssjef i Kirkens informasjonstjeneste, Dag Stange, tlf.: 48 99 12 05

[Sakslisten:](#)

KM 01/06 Innstilling fra protokollkomiteen

KM 02/06 Valg og oppnevninger

- Valg av Kirkeråd og Kirkerådets leder
- Valg av Mellomkirkelig råd og Mellomkirkelig råds leder
- Valg av Samisk kirkeråd og Samisk kirkeråds leder

KM 03/06 Orienteringssaker

- Statusrapport for arbeidet med ”Trosopplæring i en ny tid”
- Gudstjenestereformen – rapport og veien videre
- Fråsegna frå Lærenemnda: ”Skriftforståelse og skriftbruk med særlig henblikk på homofilisaken”
- Årsmelding for de sentralkirkelige råd 2005
- Protokoll fra Ungdommens kirkemøte 2006
- Protokoll fra Bispemøtet 2006
- Årsmelding 2005 Sjømannskirken - Norsk kirke i utlandet
- Årsmelding 2005 Døvekirkenes fellesråd
- Statusrapport etter 10 års drift av Kirkens ressurscenter mot vold og seksuelle overgrep
- Rapport fra generalforsamlingen i Kirkenes verdensråd februar 2006

KM 04/06 Kommunikasjonsplattform for Den norske kirke

KM 05/06 Revisjon av retningslinjer for protokollkomiteen i Kyrkjemøtet

KM 06/06 Plan for kirkemusikk

KM 07/06 Samisk kirkeliv – åpen folkekirke i forsoningens tegn

KM 08/06 NOU 2006:2 Staten og Den norske kirke

KM 09/06 Valg av hovedprinsipp for nye tekstrekker

KM 10/06 Endringer i statuttene for Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd

KM 11/06 Innvandring og integrering – Den norske kirkes rolle i et flerkulturelt samfunn

KM 12/06 utfordringer i religionsmøtet

KM 13/06 Den norske kyrkja – ein arbeidsplass for menneske med funksjonshemmingar?

Aktuelle linker:

- [Se mer stoff om Kirkemøtet 2006 her](#)

Solveig Fiske vigsles til biskop i Hamar søndag 17. desember

(18.10.2006)

Solveig Fiske

Det er Bispemøtets preses som forestår vigsling av ny biskop. Ved vigslingsgudstjenester deltar valgte ledere i Den norske kirke, andre norske biskoper og biskoper fra søsterkirker. Også andre kirkesamfunn er representert. Ved vigsling av biskop deltar også myndighetspersoner fra Storting og regjering, stat, fylke og kommune. Prostene, representanter for kirkelig ansatte og menighetsråd inviteres også til vigslingsgudstjenester.

–Jeg vil arbeide for at kirken skal være en åpen og raus kirke for alle. Jeg vil representere en kirke som ikke fraskriver noen troen, sa Solveig Fiske, da hun fredag ble utnevnt til biskop i Hamar bispedømme. Det var fjerde gang en kvinne ble utnevnt til biskop i Den norske kirke. Solveig Fiske etterfølger nå den første av dem, Rosemarie Köhn, som har vært biskop siden 1993, og blir pensjonist fra 1. november.

Solveig Fiske kommer opprinnelig fra Frei på Nordmøre. Hun har hatt sin prestetjeneste som kapellan i Elverum og sokneprest i Løten. Det siste året har hun hatt et engasjement som personalsjef ved bispedømmekontoret i Hamar. Hun blir med andre ord biskop i et bispedømme hun kjenner svært godt etter å ha arbeidet der i 24 år.

Fiske har vært leder av Norsk kvinnelig teologforening, og har vært engasjert av kvinners situasjon i kirke og samfunn, også i internasjonal sammenheng. Hun er for tiden styreleder i Kirkens ressursenter mot vold og seksuelle overgrep. (Kirkens informasjonstjeneste)

Kyrkjeleg støtte til forbod mot atomvåpen

(25.10.2006)

Frå lanseringa av kampanjen "Forbod mot atomvåpen". Frå venstre: Bent Natvig, professor og leiar i Pugwash Norge; Ingrid Eide, leiar i Nei til atomvåpen; Ståle Eskeland, professor; Unni Lindell, forfattar; Olav Fykse Tveit, generalsekretær i Mellomkyrkjeleg råd for Den norske kyrkja; og Levi Fragell frå Human-Etisk Forbund.

På lanseringa forklarte generalsekretær Fykse Tveit kvifor kyrkja har eit sterkt engasjement i atomvåpensaka:

- Som kyrkje er vi forplikta til å ta avstand frå alt som trugar skaparverket. Det har vore det viktigaste perspektivet gjennom kyrkjene si årelange kamp mot atomvåpen, seier Fykse Tveit.

Generalsekretæren peiker på at atomvåpen er uttrykk for ei forståing av tryggleik som høyrer den kalde krigen til. I røynda er ingen trygge så lenge andre kjenner seg trua.

– I staden for å ruste seg til tryggleik må ein bygge tillit og minske kjensla av at rusting er naudsynt. Derfor er det viktig å arbeide for eit forbod mot slike våpen i alle land, seier Fykse Tveit.

Bak kampanjen står Den norske Pugwash-komiteen, Leger mot atomvåpen og Nei til atomvåpen. Bakgrunnen er at det internasjonale avtaleverket om nedrusting og ikkjespriing for tida er under sterkt press. Derfor er det viktig å sette arbeidet med ein konvensjon mot atomvåpen på dagsordenen i FN og andre internasjonale fora. (Kirkens informasjonstjeneste)

Les meir om kampanjen på Nei til atomvåpen sine nettsider: www.neitilatomvapen.no

[Les heile innlegget til Olav Fykse Tveit her \(pdf\)](#)

Norsk luthersk–luthersk avtale er klar

(27.10.2006)

Olav Fykse Tveit og Helge Utaker har ledet forhandlingsdelegasjonene for henholdsvis Den norske kirke og Den Evangelisk Lutherske Frikirke.

Avtalen har fått tittelen ”Én tro – sammen som lutherske kirker i Norge”. Den slår fast at de to kirkene anerkjenner hverandre fullt ut, også når det gjelder den ordinerte prestedtjenesten, pastortjenesten og tilsynstjenesten (biskopfunksjonen). De vil fortsatt være to ulike kirker med felles læregrunnlag, men med hver sin kirkeordning.

– Vi har ønsket å komme fram til en forpliktende samarbeidsavtale, slik at vi fra begge sider slipper en del vilkårligheter som vi har opplevd i forhold til pastor- og prestedtjenesten, sier pastor Helge Utaker, som har ledet Frikirkens forhandlingsdelegasjon. – Vi vil samarbeide om å utveksle tjenester, og ønsker å ha et kirkerettslig grunnlag i bunnen for dette samarbeidet. Jeg kan ikke tenke meg annet enn at det vi har forhandlet fram, vil bli godt mottatt både av vårt synodestyre og Den norske kirkes kirkemøte, slik at vi gjensidig kan bruke hverandres tjenester der det er naturlig, mener Utaker.

Gjensidig gudstjenestefellesskap

I avtalen ønskes medlemmer av begge kirker velkommen til å delta i hverandres gudstjenestefellesskap. Prester/pastorer fra kirkesamfunnene kan gjøre tjeneste sammen, og leilighetsvis gjøre tjeneste i den andre kirken. Der det er naturlig, kan det legges opp til ulike former for samarbeid, både på lokalt, regionalt og nasjonalt plan.

– Gjennom denne avtalen har vi fått ryddet opp litt i unødvendige uklarheter, og kanskje i enkelte misforståelser, sier generalsekretær Olav Fykse Tveit, leder av Den norske kirkes delegasjon i sluttfasen av forhandlingene. – Vi har fått understreket at vi står sammen om lære og oppgaver. Vi kan tjene hverandre som kirker med de erfaringer vi har ut fra våre ulike kirkeordninger. En pluss en er mer enn to i denne sammenhengen. Det å vise at vi anerkjenner hverandre, er en måte å bekrefte hverandres kall og virkemåte på. Vi har alltid noe å lære av dem som er litt annerledes enn oss, understreker Fykse Tveit.

Startet med internasjonalt samarbeid

Den Evangelisk Lutherske Frikirke og Den norske kirke har hatt nær kontakt i mange år, blant annet gjennom fellesskapet i Nasjonalkomiteen for Det lutherske verdensforbund (LVF). Frikirken ble assosiert medlem i LVF i 1997 og fullt medlem i 2005. Den norske kirke var med blant grunnleggerne av LVF i 1947. Også på lokalt plan og i Norges Kristne Råd har det vært mange former for samarbeid.

I disse sammenhengene har det oppstått et ønske om å føre en dialog mellom kirkesamfunnene, og om mulig formalisere et samarbeid gjennom en avtale. Gruppen startet sitt arbeid i 2005, og har hatt fire offisielle dialogmøter. De som har vært med fra Frikirken er Helge Utaker (leder), Terje Solberg, Jan Gossner og Sven Aasmundtveit. Den norske kirke har vært representert med Per-Otto Gullaksen (leder fram til sommeren 2006), Olav Fykse Tveit (leder fra høsten 2006), Dag Nordbø, Marit Halvorsen Hougsnæs og Stephanie Dietrich. Gruppen avsluttet sitt arbeid 27. oktober 2006. (Kirkens informasjonstjeneste)

Retten til å tro gjelder uansett uttrykksevne

(03.11.2006)

Fire bidragsyttere på konferansen om livssynsfrihet. F.v. Spesialprest Tor Ivar Torgauten, ass. dir. i helsetilsynet Geir Sverre Braut, forfatter Hanne Mathiassen og kirkerådsdirektør Jens-Petter Johnsen.

Det er ikke lovverket som legger hindringer i veien når noen ikke får muligheten til å praktisere sin tro. Braut gjennomgikk norsk sosial- og helserett og internasjonalt lovverk som angår saken. Han trakk blant annet fram Den europeiske menneskerettskonvensjonen art. 9 og FN's standardregler for mennesker med funksjonshemninger.

– FN's regler fastslår at det aktivt skal oppmuntres til at mennesker med funksjonshemninger skal kunne delta i det religiøse liv og i samfunnet på like vilkår som andre mennesker, understreket Braut.

Han gikk inn på hvordan Sosialtjenesteloven understreker at en skal sikre et individuelt tilpasset helsetilbud, som også innebærer at tilrettelegging for å ivareta åndelige behov også må være individuelt tilpasset.

– Sosialtjenesten skal bidra til at den enkelte får mulighet til å ha en aktiv og meningsfylt tilværelse i fellesskap med andre, påpekte Braut.

Bred oppslutning

Konferansen som samlet hele 250 deltakere, var et bredt samarbeidsprosjekt. Kirkerådet var arrangør sammen med Sosial- og helsedirektoratet, Kommunenes sentralforbund, Funksjonshemmedes fellesforbund, Fylkesmannen i Østfold, Samarbeidsforumet for funksjonshemmedes organisasjoner, Stiftelsen SOR, Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn, Nye Norges Kristne Råd og Frikirkelig studieforbund.

– Målgruppen for konferansen er først og fremst ledere som kan sette temaet på dagsordenen i sine respektive sammenhenger, forteller spesialprest Tor Ivar Torgauten, som har vært drivkraften bak konferansen. – Vi har fått med nøkkelpersoner ved utdanningsinstitusjonene, kommunale virksomhetsledere, fylkesmenn, nøkkelpersoner i tros- og livssynssamfunn og andre viktige personer.

Generell usikkerhet

Konferansen ble åpnet av kirkerådsdirektør Jens-Petter Johnsen som blant annet sa:

– For de fleste av oss er retten til fri religionsutøvelse en selvfølge. Mennesker med utviklingshemming eller nedsatt kommunikasjonsevne mangler ofte denne rettigheten i praksis. Både i fagmiljøene og i våre tros- og livssynssamfunn er det en generell usikkerhet om hvordan denne retten skal ivaretas. Usikkerheten fører i praksis til at tros- og livssynsfriheten ikke oppleves reell for alle. Noen mennesker er avhengige av andre for å kunne praktisere sin selvbestemmelse i forhold til tros- og livssynsspørsmål. Når de ikke får den nødvendige bistand, blir det ingen reell frihet, mente Johnsen.

– Alles rett til å tro og til ikke å tro, må sikres. Sammen trenger vi å utvikle metoder og håndgrep som garanterer en reell tros- og livssynsfrihet, bygd på en reell selvbestemmelse for alle, uansett funksjonsnivå. Skal vi komme dit hen, må vi samarbeide tverrfaglig. Det er tale om å endre holdninger og forandre praksis, sa kirkerådsdirektøren.

Kom med gode forslag

Blant de andre bidragsyterne på konferansen var førstelektor ved Høgskolen i Sør-Trøndelag Karl Elling Ellingsen, leder av Norsk Forbund for Utviklingshemmede Helene Holand og fylkesmann i Østfold Anne Enger Lahnstein. Forfatteren Hanne Mathiassen stod for det kunstneriske innslaget da hun leste egne dikt.

Også statsråd Trond Giske hadde en hilsen til konferansen, forhåndsinnspilt på video. Han undersreket at et rettfærdig samfunn handler om at alle skal kunne delta ut fra sine forutsetninger. Selv om vi har like rettigheter, kan forutsetningene være svært forskjellige.

Giske utfordret konferansen: – Pek på retningen framover. Si oss hvilke tiltak vi kan legge til rette for. Jeg håper dere kommer med mange gode forslag! (Kirkens informasjonstjeneste)

Jevnt i lokal-kirken mellom hovedalternativene i stat/kirke-høringen

(08.11.2006)

50 % av menighetsrådene og de kirkelige fellerådene i Den norske kirke så langt slutter opp om "lovforankret folkekirke", mens 46 % ønsker i hovedsak en videreutvikling av dagens statskirkeordning. Bare 2 % har gått inn for alternativet "selvstendig folkekirke".

Det synes å være større oppslutning om "lovforankret folkekirke" hos bispedømmerådene enn hos menighetsrådene og de kirkelige fellerådene. Alle 11 bispedømmeråd har avgitt høringsuttalelser, fire av dem i form av foreløpige uttalelser. Hovedprofilen hos bispedømmerådene er en kirkeordning som ligger nær opp til dagens ordning, men hvor Den norske kirke, i samsvar med tros- og livssynsfriheten, får større selvstendighet, men at dette bør skje gradvis, slik at relasjonen til folket ikke endres, selv om relasjonen til staten endres.

Selv om det ikke er noe klart flertall for nyordning av forholdet mellom stat og kirke i det foreløpige høringsmaterialet, er det markert større oppslutning om en slik nyordning i 2006 enn i 2002 (høringen etter Bakkevig-utvalget i regi av Kirkerådet). I 2002 gikk 33 % av menighetsrådene og fellerådene inn for nyordning av forholdet mellom stat og kirke. I 2006 er det så langt 52 % som ønsker seg nyordning, enten i form av "lovforankret folkekirke" eller "selvstendig folkekirke".

Over 45 % har svart hittil

Så langt er det kommet inn 680 høringsuttalelser fra ca. 710 av landets vel 1560 menighetsråd og kirkelige felleråd. Kirkerådets sammenfatning er basert på uttalelser som er kommet inn til Kirkerådet og/eller lagt ut på Kultur- og Kirkedepartementets nettsider fram til 28.oktober. Svarprosenten så langt er i overkant av 45 %. Det er forholdsvis flere store sokn som har sendt inn hørings svar enn de mindre soknene. Det vil si at det innkomne materialet representerer en betydelig større andel av kirkemedlemmer enn andelen av antall sokn. Blant de 100 største soknene er svarprosenten 68 %. Alle de 6 største soknene har levert høringsuttalelse.

Direktør Jens-Petter Johnsen i Kirkerådet mener det forteller om et stort engasjement omkring stat-kirke-høringen at så mange som 45 % av menighetsrådene og fellerådene har sendt inn høringsuttalelser allerede nå.

- Kirkerådet vil nå legge det foreløpige høringsmaterialet fram for Kirkemøtet, som skal lage sin selvstendige uttalelse som det øverste demokratisk valgte organ for Den norske kirke. Kirkemøtets høringsuttalelse vil sikkert reflektere de ulike synspunkter og argumenter som kommer frem fra hele

bredden i kirken i denne høringen, sier kirkerådsdirektør Jens-Petter Johnsen.

Kirkerådet ba menighetsrådene sende inn kopi av høringsuttalelser innen 15. oktober, slik at Kirkemøtet på Øyer 13.-19. november kunne ha et best mulig beslutningsgrunnlag. Det er fortsatt en måned igjen til høringsfristen 1. desember. Den offisielle høringsrapporten skal utarbeides for Kultur- og kirke departementet av forskningsstiftelsen KIFO etter at høringsfristen er ute.

- Mange av høringsinstansene har nøydt seg med ganske knappe svar på spørreskjemaet som ble sendt ut av Kultur- og kirke departementet. Det er fortsatt bare halvparten av de kirkelige høringsinstansene som har levert sin uttalelse. Dessuten har en god del avgitt foreløpige høringsuttalelser. Det gjør at materialet må tolkes med en viss forsiktighet, sier seniorrådgiver Per Kristian Aschim som har ledet arbeidet med sammenfatningen.

Prinsippet om tros- og livssynsfrihet viktig uansett

Prinsippene om tros- og livssynsfrihet og om at staten skal føre en aktivt støttende tros- og livssynspolitik har bred oppslutning i høringsmaterialet uansett standpunkt til forholdet mellom staten og Den norske kirke.

Åpen folkekirke ønsket i alle leire

Når det gjelder hvilken kirke rådene ønsker seg i framtiden, er man på begge sider opptatt av at det skal være en landsdekkende, åpen og inkluderende folkekirke. Dåpen skal fortsatt være eneste medlemskriterium, og soknet, lokalmenigheten, skal være kirkens grunnhet.

Fokus på økt kirkelig demokrati

Av de som ønsker dagens valgordning videreført, er mange opptatt av at det kirkelige demokratiet må styrkes og videreutvikles. Så mange som en tredjedel av høringsinstansene har tekstkommentarer som går på kirkelig demokrati, flere enn til noe annet spørsmål i høringen. En tredjedel av høringsinstansene ønsker økt bruk av direkte valg i kirken.

Ønske om verdiparagraf

Det er massivt ønske om en verdiparagraf i Grunnloven som omtaler kristne og humanistiske verdier. Hele 80 % av høringsinstansene ønsker dette. Mange vil også inkludere de politiske grunnverdiene som demokrati, rettsstat og menneskerettigheter i en slik verdiparagraf (30 %). 44 % ønsker også en referanse i Grunnloven til at Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke.

Finansiering

3/4 ønsker en offentlig bevilgningsøkonomi for kirken, uten obligatorisk medlemsavgift. Mange frykter det vil oppleves som et tilleggskriterium for å være medlem i kirken. Igjen understreker mange at dåpen må være det eneste kriterium for medlemskap i kirken. Det er liten oppslutning om Gjønnnes-utvalgets flertalls forslag om en offentlig finansieringsordning supplert med en mindre medlemsavgift. 1/3 av de som ønsker "lovforankret folkekirke" vil ha denne supplerende medlemsavgiften.

I motsetning til Gjønnnes-utvalgets flertall, ønsker 2/3 at gravferdsforvaltningen normalt skal ivaretas av kirkelig fellesråd. Den resterende tredjedelen deler utvalgets syn, at kommunen normalt skal ha ansvar for gravferdsforvaltningen.

Den lokale kirke skal eie kirkene (92 %), og kommunen fortsatt ha det økonomiske ansvaret (83 %). Mange høringsinstanser er opptatt av at det må komme særskilte statlige finansieringsordninger for vedlikehold av fredede og verneverdige kirker.

Store variasjoner mellom bispedømmene

Det er store variasjoner mellom menighets- og fellesrådene i de ulike bispedømmene. Ønsket om

endrede relasjoner mellom stat og kirke står sterkest i Stavanger bispedømme. Hele 87% ønsker nyordning her. Ellers er det flertall for nyordning blant menighets- og fellesrådene i Oslo, Borg, Agder og Telemark, Bjørgvin og Møre. I Tunsberg og Nidaros er det "dødt løp".

I Hamar (64 %) og Nord-Hålogaland (63 %) er det størst oppslutning om å videreutvikle kirken innenfor rammen av dagens statskirkeordning, som "grunnlovsforankret folkekirke". Også i Sør-Hålogaland er det flertall for dette blant menighetsrådene og fellesrådene.

Svarprosenten så langt varierer også sterk mellom bispedømmene. Over 72 % av rådene i Oslo og Agder og Telemark har sendt inn uttalelser, mens under 30 % av rådene i Tunsberg og Sør-Hålogaland har svart til nå.

I forhold til Bakkevig-høringen er det størst økning i oppslutning om nyordning i Stavanger (+ 33%) og Oslo (+31 %). Det er økning i alle bispedømmene. Minst er økningen i Nord-Hålogaland (+ 3 %), Agder og Telemark (+ 5 %) og Hamar (+ 6 %).

De største byene og utvalgte fellesrådsområder

Oslo

Av de 40 menighetsrådene i Oslo som har svart til nå, går 58 % inn for "lovforankret folkekirke", noe som er godt over landsgjennomsnittet. "Grunnlovsforankret folkekirke" ønskes av 37 % av menighetsrådene i Oslo. Dette ligger godt under landsgjennomsnittet. (40 av 56 menighetsråd har svart.)

I Oslo går Kirkelig fellesråd inn for en mellomløsning mellom alternativene "grunnlovsforankret folkekirke" og "lovforankret folkekirke" som er lansert av KA - Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon. Etter denne modellen skal kirken gjøres til et eget rettssubjekt, det statlige lovverket om kirken forenkles og kirken gis noe større selvstyre enn i dag. Utnevnelse av biskoper skal fortsatt ligge hos det statlige kirkestyret

Bærum

I Bærum er det dobbelt så stor tilslutning til "lovforankret folkekirke" (64 % av menighetsrådene) som til "grunnlovsforankret folkekirke" (32 %) Her samsvarer stemmefordelingen i Kirkelig fellesråd med fordelingen blant menighetsrådene. "Lovforankret" får i underkant av 70 %, mens de resterende fordeler seg jevnt på "Grunnlovsforankret" og "Selvstendig". "Selvstendig" har dermed større forholdsmessig oppslutning i Kirkelig fellesråd i forhold til i menighetsrådene. (9 av 10 menighetsråd har svart)

Kristiansand

Også i Kristiansand er det et visst sprik mellom Kirkelig fellesråd og menighetsrådene. Mens det var 7 stemmer for "grunnlovsforankret folkekirke" og 6 stemmer for "lovforankret folkekirke" i fellesrådet, har "lovforankret folkekirke" tilslutning fra 76 % av menighetsrådene. "Grunnlovsforankret folkekirke" har 23 % oppslutning.(10 av 12 menighetsråd har svart.)

Stavanger

Menighetsrådene i Stavanger viser samme tendens som menighetsrådene i Kristiansand: 74 % oppslutning om "lovforankret folkekirke", og 23 % oppslutning om "grunnlovsforankret. Kirkelig fellesråd har enda ikke uttalt seg. (7 av 17 menighetsråd har svart.)

Bergen

I Bergen ligger menighetsrådene svært nær landsgjennomsnittet. Det er praktisk talt likt mellom "lovforankret folkekirke" (51 %) og "grunnlovsforankret folkekirke" (49 %). Det er hittil ikke kommet uttalelse fra Kirkelig fellesråd. (15 av 25 menighetsråd har svart.)

Trondheim

Trondheim er den eneste av de undersøkte byene hvor det er større oppslutning om "Lovforankret folkekirke" i Kirkelig fellesråd enn i menighetsrådene (80 % mot 20 % for "Grunnlovsforankret"). Men også i menighetsrådene er oppslutningen om "lovforankret folkekirke" noe større enn landsgjennomsnittet (56 %). "Grunnlovsforankret" har 37 % oppslutning i menighetsrådene. (16 av 21 menighetsråd har svart.)

(Kirkens informasjonstjeneste)

Kontaktperson:

Direktør i Kirkerådet, Jens-Petter Johnsen, tlf.: 48 99 12 10

Kirkemøte preget av stat-kirke-spørsmålet

(10.11.2006)

Kirkerådet vil legge det foreløpige høringsmaterialet i stat-kirke-høringen fram for Kirkemøtet, som skal lage sin selvstendige uttalelse som det øverste demokratisk valgte organ for Den norske kirke. Saken kommer opp til behandling i plenum fredag 17. november. Kirkerådets sammenfatning av høringen er basert på 680 høringsuttalelser fra ca. 710 av landets vel 1560 menighetsråd og kirkelige fellesråd. Kultur- og kirkedepartementet har satt høringsfristen til 1. desember og sammenfatningen bygger på uttalelsene som er kommet inn til Kirkerådet og/eller lagt ut på departementets nettsider fram til 28. oktober. Den viser at det i lokal-kirken er forholdsvis jevnt mellom de som slutter opp om det offentlige Gjønnnes-utvalgets flertallsmodell "lovforankret folkekirke" og de som i hovedsak ønsker en videreutvikling av dagens statskirkeordning med større eller mindre reformer. Det synes å være større oppslutning om "lovforankret folkekirke" hos bispedømmerådene, der hovedprofilen er en kirkeordning som ligger nær opp til dagens ordning, men hvor Den norske kirke, i samsvar med tros- og livssynsfriheten, får større selvstendighet, men at dette bør skje gradvis, slik at relasjonen til folket ikke endres, selv om relasjonen til staten endres.

-Kirkemøtets høringsuttalelse vil sikkert reflektere de ulike synspunkter og argumenter som kommer frem fra hele bredden i kirken i denne høringen, sier kirkerådsdirektør Jens-Petter Johnsen.

Samtale om homofilisaken

Uttalelsen fra Lærenemnda i Den norske kirke fra januar i år om "Skriftforståelse og skriftbruk med særlig henblikk på homofilisaken" blir onsdag 15. november presentert for Kirkemøtet som en orienteringssak etterfulgt av en plenumssamtale. Det er ikke lagt opp til at årets Kirkemøte skal fatte vedtak om eventuelle konsekvenser av Lærenemndas konklusjoner. Kirkemøtet behandlet spørsmål knyttet til homofilisaken i 1995 og 1997, og i nemnda er det nå gitt ulike vurderinger av noen av de teologiske premissene for disse vedtakene. Formålet med drøftingen på Kirkemøtet i år er å skape en samtale der en legger vekt på å lytte til hverandre og forstå hverandre bedre. Kirkerådet skal etter planen legge saken fram til realitetsbehandling på Kirkemøtet i 2007.

Religionsmøte på Kirkemøtet

Kirkemøtet vil i år også fokusere på Den norske kirkes rolle i et flerkulturelt samfunn. Som en oppfølging av at Kirkemøtet i fjor drøftet Norsk asyl- og flyktningpolitikk med et prinsipielt etisk og teologisk utgangspunkt, vil Kirkemøtet i år peke på praktiske tiltak. Spørsmålene som

saksdokumentene stiller til Kirkemøtet er hvordan kirken kan være et integrerende fellesskap og hvordan den kan arbeide aktivt for integrering i samfunnet.

11. september ble prosjektet "Religionsmøtet og menighetene" (RoM) lansert. Mellomkirkelig råd for Den norske kirke går sammen med Det Norske Misjonsselskap, Kirkens Nødhjelp og Areopagos for å hjelpe menighetene i Den norske kirke til økt kontakt med representanter for andre religioner i lokalsamfunnet.

På Kirkemøtet i år drøftes saken med utgangspunkt i saksdokumentet "Utfordringer i religionsmøtet". Dokumentet legger vekt på at menighetene må søke pålitelig kunnskap om andre, slik at representanter for andre trossamfunn kan kjenne seg igjen i det som sies om dem. Mellomkirkelig råd og rådets teologiske nemnd har utviklet en kortfattet Veiledning i religionsmøte for menigheter i Den norske kirke.. Kirkemøtet inviteres nå til å vedta veiledningen og anbefale den overfor menigheter og andre relevante instanser.

Hovedtema "En åpen kirke"

Hovedtema for årets Kirkemøte er "En åpen kirke". Tirsdag 14. november blir det en lengre presentasjon av dette temaet gjennom et hovedforedrag, flere tematiske bolker og en plenumssamtale. Hovedforedraget ved dr.philos. Knut Lundby har overskriften "En åpen kirke kommuniserer".

På Kirkemøtets sakskart står også forslag til en kommunikasjonsplattform for Den norske kirke. Den norske kirke har mange medarbeidere som gjennom sin utdanning og praksis har øvelse i å kommunisere. Likevel mangler kirken samlende visjoner og strategier for sitt kommunikasjons- og informasjonsarbeid. Forslaget til vedtak peker på at det er nyttig med en samling om en kommunikasjonsplattform som utgangspunkt for at kirkens organer kan utarbeide strategier og handlingsplaner for kirkens kommunikasjon. Denne plattformen skal gi kirkens ansatte og frivillige medarbeidere et samlende bilde av hva kirken er og vil.

- Selv om kirken har en klart definert oppgave med tilsvarende sterke og levende visjoner for sin virksomhet, trengs økt oppmerksomhet om hvilke kjerneverdier som styrer virksomheten.

Menighetsråd, kirkelige fellesråd, bispedømmerråd og nasjonale organer må utfordres til å gå sine egne prioriteringer etter i sømmene ut fra et kommunikasjonsperspektiv, mener Kirkerådets leder Thor Bjarne Bore, som har lang redaktørfaring fra pressen..

Hovedtemaet "En åpen kirke" er også bakteppet når Kirkemøtet skal drøfte hvordan kirken fungerer som arbeidsplass for mennesker med funksjonshemninger.

Valg av nye ledere

På årets Kirkemøte går Thor Bjarne Bore av som kirkerådsleder etter fire år. Tre kandidater stiller til valg som ny leder i Kirkerådet: Rådgiver Nils-Tore Andersen (64) fra Lørenskog, informasjonssjef Oddbjørg Aasen Bjørdal (59) fra Molde og forskningsleder Arne Grønningsæter (55) fra Oslo. Samtidig er det ledervalg i Mellomkirkelig råd, der prost Ingrid Vad Nilsen i Vinger og Odal stiller til gjenvalg. Det er også valg av ny leder i Samisk kirkeråd, der prest Tore Johnsen (37) fra Tana er kandidat til å overta etter Oddvar Andersen.

(Kirkens informasjonstjeneste)

Til pressen

Mediene ønskes velkommen til å dekke Kirkemøtet som finner sted på Quality Hotell Hafjell på Øyer. Kirkens informasjonstjeneste har pressetjeneste under Kirkemøtet, mobil 48 99 12 05, e-post: dag.stange@kirken.no

På kirkens nettportal www.kirken.no finnes saksdokumenter, oversikter og pressestoff. Underveis blir det lagt ut manus til taler, bilder og pressemeldinger.

Fra mandag til fredag overføres Kirkemøtets plenumssamlinger over web-tv på www.kirken.no, der det finnes en detaljert sendeplan.

Det er et eget presseprogram for Kongens besøk mandag 13. november, med pool-fotografering

under gudstjenesten i Øyer kirke kl. 16.45. Påmelding for fotografer.

H.M. Kong Harald oppfordret til samlende løsninger

(13.11.2006)

Kongen poengterte at forholdet mellom stat og kirke opptar mange for tiden.

- Men problemstillingen er ikke ny. I hundre år har dette vært gjenstand for diskusjon, helt siden professor Taranger lanserte sitt kirkepolitiske program om en "Fri folkekirke". Den stadige oppmerksomhet rundt spørsmålet henger nok sammen med endringer både i samfunn og kirke, samtidig som det berører forholdet til det som har vært det norske folks verdigrunnlag i århundrer, sa Kongen.

Hans Majestet berømmet i sin tale Den norske kirkes trosopplæringsarbeid:

- Jeg skjønner ellers at trosopplæringsprosjektet nå er kommet godt i gang, og at det er engasjement og stor kreativitet ute i menighetene. Møtet med Bibelens fortellinger gir barn og unge del i kirkens mer enn tusenårige tradisjon i vårt land, og det gir dem hjelp til å forstå vår historie og få et forhold til vår kristne tro, sa Kongen.

Kongen var etter sin tale til stede ved en omfattende presentasjon av Den norske kirkes trosopplæringsarbeid. Mer enn 50 deltakere fra lokale trosopplæringsprosjekter, ga et mangfoldig bilde av det som nå skjer i kirken.

Hans Majestet Kong Harald utfordret også kirken til å videreføre både misjonsoppdraget og ansvaret for å være brobygger:

- Kirken i Norge er selv et resultat av at noen brakte det kristne budskapet hit, og fortsatt har kirken et ansvar for å bringe budskapet videre. Samtidig lever vi i en tid med stort behov for dialog. I den forbindelse er det viktig å bygge opp gjensidig forståelse mellom de ulike religioner. Det er derfor gledelig at prosjektet "Religionsmøtet og menighetene" nå er i gang, sa Kongen. (Kirkens informasjonstjeneste)

[Les hele talen til HM Kong Harald her](#)

- Gå ikke i maktens tjeneste

(13.11.2006)

Avtroppende leder i Kirkerådet, Thor Bjarne Bore taler til Kirkemøtet mandag. Foran ses døvetolken.

Den avtroppende lederen i Kirkerådet brukte mye tid på å drøfte begrepet åpenhet ut fra at hovedtemaet på årets Kirkemøte er "En åpen kirke." Han advarte mot en tvetydig populisme som taler folkets sak, samtidig som den går maktens tjeneste.

- Kirkens forbilde, Mesteren selv; var ofte kritisk mot makten gjennom å holde fast på de høyeste idealer, og samtidig var han totalt imøtekommende overfor svake mennesker som ikke greide kravene, sa Bore. Han utfordret til å tenke gjennom hva det vil si at kirken skal være åpen.

- Skal kirken være åpen, må den være sann, det vil si at den må ha en åndelig tyngde som gjør at folk trekkes mot den. Det som skaper tiltrekning til kirken, Kristi ord og eksempel, må stå i sentrum på en slik måte at mennesker blir dratt inn i det, sa Bore.

Thor Bjarne Bore mente at stat-kirke-diskusjon handler om viktige og nødvendige endringsprosesser, men la til:

- Jeg tror at de holdninger og samværsformer som preger hverdagskirken, er langt viktigere enn hvilken kirkeordning vi har. Han pekte på to prinsipper som er viktige for kirkens deltakelse i samfunnsdebatten:

1. Kirken taler ikke for å sette seg selv på dagsordenen, men for å fremme andres sak.
2. Kirken bør bidra med perspektiver som ellers ikke uten videre er tilgjengelige i debatten.

- Til det første prinsippet om ikke bare å tale egen sak: I debatten om stat-kirke er det maktpåliggende at ikke det argumenteres på en slik måte at det kan oppfattes som om Den norske kirke er opptatt av å beholde privilegier på bekostning av andre, eller på en måte som gir den en politisk og økonomisk særstilling i forhold til andre tros- og livssynssamfunn i Norge.

Til det andre prinsippet om å bidra med andre perspektiver enn dem som ellers er tilgjengelige: Selv om vi har ansatser til en kritisk diskusjon om konsumsamfunnet i offentligheten, er det lite av denne diskusjonen som stiller denne kritikken inn i et internasjonalt perspektiv. I kraft av sitt globale

nettverk kan kirken bidra til å synliggjøre sammenhenger og konsekvenser som ellers ikke så lett kommer frem, sa Thor Bjarne Bore.

I et samfunn der markedskreftene i stadig større grad setter premissene, nyter ikke de som mister jobben på grunn av outsourcing eller blir utbrente på grunn av effektivitetspress, godt av markedets gevinster. De blir heller ikke trøstet av påstanden om at større økonomisk effektivitet er til det beste for oss alle. Retten til deltakelse og opplevelsen av anerkjennelse, som er viktige prinsipper også for å oppleve sitt menneskeverd ivaretatt, er truet fra innsiden av et moderne samfunn som i stadig større grad forankres i markedslogikk. Har kirken noe å si i den sammenhengen? spurte Bore. (Kirkens informasjonstjeneste)

[Les hele talen til Thor Bjarne Bore her](#)

Statsråd Giske: - Religion er et offentlig anliggende

(13.11.2006)

Statsråd Trond Giske ønskes velkommen til Kirkemøtet

- Hvilke kår mennesket har for sin tro - hvordan troen kan komme til uttrykk utenfor lønnkammeret - det er offentlig. Og det har det offentlige noe med. Noe av det mest interessante i globaliseringens tid er å oppdage hva dette innebærer og ta ansvar for det, sa Trond Giske og la til:

- Menneskeretter og religionsfrihet blir ikke ivaretatt bare ved å gi mennesker rett til uhindret å leve som troende i sitt hjerte. Disse rettighetene har også en offentlig side: å kunne fortelle om sin tro, gi fysisk uttrykk for den i bygninger, i skrift og tale, i tilbedelse sammen med andre og i undervisning.

Dette skal det offentlige ikke bare tillate, men også legge til rette for. Det er trosfrihet. Det er reell ivaretagelse av menneskerettighetene.

I Soria Moria-erklæringen har regjeringen sagt at vi ønsker at Den norske kirke skal gi rom for "ulike religiøse behov og ulike teologiske retninger". Et slikt spenn - kulturelt, teologisk, i uttrykksformer og samværsformer - kan gi en viss friksjon. Men det er med på å gjøre Den norske kirke til nettopp en *åpen* kirke. Spennet gir oss så mange *åpninger* inn til kirken, sa kirkestatsråden.

Trond Giske siterte fra biskop Finn Wagles tale under kroningsjubileet i Nidarosdomen i sommer, der han sa han at "å være konge er et kall".

- Det er vel flere enn jeg som ville føle en ydmykhet overfor, - og kanskje nøle med å snakke om vårt eget liv og arbeid på denne måten. Men biskopen foldet det i sin preken ut til å gjelde for oss alle og for vårt ansvar for fremtidige generasjoner. Det var tankevekkende. Og utfordrende.

Giske fortalte Kirkemøtets medlemmer at det å være valgt til Kirkemøtet også er et kall. - Noen har stemt på dere og dermed kalt dere - til det viktige arbeid dere skal gjøre de neste fire årene, sa statsråden som understreket at denne kirkemøteperioden vil få stor betydning for utviklingen i Den norske kirke:

- Det hviler et betydelig ansvar på dere. Fordi de beslutninger dere tar berører hvert enkelt menneske i Norge i noen av de viktigste dimensjonene i livet, sa Giske. Han siktet ikke minst til

diskusjonen om statskirkens framtid som er den store saken på årets Kirkemøte.

Stat-kirke

- Det er en diskusjon som kan ende med de mest fundamentale endringene i kirkeordningen på 470 år. Det er et stort ansvar, sa Trond Giske. Han fortalte at departementet har gjennomgått høringsvar fra rundt en tredel av menighetsrådene. Han mente han allerede kunne konkludere med at svarfordelingen blant menighetsrådene ikke gjenspeiler fordelingen i Gjønnnes-utvalget.

- Hvis jeg skulle si noe om min føling med debatten akkurat nå, så er det at det er en betydelig skepsis til å skille kirke og stat. Ikke fordi man ikke ser de prinsipielle argumentene mot at en stat skal ha en religion stadfestet i en grunnlag, eller at det skal stilles religiøse krav til regjeringens sammensetning. Jeg tror det skyldes en oppriktig og nær tilhørighet til den kirken vi har, og en bekymring for at noe av det skal forsvinne hvis kirkeordningen blir endret.

Jeg vil si følgende til dem av dere som er tilhengere av et skille: det er her bevisbyrden ligger. Uten at dere kan gjøre medlemmene av kirken trygge på at det fortsatt kommer til å være slik etter et skille, ja da blir det ikke noe skille.

Vil det fortsatt være en åpen kirke, vil det være en inkluderende kirke, vil alle bli verdsatt og sett, eller blir det et A-lag og B-lag? Hvordan blir denne nye kirken? spurte Giske. (Kirkens informasjonstjeneste)

[Les hele talen til statsråd Trond Giske her](#)

Karin Sveen skapte gjenkjennelse på Kirkemøtet

(14.11.2006)

- I det arbeidsmiljøet jeg vokste opp, ble lite skrevet, men mye fortalt. Rett foran nesa på meg forvandlet fortelleren seg til en figur på innsida av historia, sa Sveen. - Kirka har sine trosfortellinger; jeg hørte på klassefortellinger. Fortelling var oppdragelse; med rene eller urene ord sprang en verden av høy og lav fram. Fortellinga var overlevelse, den fikk oss til å fantasere. Fortellinga var politikk; den gav oss et kollektivt blikk.

- Det er ikke fortellinga som skaper fronter, det er den autoriserte fortellinga. Derfor påligger det oss å skape åpne fortellinger vi kan gå inn og ut av uten å tape enten tro eller forstand.

Sveen utdypet hva som kjennetegner slike fortellinger: - Den åpne fortellinga innlemmer og den dogmatisk korrekte utstøter tilhøreren. Den ene tillater latter, den andre forbyr den. Den ene gir, den andre truer identiteten. Ei fortelling kan dikte oss inn eller ut av fellesskapet. Hva som er best, er ikke alltid godt å si. Blir vi inndiktet, kan vi miste oss sjøl, blir vi ikke, kan vi miste tilhørigheten.

Gjenkjennelse hos mange

Sveens tale vakte gjenkjennelse hos mange, blant annet sa biskop Laila Riksaasen Dahl: - Jeg vil si en stor takk til Karin Sveen. For meg som biskop som kommer fra arbeidsmiljø, var det gjenkjennelse i hvert eneste ord. Jeg har prøvd å tenke etter hva som gjorde at jeg med min bakgrunn, kom med i kirken. Jeg er sikker på at det var søndagsskolen. Den var åpen for alle, selv om resten av menighetslivet ikke virket som det var det. Der var det ingen som rettet på språket vårt, det gjorde de på skolen. Det at jeg hadde gått på søndagsskolen, gjorde at jeg som tenåring kom på den tanken at dette er min menighet. Det som var utslagsgivende, var den menneskelige faktor; voksenkontakten/søndagsskolelæreren. Det som gjør at ordene om en åpen kirke blir troverdige også i nettets tidsalder, er det menneskelige møtet, sa biskopen.

Kravet om rett tro

- Karin Sveen fortalte om sin egen opplevelse av ulike trosuttrykk:

Kravet om rett tro gjør meg vantro, uansett hvilke verdslige eller religiøse regimer det kommer fra. Derfor vil vi feiltroende holde oss til den folkelige religiøsiteten, slik de rett-troende holder seg til sin middelklassereligiøsitet. Den som føler seg kallet, må gjerne plassere de folkelige trosforestillingene nederst i troshierarkiet. Det er trolig lettere å miste den rette troen enn den gale.

Vi leter etter det guddommelige i en annens ansikt, vi leter blant skogens fugler, vi leter i de grønne spirene, vi leter i de gode gjerningene, og vi finner det overalt.

Gud er avgjort i det høye, men også i det høye som steg ned. Gud opphevet hierarkiene, og den fortellinga er fin for et alminnelig menneske. Den som lever et liv på knea, søker ikke fellesskap som skal legge én helt flat. Den som hele sitt liv har fått sitt jeg konfiskert av den maktfulle forteller, oppgir det ikke. Gode hyrder forteller åpne fortellinger. De er like befriende å lytte til som å få fortelle sin egen, sa Sveen. (Kirkens informasjonstjeneste)

[Hele talen til Karin Sveen finner du her](#)

Knut Lundby: - Unge må ta kirken på nettet

(14.11.2006)

- Vi vet at nordmenn har vondt for å snakke høyt om sin tro. De fleste har vanskelig for å formulere meninger om det religiøse, slik det virker som Human-Etisk Forbund synes de bør være i stand til for å stå som medlemmer i kirken, sa Lundby. - Nordmenn uttrykker i stedet tro gjennom tilhørighet. Det gjelder voksne like mye som unge. Folk tilkjenner sin tro med beina - eller med bilen - når de går eller kjører til kirke for dåp eller konfirmasjon, vigsel eller begravelse, kirkekonert eller julegudstjeneste. Tilhørigheten til kirken har mange tause uttrykk. Den kan knytte seg til kirkebygget eller til "barnetroen" eller finne andre forankringer i relasjoner og erfaringer.

Knut Lundby brukte mye tid i fordraget til å snakke om Internett: - Vi ønsker selvfølgelig at mennesker skal komme til kirkehusene. Men vi kan like godt venne oss til at noen foretrekker å se seg rundt i bilder, tekst og musikk på nettet først. Det er praktisk for brudepar, for eksempel, som skal velge brudemarsj, og som vil se hvor i kirkerommet det skal pyntes. Kirken må åpne veggene mot nettet, og nettopp på den måten gi mennesker lyst til å komme til det hellige rommet.

Ungdom må ta kirken på nett

Spesielt var Lundby opptatt av ungdoms nettvvaner: - "Sosial programvare" gjør det mulig å være sammen på nettet; å kommunisere ved å dele. Slik "sosial nettverking" eksploderer. Noen slike "sosiale" nettsteder har hundretusener av unge deltakere, og voksne vet knapt om det, sa medieprofessoren.

- Det er viktig at kristne ledere kommer seg på nettet. Men det er unge brukere som behersker dette best. Vi har kirkelige tradisjonsforvalterne som ikke kan nettet og nettbrukere som ikke kjenner den kristne tradisjonen. Det er krevende for en ung, bekjennende kristen å stå ved sin tro på en naturlig måte på nettet. En åpen kirke må gi ansvar til unge som kan den nye samhandlingsformen. De må få bygge kirke på nettet - nedenfra - og få lære opp oss usikre brukere. De vil trenge voksenveiledning i kirkens tro og tradisjon, men det er unge som må ta kirken på nettet.

Spørreundersøkelse

Morten Holmqvist, som er universitetslektor på Menighetsfakultetet, har vært prosjektleder for en

spørreundersøkelse blant 1000 tenåringer. De har besvart 60 spørsmål om ulike områder i livet, blant annet hvordan de bruker fritiden og hvilken oppfatning de har av Gud. I tillegg er det gjennomført 21 intervjuer. 14 kristne ungdomsorganisasjoner står bak undersøkelsen.

Holmqvist gav Kirkemøtet en "lekkasje" fra resultatet av undersøkelsen, som vil bli offentliggjort 10. januar. Den forteller at ungdom generelt ikke går rundt med en åndelig lengsel. Livet trenger ikke å ha en spesiell mening; det er godt nok som det er, mener de fleste. Hvis ungdom skal søke kirken, hjelper det ikke at den er åpen, men det må være en relasjon de møter innenfor, fortalte Holmqvist.

En åpen kirke må tilby relasjon. Ungdom bruker mye tid på å være sammen med venner. Ungdom er ekstremt relasjonelle og familiære. De to tingene som faktisk betyr minst for dem, er festing og religiøs tro. Venner betyr mer enn alt annet. Over 80 prosent av ungdommene i dag sier de har det bra og er lykkelige. De har venner og familie og PC, og det er det de føler de trenger.

Holmqvist konkluderer med at en åpen kirke må kunne by på virkelige relasjoner inn i en ungdoms hverdag. Dessuten må den være tydelig når det gjelder tro, og den må være et sted for hele livet, for de gode dagene og for de onde. (Kirkens informasjonstjeneste)

[Se Knut Lundbys foredrag her](#) (pdf)

[Se powerpointpresentasjonen fra Morten Holmqvist her.](#)

Nils-Tore Andersen ny leder i Kirkerådet

(14.11.2006)

Det måtte tirsdag to avstemmingsrunder til for å avgjøre hvem av lederkandidatene Nils-Tore Andersen, Oddbjørg Aasen Bjørdal og Arne Grønningsæter som fikk tilstrekkelig tillit fra Kirkemøtet. Reglene krever at valget av kirkerådsleder ikke kan avgjøres uten at en av kandidatene oppnår mer enn 50 prosent av stemmene. De 86 stemmeberettigede fordelte seg slik i første valgrunde:

Nils-Tore Andersen - 40 stemmer

Arne Grønningsæter - 36 stemmer

Oddbjørg Aasen Bjørdal - 10 stemmer

I andre valgrunde der valget stod mellom Andersen og Grønningsæter, var stemmetallene 48 for Andersen og 38 for Grønningsæter.

Det var stor interesse for valget av ny leder i Kirkerådet på Kirkemøtet på Øyer tirsdag. Her gratuleres Nils-Tore Andersen av Arne Grønningsæter.

Nils-Tore Andersen overtar ledelsen av Kirkerådet etter Thor Bjarne Bore, som ikke stilte til gjenvalg. Leder i Kirkerådet velges for to år av gangen, men sitter som medlem av Kirkerådet ut hele 4-års perioden. Senere på årets Kirkemøte velges de øvrige medlemmene i Kirkerådet for kommende 4-års periode.

Kirkerådet har som hovedoppgave å være Kirkemøtets forberedende og iverksettende organ. Kirkerådet har 15 medlemmer; 10 leke medlemmer, hvorav minst én kirkelig tilsatt, og 4 prester. Disse velges av Kirkemøtet. Dessuten er en biskop, valgt av Bispemøtet, medlem. Kirkerådet velges for 4 år.

Nils-Tore Andersen har bred ledererfaring fra det kristelige organisasjonsliv som blant annet landsungdomssekretær, redaktør, forlagssjef, informasjonssjef og generalsekretær.

Han er inne i sin tredje periode som medlem av Borg bispedømmeråd og har tidligere vært valgt som medlem av Kirkerådet og Mellomkirkelig råd. Han ledet for seks-syv år siden det regjeringsoppnevnte dåpsopplæringsutvalget, har vært medlem av styret for Norsk Rikskringkasting i åtte år, medlem av Kulturrådets ankenemnd for ny norsk skjønnlitteratur, nestleder i styret for Institutt for Sjelesorg Modum Bad, medlem av styret for Bibelselskapet, medlem av Indremisjonsselskapets hovedstyre, medlem av styret for Den norske Forleggerforening, nestleder i styret for Det teologiske Menighetsfakultetet og medlem av Forstanderskapet for samme fakultet. Han har vært radioandaktsholder i NRK i nærmere 30 år.

Ledervalg i Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd

Ingrid Vad Nilsen ble gjenvalgt som leder i Mellomkirkelig råd uten motkandidat. Hun er født i 1957 og er prost i Vinger og Odal i Hamar bispedømme.

Prest Tore Johnsen ble valgt som leder i Samisk kirkeråd etter Oddvar David Andersen som ikke stilte til gjenvalg. Johnsen som er født i 1969, er for tiden Olavsstipendiat og arbeider med et prosjekt om en samisk kontekstuell katekisme for unge voksne. (Kirkens informasjonstjeneste)

Respektfull homofilidebatt på Kirkemøtet

(15.11.2006)

Professor Torleiv Austad som var leder for Lærenemnda, gav Kirkemøtet en orientering om Lærenemndas uttalelse.

Lærenemndas uttalelse var en orienteringssak på årets Kirkemøtet, og det var derfor ikke lagt opp til at det skulle gjøres vedtak i denne omgang. Men Inger Anne Naterstad fra Oslo la fram en protokolltilførsel under debatten, som 31 kirkemøtedelegater stilte seg bak i tillegg til henne. Protokolltilførselen lyder:

"Jeg konstaterer at det i Den norske kirke er uenighet i synet på homofilt samliv. Jeg ber om at Kirkerådet utreder og forbereder spørsmålet om tilsetning av homofile i vigslede stillinger i Den norske kirke til Kirkemøtet i 2007."

Mer enn 30 av Kirkemøtets delegater hadde ordet i debatten. Biskop Helga Haugland Byfuglien ønsket å få ordninger som gav henne kirkelig aksept for å kunne følge i praksis det synet hun har på å vigsle homofilt samlevende til kirkelige stillinger:

- Det har vært viktig for meg å registrere hvor langt de to synene har fulgt hverandre i Lærenemndas uttalelse. For meg er det et viktig anliggende at vi alle er skapt i Guds bilde. Også det som skjedde ved valget av ny kirkerådsleder i går, viser at kirken i praksis godtar de to synene som likeverdige. Da er det også viktig at vi som har ansvar for vigsling, kan få rom til å stå for vårt syn, sa biskop Byfuglien.

Rolf Steffensen fra Sør-Hålogaland var en av dem gav uttrykk for utålmodighet:

- Min egen utvikling i denne saken har skjedd i dialog med homofile mennesker. Jeg opplever at kirken de siste årene har beveget seg langt. Menigheten der jeg arbeider har vedtatt at den skal være en åpen og inkluderende menighet, også i møte med homofile. Jeg vil be om at en kommer fort i gang med arbeidet med å utvikle liturgi for forbønn for homofile partnerskap.

Biskop Odd Bondevik oppfordret til å bruke tilstrekkelig tid på saken, og ikke forhaste seg med nye vedtak:

- Det blir feil hvis en ikke lenger skal kunne si at motpartens standpunkt er i strid med Bibelen. Det må være rom for fritt å kunne hevde sitt syn, utansett hva en mener. Hva skjer hvis et flertall på et

kommende kirkemøte vedtar en liturgi som et mindretall vil ha store problemer med? spurte Bondevik.

Mange av de yngste delegatene på Kirkemøtet hadde ordet. Flere av dem ønsket at debatten framover måtte få et videre perspektiv enn det som har vært Lærenemndas tema, for eksempel å snakke mer åpent om menneskelig seksualitet i videre sammenheng. Iselin Aartun fra Agder og Telemark sa blant annet:

- Jeg skulle ønske vi kunne heve perspektivet på denne debatten. Jeg er opptatt av forståelse, ikke av enighet. Skal vi forbli én kirke, må vi ikke gå i skyttergraver. Noen av oss har tatt et standpunkt, andre er underveis. Eg skulle ønske at vi kunne snakke mer åpent om hva vi mener med seksualitet og identitet i et videre perspektiv. (Kirkens informasjonstjeneste)

Tor B. Jørgensen ny biskop i Sør-Hålogaland

(17.11.2006)

Foto: Rune Nilsen, Avisen Nordland

Jørgensen, som etterfølger Øystein Ingar Larsen som biskop, kommer opprinnelig fra Oslo. Han ble født 1945, og har studert teologi ved Misjonshøyskolen i Stavanger og Menighetsfakultetet i Oslo. I tillegg til japanskstudier i Kobe, har han studert engelsk og teologi og kultur ved Selly Oak Colleges og Queen`s College.

I to perioder var Jørgensen misjonsprest i Japan (1976–1980 og 1983–1989), avbrutt av en periode som NAVF-stipendiat. De siste tre årene i Japan var han assisterende professor i kirkehistorie ved Kobe lutherske teologiske seminar.

Fra 1989 til 1991 var Tor B. Jørgensen medialeder i Det Norske Misjonsselskap, før han overtok som generalsekretær i organisasjonen, en stilling han hadde fra 1991 til 1999.

Jørgensen har vært domprost i Bodø siden 2000, og blir følgelig biskop i et fylke han har lært godt å kjenne. Han har markert seg på flere områder som er viktige for lokalsamfunnene i Nordland, ikke minst når det gjelder miljøspørsmål. Han har vært en aktiv medspiller i kampen mot utslippene fra Sellafield, og var en av forfatterne av Geirangerdeklarasjonen i 2003, hvor kirker i åtte land rundt Nordsjøen vil samarbeide om å bevare Nordsjøen som rent og rikt hav. (Kirkens informasjonstjeneste)

[Se oversikt over tidligere biskoper i Hålogaland / Sør-Hålogaland](#)

Kyrkja – eit føredøme som arbeidsgjevar?

(17.11.2006)

Harald Gundersen i Oslo bispedømeråd var saksordfører for saka om "Den norske kyrkja – ein arbeidsplass for menneske med funksjonshemmingar?" på Kyrkjemøtet 2006.

Kyrkjemøtet oppmodar alle arbeidsgjevarar på dei ulike nivåa i Den norske kyrkja om å slutte seg til målsettinga i Statens personalhåndbok for 2006 "Regjeringa vil at minst 5% av nytilsatte i statlig sektor framover skal være personer med nedsatt funksjonsevne."

I vedtaket frå Kyrkjemøtet oppmoder ein kyrkjelege arbeidsgjevarar om å arbeide aktivt for å heve kompetansen når det gjeld å tilsetje og leggje til rette for funksjonshemma arbeidstakarar. Kyrkjemøtet ber Kyrkjerådet i samarbeid med KA - Kyrkjeleg arbeidsgivar- og interesseorganisasjon og Kyrkjedepartementet å setje i gang eit arbeid med sikte på å utforme ein felles arbeidsgjevarpolitikk på dette området i Den norske kyrkja.

Komiteen som handsama saka "Den norske kyrkja – ein arbeidsplass for menneske med funksjonshemmingar?" på Kyrkjemøtet meiner at kyrkja må åtvare mot rein kommersialisering av arbeidskrafta. I komitemerknadane heiter det mellom anna:

- Grunnleggjande i denne saka er det kristne menneskesynet som seier at alle menneske er skapte i Guds bilete og er likeverdige. I praksis kommer ikkje dette alltid til uttrykk i kyrkje og samfunn. Den norske kyrkja treng den spesielle livserfaringa som menneske med funksjonsnedsetjing har. Denne erfaringa gjev impulsar som er nødvendige for konkretisering av kyrkje- og menneskesyn og må få konsekvensar for innhaldet i forkynning, undervisning og diakoni.

Kyrkjemøtekomiteen held fram at ein må prioritere å legge til rette Den norske kyrkja som både arbeidsplass og møteplass for menneske med funksjonshemming.

- På lokalplanet gjeld dette i særskild grad tilgjenge av kyrkjebygg, kontor og andre lokale. For arbeidsgjevaren vil alltid økonomiske og andre tilhøve som gjeld ressursar spele ei rolle. Det er ikkje alltid lett for arbeidsgjevaren å finne fram i lovverk, forskrifter og stønadsordningar. Desse ordningane stimulerer til å tilsetje personar med redusert arbeidsevne. Derfor er det viktig at kompetansen på området vert styrka. (Kirkens informasjonstjeneste)

Religionsdialog som integreringstiltak

(17.11.2006)

Illustrasjonsfoto

Kirkemøtet ber statlige myndigheter om å se religion og kirke som en viktig del av helheten i regjeringens storsatsing på å styrke mangfoldet i kulturlivet. Samtidig utfordres kommunene til å utarbeide og gjøre tilgjengelig informasjon for innvandrere om tros- og livssynsorganisasjonene og deres virksomhet lokalt.

I 2005 drøftet Kirkemøtet norsk asyl- og flyktningepolitikk. Da drøftet Kirkemøtet politiske utfordringene som følger av at mennesker søker tilflukt i Norge – på vei inn i landet. Årets kirkemøtesak behandlet spørsmålet om hvordan mennesker blir mottatt og behandlet av kirken og i samfunnet forøvrig når de er kommet til landet.

I kirkemøtevedtaket bes de sentralkirkelige råd blant annet om å sørge for at trosopplæringsmateriale for voksne blir utviklet og gjort tilgjengelig, slik at menighetene har et tilbud til innvandrere som ønsker å bli døpt eller bli bedre kjent med vår kirkes tro.

Kirkemøtekomiteen som kommenterte saken på Kirkemøtet 2006, mener dette er en viktig sak for innvandrere, men også for lokalmenigheten. Komiteen mener at menigheter over hele landet trenger å bevisstgjøre seg på sin rolle i møte med mennesker som kommer fra andre land og kulturer.

- Mange kristne innvandrere finner sin plass i ulike etniske menigheter. Disse fyller en viktig funksjon og bidrar til å bygge fellesskap hvor innvandrere kan føle seg hjemme. Den norske kirke må legge til rette for samarbeid med disse menighetene og stille sine lokaler til deres disposisjon, heter det i kirkemøtekomiteens merknader.

Internasjonale menigheter i flere storbyer fører sammen ulike etniske grupper. Komiteen mener at det bør legges til rette for at innvandrergupper kan organisere seg som grupper i menigheten, med gudstjenestefeiring på sitt morsmål, ved behov.

Komiteen berømmer i sine merknader regjeringen for å gjennomføre norskopplæringen i

asylmottak, selv om varig opphold ikke er innvilget. (Kirkens informasjonstjeneste)

Den norske kirke har fått en kommunikasjonsplattform

(18.11.2006)

Fra komiteen som arbeidet med Kommunikasjonsplattform for Den norske kirke på Kirkemøtet. Sittende ses saksordfører for saken Jan Olav Olsen og komiteleder Gunn Ågot Leite.

Det er første gang Den norske kirke har vedtatt en slik kommunikasjonsplattform. Den har fire kjerneverdier som skal prege kirkens kommunikasjon: Åpenhet, nærvær, forsakelse og håp. Plattformen presiserer hva hver av disse verdiene innebærer.

– Det er flott at Den norske kirke nå har fått et slikt grunnlag for å utvikle kommunikasjonsstrategier på sentralt hold. Det vil hjelpe kirken til å tydeliggjøre sin kommunikasjon, sier informasjonssjef Dag Stange i Kirkerådet.

– Kirken har manglet samtlende visjoner for sitt kommunikasjonsarbeid. Det har vi fått nå, sier Stange. – Plattformen skal hjelpe dem som opptrer på kirkens vegne, til å ha økt bevissthet om hvordan en kommuniserer, og hvordan det en kommuniserer blir oppfattet. Vi håper at dette kan bidra til å styrke kirken på den offentlige arena.

En rød tråd

Kommunikasjonsplattformen skal ligge i bunnen for kirkens kommunikasjon. Den skal danne grunnlaget for både intern og ekstern kommunikasjon, og elementene i plattformen skal gå som en rød tråd gjennom all kommunikasjon i kirken. Målgruppen er kirken på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå.

Den norske kirke har en strategiplan som fastslår at kirken skal være bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen. Strategiplanen er overordnet kirkens kommunikasjonsplattform, og plattformen skal bidra til å virkeliggjøre visjonen og hovedmålene i strategiplanen.

Ønsket av UKM

Særlig de unge delegatene på Kirkemøtet markerte seg med innlegg som understreket hvorfor en slik plattform er etterlengtet i kirken. Ungdommens kirkemøte behandlet plattformen i sommer, og kom med en tydelig henstilling til Kirkemøtet om å vedta en kommunikasjonsplattform.

Under stat–kirke-debatten holdt Jenny Skumsnes Moe et innlegg hvor hun sa: – Hadde vi hatt kommunikasjonsplattformen på plass for mange år siden, ville ha hatt en helt annen situasjon nå. Nok en gang har Trond Giske fått sette dagsorden for debatten i Den norske kirke. Det er slikt som viser at hvor viktig det er at kommunikasjonsplattformen kommer på plass.

Glede

Plattformen peker ut fire ”kommunikasjonsidealer” som forteller hva slags spor kirken vil at dens kommunikasjon skal skape:

- Den norske kirke vil formidle Bibelens budskap om Guds kjærlighet og håpet i Jesus Kristus.
- Den norske kirke vil være en åpen og ærlig samtalepartner.
- Den norske kirke vil være til stede i hverdagen og ved livets viktige begivenheter.
- Den norske kirke vil være et fellesskap som folk kjenner glede ved å tilhøre.

(Kirkens informasjonstjeneste.)

[Les vedtaket fra Kirkemøtet her.](#)

Den svenske kirken støtter samenes rettigheter

(18.11.2006)

I en fersk utredning foreslår Den svenske kirke en rekke tiltak som kan bidra til et åpent klima og et rikt menighetsliv for samer i Sverige.

I utredningen Samiska frågor i Svenska kyrkan sies det: ”Den svenske kirke har gjennom historien deltatt i undertrykkelsen av det samiske folket. På samme måte som andre kirker har Den svenske kirke vært en del av en koloniserende statsmakt i områder der det har vært en urbefolkning. En del av denne undertrykkelsen har vært å hindre at samiske historiske særtrekk, særskilte tradisjoner og samisk kultur har kommet til uttrykk. Den samiske identiteten er ikke blitt gjenspeilet i gudstjenester og øvrig kirkeliv.”

Hilsen fra Den norske kirke

Hilsenen fra Kirkemøtet, som er undertegnet av dirigentskapet, lyder slik:

”Kirkemøtet 2006 for Den norske kirke sender med dette en hilsen til Svenska kyrkan. Kirkemøtet er glad for den støtte som nå uttrykkes i forhold til samene og deres rettigheter som urbefolkning. Kirkemøtet er glad for at vår søsterkirke vil ta større ansvar for samisk kirkeliv i Sverige.”

Leder i Samisk kirkeråd, Oddvar Andersen (bilde), uttrykker også glede over utredningen: – Jeg er svært fornøyd med utviklingen for samisk kirkeliv i Den svenske kirke. Det samiske kirkerådet i Sverige har gitt uttrykk for at de har manglet både ressurser og muligheter for sitt arbeid. Jeg håper at initiativet også vil bli fulgt opp med bedre rettigheter for samene i Sverige, jeg tenker da på ILO-konvensjon nr. 169 om urfolks rettigheter, sier Andersen.

Urbefolkningens rettigheter

Med den nye utredningen har Den svenske kirke tatt tydelig stilling til urbefolkningens rettigheter. Blant annet vil Den svenske kirke også i fremtiden støtte en positiv utvikling av det samiske språket. Utrederne foreslår også at kirken i løpet av 2008 skal få plikt til å ta imot og besvare skriftlige henvendelser på samisk.

Samenes nærvær i Den svenske kirke skal bli mer tydelig og samlet. Utredningen foreslår at et representantskap for samisk arbeid skal dannes, og at det skal møtes årlig. Det foreslås også samisk representasjon i det svenske kirkemøtet. (Kirkens informasjonstjeneste).

[Hent utredningen Samiska frågor i Svenska kyrkan her \(178 SIDER PDF\)](#)

Nye medlemmer i de sentralkirkelige rådene

(18.11.2006)

Seniorrådgiver Nils-Tore Andersen (64), som representerer Borg bispedømme, ble tidligere i uken valgt til ny leder av Kirkerådet. Ellers ble disse valgt inn i Kirkerådet som representanter for hvert sitt bispedømme:

Kampanjekonsulent Harald Gundersen (27), Oslo,
prostiprest Lars Erlend Kielland (33), Hamar,
prost Terje Fonk (55), Tunsberg,
student Jorund Andersen (33), Agder og Telemark,
omsorgssjef Svein A. Lindø (53), Stavanger,
kirkeverge Sissel Vartdal (38), Bjørgvin,
sosionom Kjersti Tytingvåg Rogne (54), Møre,
prosjektleder Petter N. Dille (22), Nidaros,
student Johanne Grønning Mikalsen (23), Sør-Hålogaland,
og sokneprest Ingunn Rinde (41), Nord-Hålogaland.

Følgende tre ble valgt på fritt grunnlag, (dvs. at de ikke representerer noe bispedømme,):
sokneprest Svein Malmbekk (52), Bodø,
lege Anne Louise Tveter (41), Asker,
og forskningsleder Arne Grønningsæter (55), Oslo.

Bispemøtets preses, biskop Olav Skjevesland (64), er også medlem av Kirkerådet.

Mellomkirkelig råd

Prost Ingrid Vad Nilsen (49), Kongsvinger, er gjenvalgt som leder i Mellomkirkelig råd. Disse ble valgt inn i Mellomkirkelig råd som representanter for hvert sitt bispedømme:
student Tale Hungnes (28), Oslo,
økologisk bonde Benedicte Aschjem (43), Borg,
student Jenny Skumsnes Moe (20), Hamar,
student Helene Bjerkestrand (21), Tunsberg,
lektor Berit Hagen Agøy (46), Agder og Telemark,
generalsekretær Kjetil Aano (57), Stavanger,

høyskolelektor Henny Koppen (51), Bjørgvin,
student Erlend Rogne (27), Møre,
studentprest Einar Vegge (39), Nidaros,
sokneprest Rolf Steffensen (48), Sør-Hålogaland,
kateket Oddhild Johnsen Klevberg (47), Nord-Hålogaland.
Generalsekretær Kjell Bertel Nyland (57), Bergen, valgt på fritt grunnlag.

Samisk kirkeråd

Prest Tore Johnsen (37), Tromsø, er valgt til ny leder i Samisk kirkeråd. Som medlemmer av det nye Samisk kirkeråd ble disse valgt:

Jordmor Jonhild Joma (61), Trones - sørsamisk representant fra Nidaros,
daglig leder Mareno Mikkelsen (59), Tysfjord - lulesamisk representant fra Sør-Hålogaland,
sykepleier Inga Marie Nordstrand (25), Tromsø - nordsamisk representant fra Nord-Hålogaland,
sykepleier Ingrid Joma (59), Oslo - valgt på fritt grunnlag.
(Kirkens informasjonstjeneste)

Kirken støtter reklame mot forbruk

(18.11.2006)

Filmene er en sentral del av kampanjen "handlefri.no" som kjøres i tiden 17.-27. november. De falske reklamefilmene distribueres over hele Norge og i reklamebolkene i de fleste kinoer i Norge, på flytoget, diverse storskjermer i Oslo. En av filmene blir også vist i reklamebolkene på TV2. Sammen med mange organisasjoner, bl.a. Grønn Hverdag, Redd Barna, Naturvernforbundet og Framtiden i våre hender, står Den norske kirke bak denne kampanjen. Kirkerådets rådgiver for miljøspørsmål, Hans Jürgen Schorre, forklarer hvorfor:

10 år siden Kirkemøtets radikale vedtak

- I november 2006 er det 10 år siden Kirkemøtet behandlet de globale miljø- og fattigdomsutfordringene under overskriften "Forbruk og rettferd". Et enstemmig kirkemøte fattet den gangen et radikalt vedtak i form av en gudstjenesteliturgi som startet med denne syndsbekjennelsen:

"Herre, vi bruker mer enn det som er vårt. Derfor lider din skapning og ditt skaperverk. Vi forbruker jordens ressurser på bekostning av de fattige og undertrykte. Vi er fanget som forbrukere. Vi bekjenner at vi ikke vil ut av vårt fangenskap. ..."

- Kirkemøtet 1996 vedtok å oppfordre hele kirken til å engasjere seg for "oppbrudd, handling og håp". Har kirkens lederskap fulgt opp dette, biskop Odd Bondevik?

Fra venstre: Petter Normann Dille , Odd Bondevik, Jakobe Olea T. Juul og Hans Jürgen Schorre. I bakgrunnen en scene fra en av filmene i kampanjen handlefri.no

De små stegene

- Både ja og nei. Mye har skjedd, og kirken er nå regnet med som en selvfølgelig partner i kampen for miljø og rettferdig forbruk. Jeg misliker at vi stadig skal gi hverandre dårlig samvittighet og øker folks avmaktsfølelse. Det er mer konstruktivt å se det store i det lille. Det er alle de små stegene som teller, mener Møre-biskop Odd Bondevik. Han har i mange år stått fremst i kirkens arbeid med forbruk og rettferd og synes kampanjen handlefri.no har en treffende tittel.

- Det er nettopp handlefrihet vi trenger. Økningen i privat forbruk gjør oss mer og mer bundet,- ikke minst fordi knappheten på tid øker tilsvarende. Jeg tror mange føler at deres handlefrihet er innskrenket. Det vet jeg også at ansvarbevisste politikere føler. Vi må påvirke opinionen slik at politikerne får den handlefrihet de trenger for å gjøre det de vet at de må gjøre, sier biskop Bondevik.

Å være litt grønn

Jakobe Olea T. Juul og Petter Normann Dille i Nidaros bispedømmeråd har vært aktive i Ungdommens kirkemøte som sist høst sendte brev til kandidatene ved stortingsvalget. I brevet het det blant annet: *"Det er helt nødvendig å sette miljøhensyn foran økonomisk vekst og økt forbruk, selv om dette medfører upopulære avgjørelser"*. De to som sist uke har vært delegater til Kirkemøtet på Øyer, håper kirkens miljøengasjement blir enda tydeligere:

- Å være kristen er å være litt grønn. Vi må vise i handling at vi tar forvaltningen av skaperverket alvorlig, sier Jakobe Olea T. Juul.

Allerede 1992 hadde biskopene stått for en utredning med tittel "Forbrukersamfunn som etisk utfordring". Her sies det bl.a.

"Vår samfunnsform har utviklet seg til en trussel både mot enkeltmennesket og det menneskelige fellesskap. Også kirken er en del av det skjebnefellesskap som forbrukersamfunnet utgjør og er delaktig i ansvaret for dagens situasjon. Forbrukerideologien bryter ned det menneskelige samfunn ved å definere alt i tilknytning til bruk, nytte, påvirkning og konkurranse. Mennesket tilbys en form for flukt fra den krevende og vanskelige del av virkeligheten. Vi påvirkes til å tro at lykken og det gode liv er noe som oppnås gjennom forbruk."

Fra 1990 og til 2005 har det private forbruket økt med 47%, flyreiser med 131%, kjøp av møbler

med 167% og kjøp av klær med 74%. Husholdningsavfallet er nesten fordoblet til 407 kg pr. innbygger i 2005. (Kirkens informasjonstjeneste)

Klart flertall på Kirkemøtet for endret relasjon til staten

(18.11.2006)

Flertallet vil organisere Den norske kirke som en lovforankret folkekirke, som innebærer at det direkte statlige kirkestyret blir avviklet, og at grunnlovsbestemmelsene som hjemler dagens statskirkeordning oppheves.

Komiteen som arbeidet med saken på Kirkemøtet, maktet gradvis å fri seg fra Gjønnnes-utvalgets alternativer og søke et kompromiss mellom dem som støttet utvalgets alternativ én og to. Helt i mål kom de ikke, men mye lenger enn de fleste på forhånd hadde trodd.

– Dette vedtaket er historisk, sa kirkerådsdirektør Jens Petter Johnsen etter avstemningen. – Det er første gang et Kirkemøte ønsker å løsne båndene mellom stat og kirke. Det viktigste er forholdet mellom kirke og folk, ikke mellom kirke og stat, og vi vil gjøre alt for å styrke kirkens tjeneste i og med vårt folk, sa Johnsen.

Nei til medlemsavgift

Kirkemøtet var enstemmig når det gjaldt de grunnleggende premisene for forholdet mellom staten og Den norske kirke, og for statens tros- og livssynspolitikk. Alle ønsket å bevare en bred folkekirke som også i fremtiden kan ha stor oppslutning i folket. De peker på at kirkens historiske og aktuelle betydning for kultur og samfunnsliv, begrunner at kirken i sin relasjon til staten gis en viss særstilling i forhold til andre tros- og livssynssamfunn.

Også når det gjelder synspunkter på en fremtidig finansiering av kirken, var Kirkemøtet enstemmig. Møtet går imot Gjønnnes-utvalgets forslag om en begrenset medlemsavgift, og fokuserer på det offentliges ansvar for en aktivt støttende tros- og livssynspolitikk. Møtet motsetter seg imidlertid ikke at det kan være aktuelt å vurdere en allmenn livssynsavgift på et senere tidspunkt.

Når det gjelder gravferdsforvaltningen delte Kirkemøtet seg i et flertall på 67 som vil at de kirkelige fellestrådene skal ha hånd om den, og et mindretall på 15 som ønsker at dette ansvaret i fremtiden skal ligge hos kommunen.

Mindretall

Et forslag fra Marit Tingelstad om en fortsatt grunnlovsforankret folkekirke, fikk støtte av 18 delegater. Forslaget hevder at Den norske kirke best kan utvikles og reformeres videre innen rammen av en statskirkeordning.

Et forslag fra Trygve Wyller ville ikke støtte noen av de to andre alternativene, men ville oppfordre kirkeledelsen til å gå i dialog med ulike miljøer i kirken og med de politiske myndigheter, for å bidra til å utvikle en mer samlende ordning av det fremtidige forholdet mellom kirke og stat. Forslag fikk støtte av 14 delegater av de 82 stemmeberettigede som var til stede ved behandlingen av saken. (Kirkens informasjonstjeneste)

[Les Kirkemøtets høringsuttalelse her \(pdf\)](#)

Uttalelse til regjeringen om ny bioteknologilov

(20.11.2006)

Uttalelse fra Kirkemøtet 2006:

Tema for Kirkemøtet 2006 er en åpen kirke. Både kirken, politikere og samfunnet for øvrig har et stort ansvar for å verne om de som lettest faller utenfor.

I disse dager legger regjeringen siste hånd på sitt arbeid med ny bioteknologilov.

Kirkemøtet henviser til [Kirkerådets høringsuttalelse i denne saken \(KR 30/06\)](#) og anmoder det nye kirkeråd å videreføre de anliggender høringsuttalelsen legger frem. Høringsuttalelsen er et viktig og konkret innspill. Kirkemøtet ber regjeringen om å legge vekt på Kirkens konkrete bidrag i denne saken.

I formålsparagrafen til utkastet til bioteknologilov står det at medisinsk bruk av bioteknologi skal utnyttes til beste for mennesker i et samfunn der det er plass til alle. Kirkemøtet henstiller til regjeringen å unngå forslag som i realiteten vil innebære at individer som kunne levd et fullverdig liv med alvorlig sykdom, sorteres bort.

Det er i dag behov for en økt bevissthet i forhold til livets verd og ukrenkelighet, ikke minst i de forhold som den nye bioteknologiloven vil omfatte.

Kirkemøtet vil understreke at et menneske alltid skal være et mål i seg selv. Det bør ikke åpnes for situasjoner der et menneske kan oppfattes som kun et middel for et annet menneske, noe som kan innebære en instrumentalisering av mennesker.

Enstemmig vedtatt av Kirkemøtet, 18.11.06

Ros til regjeringen for gjeninnføring av norskopplæring

(22.11.2006)

Kirkemøtet ønsker særlig å understreke språkets sentrale betydning. Det gjelder både vår egen språkbruk innenfor denne tematikken og at vi behandler hverandre med verdighet og respekt, og det gjelder innvandrernes behov for å kunne kommunisere med det samfunnet de er blitt en del av.

Generalsekretær i Mellomkirkelig råd Olav Fykse Tveit påpeker at språk er helt fundamentalt for integreringen.

- Det er et grunnleggende behov hos mennesker å gjøre seg forstått og å forstå andre. I et stadig mer flerkulturelt samfunn trenger vi å søke og tilrettelegge for samvær og dialog mellom mennesker med ulik kultur og tro. Derfor er det veldig viktig at regjeringen nå vil gjeninnføre norskopplæringen for de menneskene som sitter i asylmottak og som enda ikke har fått beskjed om permanent opphold, sier Fykse Tveit.

- Dialogen er vårt viktigste redskap for å skape et inkluderende flerkulturelt samfunn. Gjennom dialog gis mennesker med ulik kultur og religion en mulighet til å få bedre kontakt med hverandre, og det kan bygges tillit og forståelse.

Olav Fykse Tveit oppfordrer myndigheter til å legge til rette for dialogarenaer, til å fortsette å prioritere språkopplæring for flyktninger og innvandrere, og til å samarbeide med kirkene i Norge som viktige aktører i dette arbeidet. (Kirkens informasjonstjeneste)

Kontaktpersoner i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke: Generalsekretær Olav Fykse Tveit, mobil 48 99 12 70 og rådgiver i internasjonale spørsmål Gard Lindseth, mobil 92 45 64 32.

Ønsker ny plan for samisk kirkeliv

(23.11.2006)

– Jeg er svært glad og stolt over Kirkemøtets vedtak, sier leder i Samisk kirkeråd Oddvar Andersen.
– Det nyvalgte Samisk kirkeråd som tar fatt på disse arbeidsoppgavene over nyttår, har mye å gripe fatt i. Det kan de gjøre i visshet om at de er omsluttet av en samlet kirke. Kirkemøtet har løftet fram samenes situasjon i Den norske kirke, og vil gå lenger. Nå har vi mulighet til en mer helhetlig satsing på samisk kirkeliv, sier Andersen.

I Kirkemøtets vedtak sies det: ”Den norske kirke blir en sannere og helere kirke når samisk kirkeliv får utfolde seg i trad med sin egenart. Samisk kultur og kirkeliv tilfører kirken nye impulser til forståelse av tro og identitet og av sammenhengen mellom natur og livsanskuelse.”

Bibelen på tre samiske språk

Kirkemøtet peker på at det er langt igjen før Bibelen er oversatt i sin helhet til både nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk. Det må være et mål at dette arbeidet kan fullføres før 2014, mener kirkens øverste demokratiske organ.

– Ja, kanskje kan alle samer i landet lese hele Bibelen på eget språk når grunnlovsjubileet markeres i 2014, sier Oddvar Andersen. – Det ville symbolisere sterkt at dette landet er grunnlagt på territoriet til to folk, samer og nordmenn, noe som også er nedfelt i Grunnloven gjennom bestemmelsene i § 110a, som omhandler statens ansvar for samisk språk, kultur og samfunnsliv, mener han.

Fokus på rekruttering

Kirkemøtet ønsker tiltak for å sikre at samisk ungdom rekrutteres til kirkelig utdanning. Rekrutteringssituasjonen i Sis Finnmarkku proavassuohkan/Indre Finnmark prosti må spesielt gjennomtenkes i planen. Arbeidet med salmer og liturgier må intensiveres, spesielt i lulesamisk og sørsamisk område. Det er dessuten viktig å sikre tjenlig organisering av samisk kirkeliv, også utenfor de samiske kjerneområdene. I det kommende planarbeidet må det innarbeides erfaringer fra ulike typer dialog- og forsoningsarbeid i kirkelig regi.

Kirkemøtet ber Samisk kirkeråd i samarbeid med bispedømmerådene i Nord-Hålogaland, Sør-Hålogaland, Nidaros og Oslo om å utarbeide en plan for utviklingen av samisk kirkeliv, hvor nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk språk samt samisk kultur i sitt mangfold blir ivaretatt. Kirkemøtet ber om at planen fremmes som sak på Kirkemøtet i 2008. (Kirkens informasjonstjeneste)

[Les hele vedtaket om samisk kirkeliv her.](#)

Tor B. Jørgensen vigsles til biskop 28. januar

(27.11.2006)

Det er Bispemøtets preses som forestår vigsling av ny biskop. Ved vigslingsgudstjenester deltar valgte ledere i Den norske kirke, andre norske biskoper og biskoper fra en rekke søsterkirker. Også andre kirkesamfunn er representert. Ved vigsling av biskop deltar også myndighetspersoner fra Storting og regjering, stat, fylke og kommune. Prostene, representanter for kirkelig ansatte og menighetsråd inviteres også til vigslingsgudstjenester.

Tor B. Jørgensen (60), som nå er domprost i Bodø, har tidligere vært misjonsprest i Japan og generalsekretær i Det Norske Misjonsselskap. Jørgensen, som etterfølger Øystein Ingar Larsen som biskop, kommer opprinnelig fra Oslo. Han ble født 1945, og har studert teologi ved Misjonshøyskolen i Stavanger og Menighetsfakultetet i Oslo. I tillegg til japanskstudier i Kobe, har han studert engelsk og teologi og kultur ved Selly Oak Colleges og Queen`s College. I to perioder var Jørgensen misjonsprest i Japan (1976–1980 og 1983–1989), avbrutt av en periode som NAVF-stipendiat. De siste tre årene i Japan var han assisterende professor i kirkehistorie ved Kobe lutherske teologiske seminar.

Fra 1989 til 1991 var Tor B. Jørgensen medialeder i Det Norske Misjonsselskap, før han overtok som generalsekretær i organisasjonen, en stilling han hadde fra 1991 til 1999.

Jørgensen har vært domprost i Bodø siden 2000, og blir følgelig biskop i et fylke han har lært godt å kjenne. Han har markert seg på flere områder som er viktige for lokalsamfunnene i Nordland, ikke minst når det gjelder miljøspørsmål. Han har vært en aktiv medspiller i kampen mot utslippene fra Sellafield, og var en av forfatterne av Geirangerdeklarasjonen i 2003, hvor kirker i åtte land rundt Nordsjøen vil samarbeide om å bevare Nordsjøen som rent og rikt hav. (Kirkens informasjonstjeneste)

Aksjon håp: Nasjonal dugnad for menneskeverd

(08.12.2006)

Mange menigheter markerer 2. søndag i advent som menneskerettighetssøndag. I år er dette også dagen for fredspristildeling. Samtidig, etter kirketid - i tidsrommet fra kl. 12.00 til 15.00 - sendes bøssebærere ut fra menigheter over hele landet. Målet er å samle inn 65 millioner kroner til fattige og marginaliserte mennesker i en rekke land.

Alle medlemsorganisasjonene i Samarbeidsråd for Menighet og Misjon (SMM) deltar i Aksjon håp. SMM arbeider for samhandling mellom kirke og frivillige organisasjoner for å skape misjonerende menigheter. Tore Laugerud som er daglig leder i SMM, oppfordrer alle til å gå med bøsser på søndag.

- Ved å gi noen minutter av din tid blir du med på å skape håp og hjelpe enkeltmennesker ut av fattigdom og nød. Vi oppfordrer menighetene til også å verve bøssebærere under gudstjenesten på søndag. Det er behov for flere, sier Laugerud.

- Gjennom oppmerksomheten rundt fredspristildelingen spres det håp om at fattigdomsbekjempelse nytter. Fredsprisvinner Muhammad Yunus har blant annet pekt på at mikrokreditt bidrar til å hjelpe fattige ut av fattigdommen, sier Gard Lindseth som er rådgiver i internasjonale spørsmål i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke.

Aksjon håp samler inn til flere mikrokredittprosjekter. Andre prosjekter handler om HIV-AIDS, seksualisert vold osv.

Mellomkirkelig råd og Den norske kirkes nord-sør-informasjon (KUI) samarbeider med Aksjon håp om gudstjenestemateriell for menneskerettighetssøndagen, 2. søndag i advent. Denne dagen faller i år sammen med både fredspristildeling og Aksjon Håp. I materialet gjengis blant annet en tros- og håpsbekjennelse skrevet av den sør-afrikanske presten Allan Boesak:

Det er ikke sant at verden og dens folks skjebne er død og undergang.

Sannheten er: "At så høyt har Gud elsket verden at han gav sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal gå fortapt, men ha evig liv." (Joh, 3,16)

Det er ikke sant at vi skal finne oss i umenneskelighet og diskriminering, sult og fattigdom, død og

ødeleggelse.

Sannheten er: "Jeg er kommet for at dere skal ha liv og overflod." (Joh, 10,10)

Det er ikke sant at vi er hjelpeløse ofre for de onde maktene som prøver å beherske verden.

Sannheten er: "Meg er gitt all makt i himmel og på jord. Jeg er med dere alle dager inntil verdens ende." (Matt 28,18)

La oss derfor drømme, la oss profetere, la oss se syner om kjærlighet, fred og rettferdighet.

La oss med ydmykhet og glede, tro og mot, bekjenne: Jesus Kristus er verdens lys!

På nettstedet www.aksjonhap.no finnes informasjon om hvordan man kan registrere seg som bøssebærer.

Prosjektmidler til flere menigheter

(20.12.2006)

[Leder av styringsgruppen for reformen, Helga Haugland Byfuglien, presenterer årets utlysning av midler til nye trosopplæringsprosjekter i denne filmen \(klikk her\)](#)

Trosopplæringsreformen i Den norske kirke startet som et femårig forsøks- og utviklingsprosjekt og per i dag er om lag 250 menigheter involvert. I årets utlysning legges det særlig vekt på et styrket fokus på trosopplæringsens innhold, større sammenheng mellom tiltak rettet mot aldersgruppen 0-12 eller 10-18 år, og vektlegging av lokal forankring og samarbeid både i søknadsprosess, oppstartfase og gjennomføring.

[Se orientering om søknadsprosessen her](#)

- Vi gleder oss over et vell av erfaringer som skal komme barn, unge, foreldre og faddere til gode, sier leder av styringsgruppen for reformen, Helga Haugland Byfuglien, og legger til:

- Det er svært gledelig at trosopplæringsreformen har bred støtte i Regjeringen og Stortinget. I Statsbudsjettet for 2007 er det bevilget over 100 millioner kroner til dette arbeidet. På sitt møte i desember 2006 besluttet styringsgruppen for den kirkelige reformen at størstedelen av den økte bevilgningen på 23,7 millioner skal gå til forsøksarbeid i lokalmenighetene.

Prosjektleder Paul Erik Wirgenes sier at mange menigheter er godt i gang med å finne veier for en fornyet trosopplæring:

- Menighetene, både prosjektmenigheter og de som har jobbet strategisk med å utforme søknader, viser en kreativitet og stor evne til å skape nye tiltak som baner veien for en historisk reform i kirken. Prosjektene vil hente fram erfaringer som er viktige for planlegging av denne reformen for alle menigheter og alle døpte.

Trosopplæringsreformen skal innføres i alle menigheter innen fire til sju år fra nå.

Søknadsfristen er 16. februar 2007 klokka 12.00 og innvilgede søknader offentliggjøres den 29. mars 2007. (Kirkens informasjonstjeneste)

Kyrkjeleiarmøte om Europas verdjar

(21.12.2006)

Dette sa EU-kommisjonæren for kultur og utdanning, Jan Fidner, til kyrkjeleiarar frå 60 europeiske kyrkjer frå 28 land på møtet som Konferansen for europeiske kyrkjer (KEK) arrangerte i Brussel sist veke.

I ei tid der to EU-land som har lagt stor vekt på verdispørsmål har hatt og skal ha presidentskapet (Finland og Tyskland), fann KEKs kommisjon for kyrkje og samfunn tida inne for å samankalle til eit kyrkjeleiarmøte om denne tematikken. Generalsekretær Olav Fykse Tveit i Mellomkyrkjeleg råd deltok på vegner av Den norske kyrkja.

Møtet samla seg om [ein resolusjon](#) til politiske leiarar i Europa der ein mellom anna peikar på kva som bør vere felleseuropeiske verdjar. Fleire spurde: Kva meiner vi eigentleg med ”verdjar”? Det vart peikt på at kyrkjene har konkrete uttrykk for sine bidrag gjennom bibelforteljingar som ber vår kultur, helgenforteljingar som gjev gode føredøme, prioriteringar av fattige, sjuke og dei som treng spesiell omsorg. Kyrkja si oppgåve er å tolke sin tradisjon inn i ei ny tid.

- Mellom kyrkjeleiarane var det stort engasjement om korleis kyrkjene kan bidra til at positive verdjar vert utmynta i praktisk politikk. Samstundes var det semje om at kyrkjene må spele ei konstruktiv kritisk rolle i det store europeiske integrasjonsprosjektet, seier Fykse Tveit. Han er glad for at ein i fråsegna frå møtet tydeleg talar om klimaendringar og fattigdomsbekjempelse i og utanfor Europa som to dei største etiske og politiske utfordringane vi står overfor. Dei tyske kyrkjene vil prioritere dette overfor det tyske presidentskapet i Eu neste periode.

- Eg sa at dette svarar godt til kva Den norske kyrkja er oppteken av og korleis Den norske nobelkomiteen har definert kva som trugar freden i vår tid, seier Fykse Tveit. Han meiner den norske debatten om statens verdigrunnlag vil ha nytte av å følge nøye verdidebatten i EU.

- I Konferansen av Europeiske Kyrkjer (KEK) der Den norske kyrkja deltek arbeider ein mykje med dette no. Fram mot [det store økumeniske møtet i Sibiu september 2007](#) må vi sette dette høgare på vår dagsorden og, sier Olav Fykse Tveit. (Kyrkjens informasjonsteneste)

[Sjå Olav Fykse Tveit sin rapport frå kyrkjeleiarmøtet i Brussel 12.-13. desember 2006 her](#) (pdf)

[Les resolusjonen frå kyrkjeleiarmøtet i Brussel 12.-13. desember 2006 her](#)

[Sjå informasjon om det store europeiske kyrkjemøtet i Sibiu, Romania 4.-9. september 2007 her](#)